

**RÅDET FOR
DEN EUROPÆISKE UNION**

**Bruxelles, den 16. april 2012
(OR. en)**

14764/11

**Interinstitutionel sag:
2011/0249 (NLE)**

**WTO 329
AMLAT 84
SERVICES 96
COMER 193**

RETSAKTER OG ANDRE INSTRUMENTER

Vedr.: Handelsaftale mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og Colombia og Peru på den anden side

HANDELSAFTALE
MELLEM DEN EUROPÆISKE UNION OG DENS MEDLEMSSTATER PÅ DEN ENE SIDE
OG COLOMBIA OG PERU PÅ DEN ANDEN SIDE

KONGERIGET BELGIEN,

REPUBLIKKEN BULGARIEN,

DEN TJEKKISKE REPUBLIK,

KONGERIGET DANMARK,

FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND,

REPUBLIKKEN ESTLAND,

IRLAND,

DEN HELLENSKE REPUBLIK,

KONGERIGET SPANIEN,

DEN FRANSKE REPUBLIK,

DEN ITALIENSKE REPUBLIK,

REPUBLIKKEN CYPERN,

REPUBLIKKEN LETLAND,

REPUBLIKKEN LITAUEN,

STORHERTUGDØMMET LUXEMBOURG,

UNGARN,

MALTA,

KONGERIGET NEDERLANDENE,

REPUBLIKKEN ØSTRIG,

REPUBLIKKEN POLEN,

DEN PORTUGISISKE REPUBLIK,

RUMÆNIEN,

REPUBLIKKEN SLOVENIEN,

DEN SLOVAKISKE REPUBLIK,

REPUBLIKKEN FINLAND,

KONGERIGET SVERIGE,

DET FORENEDE KONGERIGE STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND

Kontraherende parter til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, i det følgende benævnt "medlemsstaterne i Den Europæiske Union",

og

DEN EUROPÆISKE UNION

på den ene side og

REPUBLIKKEN COLOMBIA (i det følgende benævnt "Colombia")

og

REPUBLIKKEN PERU (i det følgende benævnt "Peru"),

i det følgende også benævnt "de undertegnende Andeslande",

på den anden side,

SOM HENVISER TIL betydningen af de historiske og kulturelle forbindelser og de særlige venskabs- og samarbejdsforbindelser mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater og de undertegnende Andeslande og deres ønske om at fremme den økonomiske integration mellem parterne,

SOM ER FAST BESLUTTET PÅ at styrke disse forbindelser ved at bygge videre på de eksisterende ordninger, der regulerer forbindelserne mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater og de undertegnende Andeslande, navnlig aftalen om politisk dialog og samarbejde mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Det Andinske Fællesskab og dets medlemslande på den anden side, som blev undertegnet den 15. december 2003 (i det følgende benævnt "aftalen om politisk dialog og samarbejde"¹),

¹ Henvisningen til aftalen om politisk dialog og samarbejde fra 2003 skal bevares, såfremt en sådan aftale træder i kraft inden undertegnelsen af denne handelsaftale.

SOM BEKRÆFTER deres vilje til at overholde De Forenede Nationers pagt og verdenserklæringen om menneskerettigheder,

SOM BIDRAGER til den harmoniske udvikling og udvidelse af den globale og regionale handel og skaber en katalysator for det internationale samarbejde,

SOM ØNSKER at fremme omfattende økonomisk udvikling med henblik på at bekæmpe fattigdom og skabe nye beskæftigelsesmuligheder og forbedrede arbejdsbetingelser samt hæve levestandarden på deres respektive territorier gennem liberalisering og styrkelse af samhandel og gensidige investeringer,

SOM FORPLIGTER SIG TIL at gennemføre denne aftale i overensstemmelse med målet om bæredygtig udvikling, herunder styrkelse af økonomisk udvikling, respekten for arbejdstagerrettigheder og beskyttelse af miljøet, i overensstemmelse med de internationale forpligtelser, parterne har indgået,

SOM TAGER UDGANGSPUNKT i deres respektive rettigheder og forpligtelser i henhold til Marrakechoverenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen (i det følgende benævnt "WTO-overenskomsten"),

SOM ER FAST BESLUTTET PÅ at udrydde fordrejninger i deres gensidige handel og forhindre, at der skabes unødige handelshindringer,

SOM ER FAST BESLUTTET PÅ at indføre klare og gensidigt fordelagtige regler for deres handel, fremme deres indbyrdes handel og investeringer og styrke en regelmæssig dialog om disse emner,

SOM ØNSKER at styrke deres virksomheders konkurrenceevne på de internationale markeder ved at sikre dem forudsigelige lovgivningsmæssige rammer for deres handel og investeringer,

SOM HENVISER TIL forskellene i den økonomiske og sociale udvikling mellem de undertegnende Andeslande og Den Europæiske Union og dens medlemsstater,

SOM BEKRÆFTER deres ret til i videst muligt omfang at udnytte fleksibiliteten i den multilaterale ramme af hensyn til beskyttelsen af offentlighedens interesse,

SOM ANERKENDER, at de undertegnende Andeslande er medlem af Det Andinske Fællesskab, og at det andinske retssystem i henhold til Det Andinske Fællesskabs beslutning nr. 598 skal bevares i de gensidige forbindelser mellem Det Andinske Fællesskab og dets medlemslande, når dets medlemslande indgår handelsaftaler med tredjelande,

SOM ANERKENDER betydningen af de respektive regionale integrationsprocesser i Den Europæiske Union og i de undertegnende Andeslande inden for rammerne af Det Andinske Fællesskab,

ER BLEVET ENIGE OM FØLGENDE:

AFSNIT I

INDLEDENDE BESTEMMELSER

KAPITEL 1

VÆSENTLIGE ELEMENTER

ARTIKEL 1

Almindelige principper

Respekten for de demokratiske principper og de grundlæggende menneskerettigheder som nedfældet i verdenserklæringen om menneskerettighederne samt retsstatsprincippet danner grundlaget for begge parter interne og internationale politikker, jf. artikel 1, stk. 1, i aftalen om politisk dialog og samarbejde. Respekten for disse principper udgør et væsentligt element i denne aftale¹.

¹ Henvisningen til aftalen om politisk dialog og samarbejde fra 2003 skal bevares, såfremt en sådan aftale træder i kraft inden undertegnelsen af denne handelsaftale.

ARTIKEL 2

Nedrustning og ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben

1. Parterne anser spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler, både til statslige og ikke-statslige instanser, for at udgøre en af de alvorligste trusler mod stabiliteten og sikkerheden i verden.
2. Parterne er derfor enige om at samarbejde og bidrage til at modvirke spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler ved en fuldstændig overholdelse og indfrielse på nationalt plan af deres eksisterende forpligtelser i henhold til internationale nedrustnings- og ikke-spredningstraktater og -aftaler og andre relevante internationale forpligtelser.
3. Med henblik på at bidrage til målet om nedrustning og ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben er parterne enige om at samarbejde for at opnå universalisering og gennemførelse af traktaterne om disse forhold.
4. Parterne er enige om, at denne artikels stk. 1 og 2 udgør væsentlige elementer i denne aftale.

KAPITEL 2

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

ARTIKEL 3

Oprettelse af et frihandelsområde

Parterne opretter ved denne aftale et frihandelsområde i overensstemmelse med artikel XXIV i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel fra 1994 (i det følgende benævnt "GATT 1994" og artikel V i den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser (i det følgende benævnt "GATS").

ARTIKEL 4

Mål

Målene med denne aftale er:

- a) progressiv og gradvis liberalisering af varehandelen i overensstemmelse med artikel XXIV i GATT 1994

- b) fremme af handel med varer gennem navnlig anvendelse af de fastlagte bestemmelser om told og handelslettelser, standarder, tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer samt sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger
- c) progressiv liberalisering af handelen med tjenesteydelser i overensstemmelse med artikel V i GATS
- d) udvikling af de rette vilkår for øgede investeringsstrømme og navnlig forbedring af etableringsvilkårene mellem parterne på grundlag af princippet om ikke-diskriminering
- e) fremme af handel og investering mellem parterne gennem en liberalisering af de løbende betalinger og kapitalbevægelserne i forbindelse med direkte investeringer
- f) virkelig og gensidig åbning af parternes markeder for offentlige indkøb
- g) passende og effektiv beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i overensstemmelse med de gældende internationale regler mellem parterne, som samtidig sikrer en balance mellem rettighederne for indehaverne af intellektuelle ejendomsrettigheder og offentlighedens interesse
- h) gennemførelse af økonomiske aktiviteter, navnlig aktiviteter vedrørende forbindelserne mellem parterne i overensstemmelse med princippet om fri konkurrence

- i) oprettelse af en hurtig, effektiv og forudsigelig tvistbilæggelsesordning
- j) styrkelse af den internationale handel på en måde, som bidrager til målet om bæredygtig udvikling, og arbejde for at integrere og afspejle dette mål i parternes handelsforbindelser og
- k) sikring af, at samarbejdet om teknisk bistand og styrkelsen af parternes handelskapacitet bidrager til gennemførelsen af denne aftale og til den optimale udnyttelse af de muligheder, der opnås ved at føje den til de eksisterende retlige og institutionelle rammer.

ARTIKEL 5

Forbindelse til WTO-overenskomsten

Parterne bekræfter de eksisterende rettigheder og forpligtelser i henhold til WTO-overenskomsten.

ARTIKEL 6

Definition af parterne

1. I denne aftale forstås ved:

- "part": Den Europæiske Union eller dens medlemsstater eller Den Europæiske Union og dens medlemsstater inden for deres respektive kompetenceområder i henhold til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (i det følgende benævnt "EU-parten") eller hvert af de undertegnende Andeslande
- "parter": på den ene side EU-parten og på den anden side hvert af de undertegnende Andeslande.

2. Når denne aftale omhandler specifikke og individuelle forpligtelser vedrørende en medlemsstat i Den Europæiske Union eller for et undertegnende Andesland, henvises der i aftalen til det eller de konkrete lande.

3. I henhold til artikel 7 forstås ved udtrykkene "en anden part" eller "de andre parter" EU-parten for de undertegnende Andeslande, når sådanne udtryk anvendes i aftalen.

ARTIKEL 7

Handelsmæssige og økonomiske forbindelser, som er omfattet af denne aftale

1. Bestemmelserne i denne aftale gælder for de bilaterale handelsmæssige og økonomiske forbindelser mellem på den ene side hvert enkelt undertegnende Andesland og på den anden side EU-parten, men ikke for de handelsmæssige og økonomiske forbindelser mellem individuelle undertegnende Andeslande¹.
2. De rettigheder og forpligtelser, der indføres for parterne ved denne aftale, berører ikke rettighederne og forpligtelserne mellem undertegnende Andeslande inden for rammerne af Det Andinske Fællesskab.

ARTIKEL 8

Opfyldelse af forpligtelser

1. Hver part er ansvarlig for at overholde alle bestemmelser i denne aftale og iværksætter alle nødvendige foranstaltninger for at gennemføre forpligtelserne heri, herunder at den overholdes af centrale, regionale eller lokale regeringer og myndigheder samt ikke-statslige organer under udøvelse af beføjelser, der er delegeret af centrale, regionale eller lokale myndigheder².

¹ Denne bestemmelse skal ikke fortolkes til skade for de forpligtelser, der aftales mellem de undertegnende Andeslande og EU-parten i artikel 10 og 105.

² Parterne bekræfter, at "centrale, regionale eller lokale regeringer og myndigheder" omfatter alle parternes myndigheder og regeringsniveauer.

2. Hvis en part finder, at en anden part ikke overholder sine forpligtelser i henhold til denne aftale, gør denne part alene brug af og overholder den tvistbilæggelsesordning, der er omhandlet i afsnit XII (Tvistbilæggelse).

3. Uden at det berører de eksisterende ordninger for politisk dialog mellem parterne, kan en part straks træffe passende foranstaltninger i overensstemmelse med folkeretten, hvis en anden part overtræder de væsentlige elementer, der er omhandlet i denne aftales artikel 1 og 2. Sidstnævnte part kan anmode om, at de berørte parter indkaldes til hastemøde inden 15 dage, for at der kan foretages en grundig undersøgelse af situationen med henblik på at finde en acceptabel løsning. Foranstaltningerne skal være proportionale med overtrædelsen. Der gives prioritet til de foranstaltninger, som griber mindst forstyrrende ind i aftalens funktion. Sådanne foranstaltninger ophæves, så snart begrundelsen for dem ikke længere er til stede.

ARTIKEL 9

Geografisk anvendelsesområde

1. Denne aftale gælder dels for de territorier, hvor traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder anvendelse, og på de betingelser, der er fastlagt i disse traktater, dels for henholdsvis Colombias og Perus territorier¹.

¹ Parterne erklærer herved udtrykkeligt, at henvisningerne til territorium i denne aftale alene forstås som henvisninger til aftalens geografiske anvendelsesområde.

2. Uanset stk. 1 gælder denne aftale også for Den Europæiske Unions toldområde (i det følgende benævnt "EU-toldområdet"), i det omfang EU-toldområdet omfatter territorier, der ikke er omfattet af ovennævnte definition af territorier.

ARTIKEL 10

Regional integration

1. Parterne anerkender betydningen af regional integration for styrkelsen af den økonomiske og sociale udvikling i de undertegnende Andeslande og Den Europæiske Union, idet den styrker forbindelserne mellem parterne og bidrager til aftalens mål.
2. Parterne anerkender og bekræfter vigtigheden af de respektive regionale integrationsprocesser blandt medlemsstaterne i Den Europæiske Union og blandt Det Andinske Fællesskabs medlemslande som en mekanisme, der kan skabe større handelsmuligheder og fremme deres effektive integration i verdensøkonomien.
3. Parterne anerkender, at fremskridt i den andinske regionale integration afgøres af Det Andinske Fællesskabs medlemslande.
4. Parterne anerkender, at de undertegnende Andeslande skal bevare Det Andinske Fællesskabs retssystem i indbyrdes forbindelser i henhold til Det Andinske Fællesskabs beslutning nr. 598.

5. Med hensyn til parternes forhåbning om at etablere en sammenslutning mellem de to regioner, når alle medlemslande i Det Andinske Fællesskab er blevet part i denne aftale, undersøger Handelsudvalget igen de relevante bestemmelser, navnlig denne artikel og artikel 105, med henblik på at tilpasse dem til den nye situation og støtte de regionale integrationsprocesser.

KAPITEL 3

GENERELLE DEFINITIONER

ARTIKEL 11

Definitioner

Medmindre andet fremgår, forstås i denne aftale ved:

- "dage": kalenderdage, inkl. weekender og helligdage
- "parts vare" eller "parts produkt": indenlandske produkter, som disse forstås i GATT 1994, eller sådanne varer eller produkter, parterne aftaler, og som omfatter produkter eller varer, der har oprindelse hos den pågældende part, jf. artikel 19

- "juridisk person": enhver juridisk enhed, der lovligt er etableret eller på anden måde organiseret i henhold til den relevante lovgivning, uanset om formålet er at skabe fortjeneste eller ej, og uanset om den er privat eller offentligt ejet, herunder koncerner, truster, partnerskaber, joint ventures, enkeltmandsvirksomheder eller sammenslutninger
- "foranstaltning": enhver handling eller forsømmelse fra en parts side, herunder love, bestemmelser, procedurer, beslutninger, administrative handlinger eller andet
- "person": en fysisk eller juridisk person.

AFSNIT II

INSTITUTIONELLE BESTEMMELSER

ARTIKEL 12

Handelsudvalget

1. Parterne nedsætter herved et handelsudvalg. Dette udvalg består af repræsentanter for EU-parten og repræsentanter for hvert undertegnende Andesland.

2. Handelsudvalget mødes mindst én gang om året på ministerniveau eller med deltagelse af de repræsentanter, som dette niveau udpeger. Endvidere kan Handelsudvalget efter skriftlig anmodning fra en part til enhver tid mødes på niveauet for højtstående embedsmænd, som er udpeget til at træffe de nødvendige beslutninger.
3. Handelsudvalget mødes på skift i Bogota, Bruxelles og Lima, medmindre parterne aftaler andet. Formandskabet i Handelsudvalget varetages på skift af hver part for en periode på et år.
4. Med forbehold af stk. 1 kan Handelsudvalget mødes, hvor EU-parten og et undertegnende Andesland deltager, vedrørende forhold:
 - a) som udelukkende vedrører de bilaterale forbindelser mellem EU-parten og et sådant undertegnende Andesland, eller
 - b) som er blevet drøftet på et møde i et "specialiseret organ", hvori kun EU-parten og et undertegnende Andesland har deltaget, og dette forhold er blevet henvist til Handelsudvalget.

Hvis et andet undertegnende Andesland udtrykker interesse for det forhold, der skal drøftes på et sådant møde, kan det deltage på mødet, hvis det på forhånd accepteres af EU-parten og det undertegnende Andesland.

ARTIKEL 13

Handelsudvalgets funktion

1. Handelsudvalget skal:
 - a) overvåge og lette gennemførelsen af denne aftale og den korrekte anvendelse af dens bestemmelser og overveje andre muligheder for at opfylde dens generelle mål
 - b) evaluere resultaterne af anvendelsen af denne aftale, navnlig udviklingen af de handelsmæssige og økonomiske forbindelser mellem parterne
 - c) overvåge arbejdet i alle specialiserede organer, der nedsættes ved denne aftale, og anbefale alle nødvendige foranstaltninger
 - d) evaluere og vedtage beslutninger som tilsigtet i denne aftale vedrørende ethvert forhold, der henvises til det af de specialiserede organer, der nedsættes ved denne aftale
 - e) føre tilsyn med anvendelsen af artikel 105
 - f) overvåge videreudviklingen af denne aftale

- g) med forbehold af rettighederne, jf. afsnit XII (Tvistbilæggelse) og andre bestemmelser i denne aftale, undersøge den mest passende metode til at forhindre eller løse eventuelle problemer, der måtte opstå i forbindelse med emner, som er omfattet af denne aftale
- h) på sit første møde vedtage forretningsorden og adfærdskodeks for voldgiftsmænd, jf. artikel 315
- i) fastlægge voldgiftsmændenes vederlag og udgifter, der dækkes
- j) vedtage sin egen forretningsorden samt mødeplan og dagsorden for møderne
- k) drøfte andre relevante spørgsmål vedrørende forhold, der er omfattet af denne aftale.

2. Handelsudvalget kan:

- a) nedsætte specialiserede udvalg og delegere ansvarsområder til dem
- b) modtage oplysninger fra eller søge oplysninger hos enhver berørt person

- c) enes om at indlede forhandlinger med henblik på at uddybe den liberalisering, der allerede er opnået inden for sektorer, som er omfattet af denne aftale
- d) overveje ændring eller modifikation af bestemmelserne i denne aftale, dog med forbehold af godkendelse i henhold til hver parts interne retlige procedurer
- e) fastlægge fortolkninger af bestemmelserne i denne aftale¹. Sådanne fortolkninger tages i betragtning af voldgiftspaneler, der nedsættes ved afsnit XII (Tvistbilæggelse)
- f) træffe alle andre foranstaltninger, som parterne måtte aftale, i forbindelse med udøvelsen af sine opgaver
- g) fremme opfyldelsen af aftalens mål gennem modifikationer, der er omhandlet i aftalen, af:
 - i) bilag I (Toldafviklingsplaner) med henblik på at tilføje en eller flere varer, en part har udelukket fra toldafviklingsplanen
 - ii) tidsplanerne, jf. bilag I (Toldafviklingsplaner), med henblik på at fremskynde toldnedsættelsen

¹ Fortolkninger fastlagt af Handelsudvalget udgør ikke en ændring eller modifikation af bestemmelserne i denne aftale.

- iii) de specifikke oprindelsesregler, jf. bilag II (vedrørende definitionen af begrebet "produkter med oprindelsesstatus" og metoder for administrativt samarbejde)
- iv) de ordregivere, der er opført i tillæg 1 til bilag XII (Offentlige indkøb)
- v) listerne over forpligtelser i bilag VII (Lister over forpligtelser vedrørende etablering) og bilag VIII (Lister over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) samt forbeholdene i bilag IX (Forbehold vedrørende fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed) og
- vi) andre bestemmelser, som kan ændres af Handelsudvalget i henhold til udtrykkelig bestemmelse i denne aftale.

Hver part skal gennemføre enhver modifikation, der er omhandlet i dette litra, i overensstemmelse med sine gældende retlige procedurer.

3. Handelsudvalget kan undersøge virkningen af denne aftale for parternes mikrovirksomheder samt små og mellemstore virksomheder (i det følgende benævnt "mikrovirksomheder og SMV'er"), herunder opnåede fordele.
4. Så vidt muligt udveksler parterne oplysninger med Handelsudvalget vedrørende aftaler om oprettelse eller tilpasning af toldunioner eller frihandelsområder og efter anmodning vedrørende andre vigtige spørgsmål vedrørende hver parts handelspolitik over for tredjelande.

5. I forbindelse med udøvelsen af sine opgaver i henhold til denne artikel kan Handelsudvalget træffe enhver anden beslutning som tilsigtet i denne aftale.

ARTIKEL 14

Beslutningstagning

1. Handelsudvalget træffer sine beslutninger ved enstemmighed.
2. Beslutninger, der træffes af Handelsudvalget, er bindende for parterne, der skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at gennemføre dem.
3. I de tilfælde, der er omhandlet i artikel 12, stk. 4, træffes en beslutning af EU-parten og det berørte undertegnende Andesland og gælder kun for disse parter, såfremt sådanne beslutninger ikke berører et andet undertegnende Andeslands rettigheder og forpligtelser.

ARTIKEL 15

Specialiserede organer

1. Ved denne aftale nedsættes følgende underudvalg:
 - a) Underudvalget vedrørende Markedsadgang

- b) Underudvalget vedrørende Landbrug
 - c) Underudvalget vedrørende Tekniske Handelshindringer
 - d) Underudvalget vedrørende Told, Handelslettelser og Oprindelsesregler
 - e) Underudvalget vedrørende Offentlige Indkøb
 - f) Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling
 - g) Underudvalget vedrørende Sundheds- og Plantesundhedsforanstaltninger og
 - h) Underudvalget vedrørende Intellectuel Ejendom.
2. Alle specialiserede organer, der nedsættes ved denne aftale, består af repræsentanter for EU-parten og repræsentanter for hvert undertegnende Andesland.
3. Det respektive omfang af kompetence og opgaver for de specialiserede organer, der oprettes ved denne aftale, er defineret i de relevante afsnit.
4. Handelsudvalget kan nedsætte yderligere underudvalg, arbejdsgrupper eller andre specialiserede organer, som skal bistå det ved udførelsen af dets opgaver. Handelsudvalget fastlægger sådanne specialiserede organers sammensætning, opgaver og forretningsordner.

5. De specialiserede organer underretter Handelsudvalget om deres mødeplan og dagsorden tilstrækkelig lang tid forud for deres møder. De rapporterer endvidere til Handelsudvalget om deres aktiviteter på hvert af møderne i udvalget.
6. Uanset stk. 2 kan et specialiseret organ mødes, hvor EU-parten og et af de undertegnende Andeslande deltager, når et sådant møde alene vedrører de bilaterale forbindelser mellem EU-parten og det pågældende undertegnende Andesland.
7. Hvis et andet undertegnende Andesland udtrykker interesse for det forhold, der skal drøftes på et sådant møde, kan det deltage på mødet, hvis det på forhånd accepteres af EU-parten og det undertegnende Andesland.

ARTIKEL 16

Aftalens koordinører

1. Hver part udpeger en koordinator for aftalen og underretter alle de øvrige parter senest ved denne aftales ikrafttræden¹.

¹ Det understreges, at meddelelsen for EU-parten betragtes som gældende, når den er fremsendt til Europa-Kommissionen (præcisering kun nødvendig, hvis aftalen er en blandet aftale).

2. Aftalens koordinatører skal:

- a) udforme dagsordenen for og koordinere forberedelsen af Handelsudvalgets møder
- b) følge op på beslutninger, der træffes i Handelsudvalget
- c) fungere som kontaktpunkter med henblik på at lette kommunikationen mellem parterne om forhold, der er omhandlet i denne aftale, medmindre andet fremgår af denne aftale
- d) modtage underretninger og oplysninger indgivet i henhold til denne aftale, herunder underretninger og oplysninger, der indgives til Handelsudvalget, medmindre andet er anført, og
- e) overveje andre forhold, der kan påvirke gennemførelsen af denne aftale, efter anmodning fra Handelsudvalget.

3. Aftalens koordinatører mødes efter behov.

AFSNIT III

HANDEL MED VARER

KAPITEL 1

MARKEDSADGANG FOR VARER

AFDELING 1

FÆLLES BESTEMMELSER

ARTIKEL 17

Mål

Parterne liberaliserer progressivt handelen med varer i en overgangsperiode, der begynder på tidspunktet for denne aftales ikrafttræden, i overensstemmelse med denne aftales bestemmelser og artikel XXIV i GATT 1994.

ARTIKEL 18

Anvendelsesområde

Medmindre andet er fastsat i denne aftale, finder dette kapitel anvendelse på handel med varer mellem parterne.

ARTIKEL 19

Definitioner

I dette afsnit forstås ved:

- "told": afgifter af enhver art, herunder alle former for tillægsafgifter, der pålægges ved eller opkræves i forbindelse med import af varer. "Told" omfatter dog ikke:
 - a) afgifter svarende til en indenlandsk skat, der pålægges i overensstemmelse med artikel III i GATT 1994
 - b) antidumping-, udlignings- eller beskyttelsestold anvendt i overensstemmelse med GATT 1994, WTO-aftalen om anvendelsen af artikel VI i GATT 1994 (i det følgende benævnt "antidumpingaftalen"), WTO-aftalen om subsidier og udligningsforanstaltninger (i det følgende benævnt "SCM-aftalen") og WTO-aftalen om beskyttelsesforanstaltninger (i det følgende benævnt "aftalen om beskyttelsesforanstaltninger")

- c) gebyrer og andre afgifter, der pålægges i medfør af artikel VIII i GATT 1994.
- "produkt eller vare med oprindelsesstatus": produkt eller vare, der oprindelsesregler, som er omhandlet i bilag II (vedrørende definitionen af begrebet "produkter med oprindelsesstatus" og metoder for administrativt samarbejde).

ARTIKEL 20

Tarifering af varer

Tariferingen af varer i samhandelen mellem parterne er den, der er fastsat i hver parts respektive toldnomenklatur i overensstemmelse med det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem 2007 (i det følgende benævnt "HS") med senere ændringer.

ARTIKEL 21

National behandling

1. Hver part indrømmer national behandling for varer fra en anden part, jf. artikel III i GATT 1994, herunder de fortolkende bemærkninger hertil. Med henblik herpå er artikel III i GATT 1994 og de fortolkende bemærkninger hertil indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale med de fornødne ændringer.
2. Parterne bekræfter udtrykkeligt, at national behandling for alle regerings- og myndighedsniveauer betyder en behandling, der ikke er mindre gunstig end den behandling, som det pågældende regerings- eller myndighedsniveau giver tilsvarende, direkte konkurrerende eller substituerbare indenlandske varer, herunder varer med oprindelse i det territorium, der er underlagt det pågældende regerings- eller myndighedsniveaus jurisdiktion¹.

¹ Colombia og EU-parten bekræfter, at denne bestemmelse ikke hindrer opretholdelse og håndhævelse af spiritusmonopoler i Colombia.

AFDELING 2

AFSKAFFELSE AF TOLD

ARTIKEL 22

Afskaffelse af told

1. Medmindre andet er fastsat i denne aftale, afskaffer parterne hver især deres told på varer med oprindelse i en anden part i overensstemmelse med bilag I (Toldafviklingsplaner).
2. Den basistoldsats, der gøres til genstand for successive nedsættelser i henhold til stk. 1, er for hver enkelt vare anført i toldafviklingsplanerne i bilag I (Toldafviklingsplaner).
3. Hvis en part efter denne aftales ikrafttræden nedsætter sin gældende mestbegunstigelses(i det følgende benævnt "MFN")toldsats, gælder denne toldsats, hvis den er lavere end den toldsats, der er beregnet i overensstemmelse med bilag I (Toldafviklingsplaner).

4. Hvis en part anmoder herom, konsulterer parterne hinanden med henblik på at overveje en fremskyndelse og en udvidelse af omfanget af afskaffelsen af told, jf. bilag I (Toldafviklingsplaner).
5. Enhver beslutning, som Handelsudvalget træffer vedrørende en fremskyndelse eller en udvidelse af omfanget af afskaffelsen af told, jf. artikel 13, stk. 2, litra g), har forrang for enhver toldsats eller afviklingskategori, der er fastsat i bilag I (Toldafviklingsplaner).
6. Medmindre andet er fastsat i denne aftale, må ingen af parterne forhøje en told, der er anført som basissats i bilag I (Toldafviklingsplaner), eller indføre ny told på varer med oprindelse i en anden part.
7. Stk. 6 er ikke til hinder for, at en part:
 - a) forhøjer en told til det niveau, der er fastsat i bilag I (Toldafviklingsplaner) for det pågældende år efter en ensidig nedsættelse eller
 - b) opretholder eller forhøjer en told i overensstemmelse med WTO-forståelsen vedrørende reglerne og procedurerne for tvistbilæggelse (i det følgende benævnt "DSU") eller afsnit XII (Tvistbilæggelse).

AFDELING 3

IKKE-TOLDMÆSSIGE FORANSTALTNINGER

ARTIKEL 23

Import- og eksportrestriktioner

Ingen af parterne må indføre eller opretholde forbud mod eller restriktioner ved import af varer fra en anden part eller forbud mod eller restriktioner ved eksport eller salg til eksport af varer bestemt til en anden parts territorium, medmindre andet er fastsat i denne aftale eller fremgår af artikel XI i GATT 1994 og de fortolkende bemærkninger hertil. Med henblik herpå er artikel XI i GATT 1994 og de fortolkende bemærkninger hertil indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale med de fornødne ændringer.

ARTIKEL 24

Gebyrer og afgifter

1. Hver part sikrer i overensstemmelse med artikel VIII i GATT 1994 og de fortolkende bemærkninger hertil, at gebyrer og afgifter af enhver art (bortset fra told, afgifter svarende til en indenlandsk skat eller andre indenlandske afgifter, der pålægges i overensstemmelse med artikel III i GATT 1994, samt antidumping- og udligningstold), der pålægges ved eller i forbindelse med import eller eksport, begrænses beløbsmæssigt til de anslåede omkostninger ved de ydede tjenesteydelser og ikke udgør en indirekte beskyttelse af indenlandske varer eller en beskatning af import eller eksport til fiskale formål.
2. Parterne må ikke kræve konsulære transaktioner¹, herunder hermed forbundne gebyrer og afgifter, i forbindelse med import af varer fra en anden part.
3. Hver part stiller opdaterede oplysninger om alle gebyrer og afgifter, der pålægges i forbindelse med import eller eksport, til rådighed, helst på internettet, og vedligeholder disse oplysninger.

¹ I dette stykke forstås ved "konsulære transaktioner" krav om, at en parts varer, der er bestemt til eksport til en anden parts territorium, først underkastes tilsyn af den importerende parts konsul i den eksporterende parts territorium med henblik på at tilvejebringe konsulatsfakturaer eller konsulatvisa for kommercielle fakturaer, oprindelsesattester, fragtbreve, befragters eksportangivelser eller andre tolldokumenter, der kræves i forbindelse med import.

ARTIKEL 25

Told og afgifter ved eksport

Medmindre andet er fastsat i denne aftale, må parterne ikke indføre eller opretholde afgifter eller skatter undtagen indenlandske afgifter, der anvendes i overensstemmelse med artikel 21, ved eller i forbindelse med eksport af varer til en anden parts territorium.

ARTIKEL 26

Import- og eksportlicensprocedurer

1. Parterne må ikke indføre eller opretholde foranstaltninger, der ikke er forenelige med WTO-aftalen om importlicensprocedurer (i det følgende benævnt "importlicensaftalen"), som er indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale med de fornødne ændringer.
2. Hver part anvender bestemmelserne i importlicensaftalen med de fornødne ændringer for alle licensprocedurer i forbindelse med eksport til en anden part. Underretningen i henhold til artikel 5 i importlicensaftalen gennemføres mellem parterne i forbindelse med licensprocedurer for eksport.

3. "Importlicensudstedelse" er de administrative procedurer i forbindelse med anvendelsen af importlicensordninger, der indebærer, at der som en forudsætning for import til den importerende part indgives en ansøgning eller anden dokumentation (ud over den, der er nødvendig for toldbehandlingen) til det pågældende administrative organ.

ARTIKEL 27

Statsforetagender

1. I denne aftale forstås ved "statsforetagender" offentlige og ikke-offentlige foretagender, uanset geografisk placering, på centralt og ikke-centralt niveau, herunder afsætningsråd, med enerettigheder eller særlige rettigheder eller privilegier, herunder lovgivnings- eller forfatningsmæssige beføjelser, på grundlag af hvilke de via deres køb eller salg påvirker niveauet eller retningen af direkte import og eksport¹.
2. Parterne anerkender, at statsforetagender ikke må drives på en måde, som skaber handelshindringer, og accepterer med henblik herpå de forpligtelser, der er fastlagt ved denne artikel.

¹ Det bekræftes udtrykkeligt, at spiritusforetagender, der drives inden for rammerne af "monopolio rentístico", jf. artikel 336 i Colombias politiske forfatning, er omfattet af denne definition af statsforetagender.

3. Parterne bekræfter deres eksisterende rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel XVII i GATT 1994, de fortolkende bemærkninger og supplerende bestemmelser hertil og forståelsen vedrørende fortolkningen af artikel XVII i GATT 1994, der er indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale med de fornødne ændringer.
4. Hver part sikrer navnlig, at statsforetagender i deres køb og salg, og når de udøver beføjelser, herunder lovgivnings- eller forfatningsmæssige beføjelser, som en part har delegeret til dem på centralt eller ikke-centralt niveau, overholder hver parts forpligtelser i henhold til denne aftale.
5. Bestemmelserne i denne artikel berører ikke parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til afsnit VI (Offentlige indkøb).
6. I forbindelse med den underretning, som parterne skal indgive i henhold til artikel XVII i GATT 1994, når de bliver anmodet om yderligere oplysninger om virkningen af statsforetagender på den bilaterale handel, skal den anmodede part bestræbe sig på at sikre størst mulig gennemsigtighed for at imødekomme sådanne anmodninger om oplysninger med henblik på at afgøre, om statsforetagender overholder de relevante forpligtelser i denne aftale, jf. bestemmelserne i artikel XVII.4 (d) i GATT 1994 vedrørende fortrolige oplysninger.

AFDELING 4

LANDBRUGSVARER

ARTIKEL 28

Anvendelsesområde

Denne afdeling vedrører foranstaltninger, parterne indfører eller opretholder vedrørende indbyrdes handel med landbrugsvarer (i det følgende benævnt "landbrugsvarer"), der er omfattet af definitionen i bilag I til WTO-aftalen om landbrug (i det følgende benævnt "landbrugsaftalen")¹.

¹ Med hensyn til Colombia omfatter "landbrugsvarer" i forbindelse med anvendelsen af denne artikel også følgende underpositioner: 2905.45.00, 3302.10.10, 3302.10.90, 3823.11.00, 3823.12.00, 3823.13.00, 3823.19.00, 3823.70.10, 3823.70.20, 3823.70.30, 3823.70.90, 3824.60.00.

ARTIKEL 29

Landbrugsbeskyttelsesklausul

1. Uanset bestemmelserne i artikel 22 kan en part indføre en beskyttelsesforanstaltning på landbrugsområdet i form af en højere importtold på et landbrugsprodukt med oprindelsesstatus, der er opført i partens liste i bilag IV (Beskyttelsesforanstaltninger på landbrugsområdet), såfremt bestemmelserne i denne artikel overholdes. Beløbet for en yderligere importafgift eller anden told på sådanne varer kan ikke overstige den laveste værdi af følgende:
 - a) den gældende MFN-toldsats eller
 - b) basistoldsatsen, jf. bilag I (Toldafviklingsplaner).
2. En part kan anvende en kvantitativ beskyttelsesforanstaltning i et kalenderår, hvis den samlede importmængde af en vare med oprindelsesstatus i den pågældende parts territorium i det pågældende år overstiger et udløsningsniveau som fastsat i partens liste i bilag IV (Beskyttelsesforanstaltninger på landbrugsområdet).
3. Eventuelle yderligere afgifter, der anvendes af en part i henhold til stk. 1 og 2, skal være i overensstemmelse med partens liste i bilag IV (Beskyttelsesforanstaltninger på landbrugsområdet).

4. Parterne må ikke indføre en beskyttelsesforanstaltning på landbrugsområdet i henhold til denne artikel, samtidig med at de for samme vare indfører eller opretholder:
- a) en beskyttelsesforanstaltning i henhold til kapitel 2 (Afbødende foranstaltninger på handelsområdet) eller
 - b) en foranstaltning i henhold til artikel XIX i GATT 1994 og aftalen om beskyttelsesforanstaltninger.
5. Parterne må ikke indføre eller opretholde en beskyttelsesforanstaltning på landbrugsområdet:
- a) fra og med den dato, hvor en vare er genstand for toldfritagelse i henhold til bilag I (Toldafviklingsplaner), medmindre andet fremgår af litra b), eller
 - b) efter udløbet af den overgangsperiode, der er fastlagt i partens liste i bilag IV (Beskyttelsesforanstaltninger på landbrugsområdet), eller
 - c) som forhøjer en toldafgift inden for et toldkontingent.
6. Senest 10 dage efter indførelsen af en beskyttelsesforanstaltning på landbrugsområdet i medfør af stk. 1 og 2 underretter den part, som indfører foranstaltningen, skriftligt den berørte eksporterende part herom og fremlægger relevante oplysninger om og begrundelse for foranstaltningen. Den part, som indfører foranstaltningen, skal give den berørte eksporterende part mulighed for rådføring med hensyn til betingelserne for dens anvendelse i henhold til sådanne bestemmelser.

7. Hver part opretholder sine rettigheder og forpligtelser som anført i artikel 5 i landbrugsaftalen med undtagelse af handel med landbrugsvarer, der er genstand for præferencebehandling.

ARTIKEL 30

Prisbåndsystem

Medmindre andet fremgår af denne aftale:

- a) kan Colombia anvende det andinske prisbåndsystem, der blev indført ved Det Andinske Fællesskabs beslutning 371 med senere ændringer, eller efterfølgende systemer for landbrugsvarer, der er omfattet af en sådan beslutning
- b) kan Peru anvende det prisbåndsystem, der blev indført ved Supreme Decree 115-2001-EF med senere ændringer, eller efterfølgende systemer for landbrugsvarer, der er omfattet af et sådant Decree.

ARTIKEL 31

Indgangsprissystem

Medmindre andet er fastsat i denne aftale, kan EU-parten anvende det indgangsprissystem, der er indført ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1580/2007 af 21. december 2007 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 2200/96, (EF) nr. 2201/96 og (EF) nr. 1182/2007 vedrørende frugt og grøntsager med senere ændringer, eller efterfølgende systemer.

ARTIKEL 32

Eksportsubsidier og andre foranstaltninger med tilsvarende virkning

1. "Eksportsubsidier" som omhandlet i denne artikel har den betydning, der er tillagt termen i artikel 1, litra e), i landbrugsaftalen, herunder senere ændringer af artiklen.
2. Parterne deler målet om at samarbejde i WTO for at opnå en aftale med henblik på at afskaffe eksportsubsidier og andre foranstaltninger med tilsvarende virkning for landbrugsvarer.

3. Efter denne aftales ikrafttræden må ingen af parterne opretholde, indføre eller genindføre eksportsubsidier eller andre foranstaltninger med tilsvarende virkning for landbrugsvarer, som fuldt ud og omgående liberaliseres, eller som fuldt ud, men ikke omgående liberaliseres, og som er omfattet af et toldfritagelseskontingent ved denne aftales ikrafttræden i henhold til bilag I (Toldafviklingsplaner) og er bestemt for en anden parts territorium.
4. Ingen af parterne må opretholde, indføre eller genindføre eksportsubsidier eller andre foranstaltninger med tilsvarende virkning for landbrugsvarer, som fuldt ud, men ikke omgående liberaliseres, og som ikke er omfattet af et toldfritagelseskontingent ved denne aftales ikrafttræden, fra den dato, hvor disse varer liberaliseres fuldt ud.
5. Med forbehold af stk. 3 og 4 kan den importerende part, såfremt en part opretholder, indfører eller genindfører subsidier eller andre foranstaltninger med tilsvarende virkning for eksport af delvist eller helt liberaliserede landbrugsvarer til en anden part, indføre en tillægstold, der hæver tolden for importen af sådanne varer op til niveauet for den gældende MFN-toldsats eller den basistoldsats, der er fastsat i bilag I (Toldafviklingsplaner), hvis denne er lavere, for den periode, der er fastlagt for opretholdelsen af eksportsubsidierne.
6. For at den importerende part kan afskaffe den tillægstold, der er indført i henhold til stk. 5, fremlægger den eksporterende part detaljerede oplysninger, som dokumenterer overensstemmelse med bestemmelserne i denne artikel.

ARTIKEL 33

Forvaltning og gennemførelse af toldkontingenter

1. Hver part forvalter og gennemfører de toldkontingenter for import af landbrugsvarer, der er fastsat i bilag I (Toldafviklingsplaner), i overensstemmelse med artikel XIII i GATT 1994, herunder de fortolkende bemærkninger hertil, og importlicensaftalen.
2. Parterne forvalter toldkontingenter for import af landbrugsvarer efter først til mølle-princippet.
3. Hvis en eksporterende part anmoder herom, konsulterer den importerende part den eksporterende part, hvad angår forvaltningen af den importerende parts toldkontingenter. Denne konsultation erstatter i artikel 301 omhandlede konsultation, såfremt den opfylder de krav, der er fastsat i nævnte artikels stk. 9.

AFDELING 5

BEHANDLING AF ADMINISTRATIVE FEJL

ARTIKEL 34

Behandling af administrative fejl

Begår en parts kompetente myndigheder fejl i forvaltningen af præferenceordningen for eksport og særlig i anvendelsen af bestemmelserne i bilag II (vedrørende definitionen af begrebet "produkter med oprindelsesstatus" og metoder for administrativt samarbejde), og får den pågældende fejl følger med hensyn til importafgifter, kan den part, der står over for disse følger, anmode Handelsudvalget om at undersøge mulighederne for indførelse af alle passende foranstaltninger til løsning af problemet, når de berørte parter teknisk har drøftet problemet i Underudvalget vedrørende Told, Handelslettelser og Oprindelsesregler, der er nedsat ved artikel 68. Handelsudvalgets afgørelse vedrørende de passende foranstaltninger vedtages efter aftale mellem de berørte parter.

AFDELING 6

UNDERUDVALG

ARTIKEL 35

Underudvalget vedrørende Markedsadgang

1. Parterne nedsætter hermed et underudvalg vedrørende markedsadgang bestående af repræsentanter for hver part.
2. Underudvalget træder sammen på foranledning af en part eller Handelsudvalget for at behandle spørgsmål i forbindelse med dette kapitel, som ikke varetages af andre underudvalg.
3. Underudvalgets opgaver omfatter bl.a.:
 - a) fremme af handel med varer mellem parterne, herunder via konsultationer om fremskyndelse af og udvidelse af omfanget af afskaffelsen af told i henhold til denne aftale og om andre spørgsmål, som måtte være relevante
 - b) håndtering af ikke-toldmæssige foranstaltninger, der kan begrænse handel med varer mellem parterne og, hvis det er relevant, forelæggelse af sådanne spørgsmål for Handelsudvalget

- c) rådgivning af og fremlæggelse af anbefalinger for Handelsudvalget om behovet for samarbejde om forhold vedrørende markedsadgang
- d) drøftelse vedrørende og forsøge at løse tvister, der måtte opstå mellem parterne, om spørgsmål vedrørende ændringer af det harmoniserede system, herunder klassificeringen af varer, med henblik på at sikre, at hver parts forpligtelser i henhold til denne aftale ikke ændres.

ARTIKEL 36

Underudvalget vedrørende Landbrug

1. Parterne nedsætter hermed et underudvalg vedrørende landbrug bestående af repræsentanter for EU-parten og hvert undertegnende Andesland.
2. Underudvalget vedrørende Landbrug:
 - a) overvåger og letter samarbejdet om gennemførelsen og forvaltningen af afdeling 4 med henblik på at lette handelen med landbrugsvarer mellem parterne
 - b) løser uberettigede hindringer for handelen med landbrugsvarer mellem parterne

- c) drøfter spørgsmål vedrørende afdeling 4 i samarbejde med andre relevante underudvalg, arbejdsgrupper eller særlige organer nedsat ved denne aftale
 - d) evaluerer udviklingen af handelen med landbrugsvarer mellem parterne og virkningen af denne aftale for hver parts landbrugssektor samt gennemførelsen af denne aftales instrumenter og anbefaler relevante foranstaltninger for Handelsudvalget
 - e) løser yderligere opgaver, det pålægges af Handelsudvalget og
 - f) rapporterer og indgiver resultaterne af sit arbejde i henhold til dette stykke til Handelsudvalget.
3. Underudvalget vedrørende Landbrug træder sammen mindst én gang om året. Under særlige omstændigheder mødes underudvalget på anmodning af en part senest 30 dage efter en sådan anmodning efter aftale mellem parterne. Møder i Underudvalget vedrørende Landbrug kan også afholdes på bilateralt plan under forsæde af repræsentanter for den part, der er vært for mødet.
4. Underudvalget vedrørende Landbrug træffer sine beslutninger ved enstemmighed.

KAPITEL 2

AFBØDENDE FORANSTALTNINGER PÅ HANDELSOMRÅDET

AFDELING 1

ANTIDUMPING- OG UDLIGNINGSFORANSTALTNINGER

ARTIKEL 37

Almindelige bestemmelser

1. Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til antidumpingaftalen, SCM-aftalen og WTO-aftalen om oprindelsesregler (i det følgende benævnt "aftalen om oprindelsesregler").
2. Har Det Andinske Fællesskab indført en antidumping- eller udligningsforanstaltning eller godkendt et pristilsagn på vegne af to eller flere medlemslande i Det Andinske Fællesskab, er det kompetente retslige organ i Det Andinske Fællesskab det eneste forum for domstolsprøvelse.
3. Parterne sikrer, at de regionale og de nationale myndigheder ikke anvender antidumpingforanstaltninger samtidig på samme vare. Den samme regel gælder for udligningsforanstaltninger.

ARTIKEL 38

Gennemsigtighed

1. Parterne er enige om, at afbødende foranstaltninger på handelsområdet skal anvendes i fuld overensstemmelse med de relevante WTO-bestemmelser og baseres på en gennemsigtig ordning.
2. Parterne anerkender fordelene ved retssikkerhed og forudsigelighed for de erhvervsdrivende og sikrer, at deres nationale lovgivning vedrørende afbødende foranstaltninger på handelsområdet er i fuld overensstemmelse med de relevante WTO-bestemmelser.
3. Med forbehold af artikel 6.5 i antidumpingaftalen og artikel 12.4 i SCM-aftalen sikrer parterne så hurtigt som muligt i henhold til deres nationale lovgivning efter indførelsen af midlertidige foranstaltninger og under alle omstændigheder inden den endelige afgørelse en fuldstændig og formålstjenlig fremlæggelse af alle de vigtigste kendsgerninger og betragtninger, der ligger til grund for beslutningen om hvorvidt, der skal indføres foranstaltninger. Fremlæggelsen af sådanne oplysninger sker skriftligt, og de berørte parter skal have tilstrækkelig tid til at fremsætte bemærkninger.
4. Forudsat at det ikke forsinker gennemførelsen af undersøgelsen unødigt, giver undersøgelsesmyndighederne på anmodning af en berørt part denne mulighed for at tilkendegive sine synspunkter under undersøgelserne vedrørende afbødende foranstaltninger på handelsområdet.

ARTIKEL 39

Hensyntagen til samfundets interesser

I overensstemmelse med deres nationale lovgivning giver EU-parten og Colombia industrielle brugere og importører af det undersøgte produkt samt repræsentanter for forbrugerorganisationer mulighed for at fremlægge oplysninger, som er relevante for undersøgelsen.

Undersøgelsesmyndighederne tager sådanne oplysninger i betragtning, for så vidt de er relevante, behørigt dokumenterede og indgives inden for de tidsfrister, der er fastsat ved den nationale lovgivning.

ARTIKEL 40

Regel om mindre told

Uanset deres rettigheder i henhold til antidumpingaftalen og SCM-aftalen med hensyn til anvendelsen af antidumping- og udligningstold finder EU-parten og Colombia det ønskværdigt, at den anvendte told er mindre end den tilsvarende dumping- eller subsidiemargen, hvis en sådan mindre told er tilstrækkelig til at afhjælpe den skade, der forvoldes på den indenlandske industri.

ARTIKEL 41

Undersøgelsesmyndigheder

I denne afdeling forstås ved:

- "undersøgelsesmyndighed":
 - a) for Colombias vedkommende: ministeriet for handel, industri og turisme eller dets efterfølger
 - b) for Perus vedkommende: det nationale institut for konkurrencebeskyttelse og beskyttelse af intellektuel ejendom eller dets efterfølger og
 - c) for EU-partens vedkommende: Europa-Kommissionen.

ARTIKEL 42

Undtagelse fra tvistbilæggelsesordningen

Afsnit XII (Tvistbilæggelse) finder ikke anvendelse på denne afdeling.

AFDELING 2

MULTILATERALE BESKYTTELSESFORANSTALTNINGER

ARTIKEL 43

Almindelige bestemmelser

Hver part bibeholder sine rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel XIX i GATT 1994, aftalen om beskyttelsesforanstaltninger og aftalen om oprindelsesregler.

ARTIKEL 44

Gennemsigtighed

Uanset artikel 43 og efter anmodning fra en anden part giver en part, der indleder en undersøgelse eller agter at indføre beskyttelsesforanstaltninger, straks skriftlig ad hoc-underretning om alle relevante forhold, herunder vedrørende indledningen af en beskyttelsesundersøgelse samt de foreløbige og endelige resultater heraf, hvis det er relevant.

ARTIKEL 45

Ikke-samtidig anvendelse af beskyttelsesforanstaltninger

Ingen af parterne må samtidig for samme vare indføre:

- a) en bilateral beskyttelsesforanstaltning i henhold til afdeling 3 (Bilateral beskyttelsesforanstaltning) i dette kapitel og
- b) en foranstaltning i henhold til artikel XIX i GATT 1994 og aftalen om beskyttelsesforanstaltninger.

ARTIKEL 46

Undersøgelsesmyndighed

I denne afdeling forstås ved "undersøgelsesmyndighed":

- a) for Colombias vedkommende: ministeriet for handel, industri og turisme eller dets efterfølger
- b) for Perus vedkommende: det nationale institut for konkurrencebeskyttelse og beskyttelse af intellektuel ejendom eller dets efterfølger og
- c) for EU-partens vedkommende: Europa-Kommissionen.

ARTIKEL 47

Undtagelse fra tvistbilæggelsesordningen

Med undtagelse af artikel 45 finder afsnit XII (Tvistbilæggelse) ikke anvendelse på denne afdeling.

AFDELING 3

BILATERAL BESKYTTELSESFORANSTALTNING

ARTIKEL 48

Anvendelse af en bilateral beskyttelsesforanstaltning

1. Uanset afdeling 2 (Multilaterale beskyttelsesforanstaltninger) kan den importerende part træffe foranstaltninger på de betingelser og efter de procedurer, der er fastlagt i denne afdeling, hvis varer med oprindelse i en af parterne som følge af nedsættelse eller afskaffelse af told i henhold til denne aftale importeres til en anden parts territorium i så forhøjede mængder, i absolutte tal eller i forhold til den indenlandske produktion og under sådanne vilkår, at det forårsager, eller der er fare for, at det vil forårsage alvorlig skade for en indenlandsk producent af tilsvarende eller direkte konkurrerende varer.

2. En part kan kun indføre bilaterale beskyttelsesforanstaltninger i overgangsperioden¹.

ARTIKEL 49

Underretning og konsultation

1. En part underretter omgående den berørte eksporterende part om igangsætningen af en undersøgelse og indførelsen af midlertidige og endelige foranstaltninger.
2. Hvis en part finder, at de omstændigheder vedrørende indførelsen eller forlængelsen af en endelig foranstaltning, der er omhandlet i artikel 48, gør sig gældende, sikrer parten tilstrækkelige muligheder for at gennemføre konsultationer med den berørte part i overensstemmelse med hver parts lovgivning med henblik på at undersøge de tilgængelige oplysninger, udveksle holdninger til indførelsen eller forlængelsen af en foranstaltning og nå frem til en gensidigt tilfredsstillende løsning.
3. De konsultationer, der er omhandlet i stk. 2, indledes 15 dage efter datoen for den berørte parts modtagelse af invitationen til konsultation fra undersøgelsesmyndigheden.

¹ Overgangsperiode betyder 10 år fra datoen for denne aftales ikrafttræden. For varer, der i henhold til tidsplanen i bilag I (Toldafviklingsplaner) for en part er underlagt en toldafviklingsperiode på 10 eller flere år, er "overgangsperiode" den toldafviklingsperiode, der er fastsat ved denne tidsplan for en sådan vare, plus tre år.

4. Hvis der ikke er fundet en tilfredsstillende løsning senest 45 dage efter datoen for den berørte parts modtagelse af invitationen til konsultation, kan den importerende part indføre foranstaltninger til afhjælpning af omstændighederne i overensstemmelse med denne afdeling.
5. En part kan anvende en bilateral beskyttelsesforanstaltning midlertidigt uden forudgående konsultation.

ARTIKEL 50

Foranstaltningstyper

En importerende parts beskyttelsesforanstaltninger, jf. artikel 48, må være en eller flere af følgende:

- a) suspension af den yderligere nedsættelse af toldsatsen for den pågældende vare som fastsat i tidsplanen for en sådan part i henhold til bilag I (Toldafviklingsplaner)
- b) forhøjelse af toldsatsen for den pågældende vare til et niveau, der ikke overstiger den MFN-toldsats, der gælder for varen på det tidspunkt, hvor foranstaltningen træffes, eller den basistoldsats, der er fastsat i bilag I (Toldafviklingsplaner), alt efter hvilken der er den lavest.

ARTIKEL 51

Undersøgelsesprocedure

1. En part må kun indføre en bilateral beskyttelsesforanstaltning, efter at dens kompetente myndigheder har gennemført en undersøgelse i overensstemmelse med artikel 3 i aftalen om beskyttelsesforanstaltninger, og med henblik herpå er nævnte artikel indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale med de fornødne ændringer.
2. En parts undersøgelse i henhold til stk. 1 skal opfylde kravene i artikel 4.2(a) og 4.2(c) i aftalen om beskyttelsesforanstaltninger, og med henblik herpå er artikel 4.2(a) og 4.2(c) i aftalen om beskyttelsesforanstaltninger indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale med de fornødne ændringer.
3. Ud over stk. 2 påviser den undersøgende part på grundlag af objektiv dokumentation eksistensen af en årsagssammenhæng mellem stigningen i importen af den eksporterende parts produkt og alvorlig skade eller fare derfor.
4. Parterne sikrer, at deres kompetente myndigheder gennemfører en sådan undersøgelse inden for de tidsfrister, der er fastsat ved deres nationale lovgivning, som ikke må overstige 12 måneder fra datoen for dens igangsætning.

ARTIKEL 52

Betingelser og varighed af foranstaltning

1. Ingen af parterne må anvende en bilateral beskyttelsesforanstaltning:
 - a) i større omfang og i længere tid end nødvendigt for at forebygge eller afhjælpe en alvorlig skade, jf. artikel 48
 - b) i en periode på over to år, som dog undtagelsesvist kan forlænges med indtil to år, hvis:
 - i) den importerende parts kompetente myndigheder efter procedurerne i artikel 51 fastslår, at foranstaltningen fortsat er nødvendig for at forebygge eller afhjælpe en alvorlig skade, jf. artikel 48, og
 - ii) der er tegn på, at den indenlandske industri tilpasser sig.

Beskyttelsesforanstaltningens samlede anvendelsesperiode, herunder den oprindelige anvendelsesperiode og enhver forlængelse heraf, må ikke overstige fire år.

2. Når en part bringer en bilateral beskyttelsesforanstaltning til ophør, er toldsatsen den sats, der i henhold til bilag I (Toldafviklingsplaner) for den pågældende part ville have været gældende, hvis foranstaltningen ikke var blevet indført.

ARTIKEL 53

Midlertidige foranstaltninger

1. Under kritiske omstændigheder, hvor en forsinkelse kunne forårsage skade, som ville være vanskelig at afhjælpe, kan en part anvende en bilateral beskyttelsesforanstaltning midlertidigt, når en foreløbig undersøgelse klart har vist, at der er importeret klart større mængder af et produkt med oprindelse i den eksporterende part som følge af nedsættelsen eller afskaffelsen af en told i henhold til bilag I (Toldafviklingsplaner), og at en sådan import forårsager alvorlig skade, eller der er fare for, at den vil forårsage alvorlig skade, jf. artikel 48.
2. Anvendelsesperioden for en midlertidig foranstaltning må ikke overstige 200 dage, og i denne periode skal parten opfylde kravene i artikel 49, stk. 1, 2 og 3 og artikel 51, stk. 1, 2 og 3.
3. Parten tilbagebetaler straks eventuelle toldforhøjelser, hvis den i stk. 1 omhandlede undersøgelse viser, at kravene i artikel 48 ikke er opfyldt. En midlertidig foranstaltnings anvendelsesperiode medregnes som en del af den periode, der er fastsat ved artikel 52, stk. 1, litra b).

ARTIKEL 54

Kompensation

1. En part, der søger at forlænge en bilateral beskyttelsesforanstaltning, rådfører sig med den part, hvis produkter er genstand for foranstaltningen, med henblik på i fællesskab at fastlægge en passende kompensation i form af indrømmelser, der i alt væsentligt har tilsvarende virkninger for handelen. Den importerende part giver mulighed for sådanne konsultationer senest 30 dage før forlængelsen af den bilaterale beskyttelsesforanstaltning.
2. Hvis konsultationerne i henhold til stk. 1 ikke fører til en aftale om kompensation senest 30 dage efter tilbuddet om konsultation, og den importerende part beslutter at forlænge beskyttelsesforanstaltningen, kan den part, hvis produkter er genstand for beskyttelsesforanstaltningen, suspendere anvendelsen af i alt væsentligt tilsvarende indrømmelser til den part, der har forlænget foranstaltningen.

ARTIKEL 55

Genindførelse af en foranstaltning

Der må ikke anvendes bilaterale beskyttelsesforanstaltninger, jf. denne afdeling, ved import af et produkt, som tidligere har været genstand for en sådan foranstaltning, undtagen én gang i en periode svarende til halvdelen af den, i hvilken den pågældende foranstaltning tidligere har været anvendt, hvis den periode, hvori den ikke har været anvendt, er på mindst ét år.

ARTIKEL 56

Regionerne i Den Europæiske Unions yderste periferi¹

1. Når et produkt, der har oprindelse i de undertegnende Andeslande, importeres til territoriet for regionerne i Den Europæiske Unions yderste periferi (i det følgende benævnt "EU's yderste periferi") i så forhøjede mængder og under sådanne vilkår, at det forårsager, eller der er fare for, at det vil forårsage en alvorlig forværrelse af den økonomiske situation i regionerne i EU's yderste periferi, kan EU-parten – efter at have undersøgt alternative løsninger – undtagelsesvis indføre beskyttelsesforanstaltninger for de berørte regioners territorium.
2. Beskyttelsesforanstaltningerne for EU's yderste periferi gælder i overensstemmelse med bestemmelserne i dette kapitel.

¹ På datoen for undertegnelsen af denne aftale er regioner i Den Europæiske Unions yderste periferi: Guadeloupe, Fransk Guyana, Martinique, Réunion, Saint-Martin, Azorerne, Madeira og De Kanariske Øer. Artiklen gælder ligeledes for det land eller territorium, der skifter status til en region i den yderste periferi ved en afgørelse vedtaget af Rådet for Den Europæiske Union i overensstemmelse med den procedure, der er omhandlet i artikel 355, stk. 6, i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde, pr. datoen for vedtagelsen af denne afgørelse. Hvis en region i Den Europæiske Unions yderste periferi skifter status ved samme procedure, gælder denne artikel ikke for denne pr. datoen for afgørelsen herom vedtaget af Rådet for Den Europæiske Union. EU-parten underretter de øvrige parter om enhver ændring af de territorier, der betragtes som regioner i Den Europæiske Unions yderste periferi.

ARTIKEL 57

Kompetent myndighed

I denne afdeling forstås ved kompetent myndighed:

- a) for Colombias vedkommende: ministeriet for handel, industri og turisme eller dets efterfølger
- b) for Perus vedkommende: ministeriet for udenrigshandel og turisme eller dets efterfølger og
- c) for EU-partens vedkommende: Europa-Kommissionen.

KAPITEL 3

TOLD OG HANDELSLETTELSER

ARTIKEL 58

Mål

1. Parterne anerkender vigtigheden af toldspørgsmål og handelslettelser på baggrund af udviklingen i verdenshandelen. Parterne er enige om at styrke samarbejdet på dette område med henblik på at sikre, at hver parts relevante retsforskrifter og procedurer samt de relevante myndigheders administrative kapacitet opfylder målene om effektiv kontrol og fremme af handelslettelser.

2. Parterne anerkender, at legitime offentlige politiske mål, herunder mål vedrørende sikkerhed, forebyggelse af svig og bekæmpelse af svig, ikke må anfægtes på nogen måde.

ARTIKEL 59

Told og handelsrelaterede procedurer

1. Hver part indfører effektive, gennemsigtige og enkle procedurer med henblik på at nedbringe omkostningerne og øge forudsigeligheden for importører og eksportører.
2. Parterne er enige om, at deres respektive handels- og toldlovgivning, -bestemmelser og -procedurer skal baseres på:
 - a) internationale instrumenter og standarder, som gælder på told- og handelsområdet, herunder de væsentlige elementer i den reviderede internationale konvention om forenkling og harmonisering af toldprocedurerne (i det følgende benævnt "Kyotokonventionen"), den internationale konvention om det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem (i det følgende benævnt "HS-konventionen"), Verdenstoldorganisationens "Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade" (i det følgende benævnt "WCO SAFE") og Verdenstoldorganisationens Customs Data Model (i det følgende benævnt "WCO's datamodel")
 - b) beskyttelse og fremme af handel gennem effektiv håndhævelse og efterlevelse af lovgivningsmæssige krav

- c) krav til de erhvervsdrivende, som er rimelige og ikke-diskriminerende, og som forebygger svig
- d) anvendelse af ét administrativt dokument (evt. elektronisk) til indgivelse af toldangivelser ved import og eksport
- e) anvendelse af moderne toldteknikker, herunder risikoanalyse, forenklede procedurer for indpassage og frigivelse af varer, kontrol efter frigivelse og metoder til virksomhedsrevision
- f) progressiv udvikling af systemer, herunder it-baserede systemer, der kan lette elektronisk udveksling af data mellem erhvervsdrivende, toldmyndigheder og andre relaterede myndigheder (til det formål og så vidt muligt arbejder hver part progressivt for at oprette én tidsramme med henblik på at lette eksterne handelsaktiviteter)
- g) regler, som sikrer, at sanktioner som følge af overtrædelser af toldregulativerne eller procedurekravene står i forhold til overtrædelserne og er ikke-diskriminerende, og at deres anvendelse ikke unødigt forsinker frigivelsen af varer
- h) gebyrer og afgifter, der er rimelige og ikke overstiger omkostningerne ved den tjenesteydelse, der leveres i forbindelse med en bestemt transaktion, og som ikke beregnes på et ad valorem-grundlag, idet der ikke opkræves gebyrer og afgifter for konsulære tjenester

- i) afskaffelse af krav om obligatorisk brug af inspektioner før afsendelse eller lignende undersøgelser og
 - j) behovet for at sikre, at alle kompetente administrative myndigheder, der foretager kontrol og fysisk inspektion af varer, som importeres eller eksporteres, udfører deres aktiviteter samtidigt og på ét sted, når det er muligt.
3. For at forbedre arbejdsmetoderne og sikre ikke-forskelsbehandling, gennemsigtighed, effektivitet, integritet og ansvarlighed i transaktionerne skal hver part:
- a) træffe yderligere foranstaltninger for at indskrænke, forenkle og standardisere data og dokumenter, der kræves af toldmyndigheder og andre relaterede myndigheder
 - b) forenkle toldkrav og -formaliteter i det omfang, det er muligt, med henblik på hurtig frigivelse og fortoldning af varer, så importører kan få frigivet varer uden betaling af told, såfremt der stilles en garanti i overensstemmelse med den nationale lovgivning med henblik på at sikre endelig betaling af told, afgifter og gebyrer
 - c) etablere effektive, hurtige, ikke-diskriminerende og lettilgængelige procedurer, som gør det muligt at påklage toldmyndighedernes administrative afgørelser og beslutninger, som påvirker import, eksport og varer under forsendelse, idet disse procedurer skal være lettilgængelige, herunder for mikrovirksomheder og SMV'er, og

- d) sikre, at de højeste standarder for integritet opretholdes gennem anvendelse af foranstaltninger, der afspejler principperne i relevante internationale konventioner og instrumenter på dette område.

ARTIKEL 60

Forhåndsbesked

1. Efter skriftlig anmodning og inden import af varer til dens territorium afgiver hver af parterne gennem deres kompetente myndigheder skriftlig forhåndsbesked om tarifiering, oprindelse eller lignende spørgsmål, som de måtte finde relevante i overensstemmelse med deres love og forskrifter.
2. Med forbehold af eventuelle bestemmelser om fortrolighed i dens lovgivning, offentliggør hver af parterne, evt. elektronisk, deres forhåndsbeskeder om tarifiering og lignende spørgsmål, som de måtte finde relevante.
3. For at lette samhandelen meddeler parterne som led i deres bilaterale dialog regelmæssigt, hvilke ændringer der er sket i deres respektive lovgivning på de i stk. 1 og 2 omhandlede områder.

4. Alle procedurespørgsmål i forbindelse med udstedelsen af forhåndsbeskeder afgøres af hver parts nationale lovgivning i overensstemmelse med WCO's (Verdenstoldorganisationens) internationale standarder. Disse procedurer offentliggøres og stilles offentligt til rådighed.

ARTIKEL 61

Risikostyring

1. Hver part anvender risikostyringssystemer, som sætter dens toldmyndigheder i stand til at koncentrere deres inspektionsvirksomhed om højriskvarer og frigive lavriskvarer hurtigere.
2. Den importerende part bemærker den indsats, som den eksporterende part yder med hensyn til forsyningskædesikkerhed.
3. Parterne arbejder for at udveksle oplysninger om de risikostyringssystemer, deres respektive toldmyndigheder anvender, med respekt for fortroligheden af oplysninger, og overføre viden.

ARTIKEL 62

Autoriseret økonomisk operatør

Parterne fremmer gennemførelsen af begrebet "autoriseret økonomisk operatør" (i det følgende benævnt "AEO") i overensstemmelse med WCO SAFE. En part giver AEO-sikkerhedsstatus og handelslettelser til operatører, der opfylder deres todsikkerhedsstandarder, i overensstemmelse med sin nationale lovgivning.

ARTIKEL 63

Transit

1. Parterne sikrer transitfrihed gennem deres territorier via den mest passende transitrute.
2. Eventuelle restriktioner, kontrolforanstaltninger eller krav skal være baseret på legitime mål om offentlig orden, de skal være ikke-diskriminerende og forholdsmæssige, og de skal anvendes ensartet.
3. Uden at det berører legitim toldkontrol af og tilsyn med varer i transit, behandler parterne ikke transittrafik til eller fra en parts territorium mindre gunstigt end transittrafik gennem deres territorium.

4. Parterne indfører ordninger for transport under toldlukke, der muliggør varetransit, uden at der skal betales told og andre afgifter, forudsat at der gives passende garantier.
5. Parterne fremmer regionale transitordninger med henblik på at mindske handelshindringer.
6. Parterne trækker på internationale instrumenter og standarder, der gælder på transitområde.
7. Parterne sikrer samarbejdet og koordineringen mellem alle berørte myndigheder inden for deres territorier med henblik på at lette transittrafik og fremme samarbejdet på tværs af grænserne.

ARTIKEL 64

Forbindelser med erhvervslivet

Parterne er enige om:

- a) at sikre, at alle toldrelaterede retsfor skrifter, procedurer samt toldgebyrer og -afgifter gøres offentligt tilgængelige, så vidt muligt i elektronisk form, og, hvis det er relevant, sammen med de nødvendige forklaringer

- b) at der så vidt muligt er en rimelig frist mellem offentliggørelsen af nye eller ændrede toldrelaterede retsfor skrifter, procedurer samt told, gebyrer og afgifter og deres ikrafttræden
- c) at give de erhvervsdrivende mulighed for at indgive bemærkninger til toldrelaterede lovgivningsforslag og procedurer. Med henblik herpå indfører hver part høringsordninger mellem forvaltningen og erhvervslivet
- d) at offentliggøre relevante administrative oplysninger, herunder om de relevante organers krav, om procedurer, åbningstider og arbejdsgange for toldkontorer i havne og ved grænseovergange samt om kontaktpunkter, hvor der kan fås oplysninger
- e) at tilskynde til samarbejde mellem de erhvervsdrivende og de relevante myndigheder på handelsområdet ved hjælp af ikke-vilkårlige og offentligt tilgængelige procedurer med henblik på at bekæmpe svig og ulovlige aktiviteter, forbedre forsyningskædesikkerheden og fremme handelen og
- f) at sikre, at deres respektive toldkrav og dertil knyttede procedurer mv. fortsat opfylder de erhvervsdrivendes behov, følger bedste praksis og forbliver så lidt handelsbegrænsende som muligt.

ARTIKEL 65

Toldværdiansættelse

Aftalen om anvendelsen af artikel VII i GATT 1994 (i det følgende benævnt "toldværdiansættelsesaftalen") gælder for toldværdiansættelsesreglerne for handelen mellem parterne.

ARTIKEL 66

Toldsamarbejde

1. Parterne fremmer og letter samarbejde mellem deres respektive toldvæsener for at sikre, at målene i dette kapitel opfyldes, særlig for at sikre en forenkling af toldprocedurerne og lette den lovlige handel, samtidig med at de fortsat kan føre en effektiv kontrol.
2. Samarbejdet i henhold til stk. 1 omfatter bl.a.:
 - a) udveksling af information vedrørende toldlovgivning, -procedurer og -teknikker på følgende områder:
 - i) forenkling og modernisering af toldprocedurer og

- ii) forbindelser med erhvervslivet
 - b) udvikling af fælles initiativer på områder, der aftales i fællesskab, og
 - c) fremme af koordineringen mellem relaterede myndigheder.
3. Toldmyndighedernes samarbejde vedrørende håndhævelse af toldkontrol af intellektuelle ejendomsrettigheder gennemføres i overensstemmelse med afsnit VII (Intellektuel ejendom).

ARTIKEL 67

Gensidig bistand

Parternes forvaltninger yder hinanden administrativ bistand i toldspørgsmål, jf. bestemmelserne i bilag V (Gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål).

ARTIKEL 68

Underudvalget vedrørende Told, Handelslettelser og Oprindelsesregler

1. Parterne nedsætter et underudvalg vedrørende told, handelslettelser og oprindelsesregler bestående af repræsentanter for hver part. Underudvalget mødes på et tidspunkt og med en dagsorden, som parterne er blevet enige om på forhånd. Formandskabet varetages på skift af hver part for en periode på et år. Underudvalget rapporterer til Handelsudvalget.
2. Underudvalget skal bl.a.:
 - a) overvåge gennemførelsen og forvaltningen af dette kapitel og bilag II (vedrørende definitionen af begrebet "produkter med oprindelsesstatus" og metoder for administrativt samarbejde)
 - b) være forum for konsultationer om og drøftelse af alle spørgsmål vedrørende told, navnlig toldprocedurer, toldværdiansættelse, toldordninger, toldnomenklatur, toldsamarbejde og gensidig bistand i toldspørgsmål
 - c) være forum for konsultationer om og drøftelse af spørgsmål vedrørende oprindelsesreglerne og administrativt samarbejde

- d) forbedre samarbejdet om udvikling, anvendelse og håndhævelse af toldprocedurerne, den gensidige administrative bistand i toldspørgsmål, oprindelsesreglerne og det administrative samarbejde
- e) indgive forslag til Handelsudvalget om ændring af bilag II (vedrørende definitionen af begrebet "produkter med oprindelsesstatus" og metoder for administrativt samarbejde) med henblik på vedtagelse
- f) være forum for konsultationer om og drøftelse af anmodninger om kumulation af oprindelse i henhold til artikel 3 og 4 i bilag II (vedrørende definitionen af begrebet "produkter med oprindelsesstatus" og metoder for administrativt samarbejde)
- g) arbejde for at opnå gensidigt tilfredsstillende løsninger, såfremt der opstår forskelle mellem parterne efter en kontrolproces, jf. artikel 31 i bilag II (vedrørende definitionen af begrebet "produkter med oprindelsesstatus" og metoder for administrativt samarbejde), og
- h) arbejde for at opnå gensidigt tilfredsstillende løsninger, såfremt der opstår forskelle mellem parterne vedrørende tarifiering af varer. Såfremt problemet ikke løses via disse konsultationer, henvises det til WCO's Udvalg for det Harmoniserede System. Sådanne afgørelser er bindende for parterne.

3. Parterne kan vedtage at afholde ad hoc-møder om tolsamarbejdet eller om oprindelsesreglerne og den gensidige administrative bistand.

ARTIKEL 69

Teknisk bistand om told og handelslettelser

1. Parterne anerkender vigtigheden af teknisk bistand om told og handelslettelser med henblik på at gennemføre de forpligtelser, der er omhandlet i dette kapitel.
2. Parterne er enige om at samarbejde om navnlig, men ikke udelukkende:
 - a) forbedring af samarbejdet mellem parternes institutioner
 - b) levering af ekspertise og kapacitetsopbygning vedrørende lovgivningsmæssige og tekniske spørgsmål med henblik på at udvikle og håndhæve toldlovgivning
 - c) anvendelse af moderne toldteknikker, herunder risikostyring, bindende forhåndsbesked, toldværdiansættelse, forenklede procedurer for indpassage og frigivelse af varer, kontrol efter frigivelse, metoder til virksomhedsrevision og AEO

- d) indførelse af procedurer og praksis, der så vidt muligt afspejler internationale instrumenter og standarder, som gælder på told- og handelsområdet, herunder WTO-regler samt WCO-instrumenter og -standarder, bl.a. den reviderede Kyotokonvention og WCO SAFE, og
- e) forenkling, harmonisering og automatisering af toldprocedurer.

ARTIKEL 70

Gennemførelse

Bestemmelserne i artikel 59, stk. 2, litra f), og artikel 60 træder i kraft for Peru to år efter denne aftales ikrafttræden.

KAPITEL 4

TEKNISKE HANDELSHINDRINGER

ARTIKEL 71

Mål

Målene med dette kapitel er at:

- a) lette og forøge handelen med varer mellem parterne og få effektiv adgang til parternes marked ved at forbedre gennemførelsen af WTO-aftalen om tekniske handelshindringer (i det følgende benævnt "TBT-aftalen")
- b) forhindre, at der skabes unødige tekniske handelshindringer, og opmuntre til afskaffelsen af disse og
- c) forbedre samarbejdet mellem parterne om områder, der er omfattet af dette kapitel.

ARTIKEL 72

Definitioner

1. I forbindelse med dette kapitel finder definitionerne i bilag 1 til TBT-aftalen anvendelse.
2. Endvidere forstås ved:
 - "ikke-permanent mærkning": påsætning af information på et produkt ved hjælp af selvklæbende etiketter, vedhæng eller andre former for mærker, der kan fjernes, eller vedlægning af informationen i produktemballagen
 - "permanent mærkning": påsætning af information på et produkt ved at fastgøre det sikkert ved påtrykning, syning, prægning eller lignende processer.

ARTIKEL 73

Forhold til TBT-aftalen

Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til TBT-aftalen, der er indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale med de fornødne ændringer.

ARTIKEL 74

Anvendelsesområde

1. Bestemmelserne i dette kapitel finder anvendelse på udarbejdelse, vedtagelse og anvendelse af tekniske forskrifter, standarder og overensstemmelsesvurderingsprocedurer, herunder senere ændringer og tilføjelser, som kan påvirke handelen med varer mellem parterne.
2. Dette kapitel finder ikke anvendelse på:
 - a) indkøbsspecifikationer udarbejdet af statslige organer med henblik på egen produktion eller eget forbrug og
 - b) sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger.

ARTIKEL 75

Samarbejde og handelslettelser

1. Parterne er enige om, at samarbejde mellem de myndigheder og organer i både den offentlige og private sektor, som deltager i arbejdet med tekniske forskrifter, standardisering, overensstemmelsesvurdering, akkreditering, metrologi, grænsekontrol og markedstilsyn, er vigtig for at lette handelen mellem parterne. Med henblik herpå forpligter parterne sig til at:
 - a) intensivere det gensidige samarbejde med henblik på at lette adgangen til hinandens markeder og styrke kendskabet til og forståelsen af deres respektive ordninger
 - b) identificere, udvikle og fremme initiativer, der letter handelen under hensyntagen til deres respektive erfaringer. Disse initiativer kan bl.a. omfatte:
 - i) udveksling af information, erfaringer og data, videnskabeligt og teknologisk samarbejde og anvendelse af god forskriftpraksis
 - ii) forenkling af certificeringsprocedurer og administrative krav, der fastlægges ved standarder eller tekniske forskrifter, og afskaffelse af krav om registrering eller forhåndsgodkendelse, der er unødvendige i medfør af bestemmelserne i TBT-aftalen

- iii) arbejde hen imod en eventuel konvergens, indbyrdes tilpasning eller fastlæggelse af ækvivalens for tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer.
Ækvivalens indebærer ikke på forhånd krav til parterne, medmindre andet aftales udtrykkeligt
- iv) undersøgelse via en fremtidig revision af reglerne af muligheden for at bruge akkreditering eller udpegelse som et redskab til at anerkende de overensstemmelsesvurderingsorganer, der er oprettet på en anden parts territorium, og
- v) fremme og lettelse af samarbejdet og udvekslingen af information mellem parternes relevante offentlige og private organer.

2. Hvis en part tilbageholder varer fra en anden parts territorium i en havn på grund af påstået manglende efterlevelse af en teknisk forskrift, underretter den part, som tilbageholder varerne, importøren uden ophold om årsagerne til tilbageholdelsen.

3. En part tager efter en anden parts anmodning behørigt hensyn til en sådan parts forslag om samarbejde i medfør af dette kapitel.

ARTIKEL 76

Tekniske forskrifter

1. Parterne bruger internationale standarder som grundlag for udarbejdelsen af tekniske forskrifter, medmindre disse internationale standarder er uegnede eller ineffektive til at opfylde det forfulgte legitime mål. En part angiver efter anmodning fra en anden part årsagerne til manglende anvendelse af internationale standarder som grundlag for udarbejdelsen af tekniske forskrifter.
2. Efter anmodning fra en anden part, der ønsker at udvikle lignende tekniske forskrifter, og med henblik på at minimere dobbeltomkostninger udleverer en part så vidt muligt oplysninger, tekniske undersøgelser, risikovurderinger eller andre tilgængelige relevante dokumenter med undtagelse af fortrolige oplysninger, som denne part har anvendt i forbindelse med udviklingen af sådanne tekniske forskrifter, til den anmodende part.

ARTIKEL 77

Standarder

1. Hver af parterne forpligter sig til at:
 - a) opretholde effektiv kommunikation mellem deres forvaltningsmyndigheder og standardiseringsinstitutioner
 - b) anvende Decision of the Committee on Principles for the Development of International Standards, Guides and Recommendations with Relation to Articles 2, 5 and Annex 3 of the Agreement, som blev vedtaget af Komitéen for Tekniske Handelshindringer under WTO den 13. november 2000, når de afgør, hvorvidt der foreligger en international standard, vejledning eller henstilling i henhold til TBT-aftalens artikel 2 og 5 samt bilag 3
 - c) tilskynde deres standardiseringsorganer til at samarbejde med en anden parts relevante standardiseringsorganer i forbindelse med internationale standardiseringsaktiviteter. Et sådant samarbejde kan gennemføres i de internationale standardiseringsorganer eller på regionalt plan på foranledning af det tilsvarende standardiseringsorgan eller via aftalememoranda, der bl.a. har til formål at udvikle fælles standarder
 - d) udveksle information om parternes brug af standarder i forbindelse med tekniske forskrifter og så vidt muligt sikre, at standarderne ikke er obligatoriske

- e) udveksle information om deres standardiseringsprocesser og det omfang, i hvilket de anvender internationale standarder som grundlag for deres nationale og regionale standarder, og
 - f) udveksle generelle informationer om samarbejdsaftaler, der er indgået med tredjelande vedrørende standardisering.
2. Parterne henstiller til, at ikke-statslige standardiseringsorganer på deres territorium overholder bestemmelserne i denne artikel.

ARTIKEL 78

Overensstemmelsesvurdering og akkreditering

1. Parterne anerkender, at der findes en lang række mekanismer, som letter accept på en parts territorium af resultaterne af overensstemmelsesvurderingsprocedurer gennemført på en anden parts territorium. Parterne kan derfor aftale:
- a) accept af en leverandørs overensstemmelseserklæring
 - b) accept af resultaterne af de overensstemmelsesvurderinger, som organer inden for en anden parts territorium har gennemført

- c) at et overensstemmelsesvurderingsorgan på en parts territorium kan indgå frivillige anerkendelsesaftaler med et overensstemmelsesvurderingsorgan inden for en anden parts territorium med henblik på accept af resultaterne af dets overensstemmelsesvurderinger
- d) udpegelsen af overensstemmelsesvurderingsorganer etableret på en anden parts territorium og
- e) vedtagelse af akkrediteringsprocedurer med henblik på at kvalificere overensstemmelsesvurderingsorganer etableret på en anden parts territorium.

2. Med henblik herpå forpligter parterne sig til:

- a) at sikre, at ikke-statslige organer, der anvendes i forbindelse med overensstemmelsesvurdering, kan konkurrere
- b) i forbindelse med overensstemmelsesvurderingsprocesser at fremme accepten af resultater frembragt af organer, der er anerkendt i henhold til en multilateral akkrediteringsaftale eller aftale indgået mellem nogle af deres respektive overensstemmelsesvurderingsorganer
- c) at overveje at indlede forhandlinger med henblik på at indgå aftaler om at lette accept inden for deres territorier af resultater af overensstemmelsesvurderinger, der er gennemført af organer inden for en anden parts territorium, hvis dette er i parternes interesse og kan begrundes økonomisk, og

- d) at tilskynde deres overensstemmelsesvurderingsorganer til at deltage i aftaler med en anden parts overensstemmelsesvurderingsorgan med henblik på accept af overensstemmelsesvurderingsresultater.

ARTIKEL 79

Gennemsigtighed og underretningsprocedurer

1. Hver part overfører elektronisk til de kontaktpunkter, der er oprettet, jf. artikel 10 i TBT-aftalen, direkte eller via WTO's sekretariat, forslag til tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer eller forskrifter eller procedurer, der er vedtaget med henblik på, hvis der opstår, eller der er fare for, at der vil opstå akutte problemer med hensyn til sikkerhed, sundhed, miljøbeskyttelse eller national sikkerhed, i overensstemmelse med TBT-aftalen. Den elektroniske overførsel af tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer omfatter et elektronisk link til eller en genpart af det samlede dokument, der giver anledning til underretningen.
2. Hver part offentliggør eller overfører elektronisk endvidere disse udkast eller forslag til tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer eller forskrifter eller procedurer, der er vedtaget med henblik på, hvis der opstår, eller der er fare for, at der vil opstå akutte problemer med hensyn til sikkerhed, sundhed, miljøbeskyttelse eller national sikkerhed, som er i overensstemmelse med det tekniske indhold af de relevante internationale standarder.

3. I overensstemmelse med stk. 1 og 2 giver hver part en frist på mindst 60 dage og om muligt 90 dage fra datoen for den elektroniske overførsel af de foreslåede tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer, så de andre parter og andre berørte personer kan indgive skriftlige bemærkninger. En part tager behørigt hensyn til rimelige anmodninger om forlængelse af perioden for fremsættelse af bemærkninger.
4. En part tager behørigt hensyn til bemærkninger modtaget fra en anden part, når foreslåede tekniske forskrifter fremlægges til offentlig høring, og besvarer efter anmodning denne anden parts bemærkninger skriftligt.
5. Hver part offentliggør eller stiller sine svar på de væsentlige bemærkninger til rådighed for offentligheden i trykt eller elektronisk form senest på datoen for offentliggørelsen af de endelige tekniske forskrifter eller overensstemmelsesvurderingsprocedurer.
6. Efter anmodning fra en anden part giver hver part oplysninger om tekniske forskrifter eller overensstemmelsesvurderingsprocedurer, parten har vedtaget eller foreslår at vedtage.
7. Tidsperioden mellem offentliggørelsen og ikrafttrædelsen af tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer skal ikke være mindre end seks måneder, medmindre det ikke er muligt at opfylde de legitime mål inden for denne periode. En part tager behørigt hensyn til rimelige anmodninger om forlængelse af denne periode.

8. Parterne sikrer, at alle vedtagne og gældende tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer er offentligt tilgængelige på et gratis officielt websted, så det er nemt at finde og få adgang til dem. Hvis det er relevant, gives der vejledning i anvendelsen af tekniske forskrifter, hvis sådanne findes.

ARTIKEL 80

Grænsekontrol og markedstilsyn

Parterne forpligter sig til at:

- a) udveksle information og erfaringer om deres aktiviteter i forbindelse med grænsekontrol og markedstilsyn med undtagelse af de tilfælde, hvor dokumentationen er fortrolig, og
- b) sikre, at aktiviteter i forbindelse med grænsekontrol og markedstilsyn gennemføres af de kompetente myndigheder, til hvilket formål disse myndigheder kan anvende akkrediterede, udpegede eller delegerede organer med henblik på at undgå interessekonflikter mellem disse organer og de erhvervsdrivende, der er genstand for kontrol eller tilsyn.

ARTIKEL 81

Mærkning og etikettering

1. Når en part kræver obligatorisk mærkning eller etikettering af varer:
 - a) kan der kun kræves permanent mærkning eller etikettering, når informationen er relevant for forbrugere eller brugere af produktet, eller for at angive produktets overensstemmelse med de obligatoriske tekniske forskrifter
 - b) kan der kræves yderligere information på produktemballagen i form af ikke-permanente etiketter, når det er nødvendigt af hensyn til de kompetente myndigheders markedstilsyn
 - c) undersøger en sådan part i forbindelse med de informationer, der er omhandlet i litra b), muligheden for at kræve, at informationen gives på anden måde
 - d) kan en sådan part ikke kræve, at etiketter eller mærker skal godkendes, registreres eller certificeres som en forudsætning for salg på partens respektive markeder, medmindre det er nødvendigt for at beskytte menneskers, dyrs eller planters sundhed eller liv, miljøet eller den nationale sikkerhed. Dette litra berører ikke foranstaltninger vedrørende kontrol af etiketters overensstemmelse med de obligatoriske krav, som en part har vedtaget i medfør af nationale regler, og foranstaltninger, der er vedtaget for at begrænse praksis, som kan vildlede forbrugerne

- e) og en part kræver, at den erhvervsdrivende anvender et identifikationsnummer, udstedes dette uden unødigt ophold
 - f) tillader en sådan part, såfremt det ikke er vildledende, modsigende eller forvirrende i forhold til de informationer, der kræves i destinationslandet for varerne:
 - i) information på andre sprog ud over det sprog, der kræves i destinationslandet for varerne
 - ii) internationale nomenklaturer, piktogrammer, symboler eller grafiske billeder og
 - iii) information ud over den, der kræves i destinationslandet for varerne
 - g) bestræber en sådan part, såfremt de legitime mål, der er fastlagt ved TBT-aftalen, ikke kompromitteres, sig på at acceptere ikke-permanente eller aftagelige etiketter eller at få informationen angivet ved hjælp af produkthåndbogen eller emballagen i stedet for at være trykt eller fysisk anbragt på varen.
2. Når en part kræver mærkning eller etikettering af tekstiler, beklædning eller fodtøj:
- a) kan en sådan part kun kræve, at følgende information angives ved permanent mærkning eller etikettering:
 - i) for tekstiler og beklædning: fiberindhold, oprindelsesland, sikkerhedsanvisninger i forbindelse med specifikke anvendelser og plejeanvisninger, og

- ii) for fodtøj: de primære materialer i hoveddelene, sikkerhedsanvisninger i forbindelse med specifikke anvendelser og oprindelsesland

b) må parten ikke fastlægge:

- i) krav vedrørende de fysiske karakteristika for eller designet af en etiket, uden at dette dog berører foranstaltninger, en sådan part gennemfører med henblik på at beskytte forbrugerne mod vildledende annoncering
- ii) en forpligtelse til permanent at mærke beklædningsgenstande, hvis dette på grund af deres størrelse er vanskeligt eller mindsker deres værdi, og
- iii) en forpligtelse til at mærke begge dele for varer, der sælges i par, hvis disse er af samme materiale og design.

3. Parterne anvender denne artikel senest ét år efter denne aftales ikrafttræden.

ARTIKEL 82

Teknisk bistand og opbygning af handelskapacitet

Parterne anerkender vigtigheden af teknisk bistand og opbygning af handelskapacitet med henblik på at lette gennemførelsen af bestemmelserne i dette kapitel, der bl.a. fokuserer på at:

- a) styrke de nationale institutioners kapacitet samt deres tekniske infrastruktur og udstyr og uddanne menneskelige ressourcer
- b) fremme og lette deltagelsen i internationale organer, som er relevante i forbindelse med dette kapitel, og
- c) skabe forbindelser mellem parternes organer, som deltager i arbejdet med standardisering, tekniske forskrifter, overensstemmelsesvurdering, akkreditering, metrologi, grænsekontrol og markedstilsyn.

ARTIKEL 83

Underudvalget vedrørende Tekniske Handelshindringer

1. Parterne nedsætter et underudvalg vedrørende tekniske handelshindringer bestående af repræsentanter for hver part.

2. Underudvalget:

- a) følger op på og evaluerer gennemførelsen og forvaltningen af og overensstemmelsen med dette kapitel
- b) behandler i tilstrækkeligt omfang ethvert spørgsmål, som en part rejser vedrørende dette kapitel og TBT-aftalen
- c) bidrager til kortlægningen af prioriterede spørgsmål i forbindelse med samarbejdet og de tekniske bistandsområder på området for standarder, tekniske forskrifter, overensstemmelsesvurderingsprocedurer, akkreditering, metrologi, grænsekontrol og markedstilsyn og undersøger fremskridtet i de opnåede resultater
- d) udveksler oplysninger om det udførte arbejde i ikke-statslige, regionale og multilaterale fora, der deltager i arbejdet vedrørende standarder, tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer
- e) indleder konsultationer vedrørende spørgsmål, der opstår i forbindelse med dette kapitel og TBT-aftalen, efter anmodning fra en part
- f) nedsætter arbejdsgrupper, der skal håndtere specifikke spørgsmål vedrørende dette kapitel og TBT-aftalen, når det er nødvendigt for at opfylde dette kapitels mål, og fastlægger klart disse arbejdsgruppers arbejdsområde og ansvar

- g) letter efter behov dialogen og samarbejdet mellem tilsynsmyndighederne i overensstemmelse med dette kapitel
 - h) udformer i henhold til artikel 75, stk. 1, litra b), i dette kapitel et arbejdsprogram for spørgsmål af gensidig interesse for parterne, som revideres regelmæssigt
 - i) undersøger alle andre spørgsmål vedrørende dette kapitel, som kan hjælpe med at forbedre adgangen til parternes markeder
 - j) reviderer dette kapitel på baggrund af en eventuel udvikling med hensyn til TBT-aftalen samt afgørelser eller henstillinger, der vedtages af Komitéen for Tekniske Handelshindringer under WTO, og fremsætter forslag til mulige ændringer af dette kapitel
 - k) informerer efter behov Handelsudvalget om gennemførelsen af dette kapitel og
 - l) iværksætter andre foranstaltninger, som i henhold til parterne vil hjælpe dem med at gennemføre dette kapitel og TBT-aftalen og lette handelen.
3. For at lette gennemførelsen af dette kapitel er hver parts repræsentant i underudvalget ansvarlig for koordineringen med den centrale regerings institutioner, lokale offentlige institutioner, ikke-statslige institutioner og relevante personer inden for hver parts territorium og inviterer dem efter anmodning fra en anden part til at deltage i underudvalgets møder. Parternes repræsentant underretter om alle forhold vedrørende dette kapitel.

4. Medmindre parterne aftaler andet, udgør konsultationerne i henhold til stk. 2, litra e), de konsultationer, der er omhandlet i artikel 301, såfremt de opfylder kravene i stk. 9 i nævnte artikel.
5. Underudvalget kan mødes, hvor EU-parten og et af de undertegnende Andeslande deltager, vedrørende forhold, der alene vedrører de bilaterale forbindelser mellem EU-parten og det pågældende undertegnende Andesland. Hvis et andet undertegnende Andesland udtrykker interesse for det forhold, der skal drøftes på et sådant møde, kan det deltage på mødet, hvis dette på forhånd accepteres af EU-parten og det berørte undertegnende Andesland.
6. Medmindre parterne aftaler andet, træder underudvalget sammen mindst én gang om året. Møder afholdes ved personligt fremmøde eller på anden måde, som parterne aftaler.

ARTIKEL 84

Udveksling af oplysninger

1. Alle oplysninger eller forklaringer, der gives efter anmodning fra en part i overensstemmelse med bestemmelserne i dette kapitel, skal gives i trykt eller elektronisk form inden for en frist på 60 dage, som kan forlænges af den rapporterende part med forudgående begrundelse.

2. Hvad angår de forespørgsler, som kontaktpunkterne skal kunne besvare, samt håndteringen og behandlingen af sådanne forespørgsler, anvender parterne, jf. artikel 10 i TBT-aftalen eller dette kapitel, henstillingerne fra Komitéen for Tekniske Handelshindringer under WTO vedtaget den 4. oktober 1995.

KAPITEL 5

SUNDHEDS- OG PLANTESUNDHEDSFORANSTALTNINGER

ARTIKEL 85

Mål

Målene med dette kapitel er at:

- a) beskytte menneskers, dyrs eller planters liv eller sundhed inden for parternes territorium og samtidig lette handelen mellem parterne med hensyn til sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (i det følgende benævnt "SPS-foranstaltninger")

- b) samarbejde om den videre gennemførelse af WTO-aftalen om sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (i det følgende benævnt "SPS-aftalen")
- c) sikre, at SPS-foranstaltninger ikke udgør uberettigede hindringer for handelen mellem parterne
- d) udvikle ordninger og procedurer med henblik på effektivt at løse problemer, der måtte opstå mellem parterne som følge af udviklingen og gennemførelsen af SPS-foranstaltninger
- e) styrke kommunikationen og samarbejdet mellem parternes kompetente myndigheder inden for sundheds- og plantesundhedsområdet
- f) lette gennemførelsen af den særlige og differentierede behandling under hensyntagen til asymmetrien mellem parterne.

ARTIKEL 86

Rettigheder og forpligtelser

Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til SPS-aftalen. Parterne er endvidere underlagt bestemmelserne i dette kapitel.

ARTIKEL 87

Anvendelsesområde

1. Dette kapitel finder anvendelse på alle SPS-foranstaltninger, der direkte eller indirekte påvirker handelen mellem parterne.
2. Dette kapitel gælder ikke for de standarder, tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer, der er defineret i TBT-aftalen, medmindre disse henviser til SPS-foranstaltninger.
3. Dette kapitel gælder endvidere for samarbejdet mellem parterne i spørgsmål om dyrevelfærd.

ARTIKEL 88

Definitioner

1. I forbindelse med dette kapitel finder definitionerne i bilag A til SPS-aftalen anvendelse.
2. Parterne kan indgå aftale om andre definitioner i forbindelse med dette kapitel under hensyntagen til de relevante internationale organisationers ordlister og definitioner.

ARTIKEL 89

Kompetente myndigheder

I forbindelse med dette kapitel er hver parts kompetente myndigheder de myndigheder, der er anført i tillæg 1 til bilag VI (Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger). Parterne underretter hinanden om enhver ændring af disse kompetente myndigheder.

ARTIKEL 90

Almindelige principper

1. SPS-foranstaltninger må ikke udgøre uberettigede hindringer for handelen mellem parterne.
2. De procedurer, der fastlægges i forbindelse med dette kapitel, anvendes:
 - a) på en gennemsigtig måde
 - b) uden unødigt ophold og
 - c) på vilkår og betingelser, herunder for så vidt angår omkostninger, der ikke overstiger de faktiske omkostninger ved tjenesten, og som er rimelige i forhold til gebyrer, der opkræves i forbindelse med parternes lignende indenlandske produkter.

3. Parterne bruger hverken de procedurer, der er omhandlet i stk. 2, eller anmodninger om yderligere oplysninger til at forsinke importerede produkters adgang til deres markeder uden videnskabelig og teknisk begrundelse.

ARTIKEL 91

Importkrav

1. En parts generelle importkrav gælder for en anden parts produkter.
2. Parterne sikrer, at produkter, der eksporteres til en anden part, opfylder den importerende parts sundheds- og plantesundhedskrav.
3. Den importerende part sikrer, at den pågældendes importkrav anvendes på en forholdsmæssig og ikke-diskriminerende måde.
4. Enhver ændring af en parts importkrav skal tage stilling til fastsættelsen af en overgangsperiode afhængigt af ændringens karakter med henblik på at undgå forstyrrelse af handelsstrømmen for produkter og give den eksporterende part mulighed for at tilpasse sine procedurer til en sådan ændring.

5. Når en importerende parts importkrav omfatter en risikovurdering, indleder denne part omgående vurderingen og underretter den eksporterende part om den tid, der kræves til en sådan vurdering.
6. Når den importerende part har konkluderet, at en eksporterende parts produkter opfylder de sundheds- og plantesundhedsmæssige importkrav, godkender denne part importen af sådanne produkter senest 90 arbejdsdage¹ efter datoen for denne konklusion.
7. Kontrolgebyrer omfatter kun de udgifter, som den kompetente myndighed for importkontrol pådrager sig. Kontrolgebyret skal svare til det gebyr, der opkræves ved kontrol af lignende indenlandske produkter.
8. Den importerende part underretter så hurtigt som muligt en eksporterende part om ændringer vedrørende gebyrerne, herunder årsagerne til en sådan ændring.

ARTIKEL 92

Importprocedurer

1. For så vidt angår import af animalske produkter, underretter den eksporterende part den importerende part om sin liste over virksomheder, der opfylder den importerende parts krav.

¹ I dette kapitel forstås ved "arbejdsdage" arbejdsdage hos den part, som tidsfristen gælder for.

2. Efter anmodning fra en eksporterende part ledsaget af de nødvendige garantier godkender den importerende part de virksomheder, der er omhandlet i punkt 3 i tillæg 2 til bilag VI (Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger), som er beliggende på den eksporterende parts territorium, uden forudgående inspektion af de enkelte virksomheder. En sådan godkendelse skal være i overensstemmelse med betingelserne og kravene i tillæg 2 til bilag VI (Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger) og er begrænset til de kategorier af produkter, der er godkendt til import.
3. Medmindre der kræves yderligere oplysninger, vedtager den importerende part i overensstemmelse med sine gældende retlige procedurer de nødvendige lovgivningsmæssige eller administrative foranstaltninger med henblik på at tillade import af produkter fra de virksomheder, der er omhandlet i stk. 2, senest 40 arbejdsdage efter datoen for modtagelsen af den anmodning, der er omhandlet i stk. 2.
4. Underudvalget vedrørende Sundheds- og Plantesundhedsforanstaltninger (i det følgende benævnt "SPS-underudvalget") kan ændre kravene og bestemmelserne vedrørende parternes godkendelse af virksomheder, der producerer animalske produkter. Den tilsvarende ændring af tillæg 2 til bilag VI (Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger) vedtages af Handelsudvalget.
5. Den importerende part indgiver regelmæssigt en fortegnelse over afviste forsendelser, herunder oplysninger om de tilfælde af manglende overensstemmelse, som afvisningerne var baseret på.

ARTIKEL 93

Kontrol

1. For at bevare tilliden til, at bestemmelserne i dette kapitel gennemføres effektivt, har hver af parterne inden for anvendelsesområdet for dette kapitel ret til:
 - a) i overensstemmelse med retningslinjerne, jf. tillæg 3 til bilag VI (Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger), at kontrollere det kontrolsystem, der benyttes af en anden parts myndigheder, idet udgifterne til denne kontrol bæres af den part, der foretager kontrollen, og
 - b) at modtage oplysninger fra de andre parter om deres kontrolsystem og om resultaterne af kontroller, der er gennemført under det pågældende system.
2. En part, der foretager en kontrol i medfør af denne artikel på en anden parts territorium, udleverer resultaterne og konklusionerne af en sådan kontrol til nævnte part.
3. Når den importerende part beslutter at foretage et kontrolbesøg hos en eksporterende part, anmeldes et sådant besøg til den eksporterende part mindst 60 arbejdsdage inden gennemførelsen af kontrollen, medmindre der er tale om en nødsituation, eller de berørte parter aftaler andet. Ændring af et sådant besøg aftales mellem de berørte parter.

ARTIKEL 94

Foranstaltninger vedrørende dyrs og planters sundhed

1. Parterne anerkender begreberne skadegørere- eller sygdomsfrie områder og områder med en lav forekomst af skadegørere eller sygdomme i overensstemmelse med SPS-aftalen samt standarder, retningslinjer og henstillinger fra Verdensorganisationen for Dyresundhed (i det følgende benævnt "OIE") og den internationale plantebeskyttelseskonvention (i det følgende benævnt "IPPC").
2. I henhold til stk. 1 fastlægger SPS-underudvalget en passende procedure for anerkendelse af skadegørere- eller sygdomsfrie områder og områder med en lav forekomst af skadegørere eller sygdomme under hensyntagen til relevante internationale standarder, retningslinjer eller henstillinger. En sådan procedure omfatter situationer i forbindelse med udbrud og tilbagevendende infektioner.
3. Ved bestemmelsen af de områder, der er omhandlet i stk. 1 og 2, inddrager parterne faktorer såsom geografisk beliggenhed, økosystemer, epidemiologisk tilsyn og sundheds- eller plantesundhedskontrollens effektivitet i de pågældende områder.
4. Parterne etablerer et tæt samarbejde om bestemmelsen af skadegørere- eller sygdomsfrie områder og områder med lav forekomst af skadegørere eller sygdomme med det formål at opbygge tillid til de procedurer, de hver især anvender til bestemmelse af skadegørere- eller sygdomsfrie områder og områder med lav forekomst af skadegørere eller sygdomme.

5. Ved bestemmelsen af skadegører- eller sygdomsfrie områder og områder med lav forekomst af skadegører eller sygdomme baserer den importerende part i princippet sin bestemmelse af dyrs eller planters sundhedsstatus i den eksporterende part eller dele heraf på oplysninger afgivet af den eksporterende part i overensstemmelse med SPS-aftalen samt OIE- og IPPC-standarder og tager hensyn til den eksporterende parts bestemmelse heraf, uanset om det er første gang eller efter udbrud af en dyresygdom eller genindførelse af planteskadegørere.
6. Hvis en importerende part ikke anerkender de områder, som en eksporterende part har udpeget som skadegører- eller sygdomsfrie områder og områder med lav forekomst af skadegører eller sygdomme, fremlægger den importerende part efter anmodning fra den eksporterende part de oplysninger, der danner grundlaget for en sådan beslutning, og/eller afholder konsultationer så hurtigt som muligt med henblik på at vurdere en mulig alternativ løsning, der aftales.
7. Den eksporterende part leverer tilstrækkelige beviser til over for den importerende part objektivt at godtgøre, at de pågældende områder er og sandsynligvis forbliver henholdsvis skadegører- eller sygdomsfrie områder eller områder med lav forekomst af skadegørere eller sygdomme. Med henblik herpå giver den eksporterende part efter anmodning den importerende part rimelig adgang til at gennemføre inspektion, prøvning og andre relevante procedurer.
8. Parterne anerkender OIE-princippet om markedsopdeling og IPPC-princippet om skadegørerfrie produktionssteder. SPS-underudvalget vurderer fremtidige henstillinger fra OIE eller IPPC vedrørende spørgsmålet og fremsætter henstillinger i overensstemmelse hermed.

ARTIKEL 95

Ækvivalens

SPS-underudvalget kan udvikle bestemmelser om ækvivalens og fremsætter henstillinger til Handelsudvalget i overensstemmelse hermed. Dette underudvalg fastlægger også proceduren for anerkendelse af ækvivalens.

ARTIKEL 96

Gennemsigtighed og udveksling af oplysninger

1. Parterne:
 - a) tilstræber gennemsigtighed med hensyn til SPS-foranstaltninger på handelsområdet og navnlig SPS-krav, der gøres gældende for import fra de øvrige parter
 - b) styrker gensidig forståelse af deres respektive SPS-foranstaltninger og disses anvendelse
 - c) udveksler oplysninger om spørgsmål vedrørende udviklingen og anvendelsen af SPS-foranstaltninger, herunder udviklingen af nye videnskabelige beviser, som påvirker eller kan påvirke handelen mellem parterne, med henblik på at minimere deres negative virkninger for samhandelen

- d) meddeler efter anmodning fra en part og senest 15 arbejdsdage efter datoen for en sådan anmodning, hvilke krav der gælder for importen af specifikke produkter, herunder om en risikovurdering kræves
- e) meddeler efter anmodning fra en part status for proceduren for godkendelsen af importen af specifikke produkter.

2. Parternes kontaktpunkter i forbindelse med udveksling af oplysninger i henhold til denne artikel er anført i tillæg 4 til bilag VI (Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger). Oplysninger sendes pr. brev, fax eller e-post. Oplysninger, der sendes pr. e-post, kan underskrives elektronisk og må kun udveksles mellem kontaktpunkterne.

3. Når oplysningerne omhandlet i denne artikel er anmeldt til WTO i overensstemmelse med de relevante regler, eller når de er gjort tilgængelige på parternes officielle, offentligt tilgængelige og gratis websted, hvortil adressen er angivet i tillæg 4 til bilag VI (Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger), betragtes oplysningerne som udvekslet.

ARTIKEL 97

Underretning og konsultation

1. Hver part underretter skriftligt de andre parter inden for to arbejdsdage om alvorlige eller væsentlige risici for folke-, dyre- eller plantesundheden, herunder fødevarekriser.
2. Underretninger i henhold til stk. 1 skal ske til de kontaktpunkter, der er angivet i tillæg 4 til bilag VI (Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger). Parterne informerer hinanden om ændring af kontaktpunkterne i overensstemmelse med artikel 96. De skriftlige underretninger som omhandlet i stk. 1 indgives pr. post, fax eller e-post.
3. Hvis en part skønner, at der er alvorlig risiko for folke-, dyre- eller plantesundheden, som berører produkter, der handles mellem parterne, kan parten anmode om konsultationer med den eksporterende part vedrørende situationen. Sådanne konsultationer finder sted så hurtigt som muligt. Under disse konsultationer bestræber parterne sig på at tilvejebringe alle de oplysninger, der er nødvendige for at undgå afbrydelse i samhandelen.
4. Konsultationer som omhandlet i stk. 3 kan afholdes pr. e-post eller via video- eller audiokonference eller via andre teknologiske midler, der står til rådighed for parterne. Den anmodende part sørger for, at der udarbejdes et referat af konsultationerne.

ARTIKEL 98

Nødforanstaltninger

1. Den importerende part kan på grundlag af alvorlige risici for folke-, dyre- eller plantesundheden uden forudgående underretning indføre midlertidige foranstaltninger og overgangsforanstaltninger, der er nødvendige til beskyttelse af folke-, dyre- og plantesundheden. Ved sendinger, der er undervejs mellem parterne, skal den pågældende importerende part søge den relativt bedste løsning for at undgå unødvendige afbrydelser i handelen.
2. Den part, der indfører foranstaltninger i henhold til stk. 1, underretter de andre parter så hurtigt som muligt og under alle omstændigheder senest én arbejdsdag efter datoen for indførelse af foranstaltningen. De andre parter kan anmode om oplysninger vedrørende den sundhedsmæssige situation hos den part, der indfører foranstaltningen, og om selve foranstaltningen. Den part, der indfører foranstaltningen, skal svare, så snart de ønskede oplysninger er tilgængelige.
3. Efter anmodning fra en part afholdes der konsultationer mellem parterne om situationen inden for 15 dage efter modtagelsen af anmodningen om konsultationer i overensstemmelse med artikel 97. Disse konsultationer afholdes med henblik på at undgå unødvendige afbrydelser i handelen. Muligheder for at lette gennemførelsen eller erstatningen af foranstaltningerne kan overvejes.

ARTIKEL 99

Alternative foranstaltninger

1. Efter anmodning fra en eksporterende part og med hensyn til foranstaltninger, der er truffet af den importerende part, og som påvirker handelen (herunder indførelse af specifikke grænser for tilsætningsstoffer, restprodukter og forurenende stoffer), deltager de berørte parter i konsultationer, jf. artikel 97, med henblik på at nå til enighed om yderligere importbetingelser eller alternative foranstaltninger, der kan anvendes af den importerende part. Sådanne yderligere importbetingelser eller alternative foranstaltninger kan efter behov baseres på internationale standarder eller foranstaltninger hos den eksporterende part, der sikrer et beskyttelsesniveau svarende til den importerende parts. Artikel 95 finder ikke anvendelse på disse foranstaltninger.
2. Efter anmodning fra den importerende part udleverer en eksporterende part alle relevante oplysninger, der kræves i henhold til den importerende parts lovgivning, herunder resultaterne af deres officielle laboratorieundersøgelser eller andre videnskabelige oplysninger, som evalueres af de relevante videnskabelige instanser. Hvis der opnås enighed, træffer den importerende part lovgivningsmæssige eller administrative foranstaltninger, så import kan ske på betingelser, der er opnået enighed om.
3. Hvis de relevante videnskabelige beviser er utilstrækkelige, kan en part midlertidigt træffe SPS-foranstaltninger på grundlag af de tilgængelige relevante oplysninger. I dette tilfælde bestræber parterne sig på at fremskaffe de nødvendige yderligere oplysninger til en mere præcis risikovurdering, så den importerende part kan revidere SPS-foranstaltningen i overensstemmelse hermed.

ARTIKEL 100

Særlig og differentieret behandling

Ved anvendelse af artikel 10 i SPS-aftalen kan et undertegnende Andesland, når det har konstateret vanskeligheder i forbindelse med en foreslået foranstaltning anmeldt af EU-parten, i sine bemærkninger til EU-parten, jf. artikel 7 i SPS-aftalen, anmode om lejlighed til at drøfte spørgsmålet. De berørte parter deltager i konsultationer med henblik på at nå til enighed om:

- a) alternative importbetingelser, der kan anvendes af den importerende part, og/eller
- b) teknisk bistand, jf. artikel 101, og/eller
- c) en overgangsperiode på seks måneder, der undtagelsesvis kan forlænges med en yderligere periode på højst seks måneder.

ARTIKEL 101

Teknisk bistand og opbygning af handelskapacitet

1. I overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit XIII (Teknisk bistand og opbygning af handelskapacitet) er parterne enige om at styrke samarbejdet med henblik på at bidrage til gennemførelsen og den bedst mulige anvendelse af dette kapitel med det formål at optimere dets resultater og at udvide muligheder og sikre de største fordele for parterne, hvad angår folke-, dyre- og plantesundhed samt fødevarer sikkerhed. Dette samarbejde udvikles inden for de retlige og institutionelle rammer, der regulerer forbindelserne mellem parterne.
2. For at opfylde disse mål er parterne enige om at lægge særlig vægt på samarbejdsbehov, der udpeges af SPS-underudvalget, og viderebringe oplysninger, jf. afsnit XIII (Teknisk bistand og opbygning af handelskapacitet). Dette underudvalg kan også tage de nævnte behov op til fornyet overvejelse.

ARTIKEL 102

Samarbejde om dyrevelfærd

SPS-underudvalget fremmer samarbejdet mellem parterne i spørgsmål om dyrevelfærd.

ARTIKEL 103

Underudvalget vedrørende Sundheds- og Plantesundhedsforanstaltninger

1. Parterne nedsætter et underudvalg vedrørende sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger som et forum, der sikrer og fører tilsyn med gennemførelsen af dette kapitel, og som overvejer alle spørgsmål, der kan påvirke overensstemmelsen med dets bestemmelser. SPS-underudvalget kan tage dette kapitel op til fornyet overvejelse og fremsætte henstillinger i overensstemmelse hermed.
2. SPS-underudvalget består af repræsentanter udpeget af hver part. Underudvalget træder sammen på et ordinært møde mindst én gang om året på en aftalt dato og et aftalt sted og afholder særlige møder efter anmodning fra en part. SPS-underudvalget holder sit første ordinære møde inden for det første år efter denne aftales ikrafttræden. SPS-underudvalget vedtager sin forretningsorden på sit første møde. Dagsordenen fastlægges af parterne forud for møderne. Underudvalget kan også mødes via video- og audiokonferencer.
3. SPS-underudvalget:
 - a) udvikler og overvåger gennemførelsen af dette kapitel
 - b) udgør et forum for drøftelse af problemer, der måtte opstå i forbindelse med anvendelsen af SPS-foranstaltninger, med henblik på at finde mulige løsninger

- c) drøfter behovet for at etablere fælles undersøgelsesprogrammer, navnlig i forbindelse med indførelsen af specifikke grænser
 - d) identificerer samarbejdsbehov
 - e) gennemfører konsultationer, jf. artikel 104, vedrørende bilæggelse af tvister, der måtte opstå i medfør af dette kapitel
 - f) gennemfører konsultationer, jf. artikel 100 i dette kapitel, vedrørende særlig og differentieret behandling og
 - g) udfører andre funktioner, der aftales mellem parterne.
4. SPS-underudvalget kan nedsætte ad hoc-arbejdsgrupper med det formål at løse specifikke opgaver og fastlægger deres funktioner og arbejdsprocedurer.

ARTIKEL 104

Tvistbilæggelse

1. Når en part finder, at en anden parts SPS-foranstaltning er eller kan være i strid med forpligtelserne i henhold til dette kapitel, eller at en anden part har misligholdt en forpligtelse, der er omhandlet i dette kapitel, vedrørende en SPS-foranstaltning, kan en sådan part anmode om tekniske konsultationer i SPS-underudvalget. De kompetente myndigheder, der er anført i tillæg 1 til bilag VI (Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger), bidrager til disse konsultationer.
2. Medmindre tvistens parter aftaler andet, erstatter sådanne konsultationer, når en tvist er gjort til genstand for konsultationer i SPS-underudvalget i henhold til stk. 1, de konsultationer, der er omhandlet i artikel 301, såfremt disse konsultationer opfylder kravene i stk. 9 i den nævnte artikel. Konsultationer i SPS-underudvalget anses for afsluttet senest 30 dage efter indgivelse af anmodningen, medmindre parterne enes om at fortsætte dem. Disse konsultationer kan afholdes via videotelefon- eller videokonference eller via andre teknologiske midler, som de konsulterende parter bliver enige om.

KAPITEL 6

ARTIKEL 105

Bevægelighed for varer

1. Parterne anerkender de forskellige niveauer, der er opnået via de regionale integrationsprocesser i Den Europæiske Union på den ene side og mellem de undertegnende Andeslande i Det Andinske Fællesskab på den anden side. I den sammenhæng handler parterne med henblik på at opfylde målet om at skabe betingelser, der er gunstige for den frie bevægelighed for varer fra andre parter inden for deres respektive territorier. I den henseende:
 - a) omfattes produkter med oprindelse i et undertegnende Andesland af fri bevægelighed for varer inden for Den Europæiske Unions territorium i henhold til de betingelser, der er fastlagt i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde for fri bevægelighed for varer med oprindelse i tredjelande
 - b) indrømmer de undertegnende Andeslande med forbehold af bestemmelserne i Andean Subregional Integration Agreement (i det følgende benævnt "Cartagenaafalen") vedrørende bevægelighed for varer hinanden en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, som indrømmes EU-partneren i medfør af denne aftale. Denne forpligtelse er ikke omfattet af afsnit XII (Tvistbilæggelse)

- c) gør de undertegnende Andeslande deres bedste med hensyn til artikel 10 for at lette bevægeligheden af varer med oprindelse i Den Europæiske Union mellem deres territorier og undgå gentagelse af procedurer og kontrolforanstaltninger.

2. I tillæg til stk. 1:

- a) anvender de undertegnende Andeslande, hvad angår toldspørgsmål, de gunstigste toldprocedurer, der gælder for varer fra andre undertegnende Andeslande, på varer, der har oprindelse i EU og ankommer fra et andet undertegnende Andesland
- b) hvad angår spørgsmål vedrørende tekniske handelshindringer:
 - i) behandler de undertegnende Andeslande varer med oprindelse i Den Europæiske Union i overensstemmelse med de harmoniserede standarder, tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer, der anvendes ved handel mellem de undertegnende Andeslande
 - ii) gør de undertegnende Andeslande deres bedste for at fremme gradvis harmonisering af standarder, tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer på områder af interesse

c) behandler de undertegnende Andeslande, hvad angår spørgsmål om sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger, varer med oprindelse i Den Europæiske Union i overensstemmelse med de harmoniserede procedurer og krav, der gælder for handel. SPS-underudvalget undersøger anvendelsen af dette litra.

3. Hvis alle medlemslandene i Det Andinske Fællesskab bliver parter i denne aftale, undersøger de undertegnende Andeslande denne nye situation og foreslår relevante foranstaltninger til EU-parten med henblik på at forbedre betingelserne for bevægeligheden for varer med oprindelse i Den Europæiske Union mellem Det Andinske Fællesskabs medlemslande og navnlig med henblik på at undgå gentagelse af procedurer, told og andre gebyrer, inspektioner og kontrolforanstaltninger.

4. De undertegnende Andeslande gør i henhold til stk. 3 deres bedste for at fremme harmoniseringen af deres lovgivning og procedurer vedrørende tekniske forskrifter og SPS-foranstaltninger og fremme harmoniseringen af den gensidige anerkendelse af deres kontrolforanstaltninger og inspektioner.

5. I henhold til stk. 1 udvikler parterne samarbejdsordninger under hensyntagen til deres behov og situation inden for den retlige og institutionelle ramme, der regulerer forbindelserne mellem parterne.

KAPITEL 7

UNDTAGELSER

ARTIKEL 106

Undtagelser til afsnittet om handel med varer

1. Med forbehold af kravet om, at sådanne foranstaltninger ikke anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parterne, hvor samme forhold gør sig gældende, eller en skjult begrænsning af handelen med varer mellem parterne, må intet i denne aftale fortolkes således, at det forhindrer nogen af parterne i at indføre eller håndhæve bestemmelser, der:

- a) er nødvendige for at beskytte den offentlige moral eller bevare den offentlige orden¹
- b) er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planter liv eller sundhed, herunder sådanne miljøforanstaltninger, som er nødvendige i den henseende
- c) vedrører import og eksport af guld og sølv

¹ Undtagelsen vedrørende den offentlige orden må kun påberåbes, hvis der består en reel og tilstrækkelig alvorlig trussel mod en grundlæggende samfundsinteresse.

- d) er nødvendige for at sikre overholdelse af love eller bestemmelser, som ikke er uforenelige med bestemmelserne i denne aftale, herunder bestemmelser om toldkontrol, håndhævelse af monopoler, der drives i overensstemmelse med artikel 27, beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og forebyggelse af vildledende praksis
- e) vedrører varer fremstillet ved fængselsarbejde
- f) indføres for at beskytte nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæologisk værdi
- g) vedrører bevarelse af levende og ikke-levende udtømmelige naturressourcer, såfremt sådanne foranstaltninger iværksættes i forbindelse med begrænsning af indenlandsk produktion eller forbrug
- h) gennemføres for at opfylde forpligtelser, der er fastlagt i en mellemstatslig råvareaftale, som er i overensstemmelse med kriterier, der er forelagt parterne, og som de ikke har afvist, eller som i sig selv er forelagt og ikke afvist¹

¹ Undtagelsen, jf. dette litra, gælder for alle råvareaftaler, som er i overensstemmelse med de principper, der er godkendt i henhold til FN's Økonomiske og Sociale Råds resolution 30 (IV) af 28. marts 1947.

- i) involverer begrænsninger for eksport af indenlandske materialer, der er nødvendige for at sikre væsentlige mængder af sådanne materialer til den indenlandske forarbejdningsindustri i perioder, hvor hjemmemarkedsprisen på sådanne materialer som led i en statslig stabiliseringsplan holdes lavere end verdensmarkedsprisen, såfremt sådanne begrænsninger ikke bevirker, at eksporten eller beskyttelsen af en sådan indenlandsk industri øges, og såfremt dette ikke er i strid med denne aftales bestemmelser vedrørende ikke-forskelsbehandling, og
- j) er nødvendige for køb eller distribution af produkter generelt eller af hensyn til lokal knaphed, såfremt sådanne foranstaltninger er i overensstemmelse med princippet om, at alle parter har ret til en rimelig del af det internationale udbud af sådanne produkter, og at alle sådanne foranstaltninger, som ikke er i overensstemmelse med de øvrige bestemmelser i aftalen, bringes til ophør, så snart de forhold, der har foranlediget dem, ophører.

2. Parterne er enige om, at en part, der agter at træffe foranstaltninger i henhold til stk. 1, litra i) og j), skal give de andre parter alle relevante oplysninger med henblik på at finde en gensidigt acceptabel løsning. Parterne kan aftale andre metoder, som kan afhjælpe situationen for den part, der agter at gennemføre foranstaltningen. Er der ikke opnået enighed inden for 30 dage, kan parten indføre foranstaltninger vedrørende eksport af det pågældende produkt i henhold til litra i) og j). Når ekstraordinære og kritiske omstændigheder, der nødvendiggør et øjeblikkeligt indgreb, udelukker forudgående afgivelse af oplysninger eller undersøgelse, kan den part, der agter at træffe foranstaltningerne, dog gøre det straks og parten underretter de andre parter så hurtigt som muligt.

AFSNIT IV

HANDEL MED TJENESTEYDELSER, ETABLERING OG ELEKTRONISK HANDEL

KAPITEL 1

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

ARTIKEL 107

Formål og anvendelsesområde

1. Parterne, der bekræfter deres forpligtelser i henhold til WTO-overenskomsten og med henblik på at fremme deres økonomiske integration, bæredygtige udvikling og fortsatte integration i verdensøkonomien, og som tager udgangspunkt i parternes forskellige udviklingsniveauer, fastlægger hermed de foranstaltninger, der er nødvendige for en progressiv liberalisering af etablering og handel med tjenesteydelser og for samarbejde om elektronisk handel.
2. Intet i dette afsnit må fortolkes således, at det nødvendiggør privatisering af offentlige virksomheder eller skaber en forpligtelse med hensyn til offentlige indkøb.

3. Bestemmelserne i dette afsnit finder ikke anvendelse på subsidier, der ydes af en part¹.
4. Bestemmelserne i dette afsnit finder ikke anvendelse på tjenesteydelser, der leveres i forbindelse med udøvelsen af offentlig myndighed.
5. Med forbehold af bestemmelserne i dette afsnit bevarer hver af parterne retten til at udøve sine beføjelser og til at regulere og indføre nye forskrifter med henblik på at opfylde legitime mål for den offentlige orden.
6. Dette afsnit finder ikke anvendelse på foranstaltninger over for fysiske personer, der søger adgang til arbejdsmarkedet i en af parterne, og ej heller på foranstaltninger vedrørende statsborgerskab, bopæl eller fast beskæftigelse.
7. Intet i dette afsnit er til hinder for, at en part kan anvende foranstaltninger til at regulere fysiske personers indrejse i eller midlertidige ophold på dens territorium, herunder også sådanne foranstaltninger, som er nødvendige for at beskytte dens grænsers integritet og sikre en ordnet grænsepassage for fysiske personer, forudsat at disse foranstaltninger ikke anvendes på en sådan måde, at de ophæver eller forringer fordelene for en anden part i henhold til en særlig forpligtelse i dette afsnit og bilagene hertil².

¹ I dette stykke omfatter udtrykket "subsidier" også alle statsstøttede lån, garantier og forsikringer.

² Krav om visum for fysiske personer fra nogle lande og ikke for fysiske personer fra andre betragtes ikke i sig selv som et forhold, der medfører hel eller delvis ophævelse af de fordele, der følger af en given forpligtelse.

ARTIKEL 108

Definitioner

I dette afsnit forstås ved:

- "aftale om økonomisk integration": en aftale, der i væsentlig grad liberaliserer handelen med tjenesteydelser og etablering i henhold til WTO-reglerne
- "juridisk person fra en part": en juridisk person, der er oprettet i overensstemmelse med lovgivningen i den pågældende part, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende på den pågældende parts territorium. Såfremt en juridisk person kun har sit vedtægtsmæssige hjemsted eller hovedkontor på en parts territorium, betragtes denne ikke som en juridisk person fra parten, medmindre dens virksomhed har en reel og vedvarende forbindelse til partens økonomi¹
- "foranstaltning": enhver foranstaltning truffet af en part, hvad enten den er i form af en lov, bestemmelse, regel, procedure, beslutning, administrativ handling eller enhver anden form

¹ Rederier, der er etableret uden for Den Europæiske Union eller uden for de undertegnende Andeslande, og som kontrolleres af statsborgere i enten en medlemsstat i Den Europæiske Union eller et undertegnende Andesland, er også omfattet af bestemmelserne i dette afsnit, hvis deres skibe er registreret i overensstemmelse med deres respektive lovgivning i den pågældende medlemsstat i Den Europæiske Union eller det undertegnende Andesland og fører en medlemsstat i Den Europæiske Unions eller et undertegnende Andeslands flag.

- "foranstaltning vedtaget eller opretholdt af en part": foranstaltninger vedtaget eller opretholdt af:
 - a) centrale, regionale eller lokale myndigheder
 - b) ikke-statslige organer under udøvelse af beføjelser, der er delegeret af centrale, regionale eller lokale myndigheder
- "fysisk person fra en part": en fysisk person, der er statsborger i henholdsvis en medlemsstat i Den Europæiske Union eller et undertegnende Andesland i overensstemmelse med dens/dets respektive nationale lovgivning¹
- "tjenesteydelser": alle tjenesteydelser i alle sektorer undtagen tjenesteydelser leveret under udøvelse af offentlig myndighed
- "tjenesteydelser leveret under udøvelse af offentlig myndighed": alle tjenesteydelser, der ikke leveres på et kommercielt grundlag eller i konkurrence med en eller flere tjenesteydere
- "tjenesteyder fra en part": enhver fysisk eller juridisk person fra en part, der søger at levere eller leverer en tjenesteydelse
- "levering af en tjenesteydelse": fremstilling, distribution, markedsføring, salg og levering af en tjenesteydelse.

¹ I dette afsnit betragtes en fysisk person fra en part, som har dobbelt statsborgerskab i en medlemsstat i Den Europæiske Union og et undertegnende Andesland, alene som statsborger i den part, som den pågældende anser sig for at have primært og effektivt statsborgerskab i. I den forbindelse forstås primært og effektivt statsborgerskab som statsborgerskab i den part, som den fysiske person har de stærkeste bånd til, herunder f.eks. bopæl, familietilknytning, beskatningssted eller sted, hvor den pågældende udøver sine politiske rettigheder.

ARTIKEL 109

Arbejdsgrupper

For så vidt det er nødvendigt og berettiget, kan Handelsudvalget nedsætte en arbejdsgruppe, der bl.a. skal varetage følgende opgaver:

- a) drøfte reguleringsspørgsmål i forbindelse med etablering, handel med tjenesteydelser og elektronisk handel
- b) foreslå retningslinjer og strategier, der sætter de undertegnende Andeslande i stand til at blive en safe harbor for beskyttelsen af personoplysninger. Til det formål vedtager arbejdsgruppen en samarbejdsdagsorden, der fastlægger, hvordan dette mål opfyldes, navnlig med hensyn til de respektive homologationsprocesser i databeskyttelsessystemerne
- c) finde frem til de nødvendige ordninger med henblik på at behandle de aspekter, der er omhandlet i artikel 162
- d) anbefale ordninger, der kan hjælpe mikrovirksomheder og SMV'er med at overvinde de hindringer, de møder i forbindelse med brugen af elektronisk handel
- e) forbedre sikkerheden i forbindelse med bl.a. elektroniske transaktioner og e-forvaltning

- f) stimulere den private sektors deltagelse i undervisning i og vedtagelse af adfærdskodekser, kontraktmodeller, retningslinjer og overensstemmelsesordninger for elektronisk handel sammen med aktiv deltagelse i fora, der organiseres mellem parterne
- g) etablere samarbejdsordninger vedrørende digital akkreditering og certificering af elektroniske transaktioner og gensidig anerkendelse af digitale certifikater og
- h) deltage aktivt i regionale og multilaterale fora med henblik på at fremme udviklingen af elektronisk handel.

KAPITEL 2

ETABLERING

ARTIKEL 110

Definitioner

I dette kapitel forstås ved:

- "filial af en juridisk person": et forretningssted, der ikke har status som juridisk person, men som:
 - a) varigt fremtræder som en repræsentation for hovedvirksomheden

- b) har en ledelse og
 - c) materielt er udstyret således, at det kan forhandle med tredjemand, således at denne, skønt vedkommende ved, at der eventuelt opstår en retlig forbindelse med den i udlandet hjemmehørende virksomhed, ikke behøver at henvende sig direkte til denne, men kan indgå aftaler på det forretningssted, som repræsentationen udgør
- "erhvervsvirksomhed": erhvervsvirksomhed, bortset fra aktiviteter, der udføres under udøvelse af offentlig myndighed, dvs. som ikke udføres på et kommercielt grundlag eller i konkurrence med en eller flere erhvervsdrivende
 - "etablering": enhver type virksomhed eller foretagende, der etableres¹ gennem:
 - a) stiftelse, erhvervelse eller opretholdelse af en juridisk person² eller
 - b) oprettelse eller opretholdelse af en filial eller et repræsentationskontor

på en parts territorium med det formål at udøve erhvervsvirksomhed

¹ Udtrykket "virksomhed eller foretagende" omfatter foretagender inden for enhver erhvervsaktivitet, både industriel og kommerciel, vedrørende produktion af varer og levering af tjenesteydelser.

² Ved "stiftelse" og "erhvervelse" af en juridisk person forstås også investering i en juridisk persons kapitalandele med henblik på at etablere eller opretholde varige økonomiske forbindelser.

- "investor i en part": enhver fysisk eller juridisk person fra den pågældende part, der gennem konkrete handlinger søger at udøve, udøver eller har udøvet erhvervsvirksomhed i en anden part gennem etablering af virksomhed
- "en parts foranstaltninger vedrørende etablering": foranstaltninger vedrørende alle aktiviteter, der er omfattet af definitionen af etablering
- "datterselskab af en juridisk person fra en part": en juridisk person, der faktisk kontrolleres af en anden juridisk person fra parten¹.

ARTIKEL 111

Anvendelsesområde

Dette kapitel finder anvendelse på foranstaltninger, der vedtages eller opretholdes af parterne, og som påvirker etablering² inden for enhver form for erhvervsvirksomhed med undtagelse af:

- a) minedrift samt fremstilling og bearbejdning af nukleart materiale

¹ En juridisk person kontrolleres af en anden juridisk person, hvis sidstnævnte har beføjelse til at udpege et flertal af bestyrelsesmedlemmerne eller på anden måde lovligt at styre dens aktiviteter.

² Uden at det berører forpligtelserne i dette kapitel, præciseres det, at dette kapitel ikke omfatter bestemmelser vedrørende investeringsbeskyttelse som f.eks. bestemmelser, der specifikt vedrører ekspropriering samt fair og rimelig behandling, og det omfatter heller ikke bestemmelser om procedurer for bilæggelse af tvister mellem investorer og stater.

- b) produktion af eller handel med våben, ammunition og krigsmateriel
- c) audiovisuelle tjenesteydelser
- d) national cabotagesejlads¹
- e) behandling, bortskaffelse og spild af giftigt affald og
- f) indenlandske og internationale lufttransportydelser, såvel ruteflyvning som anden flyvning, og tjenesteydelser, der er direkte forbundet med trafikrettigheder, bortset fra:
 - i) tjenesteydelser i forbindelse med reparation og vedligeholdelse af flyvemaskiner, under hvilke et luftfartøj tages ud af drift
 - ii) salg og markedsføring af lufttransportydelser
 - iii) tjenesteydelser i forbindelse med edb-reservationssystemer og
 - iv) groundhandling-ydelser og operationelle tjenesteydelser i lufthavne.

¹ Uden at det berører de aktiviteter, der kan betragtes som "cabotage" under den relevante nationale lovgivning, omfatter national cabotage i forbindelse med dette kapitel befordring af passagerer eller gods mellem en havn eller et punkt i et undertegnende Andesland eller en medlemsstat i Den Europæiske Union og en anden havn eller et andet punkt i det samme undertegnende Andesland eller den samme medlemsstat i Den Europæiske Union, herunder på det pågældende lands kontinentalsokkel, og trafik, der starter og slutter i samme havn eller samme sted i et undertegnende Andesland eller en medlemsstat i Den Europæiske Union.

ARTIKEL 112

Markedsadgang

1. Med hensyn til markedsadgang gennem etablering indrømmer hver part etableringer og investorer fra en anden part en behandling, som ikke er mindre gunstig end den, der er nærmere angivet i de særlige forpligtelser i bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering).
2. I sektorer, hvor der er indgået markedsadgangsforpligtelser, må en part ikke, hverken på regionalt plan eller på hele sit territorium, indføre eller opretholde følgende foranstaltninger, medmindre andet er fastsat i bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering):
 - a) begrænsninger af antallet af etableringer i form af numeriske kvoter, monopoler, eksklusive rettigheder eller andre krav til etablering som f.eks. en økonomisk behovsprøve
 - b) begrænsninger af den samlede værdi af transaktioner eller aktiver i form af numeriske kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve
 - c) begrænsninger af det samlede antal transaktioner eller den samlede produktion udtrykt som angivne numeriske enheder i form af kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve¹

¹ Stk. 2, litra a), b) og c), omfatter ikke foranstaltninger, der træffes for at begrænse produktionen af et landbrugsprodukt.

- d) begrænsninger af det samlede antal fysiske personer, der kan være beskæftiget i en bestemt sektor, eller som en etablering må beskæftige, og som er nødvendige for og direkte forbundet med udøvelsen af erhvervsvirksomheden, i form af numeriske kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve
- e) begrænsninger af udenlandsk kapital's deltagelse udtrykt i maksimumsgrænser for andelen af udenlandsk ejede aktier eller den samlede værdi af individuelle eller samlede udenlandske investeringer og
- f) foranstaltninger, der begrænser eller kræver specifikke typer etablering (datterselskab, filial eller repræsentationskontor) eller joint ventures, gennem hvilke en investor fra en anden part kan udøve erhvervsvirksomhed¹.

¹ En part kan, hvis den juridiske person stiftes under partens egen lovgivning, kræve, at investorerne giver den en bestemt retlig form. Hvis dette krav anvendes på en ikke-diskriminerende måde, skal det ikke nødvendigvis anføres i bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering) for at blive opretholdt eller vedtaget af parterne.

ARTIKEL 113

National behandling

1. I sektorer, for hvilke Colombia har anført markedsadgangsforpligtelser, jf. bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering), og med forbehold af de deri fastsatte betingelser og begrænsninger indrømmer Colombia med hensyn til alle foranstaltninger, der påvirker etablering, EU-partens etableringer og investorer en behandling, som ikke er mindre gunstig end den, Colombia indrømmer sine egne tilsvarende¹ etableringer og investorer.
2. I sektorer, for hvilke Peru har anført markedsadgangsforpligtelser, jf. bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering), og med forbehold af de deri fastsatte betingelser og begrænsninger indrømmer Peru med hensyn til alle foranstaltninger, der påvirker etablering, EU-partens etableringer og investorer en behandling, som ikke er mindre gunstig end den, Peru indrømmer sine egne etableringer og investorer under tilsvarende omstændigheder².
3. I sektorer, for hvilke EU-parten har anført markedsadgangsforpligtelser, jf. bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering), og med forbehold af de deri fastsatte betingelser og begrænsninger indrømmer EU-parten med hensyn til alle foranstaltninger, der påvirker etablering, de undertegnende Andeslandes etableringer og investorer en behandling, som ikke er mindre gunstig end den, EU indrømmer sine egne tilsvarende etableringer og investorer.

¹ Det understreges, at udtrykket "tilsvarende" ikke berører "tilsvarende omstændigheder", som Colombia har aftalt eller aftaler i andre internationale aftaler.

² Det understreges, at de rettigheder, der kan udledes for tjenesteydelser og tjenesteydere fra EU-parten i medfør af Perus forpligtelser i henhold til GATS, fuldt ud forbliver gældende inden for rammerne af WTO, navnlig med hensyn til anvendelsen af princippet om "tilsvarende tjenesteydelser og tjenesteydere", jf. artikel XVII i GATS.

4. Særlige forpligtelser indgået i henhold til denne artikel må ikke fortolkes således, at det kræves, at en part kompenserer for iboende konkurrencemæssige ulemper, der følger af, at de pågældende investorer er udenlandske.

ARTIKEL 114

Liste over forpligtelser

Sektorer, som hver part forpligter i medfør af dette kapitel, og forbehold eller begrænsninger vedrørende markedsadgang og/eller national behandling, der gælder for en anden parts etableringer inden for disse sektorer, er anført i bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering).

ARTIKEL 115

Andre aftaler

1. Intet i dette afsnit må fortolkes således, at det begrænser rettighederne og forpligtelserne for parterne og deres investorer i medfør af eksisterende eller fremtidig international investeringsaftale, i hvilken en medlemsstat i Den Europæiske Union eller et undertegnende Andesland er part.

2. Uanset stk. 1 gælder tvistbilæggelsesordninger, der er fastlagt ved en eksisterende eller fremtidig international investeringsaftale, i hvilken EU, en medlemsstat i Den Europæiske Union eller et undertegnende Andesland er part, ikke for påståede overtrædelser af dette kapitel.

ARTIKEL 116

Investeringsfremme og gennemgang

1. Med henblik på progressiv liberalisering af investeringer søger Den Europæiske Union og de undertegnende Andeslande at fremme et klima, der er gunstigt for gensidige investeringer inden for deres respektive kompetenceområder.

2. Den fremmende indsats i henhold til stk. 1 udmønter sig i et samarbejde, der bl.a. omfatter gennemgang af de retlige rammer for investeringer, investeringsklimaet og deres indbyrdes investeringsstrømme i overensstemmelse med deres forpligtelser i henhold til internationale aftaler. En sådan gennemgang finder sted senest fem år efter denne aftales ikrafttræden og efterfølgende med regelmæssige mellemrum.

KAPITEL 3

GRÆNSEOVERSKRIDENDE LEVERING AF TJENESTEYDELSER

ARTIKEL 117

Definitioner

I dette kapitel forstås ved:

- "grænseoverskridende levering af tjenesteydelser": levering af en tjenesteydelse:
 - a) fra den ene parts territorium til en anden parts territorium (leveringsmåde 1) og
 - b) på den ene parts territorium til en anden parts forbruger af tjenesteydelsen (leveringsmåde 2)
- "foranstaltninger, der påvirker grænseoverskridende levering" er bl.a. foranstaltninger vedrørende:
 - a) køb, betaling eller brug af en tjenesteydelse og
 - b) i forbindelse med grænseoverskridende levering af en tjenesteydelse adgang til og brug af tjenesteydelser, som i henhold til den pågældende part skal tilbydes offentligheden i almindelighed.

ARTIKEL 118

Anvendelsesområde

Dette kapitel finder anvendelse på foranstaltninger, der træffes af parterne, og som påvirker grænseoverskridende levering af tjenesteydelser i alle servicesektorer, med undtagelse af:

- a) audiovisuelle tjenesteydelser
- b) national cabotagesejlads¹ og
- c) nationale og internationale lufttransportydelser, såvel ruteflyvning som anden flyvning, og tjenesteydelser, der er direkte forbundet med trafikrettigheder, bortset fra:
 - i) tjenesteydelser i forbindelse med reparation og vedligeholdelse af luftfartøjer, under hvilke et luftfartøj tages ud af drift
 - ii) salg og markedsføring af lufttransportydelser

¹ Uden at det berører de aktiviteter, der kan betragtes som "cabotage" under den relevante nationale lovgivning, omfatter national cabotage i forbindelse med dette kapitel befordring af passagerer eller gods mellem en havn eller et punkt i et undertegnende Andesland eller en medlemsstat i Den Europæiske Union og en anden havn eller et andet punkt i det samme undertegnende Andesland eller den samme medlemsstat i Den Europæiske Union, herunder på det pågældende lands kontinentalsokkel, og trafik, der starter og slutter i samme havn eller samme sted i et undertegnende Andesland eller en medlemsstat i Den Europæiske Union.

- iii) tjenesteydelser i forbindelse med edb-reservationssystemer og
- iv) groundhandling-ydelser og operationelle tjenesteydelser i lufthavne.

ARTIKEL 119

Markedsadgang

1. Med hensyn til markedsadgang gennem grænseoverskridende levering af tjenesteydelser indrømmer hver part tjenesteydelser og tjenesteydere fra en anden part en behandling, som ikke er mindre gunstig end den, der er nærmere angivet i de særlige forpligtelser i bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser).
2. I sektorer, hvor der er indgået markedsadgangsforpligtelser, må en part ikke, hverken på regionalt plan eller på hele sit territorium, indføre eller opretholde følgende foranstaltninger, medmindre andet er fastsat i bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser):
 - a) begrænsninger af antallet af tjenesteydere i form af numeriske kvoter, monopoler, tjenesteydere med eksklusive rettigheder eller krav om en økonomisk behovsprøve

- b) begrænsninger af den samlede værdi af tjenestetransaktioner eller -aktiver i form af numeriske kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve
- c) begrænsninger af det samlede antal tjenestetransaktioner eller den samlede produktion af tjenesteydelser udtrykt som angivne numeriske enheder i form af kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve¹.

ARTIKEL 120

National behandling

1. I sektorer, for hvilke Colombia har anført markedsadgangsforsiktelser, jf. bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser), og med forbehold af de deri fastsatte betingelser og begrænsninger indrømmer Colombia med hensyn til alle foranstaltninger, der påvirker grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, EU-partens tjenesteydelser og tjenesteydere en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, Colombia indrømmer sine egne tilsvarende tjenesteydelser og tjenesteydere.

¹ Stk. 2, litra c), omfatter ikke foranstaltninger truffet af en part, som begrænser produktionsfaktorerne for levering af tjenesteydelser.

2. I sektorer, for hvilke Peru har anført markedsadgangsforpligtelser, jf. bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser), og med forbehold af de deri fastsatte betingelser og begrænsninger indrømmer Peru med hensyn til alle foranstaltninger, der påvirker grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, EU-partens tjenesteydelser og tjenesteydere en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, Peru indrømmer sine egne tjenesteydelser og tjenesteydere under tilsvarende omstændigheder¹.

3. I sektorer, for hvilke EU-parten har anført markedsadgangsforpligtelser, jf. bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser), og med forbehold af de deri fastsatte betingelser og begrænsninger indrømmer EU-parten med hensyn til alle foranstaltninger, der påvirker grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, de undertegnende Andeslandes tjenesteydelser og tjenesteydere en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, EU indrømmer sine egne tilsvarende tjenesteydelser og tjenesteydere.

4. De særlige forpligtelser indgået i henhold til denne artikel må ikke fortolkes således, at det kræves, at en part kompenserer for iboende konkurrencemæssige ulemper, der følger af, at de pågældende tjenesteydelser eller tjenesteydere er udenlandske.

¹ De rettigheder, der kan udledes for tjenesteydelser og tjenesteydere fra EU-parten i medfør af Perus forpligtelser i henhold til GATS, forbliver udtrykkeligt fuldt ud gældende inden for rammerne af WTO, navnlig med hensyn til anvendelsen af princippet om "tilsvarende tjenesteydelser og tjenesteydere", jf. artikel XVII i GATS.

ARTIKEL 121

Lister over forpligtelser

Sektorer, som hver part forpligter i medfør af dette kapitel, og forbehold eller begrænsninger vedrørende markedsadgang og/eller national behandling, der gælder for en anden parts tjenesteydelser og tjenesteydere inden for disse sektorer, er anført i bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser).

KAPITEL 4

FYSISKE PERSONERS MIDLERTIDIGE TILSTEDEVÆRELSE I FORRETNINGSØJEMED

ARTIKEL 122

Anvendelsesområde

Dette kapitel finder anvendelse på foranstaltninger truffet af en part vedrørende indrejse i og midlertidigt ophold på deres territorium i forretningsøjemed for nøglepersonale, praktikanter, sælgere af tjenesteydelser til virksomhederne, leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser, selvstændige erhvervsdrivende og besøgende på kortvarigt forretningsbesøg i overensstemmelse med artikel 107, stk. 6.

ARTIKEL 123

Definitioner

I dette kapitel forstås ved:

- "sælgere af tjenesteydelser til virksomheder": fysiske personer, som repræsenterer en tjenesteyder fra en part, og som søger midlertidig adgang til en anden parts territorium med henblik på at forhandle om salg af tjenesteydelser eller indgå aftaler om salg af tjenesteydelser for nævnte tjenesteydere. De er ikke involveret i direkte salg til offentligheden og modtager ikke vederlag fra en kilde beliggende i værtsparten
- "forretningsrejsende": fysiske personer i en overordnet stilling, som er ansvarlige for oprettelse af en etablering. De er ikke involveret i direkte transaktioner med offentligheden og modtager ikke vederlag fra en kilde beliggende i værtsparten
- "leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser": fysiske personer, som er ansat i en juridisk person fra en part, som ikke har nogen etablering på en anden parts territorium, og som i god tro har indgået en kontrakt om levering af tjenesteydelser (undtagen gennem et bureau, jf. kode 872 i De Forenede Nationers centrale produktnomenklatur (i det følgende benævnt "CPC")), med en endelig forbruger i sidstnævnte part, i forbindelse med hvis opfyldelse de ansattes midlertidige tilstedeværelse i denne part er påkrævet¹

¹ Tjenesteydelseskontrakten skal opfylde love, forskrifter og krav i den part, hvor kontrakten udføres.

- "praktikanter": fysiske personer, som har været ansat i en juridisk person fra en part eller dens filial i mindst ét år, har en universitetsgrad og midlertidigt er overflyttet til en den juridiske persons etablering på en anden parts territorium i forbindelse med deres faglige udvikling eller for at uddanne sig i bestemte forretningsmetoder¹
- "selvstændige erhvervsdrivende": fysiske personer, som er involveret i leveringen af en tjenesteydelse og etableret som selvstændige på en parts territorium, som ikke har nogen etablering på en anden parts territorium, og som i god tro har indgået en kontrakt om levering af tjenesteydelser (undtagen gennem et bureau, jf. CPC-kode 872), med en endelig forbruger i sidstnævnte part, i forbindelse med hvis opfyldelse deres midlertidige tilstedeværelse i denne part er påkrævet²

¹ Den modtagende etablering kan blive afkrævet et uddannelsesprogram, der dækker opholdets varighed og godtgør, at formålet med opholdet er uddannelse, og som skal forelægges til forudgående godkendelse. I Østrig, Tjekkiet, Tyskland, Frankrig, Spanien og Ungarn skal uddannelsen være knyttet til den opnåede universitetsgrad.

² Tjenesteydelseskontrakten skal opfylde love, forskrifter og krav i den part, hvor kontrakten udføres.

- "virksomhedsinterne udstationerede": fysiske personer, der i mindst ét år har været ansat i en juridisk person eller dennes filial eller har været partnere heri, og som midlertidigt er overflyttet til en etablering, der kan være den juridiske persons datterselskab, filial eller moderselskab på en anden parts territorium. Den pågældende fysiske person skal tilhøre en af følgende kategorier:
 - a) "ledere": personer, der arbejder i en overordnet stilling i en juridisk person, som primært forestår ledelsen af etableringen, og som i generel tilsyns- og ledelsesmæssig henseende først og fremmest sorterer under bestyrelse eller aktionærer i virksomheden eller tilsvarende, herunder personer, der:
 - i) leder etableringen eller en afdeling eller underafdeling heraf
 - ii) fører tilsyn og kontrol med andre tilsyns-, fag- eller ledelsesmedarbejderes arbejde
 - iii) personligt har beføjelse til at ansætte og afskedige eller anbefale ansættelse og afskedigelse eller andre personaledispositioner
- eller

- b) "specialister": personer, der arbejder hos en juridisk person, og som besidder ekspertviden af afgørende betydning for etableringens aktivitet, forskningsudstyr, teknikker, processer, procedurer eller ledelse. Ved bedømmelsen af en sådan viden tages der ikke blot hensyn til viden, der er specifik for etableringen, men også til, om personen har et højt kvalifikationsniveau med hensyn til en type arbejde eller aktivitet, der kræver specifik teknisk viden, herunder medlemskab af en anerkendt faggruppe
- "nøglepersonale": fysiske personer ansat i en juridisk person fra en part, dog ikke en nonprofitorganisation¹, som er ansvarlige for oprettelsen af eller den nødvendige kontrol med samt forvaltning og drift af en etablering, og som omfatter "forretningsrejsende", der er ansvarlige for oprettelse af en etablering, og "virksomhedsinterne udstationerede", og
- "kvalifikationer": eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser udstedt af en myndighed, som er udpeget i medfør af love og administrative bestemmelser, hvoraf det fremgår, at den pågældende har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse.

¹ Henvisningen "dog ikke en nonprofitorganisation" gælder kun for Østrig, Belgien, Cypern, Tjekkiet, Tyskland, Danmark, Estland, Grækenland, Spanien, Finland, Frankrig, Irland, Italien, Litauen, Luxembourg, Letland, Malta, Nederlandene, Portugal, Slovenien, Det Forenede Kongerige og Peru.

ARTIKEL 124

Nøglepersonale og praktikanter

1. For sektorer, der er forpligtet i henhold til kapitel 2 (Etablering) i dette afsnit, og med forbehold af eventuelle begrænsninger, jf. bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering) eller tillæg 1 til bilag IX (Forbehold vedrørende fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed), tillader hver part investorer fra en anden part i deres etableringer at beskæftige fysiske personer fra denne anden part, forudsat at disse ansatte er nøglepersonale eller praktikanter som defineret i artikel 123. Tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold for nøglepersonale og praktikanter gives for en periode på indtil tre år¹ for virksomhedsinterne udstationerede, 90 dage over en periode på 12 måneder for forretningsrejsende og et år for praktikanter.
2. For sektorer, der er forpligtet i henhold til kapitel 2 (Etablering) i dette afsnit, må en part ikke, hverken på regionalt plan eller på hele sit territorium, opretholde eller indføre foranstaltninger til begrænsning af det samlede antal fysiske personer, en investor må beskæftige som nøglepersonale og praktikanter i en specifik sektor, i form af numeriske kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve eller diskriminerende begrænsninger, medmindre andet er fastsat i tillæg 1 til bilag IX (Forbehold vedrørende fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed).

¹ For Colombia er opholdsperioden for virksomhedsinterne udstationerede to år, som kan forlænges med endnu et år. For Peru kan ansættelseskontrakten være på op til tre år. Opholdsperioden for virksomhedsinterne udstationerede er dog op til et år, som kan forlænges, hvis de betingelser, der lå til grund for tilladelsen, fortsat eksisterer.

ARTIKEL 125

Sælgere af tjenesteydelser til virksomheder

For sektorer, der er forpligtet i henhold til kapitel 2 (Etablering) eller kapitel 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser), og med forbehold af eventuelle begrænsninger, jf. bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering) og bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser), tillader parterne indrejse og midlertidigt ophold for sælgere af tjenesteydelser til virksomhederne i indtil 90 dage over en periode på 12 måneder.

ARTIKEL 126

Leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser

1. Parterne bekræfter deres respektive rettigheder og forpligtelser i henhold til GATS vedrørende indrejse og midlertidigt ophold for leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser.

2. Colombia og EU-parten tillader levering af tjenesteydelser, der foretages af leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser fra EU-parten og Colombia, til deres territorium gennem fysiske personers tilstedeværelse på de betingelser, der er anført i stk. 4 og tillæg 2 til bilag IX (Forbehold vedrørende fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed), for hver af følgende sektorer:

- a) juridisk rådgivning vedrørende folkeretten og fremmed ret (for EU-partens vedkommende betragtes Den Europæiske Unions ret (i det følgende benævnt "EU-ret") ikke som folkeret eller fremmed ret)
- b) regnskab og bogholderi
- c) skatterådgivning
- d) arkitektvirksomhed
- e) byplanlægning og landskabsarkitektur
- f) ingeniørvirksomhed
- g) integreret ingeniørvirksomhed
- h) lægevirksomhed (herunder psykologvirksomhed) og tandlægevirksomhed
- i) dyrlægevirksomhed

- j) jordemodervirksomhed
- k) virksomhed udøvet af sygeplejersker, fysioterapeuter og paramedicinsk personale
- l) computertjenesteydelser og lign.
- m) markeds- og opinionsundersøgelser
- n) virksomhedsrådgivning
- o) tjenesteydelser i tilknytning til virksomhedsrådgivning
- p) designtjenester
- q) kemoteknik, farmaceutisk virksomhed og fotokemi
- r) tjenesteydelser inden for kosmetikteknologi
- s) specialiserede tjenesteydelser inden for teknologi, ingeniørvirksomhed, markedsføring og salg for bilindustrien
- t) kommercielle designtjenester og markedsføring for modeindustrien, beklædning, fodtøj og tilbehør
- u) vedligeholdelse og reparation af udstyr, herunder transportudstyr, navnlig som led i en kontrakt om tjenesteydelser efter salg/leje.

3. Peru og EU-parten tillader levering af tjenesteydelser, der foretages af leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser fra EU-parten og Peru, til deres territorium gennem fysiske personers tilstedeværelse på de betingelser, der er anført i stk. 4 og tillæg 2 til bilag IX (Forbehold vedrørende fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed), for hver af følgende sektorer:

- a) juridisk rådgivning vedrørende folkeretten og fremmed ret (for EU-partens vedkommende betragtes EU-ret ikke som folkeret eller fremmed ret)
- b) regnskab og bogholderi
- c) skatterådgivning
- d) arkitektvirksomhed
- e) byplanlægning og landskabsarkitektur
- f) ingeniørvirksomhed
- g) integreret ingeniørvirksomhed
- h) lægevirksomhed (herunder psykologvirksomhed) og tandlægevirksomhed
- i) dyrlægevirksomhed

- j) jordemodervirksomhed
- k) computertjenesteydelser og lign.
- l) markeds- og opinionsundersøgelser
- m) virksomhedsrådgivning og
- n) tjenesteydelser i tilknytning til virksomhedsrådgivning.

4. De af parterne indgåede forpligtelser er underlagt følgende betingelser:

- a) Fysiske personer skal være involveret i levering af en tjenesteydelse på midlertidigt grundlag som ansatte i en juridisk person, der har fået tildelt en tjenesteydelseskontrakt for en periode på højst 12 måneder.
- b) Fysiske personer, der rejser ind på en anden parts territorium, skal tilbyde sådanne tjenesteydelser som ansatte i den juridiske person, der leverer tjenesteydelserne, som minimum i året umiddelbart inden datoen for indgivelse af ansøgning om indrejse på en sådan anden parts territorium. Endvidere skal en fysisk person på datoen for indgivelse af ansøgning om indrejse på en parts territorium have mindst tre års erhvervserfaring¹ inden for den erhvervssektor, der er omfattet af kontrakten.

¹ I dette litra forstås ved "erhvervserfaring" erfaring, en person har opnået efter myndighedsalderen.

- c) Fysiske personer, der rejser ind på en anden parts territorium, skal have:
- i) en universitetsgrad eller et kompetencegivende bevis for viden på et tilsvarende niveau¹ og
 - ii) erhvervsmæssige kvalifikationer, når det kræves for at kunne udøve en aktivitet i henhold til de gældende love og administrative bestemmelser i den part, hvor tjenesteydelsen leveres.
- d) Fysiske personer modtager ikke vederlag for leveringen af tjenesteydelser ud over det vederlag, der betales af den juridiske person, i hvilken de er ansat, under deres ophold på en anden parts territorium.
- e) Tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold for fysiske personer i den pågældende part gives for en samlet periode på højst seks måneder eller, for Luxembourgs vedkommende, 25 uger over en periode på 12 måneder eller for kontraktens varighed, hvis denne er kortere.
- f) Adgang, der indrømmes i henhold til denne artikel, vedrører kun den tjenesteydelsesaktivitet, der er genstand for kontrakten, og giver ikke ret til at benytte den faglige titel, der anvendes i den part, hvor tjenesteydelsen leveres.

¹ Er universitetsgraden eller det kompetencegivende bevis ikke opnået i den part, hvor tjenesteydelsen leveres, kan denne part foretage en evaluering af, hvorvidt den/det svarer til en universitetsgrad som krævet på dens territorium.

- g) Antallet af personer, der er omfattet af tjenesteydelseskontrakten, må ikke være større end nødvendigt for at kunne opfylde kontrakten og kan være fastsat i love og administrative bestemmelser i den part, hvor tjenesteydelsen leveres.
- h) Andre diskriminerende begrænsninger, herunder antallet af fysiske personer i form af økonomiske behovsprøver, som er anført i tillæg 2 til bilag IX (Forbehold vedrørende fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed).

ARTIKEL 127

Selvstændige erhvervsdrivende

1. Parterne bekræfter deres respektive rettigheder og forpligtelser i henhold til GATS vedrørende indrejse og midlertidigt ophold for selvstændige erhvervsdrivende.
2. Colombia og EU-parten tillader levering af tjenesteydelser, der foretages af selvstændige erhvervsdrivende fra EU-parten og Colombia, til deres territorium gennem fysiske personers tilstedeværelse på de betingelser, der er anført i stk. 4 og tillæg 2 til bilag IX (Forbehold vedrørende fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed), for hver af følgende sektorer:
 - a) juridisk rådgivning vedrørende folkeretten og fremmed ret (for EU-partens vedkommende betragtes EU-ret ikke som folkeret eller fremmed ret)

- b) arkitektvirksomhed
- c) ingeniørvirksomhed
- d) integreret ingeniørvirksomhed
- e) computertjenesteydelser og lign.
- f) markeds- og opinionsundersøgelser
- g) virksomhedsrådgivning
- h) tjenesteydelser i tilknytning til virksomhedsrådgivning
- i) oversættelse og tolkning og
- j) specialiserede tjenesteydelser inden for teknologi, ingeniørvirksomhed, markedsføring og salg for bilindustrien.

3. Peru og EU-parten tillader levering af tjenesteydelser, der foretages af selvstændige erhvervsdrivende fra EU-parten og Peru, til deres territorium gennem fysiske personers tilstedeværelse på de betingelser, der er anført i stk. 4 og tillæg 2 til bilag IX (Forbehold vedrørende fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed), for hver af følgende sektorer:

- a) juridisk rådgivning vedrørende folkeretten og fremmed ret (for EU-partens vedkommende betragtes EU-ret ikke som folkeret eller fremmed ret)

- b) arkitektvirksomhed
- c) ingeniørvirksomhed
- d) integreret ingeniørvirksomhed
- e) computertjenesteydelser og lign.
- f) markeds- og opinionsundersøgelser
- g) virksomhedsrådgivning og
- h) tjenesteydelser i tilknytning til virksomhedsrådgivning.

4. De af parterne indgåede forpligtelser er underlagt følgende betingelser:

- a) De fysiske personer skal være involveret i levering af en tjenesteydelse på midlertidigt grundlag som selvstændige etableret i en anden part og skal have fået tildelt en tjenesteydelseskontrakt for en periode på højst 12 måneder.
- b) De fysiske personer, der rejser ind på en anden parts territorium, skal på datoen for indgivelse af en ansøgning om indrejse i denne anden part have mindst seks års erhvervserfaring i den sektor, kontrakten vedrører.

- c) Fysiske personer, der rejser ind på en anden parts territorium, skal have:
- i) en universitetsgrad eller et kompetencegivende bevis for viden på et tilsvarende niveau¹ og
 - ii) erhvervsmæssige kvalifikationer, når det kræves for at kunne udøve en aktivitet i henhold til de gældende love og administrative bestemmelser i den part, hvor tjenesteydelsen leveres.
- d) Tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold for fysiske personer i den pågældende part gives for en samlet periode på højst seks måneder eller, for Luxembourgs vedkommende, 25 uger over en periode på 12 måneder eller for kontraktens varighed, hvis denne er kortere.
- e) Adgang, der indrømmes i henhold til denne artikel, vedrører kun den tjenesteydelsesaktivitet, der er genstand for kontrakten, og giver ikke ret til at benytte den faglige titel, der anvendes i den part, hvor tjenesteydelsen leveres.
- f) Andre diskriminerende begrænsninger, herunder antallet af fysiske personer i form af økonomiske behovsprøver, som er anført i tillæg 2 til bilag IX (Forbehold vedrørende fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed).

¹ Er universitetsgraden eller det kompetencegivende bevis ikke opnået i den part, hvor tjenesteydelsen leveres, kan denne part foretage en evaluering af, hvorvidt den/det svarer til en universitetsgrad som krævet på dens territorium.

ARTIKEL 128

Besøgende på kortvarigt forretningsbesøg

1. Parterne tilstræber i overensstemmelse med deres respektive lovgivning at lette indrejse og midlertidigt ophold på deres territorium for besøgende på kortvarigt forretningsbesøg, der ønsker at udføre følgende aktiviteter¹:
 - a) forskning og udvikling: forskere på det tekniske, videnskabelige og statistiske område, der arbejder for en virksomhed etableret på en anden parts territorium
 - b) markedsundersøgelser: personale, der foretager forskning eller analyser, herunder markedsanalyser, for en virksomhed etableret på en anden parts territorium
 - c) handelsmesser og udstillinger: personale, der deltager i en handelsmesse med det formål at promovere deres virksomhed eller dennes produkter eller tjenesteydelser, og
 - d) turisme: personale (repræsentanter for hoteller, rejsearrangører og -bureauer, turistguider og turoperatører), der deltager i turistmesser eller -udstillinger, eller som leder en grupperejse, der er indledt på en anden parts territorium

¹ Aktiviteterne i litra c) og d) gælder kun mellem Colombia og EU-parten.

såfremt sådanne besøgende på kortvarigt forretningsbesøg:

- a) ikke selv er involveret i salg af deres varer eller tjenesteydelser til offentligheden eller i levering af deres varer eller tjenesteydelser
- b) ikke på egne vegne modtager nogen form for vederlag fra en kilde beliggende i Den Europæiske Union eller et undertegnende Andesland, hvor de opholder sig midlertidigt, og
- c) ikke er involveret i levering af en tjenesteydelse som led i en kontrakt indgået mellem en juridisk person, der ikke har nogen handelsmæssig tilstedeværelse i Den Europæiske Union eller et undertegnende Andesland, hvor de besøgende på kortvarigt forretningsbesøg opholder sig midlertidigt, og en forbruger i Den Europæiske Union eller et undertegnende Andesland.

2. Indrejse på og midlertidigt ophold på en parts territorium, der foretages af besøgende på kortvarigt forretningsbesøg, er i givet fald begrænset til en periode på indtil 90 dage over en periode på 12 måneder.

KAPITEL 5

LOVGIVNINGSMÆSSIGE RAMMER

AFDELING 1

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

ARTIKEL 129

Gensidig anerkendelse

1. Intet i dette afsnit er til hinder for, at en part kan kræve, at fysiske personer skal have de nødvendige kvalifikationer og/eller den nødvendige erhvervserfaring, som er fastsat for den pågældende sektor på det territorium, hvor tjenesteydelsen leveres.
2. Parterne tilskynder de relevante erhvervsorganisationer på deres respektive territorier til i fællesskab at udarbejde og forelægge henstillinger vedrørende gensidig anerkendelse for Handelsudvalget med henblik på, at investorer og tjenesteydere helt eller delvist opfylder parternes kriterier for godkendelse, udstedelse af licenser til, driftsform for og certificering af investorer og tjenesteydere, særlig hvad angår de liberale erhverv.

3. Når Handelsudvalget modtager en henstilling som omhandlet i stk. 2, gennemgår det henstillingen inden for en rimelig frist med henblik på at fastslå, om den er i overensstemmelse med denne aftale.
4. Når Handelsudvalget i henhold til proceduren i stk. 3 har fastslået, at en henstilling er i overensstemmelse med denne aftale, og der er tilstrækkelig overensstemmelse mellem parternes relevante forskrifter, forhandler parterne gennem deres kompetente myndigheder en aftale om gensidig anerkendelse af krav, kvalifikationer, licenser og andre forskrifter med henblik på at gennemføre henstillingen.
5. En aftale, der indgås i henhold til stk. 4, skal være i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i WTO-overenskomsten og særlig artikel VII i GATS.

ARTIKEL 130

Gennemsigtighed og udveksling af fortrolige oplysninger

1. Parterne:
 - a) reagerer straks på alle anmodninger fra en anden part om specifikke oplysninger om alle alment gældende foranstaltninger eller internationale aftaler, som er relevante for eller berører dette afsnit, og

- b) opretter desuden et eller flere kontaktpunkter, der efter anmodning kan give investorer og tjenesteydere fra en anden part specifikke oplysninger om alle de forhold, der er omhandlet i litra a). Listen over kontaktpunkter findes i bilag X (Kontaktpunkter vedrørende handel med tjenesteydelser, etablering og elektronisk handel). Kontaktpunkterne behøver ikke at være opbevaringssted for love og bestemmelser.

2. Intet i dette afsnit kræver, at en part giver fortrolige oplysninger, hvis afsløring vil vanskeliggøre håndhævelse af love eller på anden måde være i strid med offentlighedens interesse, eller som vil skade individuelle offentlige eller private virksomheders legitime forretningsinteresser.

ARTIKEL 131

National regulering

1. I sektorer, hvor parterne påtager sig særlige forpligtelser, sikrer hver part, at alle alment gældende foranstaltninger, der er omfattet af dette afsnit, administreres på en rimelig, objektiv og upartisk måde.

2. Kræves der tilladelse til levering af en tjenesteydelse eller til en etablering, for hvilken der er indgået en særlig forpligtelse, underretter en parts kompetente myndigheder inden for en rimelig frist efter indgivelse af en ansøgning, der i henhold til nationale love og forskrifter betragtes som fuldstændig, ansøgeren om beslutningen vedrørende ansøgningen. Efter anmodning fra ansøgeren giver partens kompetente myndigheder uden unødigt forsinkelse oplysninger om ansøgningens status.
3. Parterne opretter eller opretholder domstole, voldgiftsretter eller forvaltningsdomstole eller procedurer, der efter anmodning fra en berørt investor eller tjenesteyder drager omsorg for, at der gennemføres en omgående prøvelse og, hvis det er berettiget, en passende afhjælpning af administrative beslutninger, der påvirker etablering, grænseoverskridende levering af tjenesteydelser eller fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed. Er sådanne procedurer ikke uafhængige af den myndighed, som den pågældende administrative beslutning er betroet, sikrer parterne, at procedurene faktisk fører til en objektiv og upartisk prøvelse.
4. Denne artikel ændres i givet fald efter konsultationer mellem parterne for i dette afsnit at medtage resultaterne af forhandlinger i henhold til artikel VI.4 i GATS eller resultaterne af lignende forhandlinger i andre multilaterale fora, hvori begge parter deltager, når de får virkning.

5. Indtil forhandlingerne i henhold til artikel VI:4 i GATS er afsluttet, jf. stk. 4, anvender parterne ikke licens- og kvalifikationskrav, procedurer og tekniske standarder, der ophæver eller forringer deres specifikke forpligtelser på en måde, som:

- a) ikke er i overensstemmelse med de kriterier, der er omhandlet i artikel VI:4 a), b) og c), i GATS, og
- b) ikke med rimelighed kunne være forventet af den pågældende part på det tidspunkt, hvor denne påtog sig de særlige forpligtelser.

6. Ved afgørelsen af, om en part opfylder forpligtelsen i henhold til stk. 5, tages der hensyn til internationale standarder, som er fastsat af relevante internationale organisationer¹, og som anvendes af den pågældende part.

¹ Ved "relevante internationale organisationer" forstås internationale organer, der er åbne for parternes relevante organer.

AFDELING 2

COMPUTERTJENESTEYDELSER

ARTIKEL 132

Forståelse vedrørende computertjenesteydelser

I det omfang, handel med computertjenesteydelser liberaliseres i henhold til kapitel 2 (Etablering), kapitel 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og kapitel 4 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed), tilslutter parterne sig forståelsen i følgende litra:

- a) CPC 84-koden, der bruges for computertjenesteydelser og hermed beslægtede tjenesteydelser, dækker de funktioner, der ligger til grund for alle disse tjenesteydelser: edb-programmer defineret som den række instruktioner, der er nødvendige for at få computere til at fungere og kommunikere (herunder udvikling og implementering), databehandling og -lagring og hermed beslægtede tjenesteydelser, f.eks. rådgivning og uddannelse af kunders personale. Den teknologiske udvikling har øget udbuddet af disse tjenesteydelser som bundter eller pakker af beslægtede tjenesteydelser, der kan omfatte nogle af eller alle disse grundlæggende funktioner. Tjenesteydelser som f.eks. web- og domænehosting, datamining og grid computing består hver især af en kombination af grundlæggende computertjenesteydelser.

- b) Computertjenesteydelser og hermed beslægtede tjenesteydelser, uanset om de leveres via et netværk, herunder internettet, omfatter alle tjenesteydelser, der vedrører:
- i) rådgivning, strategiudvikling, analyse, planlægning, behovsspecifikation, design, udvikling, installation, implementering, integration, prøvning, fejlfinding, opdatering, support, faglig bistand og forvaltning af computere og edb-systemer
 - ii) edb-programmer defineret som den række instruktioner, der er nødvendige (og tilstrækkelige) for at få computere til at fungere og kommunikere, samt rådgivning, strategiudvikling, analyse, planlægning, behovsspecifikation, design, udvikling, installation, implementering, integration, prøvning, fejlfinding, opdatering, tilpasning, vedligeholdelse, support, faglig bistand, forvaltning og anvendelse af edb-programmer
 - iii) databehandling, -lagring og -hosting og databasetjenester
 - iv) vedligeholdelse og reparation af kontormaskiner og -udstyr, herunder computere
 - v) uddannelse af kunders personale i forbindelse med edb-programmer, computere og edb-systemer i.a.n.

- c) Computertjenesteydelser og hermed beslægtede tjenesteydelser gør det muligt at levere andre tjenesteydelser (f.eks. banktjenesteydelser) ved hjælp af elektroniske og andre midler. Det er imidlertid vigtigt at skelne mellem den understøttende tjenesteydelse (f.eks. web- eller applikationshosting) og det indhold eller den kernetjeneste, der leveres elektronisk (f.eks. en banktjeneste). I sådanne tilfælde er indholdet eller kernetjenesten ikke omfattet af CPC 84-koden.

AFDELING 3

POST- OG KURERVIRKSOMHED

ARTIKEL 133

Anvendelsesområde

I denne afdeling fastlægges de lovgivningsmæssige principper for alle post- og kurertjenester, der er omfattet af forpligtelser i henhold til kapitel 2 (Etablering), kapitel 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og kapitel 4 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed).

ARTIKEL 134

Definitioner

I denne afdeling og i kapitel 2 (Etablering), kapitel 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og kapitel 4 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed) forstås ved:

- "individuel licens": tilladelse, indrømmelse eller anden form for godkendelse, der af en forvaltningsmyndighed udstedes til en individuel leverandør, og som kræves for at kunne levere en given tjenesteydelse
- "forsyningspligtydelser": et permanent udbud af posttjenester af nærmere fastlagt kvalitet alle steder i en parts territorium til priser, der er overkommelige for alle brugere.

ARTIKEL 135

Forebyggelse af konkurrencebegrænsende praksis i forbindelse med post- og kurertjenester

I overensstemmelse med afsnit VIII (Konkurrence) indfører eller opretholder parterne passende foranstaltninger med henblik på at forhindre leverandører, som alene eller sammen med andre væsentligt kan påvirke vilkårene for deltagelse (med hensyn til priser og udbud) i det relevante marked for post- og kurertjenester i kraft af deres stilling på markedet, i at påbegynde eller fortsætte konkurrencebegrænsende praksis.

ARTIKEL 136

Forsyningspligt

Parterne kan hver især fastlægge den form for forsyningspligtydelser, de ønsker at indføre eller opretholde. Disse ydelser betragtes ikke uden videre som konkurrencebegrænsende, forudsat at de forvaltes på en gennemsigtig, objektiv og ikke-diskriminerende måde og ikke udgør en større byrde, end det er nødvendigt for den form for forsyningspligt, parten har fastlagt.

ARTIKEL 137

Individuelle licenser

1. En part kræver kun individuel licens for tjenesteydelser inden for rammerne af forsyningspligt¹.

¹ I Colombia er den officielle postvirksomhed eller koncessionshaver en juridisk person, som varetager forsyningspligtydelserne på postområdet i henhold til en koncessionsaftale. De øvrige posttjenester er underlagt en hurtig licensordning, der forvaltes af ministeriet for informations- og kommunikationsteknologi. I Peru er den udpegede postvirksomhed en juridisk person, der i henhold til en koncession tildelt i overensstemmelse med lovgivningen og uden eneret har pligt til at levere posttjenester i hele landet. De øvrige posttjenester er underlagt en licensordning, der forvaltes af transport- og kommunikationsministeriet.

2. Når en part kræver en individuel licens, offentliggøres:
 - a) alle betingelser for opnåelse af licens og den normale frist for behandling af licensansøgningen og
 - b) vilkår og betingelser for individuelle licenser.
3. Hvis en part afviser at udstede en individuel licens, meddeler den pågældende part efter anmodning ansøgeren begrundelsen for afslaget. Parterne indfører eller opretholder undersøgelses- eller klageprocedurer via en uafhængig instans¹. Sådanne procedurer skal være gennemsigtige, ikke-diskriminerende og baseret på objektive kriterier.

ARTIKEL 138

Forvaltningsmyndighedernes uafhængighed

Forvaltningsmyndighederne skal være retligt adskilt fra og er ikke ansvarlige over for leverandører af post- og kurertjenester. De regeludstedende myndigheder udviser upartiskhed i deres afgørelser og procedurer vedrørende alle markedsdeltagere.

¹ Det præciseres, at den uafhængige instans kan være en retlig instans.

AFDELING 4

TELEKOMMUNIKATIONSTJENESTER

ARTIKEL 139

Anvendelsesområde

I denne afdeling fastlægges de lovgivningsmæssige principper for telekommunikationstjenester, bortset fra radio- og tv-spredning¹, der er omfattet af forpligtelser i henhold til kapitel 2 (Etablering), kapitel 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og kapitel 4 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed)²³.

¹ "Radio- og tv-spredning" defineres som en uafbrudt transmissionskæde til spredning af tv- og radioprogramsignaler til offentligheden, men omfatter ikke bidragsforbindelser mellem operatører.

² Mellem EU-parten og Peru finder denne afdeling kun anvendelse på telekommunikationstjenester til offentligheden, som involverer realtidstransmission af kundeleveret information mellem to eller flere punkter uden end-to-end-ændringer i formen eller indholdet af kundens information.

³ Mellem EU-parten og Colombia finder denne afdeling også anvendelse på forbedrede telekommunikationstjenester. Med henblik på denne afdeling samt bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering) og bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) præciseres det, at der ved "forbedrede telekommunikationstjenester" forstås telekommunikationstjenester, hvor leverandørerne "forbedrer" kundens information ved at forbedre dens form eller indhold eller ved at muliggøre lagring og hentning.

ARTIKEL 140

Definitioner

I denne afdeling forstås ved:

- "væsentlige telekommunikationsfaciliteter": faciliteter i forbindelse med offentlige telekommunikationsnet og -tjenester¹, som:
 - a) udelukkende eller fortrinsvis stilles til rådighed af en enkelt eller et begrænset antal leverandører
 - b) ikke økonomisk eller teknisk set kan erstattes med henblik på levering af en tjenesteydelse
- "sammenkobling": forbindelse med leverandører, der stiller offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester² til rådighed, således at en leverandørs brugere kan kommunikere med en anden leverandørs brugere og få adgang til en anden leverandørs tjenesteydelser
- "stor leverandør": en leverandør i telekommunikationssektoren, der i væsentlig grad kan påvirke vilkårene for deltagelse (hvad angår priser og udbud) i det relevante marked for telekommunikationstjenester i kraft af dens kontrol over væsentlige faciliteter eller markedsstilling

¹ Det præciseres, at "offentlig telekommunikationstjeneste" forstås som defineret i bilaget om telekommunikation til GATS.

² Det præciseres, at "offentlig telekommunikationstjeneste" forstås som defineret i bilaget om telekommunikation til GATS.

- "forvaltningsmyndighed": det organ eller de organer i telekommunikationssektoren, der har til opgave at regulere telekommunikation som omhandlet i denne afdeling, og
- "telekommunikationstjenester": alle tjenesteydelser vedrørende afsendelse og modtagelse af elektromagnetiske signaler, dog ikke erhvervsvirksomhed, der består i at stille indhold til rådighed, som overføres ved hjælp af telekommunikation.

ARTIKEL 141

Konkurrencebeskyttelse over for store leverandører

I overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit VIII (Konkurrence) indfører eller opretholder parterne passende foranstaltninger med henblik på at forhindre leverandører, som alene eller sammen udgør en stor leverandør, i at påbegynde eller fortsætte med konkurrencebegrænsende praksis. Konkurrencebegrænsende praksis er navnlig:

- a) konkurrencebegrænsende krydssubsidiering eller "margin squeeze"¹

¹ Henvisningen til "margin squeeze" gælder kun for EU-parten.

- b) udnyttelse af oplysninger fra konkurrenter til konkurrencebegrænsende formål
- c) undladelse af rettidigt at stille tekniske oplysninger om væsentlige faciliteter og kommercielt relevante oplysninger til rådighed for andre tjenesteydere, som har brug for disse oplysninger for at kunne levere tjenesteydelser.

ARTIKEL 142¹

Yderligere forpligtelser for store leverandører

1. Såfremt det er relevant og i overensstemmelse med parternes nationale lovgivning og procedurer, pålægger parternes forvaltningsmyndigheder store leverandører:
 - a) Forpligtelser vedrørende gennemsigtighed, hvad angår sammenkobling og/eller adgang. Hvis en stor leverandør er underlagt forpligtelser vedrørende ikke-forskelsbehandling, jf. litra b), kan forvaltningsmyndigheden kræve, at den store leverandør offentliggør et referencetilbud, der er tilstrækkeligt ubundet til at sikre, at leverandører ikke skal betale for faciliteter, der ikke er nødvendige for den krævede tjenesteydelse. Et sådant referencetilbud omfatter også en beskrivelse af de relevante tilbud opdelt i komponenter efter markedets behov samt de tilknyttede betingelser og vilkår, herunder priser.

¹ Denne artikel er ikke en del af de forpligtelser som Peru og EU-parten har påtaget sig i forhold til hinanden i henhold til denne aftale med forbehold af den nationale lovgivning i hver part. For Colombia og EU-parten finder denne artikel kun anvendelse på telekommunikationstjenester til offentligheden, som involverer realtidstransmission af kundeleveret information mellem to eller flere punkter uden end-to-end-ændringer i formen eller indholdet af kundens information

- b) Forpligtelser vedrørende ikke-forskelsbehandling, hvad angår sammenkobling og/eller adgang:
 - i) for at sikre, at store leverandører inden for partens territorium anvender tilsvarende betingelser under tilsvarende omstændigheder for leverandører af telekommunikationstjenester fra en anden part, som leverer tilsvarende tjenesteydelser, og
 - ii) for tjenesteydelser og information til andre leverandører på de samme vilkår og i samme kvalitet, som de stiller til rådighed for deres egne, deres datterselskabers eller deres partneres tjenester.
- c) Forpligtelser vedrørende omkostningsdækning og prisregulering, herunder forpligtelser vedrørende omkostningsgrundlaget for priser og forpligtelser vedrørende omkostningsfordelingssystem for leveringen af bestemte typer sammenkobling og/eller adgang.
- d) Forpligtelser til at efterkomme rimelige anmodninger fra en anden parts leverandører om adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter, bl.a. i tilfælde, hvor forvaltningsmyndigheden er af den opfattelse, at nægtelse af adgang eller urimelige vilkår og betingelser med tilsvarende virkning vil kunne hindre, at der skabes et holdbart konkurrencebaseret marked i detailleret, eller være i strid med slutbrugernes interesser.

2. I henhold til stk. 1, litra d), kan det bl.a. kræves, at store leverandører:
- a) giver tredjemand adgang til specifikke netelementer og/eller -faciliteter
 - b) i god tro forhandler med virksomheder, der ansøger om adgang
 - c) tilbyder bestemte tjenester på engrosbasis til tredjemands videresalg
 - d) giver adgang til tekniske grænseflader, protokoller eller andre nøgleteknologier, som er nødvendige for interoperabiliteten af net, og som efter anmodning muliggør sammenkobling ved yderligere punkter end de nettermineringspunkter, der tilbydes hovedparten af brugerne, mod en afgift, der afspejler omkostningerne ved de nødvendige yderligere faciliteter
 - e) tilbyder samhusning eller andre former for fælles brug af faciliteter, herunder fælles brug af kabelkanaler, bygninger eller master
 - f) udbyder bestemte tjenester, der er nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem end-to-end-tjenester til slutbrugere, herunder faciliteter til intelligente net tjenester eller roaming på mobilnet, og
 - g) sammenkobler net eller netfaciliteter.

ARTIKEL 143

Forvaltningsmyndigheder

1. Forvaltningsmyndighederne for telekommunikationstjenester skal være retligt adskilt fra og operationelt uafhængige af leverandører af telekommunikationstjenester.
2. Forvaltningsmyndigheden skal have tilstrækkelige beføjelser til at regulere sektoren. Hvilke opgaver der skal udføres af forvaltningsmyndigheden, offentliggøres lettilgængeligt og klart, navnlig når disse opgaver er fordelt på flere organer.
3. Forvaltningsmyndighederne udviser upartiskhed og sikrer gennemsigtighed i deres afgørelser og procedurer vedrørende alle markedsdeltagere.
4. En leverandør, der berøres af en afgørelse truffet af en forvaltningsmyndighed i Colombia, har ret til en undersøgelses- eller klageprocedure via en klageinstans, som er uafhængig af den pågældende forvaltningsmyndighed.
5. En leverandør, der berøres af en afgørelse truffet af en forvaltningsmyndighed i Peru eller EU-parten, har ret til at bringe en sådan afgørelse for en klageinstans, som er uafhængig af de involverede parter, og som kan være en retlig eller ikke-retlig instans.

6. Er en parts klageinstans ikke en retlig instans, skal dens afgørelser altid begrundes skriftligt og desuden kunne prøves ved en upartisk og uafhængig retlig myndighed. Afgørelser truffet af en parts undersøgelses- eller klageinstanser håndhæves effektivt.

ARTIKEL 144

Tilladelse til levering af telekommunikationstjenester

1. Parterne bestræber sig på at anvende forenklede procedurer ved udstedelse af tilladelser til levering af telekommunikationstjenester.
2. I henhold til hver parts nationale lovgivning kan der kræves en tilladelse¹ for at tage højde for spørgsmål om tildeling af frekvenser, numre og anlægsrettigheder. Vilkår og betingelser for sådanne tilladelser offentliggøres.
3. Hvis der kræves tilladelse:
 - a) offentliggøres alle betingelser for opnåelse af tilladelse og en rimelig frist for behandling af ansøgningen om tilladelse

¹ I denne afdeling omfatter udtrykket "tilladelse" alle licenser, koncessioner, godkendelser, registreringer eller anden godkendelse, en part kræver for at levere telekommunikationstjenester.

- b) meddeles afslag på en ansøgning om tilladelse skriftligt til ansøgeren efter anmodning
- c) har ansøgeren mulighed for at få taget afgørelsen op til prøvelse eller for at indgive klage i henhold til partens nationale lovgivning, hvis der uretmæssigt gives afslag på en ansøgning om tilladelse
- d) må de afgifter, der af en part kræves for udstedelse af en tilladelse, ikke overstige de administrative omkostninger, der almindeligvis medgår til forvaltning, kontrol og håndhævelse af gældende tilladelser¹.

ARTIKEL 145

Sammenkobling

1. Hver part sikrer, at alle leverandører, der har fået tilladelse til at levere telekommunikationstjenester på partens territorium, kan forhandle om sammenkobling med andre leverandører af offentligt tilgængelige telekommunikationsnet og -tjenester. Sammenkobling bør i princippet aftales på grundlag af kommercielle forhandlinger mellem de berørte leverandører.

¹ Afgifter omfatter ikke udgifter til auktioner, udbud eller andre ikke-diskriminerende metoder til tildeling af koncessioner og ej heller obligatoriske bidrag til forsyningspligtydelser. Det præciseres, at dette litra ikke må fortolkes, så hver parts ret til at kræve betaling for tildeling af knappe ressourcer som f.eks. radiofrekvenser begrænses.

2. Hver parts forvaltningsmyndigheder sikrer, at leverandører, der får oplysninger fra en anden leverandør under forhandlingerne om sammenkoblingsaftaler, udelukkende anvender disse oplysninger til det formål, hvortil de er givet, og til enhver tid respekterer, at de oplysninger, der fremsendes eller opbevares, skal behandles fortroligt.

3. Sammenkobling med en stor leverandør sker ved ethvert teknisk realisabelt punkt i nettet. Sammenkoblingen bevilges:

- a) på ikke-diskriminerende vilkår og betingelser (herunder hvad angår tekniske standarder og specifikationer) samt til ikke-diskriminerende takster og med en kvalitet, der ikke er ringere end den, der tilbydes i forbindelse med den pågældende leverandørs egne eller ikke-tilknyttede tjenesteyderes tilsvarende tjenester eller dens datterselskaber eller andre tilknyttede selskaber
- b) rettidigt på vilkår, betingelser (herunder hvad angår tekniske standarder og specifikationer) og til omkostningsorienterede takster, som er gennemsigtige og rimelige under hensyntagen til de økonomiske muligheder og tilstrækkeligt ubundet til, at leverandøren ikke er nødt til at betale for netkomponenter eller -faciliteter, som denne ikke har brug for til at levere tjenesteydelsen, og
- c) efter anmodning ved yderligere punkter end de nettermineringspunkter, der tilbydes hovedparten af brugerne, mod en afgift, der afspejler omkostningerne ved de nødvendige yderligere faciliteter.

4. Parterne sikrer, at procedurerne for sammenkobling med en stor leverandør offentliggøres.
5. Parterne kræver, at store leverandører offentliggør enten deres sammenkoblingsaftaler eller deres standardtilbud på sammenkobling.
6. Parterne sikrer, at en tjenesteyder, der anmoder om sammenkobling med en stor leverandør, til enhver tid eller efter en rimelig, offentliggjort frist kan henvende sig til et uafhængigt nationalt organ, eventuelt en forvaltningsmyndighed som omhandlet i artikel 143, for at bilægge tvister vedrørende passende vilkår, betingelser og takster for sammenkobling inden for en rimelig frist.

ARTIKEL 146

Knappe ressourcer

Parterne sikrer, at procedurer for tildeling og anvendelse af knappe ressourcer, herunder frekvenser, numre og anlægsrettigheder, gennemføres på en objektiv, rettidig, gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde. Den eksisterende allokering af frekvensbånd offentliggøres, dog skal der ikke gives detaljerede oplysninger om frekvenser, der er allokeret til særlige statslige anvendelser.

ARTIKEL 147

Forsyningspligt

1. Parterne kan hver især fastlægge den form for forsyningspligtydelser, de ønsker at indføre eller opretholde.
2. De i stk. 1 nævnte ydelser betragtes ikke uden videre som konkurrencebegrænsende, forudsat at de forvaltes på en gennemsigtig, objektiv og ikke-diskriminerende måde og ikke udgør en større byrde, end det er nødvendigt for den form for forsyningspligtydelser, parterne har fastlagt
3. Alle leverandører bør kunne komme i betragtning til at varetage forsyningspligtydelser, og ingen leverandører må udelukkes på forhånd. De udpeges gennem en effektiv, gennemsigtig og ikke-diskriminerende ordning i overensstemmelse med hver parts nationale lovgivning.

ARTIKEL 148

Telefonbøger

Parterne sikrer, at:

- a) nummerfortegnelser over alle faste telefonabonnenter er tilgængelige for brugerne i en form, der er godkendt af den nationale forvaltningsmyndighed, enten i trykt eller elektronisk form eller begge dele, og at de ajourføres regelmæssigt, dog mindst én gang årligt
- b) organisationer, der leverer de i litra a) omhandlede tjenesteydelser, anvender princippet om ikke-diskriminering ved behandlingen af oplysninger, de modtager fra andre organisationer.

ARTIKEL 149

Hemmeligholdelse af oplysninger

Parterne sikrer hver især telekommunikationshemmeligheden ved brug af offentlige telekommunikationsnet og offentligt tilgængelige telekommunikationstjenester, både for så vidt angår selve kommunikationen og de dermed forbundne trafikdata, uden at begrænse handelen med tjenesteydelser.

ARTIKEL 150

Twister mellem leverandører

1. Opstår der en tvist mellem leverandører af telekommunikationsnet eller -tjenester vedrørende de rettigheder og forpligtelser, der følger af denne afdeling, træffer partens relevante forvaltningsmyndighed efter anmodning fra en af parterne i tvisten en bindende afgørelse for at bilægge tvisten så hurtigt som muligt.
2. Vedrører en sådan tvist grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, koordinerer forvaltningsmyndighederne i de berørte parter deres indsats for at bilægge tvisten.

AFDELING 5

FINANSIELLE TJENESTEYDELSER

ARTIKEL 151

Anvendelsesområde

I denne afdeling fastlægges de lovgivningsmæssige principper for alle finansielle tjenesteydelser, der er omfattet af forpligtelser i henhold til kapitel 2 (Etablering), kapitel 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og kapitel 4 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed) i dette afsnit. Denne afdeling finder anvendelse på foranstaltninger, der påvirker leveringen af finansielle tjenesteydelser¹.

ARTIKEL 152

Definitioner

I dette kapitel samt i kapitel 2 (Etablering), kapitel 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og kapitel 4 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed) forstås ved:

¹ Henvisning til levering af en finansiell tjenesteydelse i denne afdeling betyder levering af en tjenesteydelse som defineret i artikel 108.

- "finansiell tjenesteydelse": enhver tjenesteydelse af finansiell art, der tilbydes af en leverandør af finansielle tjenesteydelser i en part. Finansielle tjenesteydelser omfatter al forsikring og alle forsikringsrelaterede tjenesteydelser samt alle bankmæssige og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring). Finansielle tjenesteydelser omfatter følgende aktiviteter:
 - a) forsikringsydelser og dermed beslægtede tjenesteydelser:
 - i) direkte forsikring (inklusive coassurance):
 - A) livsforsikring
 - B) skadesforsikring
 - ii) genforsikring og retrocession
 - iii) forsikringsmægling
 - iv) tjenesteydelser i tilknytning til forsikring, f.eks. rådgivning, aktuarbistand, risikovurdering og skaderegulering
 - b) bankmæssige og andre finansielle tjenesteydelser (eksklusive forsikring):
 - i) modtagelse af indskud og andre tilbagebetalingspligtige midler fra offentligheden
 - ii) långivning af alle typer, herunder forbrugslån, realkredit, factoring og finansiering af handelsmæssige transaktioner

- iii) finansiel leasing
- iv) alle tjenesteydelser i tilknytning til betalings- og pengeoverførsel, herunder kredit- og betalingskort, rejsechecks og bankveksler
- v) garantier og forpligtelser
- vi) handel for egen eller kunders regering på børsen, markedet for unoterede værdipapirer eller på anden måde, med følgende:
 - A) pengemarkedspapirer (herunder checks, veksler og indskudsbeviser)
 - B) udenlandsk valuta
 - C) derivater, herunder, men ikke alene, futures og optioner
 - D) valutakurs- og renteinstrumenter, herunder produkter såsom swaps og rentesikringsaftaler (FRA)
 - E) værdipapirer og
 - F) andre omsætningspapirer og finansielle aktiver, herunder guldbarrer

- vii) deltagelse i emissioner af enhver art af værdipapirer, herunder emissionsgaranti og placering som agent (såvel offentligt som privat) og levering af tjenesteydelser i tilknytning til sådanne emissioner
- viii) "money broking"
- ix) forvaltning af aktiver såsom likviditets- og porteføljeforvaltning, alle former for kollektiv investeringspleje, administration af pensionsfonde, forvaring og forvaltning af betroede midler
- x) afregning og clearing i forbindelse med finansielle aktiver, herunder værdipapirer, derivater og andre og andre omsætningspapirer
- xi) tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger samt programmel til finansiell databehandling og dermed beslægtet programmel
- xii) rådgivning og formidling samt andre finansielle tjenesteydelser i forbindelse med de under nr. i) til xi) nævnte aktiviteter, herunder kreditvurdering og -analyse, undersøgelser og rådgivning i tilknytning til investeringer og porteføljer, rådgivning om opkøb og selskabsomstrukturering og -strategi

– "leverandør af finansielle tjenesteydelser": enhver fysisk eller juridisk person fra en part, der søger at levere eller leverer finansielle tjenesteydelser. Omfatter ikke offentlige enheder

- "ny finansiel tjenesteydelse": en finansiel tjenesteydelse, herunder tjenesteydelser vedrørende bestående og nye produkter eller den måde, hvorpå produktet leveres, som ingen anden leverandør af finansielle tjenesteydelser leverer på en parts territorium, men som leveres på en anden parts territorium
- "offentlig enhed":
 - a) en regering, centralbank eller monetær myndighed i en part eller en enhed ejet eller kontrolleret af en part, der hovedsagelig beskæftiger sig med at gennemføre regeringsmæssige funktioner eller aktiviteter med regeringsmæssigt formål, men herunder ikke en enhed, der hovedsagelig beskæftiger sig med at levere finansielle tjenesteydelser på kommercielle vilkår, eller
 - b) en privat enhed, som udfører funktioner, der normalt udføres af en centralbank eller monetær myndighed, når den udfører disse funktioner
- "selvregulerende organisation": ikke-statsligt organ, herunder værdipapir- eller terminsbørser eller -markeder eller en anden organisation eller sammenslutning, der udøver egne eller uddelegerede forvaltnings- eller tilsynsbeføjelser i forhold til leverandører af finansielle tjenesteydelser, idet det præciseres, at en selvregulerende organisation ikke betragtes som et udpeget monopol, jf. afsnit VIII (Konkurrence)

- "tjenesteydelser leveret under udøvelse af offentlig myndighed", jf. artikel 108, omfatter også:
 - a) aktiviteter, der gennemføres af en centralbank eller monetær myndighed eller en anden offentlig enhed som led i penge- eller valutakurspolitikker
 - b) virksomhed, der udgør en del af en lovmæssig ordning for social sikkerhed eller offentlige pensionsplaner, og
 - c) anden virksomhed, der udøves af en offentlig enhed for statens regning eller med dens garanti eller med anvendelse af dens finansielle midler

i forbindelse med definitionen af "tjenesteydelser leveret under udøvelse af offentlig myndighed" i artikel 108 omfatter definitionen af "tjenesteydelser" i artikel 108 også sådanne aktiviteter, hvis en part tillader, at de aktiviteter, der er omhandlet i litra b) eller c) ovenfor, udføres af partens leverandører af finansielle tjenesteydelser i konkurrence med en offentlig enhed eller en leverandør af finansielle tjenesteydelser.

ARTIKEL 153

Clearing- og betalingssystemer

1. Parterne indrømmer på vilkårene for national behandling leverandører af finansielle tjenesteydelser fra en anden part, som er etableret på deres territorium, adgang til betalings- og clearingsystemer, der drives af offentlige enheder, og til offentlige finansierings- og genfinansieringsfaciliteter, der er til rådighed som led i den normale forretningsgang. Dette stykke anses ikke for at give adgang til en parts faciliteter med hensyn til udlåner i sidste instans.

2. Hvis en part:

- a) kræver medlemskab af eller deltagelse i eller adgang til selvregulerende organisationer, værdipapir- eller terminsbørser eller -markeder eller en anden organisation eller sammenslutning, for at leverandører af finansielle tjenesteydelser fra en anden part kan få tilladelse til at levere finansielle tjenesteydelser på lige fod med partens egne leverandører af finansielle tjenesteydelser, eller
- b) direkte eller indirekte giver sådanne enheder privilegier eller fordele med hensyn til levering af finansielle tjenesteydelser

sikrer denne part, at sådanne enheder indrømmer national behandling til finansielle tjenesteydelser fra en anden part, som er etableret på partens territorium.

ARTIKEL 154

Tilsynsklausul

1. Uanset andre bestemmelser i dette afsnit eller afsnit V (Løbende betalinger og kapitalbevægelser) kan parterne indføre eller opretholde foranstaltninger af tilsynsmæssige årsager, herunder:

- a) beskyttelse af investorer, indskydere, forsikringstagere eller personer, over for hvem en leverandør af finansielle tjenesteydelser har en tillidsforpligtelse

b) sikring af deres finansielle systems integritet og stabilitet.

2. Foranstaltninger, der er omhandlet i stk. 1, må ikke udgøre en større byrde end nødvendigt for at opfylde deres mål og må ikke diskriminere mod finansielle tjenesteydelser eller leverandører af finansielle tjenesteydelser fra en anden part i forhold til partens egne finansielle tjenesteydelser eller leverandører af finansielle tjenesteydelser.

3. Intet i denne aftale må fortolkes således, at en part tvinges til at videregive oplysninger om enkeltkunders forhold og regnskaber eller fortrolige eller retsbeskyttede oplysninger, som er i offentlige organers besiddelse.

4. En part kan kræve registrering af leverandører af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser fra en anden part og af finansielle tjenesteydelser, uden at dette indskrænker andre former for tilsyn med grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser.

ARTIKEL 155

Effektiv og gennemsigtig regulering

1. Hver part bestræber sig bedst muligt for på forhånd at underrette alle interesserede personer om enhver alment gældende foranstaltning, som den pågældende part agter at vedtage, for derved at give sådanne personer mulighed for at fremsætte bemærkninger til foranstaltningen. Der gives meddelelse om sådanne foranstaltninger i:

a) en officiel publikation eller

b) anden skriftlig eller elektronisk form.

2. Hver part stiller sine krav til udfyldelse af ansøgninger vedrørende levering af finansielle tjenesteydelser til rådighed for interesserede parter.

3. På anmodning af en ansøger underretter den berørte part ansøgeren om den aktuelle status for dennes ansøgning. Hvis den berørte part har brug for yderligere oplysninger fra ansøgeren, underretter den uden unødigt forsinkelse ansøgeren herom.

4. Parterne bestræber sig bedst muligt på at sikre, at internationalt anerkendte standarder for regulering og tilsyn i sektoren for finansielle tjenesteydelser og for bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme gennemføres og anvendes på deres territorium. Sådanne internationale standarder omfatter Baselkomitéens Core Principle for Effective Banking Supervision, Den Internationale Forsikringstilsynsorganisations Insurance Core Principles and Methodology, Den Internationale Børstilsynsorganisations Objectives and Principles of Securities Regulation, Den Finansielle Aktionsgruppes 40 anbefalinger vedrørende hvidvaskning af penge og ni særlige anbefalinger vedrørende finansiering af terrorisme.

5. Parterne noterer sig også "Ten Key Principles for Information Sharing", der er formuleret af G7-landenes finansministre, OECD's aftale om udveksling af oplysninger i skattesager og G20-landenes erklæring om gennemsigtighed og udveksling af oplysninger til skatteformål.

ARTIKEL 156

Nye finansielle tjenesteydelser

Hver part tillader leverandører af finansielle tjenesteydelser fra en anden part, der er etableret på den pågældende parts territorium, at levere enhver ny finansiell tjenesteydelse af en type svarende til de tjenesteydelser, som parten tillader sine egne leverandører af finansielle tjenesteydelser at levere i henhold til sin nationale lovgivning under tilsvarende omstændigheder. En part kan bestemme den institutionelle og retlige form, gennem hvilken den nye finansielle tjenesteydelse må leveres, og kan kræve, at der indhentes tilladelse til levering af tjenesteydelsen. Når en sådan tilladelse kræves, skal der træffes en afgørelse inden for en rimelig frist, og tilladelsen kan kun afslås af tilsynsmæssige årsager.

ARTIKEL 157

Databehandling

1. Hver part tillader leverandører af finansielle tjenesteydelser fra en anden part at overføre information i elektronisk eller anden form til og fra dens territorium med henblik på databehandling, når en sådan behandling er påkrævet som led i sådanne finansielle tjenesteydelsesleverandørers almindelige virksomhed.
2. Parterne indfører passende sikkerhedsforanstaltninger med henblik på beskyttelse af privatlivets fred og fysiske personers frihed fra indgreb i privatliv, familie, hjem eller korrespondance, særlig hvad angår videregivelse af personoplysninger.

ARTIKEL 158

Anerkendelse af tilsynsforanstaltninger

1. En part kan anerkende et andet lands tilsynsforanstaltninger ved fastlæggelsen af, hvordan partens foranstaltninger vedrørende finansielle tjenesteydelser skal anvendes. En sådan anerkendelse, der kan opnås gennem harmonisering eller på anden måde, kan være baseret på en aftale eller ordning med det pågældende land eller kan tilstås autonomt.
2. En part, der er part i en fremtidig eller bestående aftale eller ordning som omhandlet i stk. 1, skal give en anden part tilstrækkelig mulighed for at forhandle om dennes tilslutning til sådanne aftaler eller ordninger eller for at forhandle om tilsvarende aftaler eller ordninger under omstændigheder, hvori der er tilsvarende regler, kontrol, gennemførelse af sådanne regler og i påkommende fald procedurer vedrørende udveksling af oplysninger mellem parterne i aftalen eller ordningen. Når en part ensidigt indrømmer anerkendelse, skal den give en anden part passende mulighed for at påvise, at sådanne vilkår er til stede.

ARTIKEL 159

Specifikke undtagelser

1. Intet i dette afsnit må fortolkes således, at det forhindrer en part, herunder dens offentlige enheder, i på sit territorium ensidigt at udøve aktiviteter eller levere tjenesteydelser, der er del af en offentlig pensionsplan eller en lovbestemt social sikringsordning, undtagen når disse aktiviteter i henhold til partens nationale lovgivning må udøves af leverandører af finansielle tjenesteydelser i konkurrence med offentlige enheder eller private institutioner.
2. Intet i denne aftale finder anvendelse på aktiviteter eller foranstaltninger, der udøves eller vedtages af en centralbank, monetær myndighed, valutamyndighed eller kreditmyndighed eller nogen anden offentlig enhed som led i penge-, kredit- eller valutapolitikker.
3. Intet i dette afsnit må fortolkes således, at det forhindrer en part, og herunder dens offentlige enheder, i på dens territorium eksklusivt at gennemføre aktiviteter eller levere tjenesteydelser for den pågældende parts eller dens offentlige enheders regning eller med dens eller dens offentlige enheders garanti eller ved anvendelse af dens eller dens offentlige enheders finansielle ressourcer.

AFDELING 6

INTERNATIONAL SØTRANSPORT

ARTIKEL 160

Anvendelsesområde og definitioner

1. I denne afdeling fastlægges principperne for den internationale søtransport, der er omfattet af forpligtelser i henhold til kapitel 2 (Etablering), kapitel 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og kapitel 4 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed) i dette afsnit.
2. I betragtning af de eksisterende liberaliseringsniveauer mellem parterne inden for international søtransport:
 - a) forpligter parterne sig til effektivt at anvende princippet om uhindret adgang til det internationale marked for søtransport og handel på et kommercielt og ikke-diskriminerende grundlag
 - b) indrømmer parterne skibe, der fører en anden parts flag, eller som drives af tjenesteydere fra en anden part, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, de indrømmer deres egne skibe, bl.a. hvad angår adgang til havne, brug af infrastruktur og søfartshjælpetjenester i havnene samt dermed forbundne gebyrer og afgifter, toldfaciliteter og tildeling af liggeplads og laste- og lossefaciliteter.

3. Anvendelsen af disse principper indebærer, at parterne:
- a) ikke indfører lastfordelingsaftaler i fremtidige bilaterale aftaler med tredjelande om søtransport, herunder transport af tør og flydende bulk og linjefart, og inden for en rimelig frist ophæver sådanne lastfordelingsaftaler, som måtte findes i tidligere bilaterale aftaler
 - b) fra og med denne aftales ikrafttræden afskaffer og undlader at indføre ensidige foranstaltninger og administrative, tekniske og andre hindringer, som kan udgøre en skjult restriktion eller have diskriminerende virkninger for den frie udveksling af tjenesteydelser inden for international søtransport.
4. Parterne tillader leverandører af internationale søtransportydelser, herunder skibsagenturvirksomhed fra en anden part, at have en etablering på deres territorium på vilkår for etablering og drift, der ikke er mindre gunstige end de vilkår, de indrømmer deres egne tjenesteydere eller tjenesteydere fra et hvilket som helst tredjeland, alt efter hvilke vilkår der er mest gunstige.
5. Parterne stiller på rimelige og ikke-diskriminerende vilkår og betingelser følgende tjenesteydelser til rådighed for en anden parts leverandører af internationale søtransportydelser i havne: lodsning, slæbe- og bugserassistance, forsyning med proviant, brændstof og vand, affaldsindsamling og deponering af ballastaffald, skibsinspektørtjenester, navigationsassistance, kystbaserede operationelle tjenester, der er af betydning for skibsfarten, herunder kommunikation, leverance af vand og elektricitet, nødreparationsfaciliteter, ankerplads, liggeplads og liggepladsfaciliteter.

ARTIKEL 161

Definitioner

I denne afdeling og i kapitel 2 (Etablering), kapitel 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og kapitel 4 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed) i dette afsnit forstås ved:

- "tjenesteydelser vedrørende containerterminaler og oplagring": aktiviteter, der består i at oplagre containere såvel i havne som inde i landet med henblik på at fylde/tømme dem, reparere dem og gøre dem klar til afskibning
- "tjenesteydelser inden for toldbehandling" (alternativt "toldassistance"): aktiviteter, der består i på en anden parts vegne at gennemføre toldformaliteter vedrørende import, eksport eller transport af gods, uanset om denne tjenesteydelse er en hovedaktivitet for tjenesteyderen eller et almindeligt supplement til vedkommendes hovedaktivitet
- "godstransport": aktiviteter, der består i at tilrettelægge og kontrollere forsendelsesoperationer på rederiernes vegne ved at erhverve transportydelser og tilknyttede tjenesteydelser, udarbejde dokumentation og levere forretningsoplysninger
- "international søtransport": dør til dør-transport og multimodal transport, dvs. transport af gods, hvor der anvendes mere end én transportform, herunder et søled, i henhold til et gennemgående transportdokument, og med henblik herpå retten til direkte at indgå kontrakt med leverandører af andre transportformer

- "skibsagenturvirksomhed": aktiviteter, der består i som agent inden for et givent geografisk område at repræsentere et eller flere rederiers forretningsinteresser inden for følgende områder:
 - a) markedsføring og salg af søtransport og hertil knyttede tjenesteydelser, lige fra udarbejdelse af tilbud til fakturering, og udstedelse af konnossementer på vegne af virksomhederne, erhvervelse og videresalg af de fornødne tilknyttede tjenesteydelser, udarbejdelse af dokumentation samt levering af forretningsoplysninger
 - b) organisering på rederiers vegne af skibsanløb eller overtagelse af gods, når det er påkrævet
- "håndtering af søgods": aktiviteter, der udføres af stevedorevirksomheder, herunder terminaloperatører, men ikke havnearbejderes aktiviteter som sådan, når disse arbejdere er organiseret uafhængigt af stevedorevirksomheder eller terminaloperatørvirksomheder. Disse aktiviteter omfatter tilrettelæggelse af og tilsyn med:
 - a) lastning og losning af gods
 - b) surring og afsurring af gods
 - c) modtagelse/levering og opbevaring af gods inden afsendelse og efter losning.

KAPITEL 6

ELEKTRONISK HANDEL

ARTIKEL 162

Mål og principper

1. Parterne, som anerkender, at elektronisk handel øger handelsmulighederne i mange sektorer, er enige om at fremme udviklingen af deres indbyrdes elektroniske handel, særlig ved at samarbejde om de spørgsmål, der måtte opstå i medfør af bestemmelserne om elektronisk handel i dette afsnit.
2. Parterne er enige om, at udviklingen af elektronisk handel skal være i overensstemmelse med de internationale standarder for databeskyttelse for at sikre brugertilliden til elektronisk handel.
3. Parterne er enige om, at levering ad elektronisk vej skal betragtes som en tjenesteydelse som defineret i kapitel 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser), og at der ikke må pålægges told.

ARTIKEL 163

Reguleringsaspekter af elektronisk handel

1. Parterne fører en dialog om reguleringsspørgsmål i forbindelse med elektronisk handel, hvor bl.a. følgende emner tages op:

- a) anerkendelse af certifikater til elektroniske signaturer, der udstedes til offentligheden, og fremme af grænseoverskridende certificeringstjenester
- b) formidleransvar for tjenesteydere med hensyn til videreformidling og oplagring af oplysninger
- c) behandling af uopfordret elektronisk kommerciel kommunikation
- d) beskyttelse af forbrugere i forbindelse med elektronisk handel mod bl.a. vildledende eller svigagtig handelspraksis i forbindelse med grænseoverskridende aktiviteter
- e) beskyttelse af personoplysninger
- f) udvikling af papirløs handel
- g) andre emner af relevans for udviklingen af elektronisk handel.

2. Parterne gennemfører et sådant samarbejde bl.a. ved at udveksle information om deres respektive relevante lovgivning og retspraksis og om gennemførelsen af denne lovgivning.

ARTIKEL 164

Beskyttelse af personoplysninger

Parterne udvikler eller opretholder så vidt muligt inden for deres kompetencer bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger.

ARTIKEL 165

Forvaltning af papirløs handel

Parterne bestræber sig på så vidt muligt inden for deres kompetencer at:

- a) stille handelsdokumenter til rådighed for offentligheden i elektronisk form og

- b) acceptere handelsdokumenter¹ indgivet elektronisk som retligt sidestillede med deres papirversion.

ARTIKEL 166

Forbrugerbeskyttelse

1. Parterne anerkender betydningen af at opretholde og vedtage effektive foranstaltninger til beskyttelse af forbrugerne mod vildledende eller svigagtig handelspraksis, når forbrugerne deltager i elektronisk handel.
2. Parterne anerkender vigtigheden af styrket forbrugerbeskyttelse og samarbejde mellem nationale forbrugerbeskyttelsesmyndigheder i forbindelse med aktiviteter vedrørende elektronisk handel.

¹ Det præciseres, at "handelsdokumenter" for Colombia og Peru er formularer, der er udstedt eller kontrolleret af en part, som skal udfyldes af eller for en importør eller eksportør i forbindelse med import eller eksport af varer.

KAPITEL 7

UNDTAGELSER

ARTIKEL 167

Almindelige undtagelser

1. Idet sådanne foranstaltninger ikke må anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parterne eller en skjult begrænsning af etablering eller grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, må intet i dette afsnit og afsnit V (Løbende betalinger og kapitalbevægelser) fortolkes således, at det forhindrer nogen af parterne i at indføre eller håndhæve foranstaltninger, som:
 - a) er nødvendige af hensyn til den offentlige sikkerhed eller den offentlige sædelighed eller til opretholdelse af den offentlige orden¹
 - b) er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planters liv eller sundhed, herunder sådanne miljøforanstaltninger, som er nødvendige i den henseende

¹ Undtagelsen vedrørende den offentlige orden må kun påberåbes, hvis der består en reel og tilstrækkelig alvorlig trussel mod en grundlæggende samfundsinteresse.

- c) vedrører bevarelse af levende og ikke-levende udtømmelige naturressourcer, såfremt sådanne foranstaltninger indføres i forbindelse med begrænsninger for indenlandske investorer eller for indenlandsk levering eller forbrug af tjenesteydelser
- d) er nødvendige til beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæologisk værdi
- e) er nødvendige for at sikre overholdelse af love eller forskrifter, der ikke er uforenelige med bestemmelserne i dette afsnit og afsnit V (Løbende betalinger og kapitalbevægelser)¹, herunder bestemmelser om:
 - i) forebyggelse af vildledende eller svigagtig praksis eller følgerne af misligholdelse af kontrakter
 - ii) beskyttelse af enkeltpersoners privatliv i forbindelse med behandling og udbredelse af personoplysninger og beskyttelse af fortroligheden af personlige optegnelser og konti
 - iii) sikkerhed.

¹ For Perus vedkommende præciseres det, at gennemførelsen af foranstaltninger, der forhindrer valutaoverførsel gennem retfærdig og ikke-diskriminerende anvendelse i god tro af peruvianske love vedrørende:

- a) konkurs, insolvens og beskyttelse af kreditorrettigheder
- b) udstedelse eller handel med værdipapirer, optioner, futures eller andre derivater
- c) strafbare handlinger
- d) regnskabsaflæggelse for eller registrering af overførsler, når det er nødvendigt til støtte for de lovhåndhævende myndigheder eller finanstilsynsmyndighederne
- e) sikring af efterlevelse af kendelser eller domme i retssager eller administrative sager ikke betragtes som uforenelig med bestemmelserne i dette afsnit og afsnit V (Løbende betalinger og kapitalbevægelser).

2. Bestemmelserne i dette afsnit, bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering) og bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) samt afsnit V (Løbende betalinger og kapitalbevægelser) finder ikke anvendelse på parternes respektive socialsikringssystemer eller på aktiviteter på hver parts territorium, der, også lejlighedsvist, er forbundet med udøvelse af officiel myndighed.

AFSNIT V

LØBENDE BETALINGER OG KAPITALBEVÆGELSER

ARTIKEL 168

Løbende poster

Parterne godkender i frit konvertibel valuta og i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel VIII i overenskomsten om Den Internationale Valutafond betalinger og overførsler på betalingsbalancens løbende poster mellem parterne.

ARTIKEL 169

Kapitalposter

Hvad angår transaktioner på betalingsbalancens kapitalposter, sikrer parterne fra denne aftales ikrafttræden frie kapitalbevægelser i forbindelse med direkte investeringer¹ i juridiske personer, der er oprettet i overensstemmelse med værtslandets lovgivning, og investeringer foretaget i overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit IV (Handel med tjenesteydelser, etablering og elektronisk handel)² samt afvikling eller hjemtagelse af disse investeringer og ethvert afkast heraf.

ARTIKEL 170

Beskyttelsesforanstaltninger

1. For Colombias vedkommende, når betalinger og kapitalbevægelser under ekstraordinære omstændigheder forvolder eller truer med at forvolde alvorlige vanskeligheder for gennemførelsen af Colombias valutakurspolitik eller pengepolitik, kan Colombia træffe strengt nødvendige beskyttelsesforanstaltninger for en periode på ikke over et år. Disse beskyttelsesforanstaltninger kan opretholdes længere end denne periode, hvis det er begrundet, når det er nødvendigt for at overvinde de ekstraordinære omstændigheder, der førte til deres vedtagelse. I et sådant tilfælde forelægger Colombia på forhånd de andre parter årsagerne til deres opretholdelse.

¹ Det præciseres, at "direkte investeringer" ikke betyder kreditter vedrørende udenrigshandel, porteføljeinvestering i henhold til national lovgivning, offentlig gæld og tilknyttet kredit.

² Det præciseres, at kapitel 7 (Undtagelser) i afsnit IV (Handel med tjenesteydelser, etablering og elektronisk handel) også finder anvendelse på dette afsnit.

2. For Perus og EU-partens vedkommende, når betalinger og kapitalbevægelser under ekstraordinære omstændigheder forvolder eller truer med at forvolde alvorlige vanskeligheder for gennemførelsen af Perus eller Den Europæiske Unions valutakurspolitik eller pengepolitik, kan Peru eller EU-parten træffe strengt nødvendige beskyttelsesforanstaltninger for en periode på ikke over et år.
3. Anvendelsen af beskyttelsesforanstaltninger i medfør af stk. 2 kan forlænges via deres formelle genindførelse i tilfælde af særdeles ekstraordinære omstændigheder og efter forhåndsskoordinering med de berørte parter vedrørende gennemførelsen af en foreslået genindførelse.
4. Foranstaltningerne som omhandlet i stk. 1 og 2 må under ingen omstændigheder bruges som middel til handelsbeskyttelse eller beskyttelse af et bestemt erhverv.
5. En part, der opretholder eller indfører beskyttelsesforanstaltninger, jf. stk. 1, 2 eller 3, underretter straks de andre parter om deres relevans og omfang og forelægger så hurtigt som muligt en tidsplan for deres afskaffelse.

ARTIKEL 171

Afsluttende bestemmelser

Med det formål at støtte stabile og sikre rammer for langsigtede investeringer rådfører parterne sig med hinanden med henblik på at lette kapitalbevægelserne mellem dem, herunder navnlig den progressive liberalisering af kapitalkonti og finansielle konti.

AFSNIT VI

OFFENTLIGE INDKØB

ARTIKEL 172

Definitioner

I dette afsnit forstås ved:

- "build-operate-transfer-kontrakter og koncessioner på offentlig bygge- og anlægsvirksomhed": enhver kontraktbaseret ordning, der primært har til formål at tilvejebringe anlæg eller renovering af fysisk infrastruktur, anlæg, bygninger eller andre offentligt ejede arbejder, hvorunder en ordregiver som vederlag for en leverandørs udførelse af en kontraktbaseret ordning giver leverandøren midlertidigt ejerskab over eller ret til at kontrollere og drive samt kræve betaling for brug af sådanne arbejder i kontraktens løbetid i en fastlagt periode

- "kommercielle varer og tjenesteydelser": varer eller tjenesteydelser af en type, der generelt sælges eller udbydes til salg på det kommercielle marked til og sædvanligvis købes af ikke-statslige købere til ikke-statslige formål
- "bygge- og anlægsvirksomhed": en tjeneste, der har til formål at udføre et hvilket som helst bygge- eller anlægsarbejde på grundlag af afdeling 51 i FN's centrale produktklassifikation (i det følgende benævnt "CPPC")
- "elektronisk auktion": en iterativ proces, der involverer brug af elektroniske midler, således at leverandører kan fremlægge enten nye priser eller nye værdier for kvantificerbare, ikke-prismæssige elementer i udbuddet i tilknytning til evalueringskriterier eller begge dele, og som fører til udbuddenes klassificering eller fornyede klassificering
- "skriftlig": ethvert udtryk i ord eller tal, der kan læses, gengives og senere videreformidles. Det kan omfatte elektronisk fremsendte og lagrede oplysninger
- "begrænset udbud": en metode til indkøb, hvorved ordregiveren kontakter en eller flere leverandører efter eget valg
- "foranstaltning": enhver lov, forskrift, procedure, administrativ vejledning eller praksis eller en ordregivers handlinger i forbindelse med de omfattede indkøb
- "leverandørliste": en liste over leverandører, som en ordregiver har fastslået opfylder betingelserne for optagelse på den pågældende liste, og som denne agter at anvende mere end én gang

- "bekendtgørelse om påtænkte indkøb": en bekendtgørelse offentliggjort af en ordregiver, som opfordrer interesserede leverandører til at indsende en anmodning om deltagelse, et tilbud eller begge dele
- "kompensationskøb": betingelser eller tiltag, der fremmer udviklingen af et lokalområde eller forbedrer en parts betalingsbalancesituation, f.eks. anvendelse af indenlandsk indhold, tildeling af licens på teknologi, investeringer, modkøb og lignende
- "offentligt udbud": en metode til indkøb, hvorved allerede interesserede leverandører kan afgive tilbud
- "ordregiver": en ordregiver, der er opført i tillæg 1 til bilag XII (Offentlige indkøb)
- "kvalificeret leverandør": en leverandør, der opfylder betingelserne for deltagelse, og som en ordregiver derfor anerkender
- "selektivt udbud": en metode til indkøb, hvor ordregiveren kun opfordrer kvalificerede leverandører til at afgive tilbud
- "tjenesteydelser": omfatter bygge- og anlægsvirksomhed, medmindre andet er angivet

- "teknisk specifikation": et krav i udbuddet:
 - a) hvorved kendetegnene for de varer eller tjenesteydelser, der skal indkøbes, herunder kvalitet, præstation, sikkerhed og dimensioner eller processerne eller metoderne for produktion eller levering heraf, fastsættes, eller
 - b) som vedrører kravene til terminologi, symboler, emballering, mærkning eller etikettering, således som de finder anvendelse på en vare eller tjenesteydelse.

ARTIKEL 173

Anvendelsesområde

1. Dette afsnit finder anvendelse på alle foranstaltninger vedrørende de omfattede indkøb, der vedtages af en part.
2. I dette afsnit forstås ved "omfattede indkøb" indkøb til det offentlige af varer, tjenesteydelser eller kombinationer som anført for hver part i tillæg 1 til bilag XII (Offentlige indkøb):
 - a) som ikke indkøbes med henblik på kommercielt salg eller videresalg eller til brug i forbindelse med produktion eller levering af varer og tjenesteydelser til kommercielt salg eller videresalg

- b) ved kontrakt, herunder: kontrakter vedrørende køb, leasing, leje eller lejekøb med eller uden forkøbsret samt build-operate-transfer-kontrakter og koncessioner på offentlig bygge- og anlægsvirksomhed
 - c) hvis værdi er lig med eller overstiger den relevante tærskel, der er specificeret for hver part i tillæg 1 til bilag XII (Offentlige indkøb), på tidspunktet for offentliggørelsen af en bekendtgørelse i medfør af artikel 176
 - d) foretaget af en ordregiver, og
 - e) som ikke ellers er udeladt af anvendelsesområdet for dette afsnit.
3. Medmindre andet er anført, finder dette afsnit ikke anvendelse på:
- a) erhvervelse eller leje af jord, eksisterende bygninger eller anden fast ejendom eller rettigheder hertil
 - b) ikke-kontraktspecifikke aftaler eller enhver form for bistand, som en part yder, herunder kooperative aftaler, tilskud, lån, subsidier, kapitalindskud, garantier, vekselkautioner og skatteincitament

- c) køb eller erhvervelse af finansformidler- og depottjenesteydelser, likvidations- og forvaltningstjenesteydelser for regulerede finansieringsinstitutter og tjenesteydelser i forbindelse med salg, afvikling og distribution af offentlig gæld, herunder lån og statsobligationer, gældsbeviser og andre værdipapirer¹
- d) offentlige ansættelseskontrakter og relaterede foranstaltninger
- e) indkøb, der gennemføres:
 - i) med særligt sigte på at yde international bistand, herunder udviklingsbistand
 - ii) inden for rammerne af den særlige procedure eller betingelse for en international aftale vedrørende:
 - A) udstationering af tropper eller
 - B) signatarlandenes fælles gennemførelse af et projekt
 - iii) i henhold til den særlige procedure eller på de særlige betingelser, der gælder for en international organisation eller en organisation finansieret gennem internationale tilskud, lån eller andre former for bistand, når den gældende procedure eller betingelse ville være uforenelig med dette afsnit.

¹ Det præciseres, at dette afsnit ikke finder anvendelse på indkøb af bankmæssige, finansielle eller specialiserede tjenesteydelser i forbindelse med følgende aktiviteter:

- a) aftaler om offentlig gæld
- b) forvaltning af offentlig gæld.

4. Parterne angiver følgende oplysninger i den tilsvarende underafdeling i tillæg 1 til bilag XII (Offentlige indkøb):

- a) i underafdeling 1 de statslige enheder, hvis indkøb er omfattet af dette afsnit
- b) i underafdeling 2 de ikke-centrale enheder, hvis indkøb er omfattet af dette afsnit
- c) i underafdeling 3 alle andre enheder, hvis indkøb er omfattet af dette afsnit
- d) i underafdeling 4 de varer, der er omfattet af dette afsnit
- e) i underafdeling 5 de tjenesteydelser, dog ikke tjenesteydelser inden for bygge- og anlægssektoren, der er omfattet af dette afsnit
- f) i underafdeling 6 de tjenesteydelser inden for bygge- og anlægssektoren, der er omfattet af dette afsnit
- g) i underafdeling 7 almindelige bemærkninger af enhver form.

5. Hvis en ordregiver i forbindelse med de omfattede indkøb kræver, at personer, der ikke er omfattet af en parts tillæg 1 til bilag XII (Offentlige indkøb), foretager indkøbene i overensstemmelse med de særlige krav, finder artikel 175 tilsvarende anvendelse på sådanne krav.

Værdiberegning

6. Ved beregning af værdien af et indkøb med henblik på at afgøre, om der er tale om et omfattet indkøb, må ordregiver ikke opdele indkøbet i særskilte indkøb eller vælge eller anvende en særlig beregningsmetode til at vurdere et indkøbs værdi med henblik på helt eller delvis at udelukke det fra anvendelsen af dette afsnit.
7. En ordregiver angiver det beregnede maksimale tilladte samlede beløb for indkøbet i hele varighedsperioden, uanset om det er tildelt en eller flere leverandører, herunder tillæg, gebyrer, provisioner og renter. Hvis indkøbet giver mulighed for optionsklausuler, angiver ordregiveren det beregnede maksimale tilladte samlede beløb for indkøbet, herunder køb i henhold til optionsklausuler.
8. Hvis et særskilt krav i forbindelse med et indkøb resulterer i tildeling af mere end én kontrakt eller i tildeling af kontrakter i separate dele (i det følgende benævnt "tilbagevendende indkøb"), baseres beregningen af det beregnede maksimale tilladte samlede beløb på:
 - a) den samlede maksimale værdi af indkøbet i hele varighedsperioden eller
 - b) værdien af tilbagevendende indkøb af samme type af varer eller tjenesteydelser, der er tildelt i løbet af de foregående 12 måneder eller ordregivers foregående regnskabsår og justeret med henblik på at indregne forventede ændringer i kvantiteten eller værdien af den indkøbte vare eller tjenesteydelse i de efterfølgende 12 måneder, eller

- c) den beregnede værdi af tilbagevendende indkøb af samme type varer eller tjenesteydelser, der tildeles i løbet af de 12 måneder efter den indledende kontrakttildeling eller ordregivers regnskabsår.

9. Intet i dette afsnit må fortolkes således, at det forhindrer en part i at udvikle nye indkøbsregler, -procedurer eller -kontrakter, såfremt de er i overensstemmelse med dette afsnit.

ARTIKEL 174

Undtagelser

Forudsat at sådanne foranstaltninger ikke anvendes på en sådan måde, at de udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parterne eller en skjult begrænsning af den internationale handel, må intet i dette afsnit fortolkes således, at det forhindrer nogen part i at indføre eller håndhæve bestemmelser, der:

- a) er nødvendige for at beskytte den offentlige moral, orden eller sikkerhed
- b) er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planters liv eller sundhed, herunder sådanne miljøforanstaltninger, som er nødvendige i den henseende
- c) er nødvendige for at beskytte intellektuel ejendomsret eller
- d) vedrører handicappedes eller filantropiske institutioners varer og tjenesteydelser eller varer eller tjenesteydelser fremstillet ved fængselsarbejde.

ARTIKEL 175

Almindelige principper

1. Med hensyn til alle foranstaltninger vedrørende omfattede indkøb:
 - a) indrømmer EU-parten, herunder dets ordregivere¹, varer og tjenesteydelser fra de undertegnende Andeslande og leverandører fra de undertegnende Andeslande, der tilbyder varer eller tjenesteydelser, straks og betingelsesløst en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, EU indrømmer sine egne varer, tjenesteydelser og leverandører
 - b) indrømmer hvert undertegnende Andesland, herunder dets ordregivere, varer og tjenesteydelser fra EU-parten og leverandører fra EU-parten, der tilbyder varer eller tjenesteydelser, straks og betingelsesløst en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, det pågældende land indrømmer sine egne varer, tjenesteydelser og leverandører.
2. Med hensyn til alle foranstaltninger vedrørende omfattede indkøb må en part, herunder dennes ordregivere, ikke:
 - a) behandle en lokalt etableret leverandør mindre gunstigt end en anden lokalt etableret leverandør på grundlag af graden af udenlandsk tilknytning eller ejerskab eller
 - b) diskriminere mod lokalt etablerede leverandører på grundlag af, at de varer eller tjenesteydelser, der tilbydes af denne leverandør til et givet indkøb, er varer eller tjenesteydelser fra en anden part.

¹ EU-partens "ordregivere" omfatter medlemsstaterne i Den Europæiske Unions ordregivere, der er opført i tillæg 1 til bilag XII (Offentlige indkøb).

Gennemførelse af indkøb

3. En ordregiver foretager omfattede indkøb på en åben og upartisk måde, således at den pågældende undgår interessekonflikter og forhindrer korrump praksis.

Udbudsprocedurer

4. En ordregiver anvender metoder som f.eks. offentlige udbud, selektive udbud og begrænsede udbud, jf. den nationale lovgivning, i overensstemmelse med dette afsnit.

Anvendelse af elektroniske midler

5. Ved omfattede indkøb ad elektronisk vej sørger ordregiveren for, at:
 - a) indkøbet gennemføres under anvendelse af it-systemer og -programmer, herunder sådanne, som vedrører autentisering og kryptering af oplysninger, og som er alment tilgængelige og interoperable med andre alment tilgængelige it-systemer og -programmer
 - b) der opretholdes mekanismer, der sikrer integriteten af anmodninger om deltagelse og udbud, herunder fastsættelse af tidspunktet for modtagelse og forebyggelse af uretmæssig adgang.

Oprindelsesregler

6. Med henblik på de omfattede indkøb må ingen part anvende oprindelsesregler på varer eller tjenesteydelser indført fra eller leveret af en anden part, der afviger fra de oprindelsesregler, som den pågældende part samtidig anvender i den normale handel på indførsler eller leverancer af de samme varer eller tjenesteydelser fra samme part.

Kompensationskøb

7. Med forbehold af bestemmelserne i dette afsnit eller det tilknyttede bilag må ingen af parterne søge, overveje, pålægge eller håndhæve kompensationskøb.

Foranstaltninger, der ikke er specifikke for indkøb

8. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på told og afgifter, der pålægges i forbindelse med import, metoden til opkrævning af told og afgifter, andre importbestemmelser eller -formaliteter samt andre foranstaltninger vedrørende handel med tjenesteydelser end foranstaltninger, der vedrører omfattede indkøb.

ARTIKEL 176

Offentliggørelse af oplysninger om indkøb

1. Parterne:
 - a) offentliggør straks alment gældende foranstaltninger vedrørende omfattede offentlige indkøb samt eventuelle ændringer heraf i officielt udpegede elektroniske medier eller papirmedier, som offentliggøres bredt og forbliver let tilgængelige for offentligheden
 - b) giver på anmodning en forklaring heraf til en anden part
 - c) opstiller i listeform i tillæg 2 til bilag XII (Offentlige indkøb) de elektroniske medier eller papirmedier, hvori parten offentliggør de oplysninger, der er beskrevet i litra a), og
 - d) opstiller i listeform i tillæg 3 til bilag XII (Offentlige indkøb) de elektroniske medier eller papirmedier, hvori parten offentliggør de bekendtgørelser, der kræves i medfør af artikel 177, artikel 180, stk. 1, og artikel 188, stk. 2.
2. Hver af parterne informerer straks de andre parter om eventuelle ændringer af den pågældendes oplysninger i tillæg 2 eller 3 til bilag XII (Offentlige indkøb).

ARTIKEL 177

Offentliggørelse af bekendtgørelser

Bekendtgørelse om påtænkte indkøb

1. I forbindelse med hvert omfattet indkøb, undtagen under de omstændigheder, der er beskrevet i artikel 185, offentliggør ordregiveren en bekendtgørelse om påtænkte indkøb i et passende medie, jf. tillæg 3 til bilag XII (Offentlige indkøb). Hver af disse bekendtgørelser skal indeholde de oplysninger, der er fastsat i tillæg 4 til bilag XII (Offentlige indkøb). Bekendtgørelserne skal være tilgængelige ved hjælp af gratis elektroniske midler via et enkelt adgangspunkt.

Bekendtgørelse om planlagte indkøb

2. Parterne opfordrer deres ordregivere til så tidligt som muligt hvert regnskabsår at offentliggøre en bekendtgørelse om deres fremtidige indkøbsplaner. Denne bekendtgørelse skal indeholde genstanden for indkøbskontrakten og den planlagte dato for offentliggørelse af bekendtgørelsen om påtænkte indkøb.

3. En ordregiver, der er opført på listen i underafdeling 3 i tillæg 1 til bilag XII (Offentlige indkøb), kan anvende en bekendtgørelse om planlagte indkøb som en bekendtgørelse om påtænkte indkøb, forudsat at den indeholder så mange af oplysningerne i tillæg 4 til bilag XII (Offentlige indkøb), som er tilgængelige, og en bemærkning om, at interesserede leverandører skal give udtryk for deres interesse i indkøbet over for ordregiveren.

ARTIKEL 178

Betingelser for deltagelse

1. En ordregiver begrænser betingelserne for deltagelse i et indkøb til de betingelser, der er vigtige for at sikre, at en leverandør har juridisk og finansiell kapacitet samt de kommercielle og tekniske evner til at påtage sig det relevante indkøb.
2. Når det vurderes, om en leverandør opfylder betingelserne for at deltage, evaluerer en ordregiver leverandørens finansielle, kommercielle og tekniske evner på grundlag af den pågældende leverandørs forretningsaktiviteter både inden for og uden for territoriet for den part, som ordregiveren tilhører, og må ikke stille som betingelse, at leverandøren for at kunne deltage i et indkøb tidligere har fået tildelt en eller flere kontrakter af en parts ordregivere eller tidligere har udført aktiviteter inden for en parts territorium.
3. Ved den vurdering, der er omhandlet i stk. 2, baserer ordregiveren sin evaluering på de betingelser, der er specificeret på forhånd i bekendtgørelserne eller udbudsmaterialet.
4. En ordregiver kan udelukke en leverandør under henvisning til f.eks. dennes fallit, falske erklæringer, betydelige eller vedvarende manglende resultater i forbindelse med væsentlige krav eller forpligtelser i medfør af en eller flere tidligere kontrakter, domme for alvorlige forbrydelser eller andre domme vedrørende alvorlige offentlige lovovertrædelser, grov forsømmelse eller manglende indbetaling af skatter og afgifter.

5. En ordregiver kan anmode tilbudsgiveren om i tilbuddet at angive den del af kontrakten, den pågældende agter at udlicitere til tredjemand, og de foreslåede underleverandører. Denne angivelse berører ikke hovedentreprenørens ansvar.

ARTIKEL 179

Selektivt udbud

1. En ordregiver, der har til hensigt at anvende selektivt udbud:
 - a) angiver i bekendtgørelsen om påtænkte indkøb mindst de oplysninger, der er anført i tillæg 4 til bilag XII (Offentlige indkøb), litra a), b), d), e), h) og i), og opfordrer interesserede leverandører til at indsende en anmodning om deltagelse
 - b) giver mindst de oplysninger, der er anført i tillæg 4 til bilag XII (Offentlige indkøb), litra c), f) og g), til de kvalificerede leverandører ved påbegyndelsen af udbudsperioden.
2. En ordregiver anerkender som kvalificeret leverandør enhver indenlandsk leverandør og alle de leverandører i en anden part, som opfylder betingelserne for deltagelse i et særligt indkøb, medmindre ordregiveren i bekendtgørelsen om påtænkte indkøb angiver en eventuel begrænsning i antallet af leverandører, der vil kunne deltage i tilbuddet, og kriterierne for udvælgelse af det begrænsede antal leverandører.

3. Er udbudsmaterialet ikke gjort offentligt tilgængeligt fra datoen for offentliggørelsen af den i stk. 1 omhandlede bekendtgørelse, sikrer ordregiveren, at de pågældende dokumenter gøres tilgængelige samtidigt for alle kvalificerede leverandører, der er udvalgt i overensstemmelse med stk. 2.

ARTIKEL 180

Leverandørliste¹

1. En ordregiver kan oprette eller opretholde en leverandørliste, forudsat at der hvert år offentliggøres en bekendtgørelse, hvori interesserede leverandører opfordres til at ansøge om optagelse på listen, og, hvis den offentliggøres elektronisk, at den løbende gøres tilgængelig i det relevante medie, jf. listen i tillæg 3 til bilag XII (Offentlige indkøb). En sådan bekendtgørelse skal indeholde de oplysninger, der er fastsat i tillæg 5 til bilag XII (Offentlige indkøb).
2. Hvis en leverandørliste er gyldig i tre år eller mindre, kan en ordregiver, uanset stk. 1, kun offentliggøre den bekendtgørelse, der er omhandlet i nævnte stykke, én gang i begyndelsen af det tidsrum, hvori listen er gyldig, forudsat at det i bekendtgørelsen anføres, hvor lang tid listen er gyldig, og at der ikke vil blive offentliggjort yderligere bekendtgørelser.
3. En ordregiver giver leverandører mulighed for til enhver tid at ansøge om optagelse på en leverandørliste og opfører alle kvalificerede leverandører på listen inden for en rimelig frist.

¹ For Colombias vedkommende og med hensyn til denne artikels stk. 3 og stk. 4, litra c), skal leverandørlisterne, "concurso de méritos", med en maksimal varighed på et år oprettes af ordregiverne inden for en vis tidsfrist. Når denne tidsfrist er overskredet, kan nye leverandører ikke medtages på listen. Kun leverandører, der allerede er anført på listen, kan afgive tilbud.

4. En ordregiver kan bruge en bekendtgørelse, der opfordrer interesserede leverandører til at anmode om optagelse på en leverandørliste, som en bekendtgørelse om påtænkte indkøb, såfremt:
- a) bekendtgørelsen offentliggøres i overensstemmelse med stk. 1 og omfatter de oplysninger, der kræves i henhold til tillæg 5 til bilag XII (Offentlige indkøb), og så mange af de oplysninger, der kræves i henhold til tillæg 4 til bilag XII (Offentlige indkøb), som er tilgængelige, og den indeholder en bemærkning om, at den udgør en bekendtgørelse om påtænkte indkøb
 - b) ordregiveren straks giver leverandører, som over for ordregiveren har udtrykt interesse i et bestemt indkøb, tilstrækkelige oplysninger til, at de kan vurdere deres interesse i indkøbet, herunder alle de resterende oplysninger, der kræves i henhold til tillæg 4 til bilag XII (Offentlige indkøb), for så vidt disse oplysninger foreligger
 - c) en leverandør, der har ansøgt om optagelse på en leverandørliste i henhold til stk. 3, kan deltage i et givent udbud, når der er tilstrækkelig tid til, at ordregiveren kan undersøge, om den pågældende leverandør opfylder betingelserne for deltagelse.
5. En ordregiver meddeler straks sin afgørelse med hensyn til anmodningen til en leverandør, der indgiver en anmodning om deltagelse i et udbud eller en ansøgning om optagelse på en leverandørliste.

6. Hvis en ordregiver afviser at efterkomme en leverandørs anmodning om deltagelse i et udbud eller ansøgning om optagelse på en leverandørliste, ophører med at anerkende en leverandør som kvalificeret eller fjerner en leverandør fra leverandørlisten, informerer ordregiveren straks leverandøren og sender på leverandørens anmodning en begrundelse for sin beslutning.

ARTIKEL 181

Tekniske specifikationer

1. En ordregiver udarbejder, vedtager eller anvender ingen tekniske specifikationer eller foreskriver ikke overensstemmelsesvurderingsprocedurer med henblik på eller som har til følge at skabe unødvendige hindringer for international handel.
2. Ved fastsættelsen af de tekniske specifikationer for de varer eller tjenesteydelser, der er genstand for indkøbet, sørger ordregiveren, når det er relevant, for at:
 - a) anføre de tekniske specifikationer som krav til ydeevne og funktion og ikke som krav til design eller beskrivende egenskaber og
 - b) basere de tekniske specifikationer på internationale standarder, hvis sådanne findes, og hvis det ikke er tilfældet, på nationale tekniske forskrifter, anerkendte nationale standarder eller byggeforskrifter.

3. Anvendes der krav til design eller beskrivende egenskaber i forbindelse med de tekniske specifikationer, anvender ordregiveren, når det er relevant, udtryk som "eller lignende" i udbudsmaterialet og tager hensyn til tilbud, som klart opfylder kravene til design og beskrivende egenskaber.
4. En ordregiver må ikke stille krav om tekniske specifikationer, der kræver eller henviser til et bestemt varemærke eller handelsnavn, patent eller design eller en bestemt ophavsret, type, oprindelse, producent eller leverandør, medmindre der ikke findes nogen anden nøjagtig eller forståelig måde at beskrive et indkøbsbehov på, og forudsat at der i sådanne tilfælde tilføjes f.eks. "eller lignende" i udbudsmaterialet.
5. Ordregiveren må ikke på en måde, der kan have til følge at forhindre konkurrence, søge eller modtage rådgivning, der kan anvendes til at forberede vedtagelsen af en teknisk specifikation til et bestemt indkøb, fra personer, som måtte have en forretningsmæssig interesse i det pågældende indkøb.
6. Hver part, herunder deres ordregivere, kan i overensstemmelse med denne artikel udarbejde, vedtage eller anvende tekniske specifikationer til at fremme bevarelse af naturressourcer eller miljøbeskyttelsen.

ARTIKEL 182

Udbudsmateriale

1. Ordregivere forelægger leverandørerne et udbudsmateriale, der indeholder alle de oplysninger, som er nødvendige, for at leverandørerne kan udarbejde og indgive deres tilbud. Medmindre det allerede er anført i bekendtgørelsen om påtænkte indkøb, skal dette materiale indeholde en fuldstændig beskrivelse af de forhold, der er fastsat i tillæg 8 til bilag XII (Offentlige indkøb).
2. En ordregiver besvarer straks alle rimelige anmodninger om relevant information fra en leverandør, der deltager i indkøbet, forudsat at sådan information ikke giver den pågældende leverandør en fordel frem for dens konkurrenter.
3. Hvis en ordregiver forud for tildelingen af en kontrakt ændrer de kriterier eller krav, der er fastsat i bekendtgørelsen om påtænkte indkøb eller i det udbudsmateriale, som udleveres til deltagende leverandører, eller ændrer en bekendtgørelse eller et udbudsmateriale, sender ordregiver skriftligt alle sådanne ændringer eller den ændrede eller genudsendte bekendtgørelse eller det ændrede eller genudsendte udbudsmateriale:
 - a) til alle leverandører, der deltager på det tidspunkt, hvor oplysningerne ændres, hvis det vides, og i alle andre tilfælde på samme måde som de oprindelige oplysninger og
 - b) i tilstrækkelig god tid til, at disse leverandører eventuelt kan ændre og indgive ændrede tilbud.

ARTIKEL 183

Frister

En ordregiver giver i overensstemmelse med sine egne rimelige behov leverandørerne tilstrækkelig tid til at udarbejde og indgive anmodninger om deltagelse i et indkøb og afgive tilbud, idet der tages hensyn til faktorer såsom indkøbets art og kompleksitet, omfanget af den forventede udlicitering og den tid, det tager at fremsende tilbud fra såvel udlandet som selve landet, når de ikke fremsendes ved brug af elektroniske midler. De gældende tidsfrister er fastsat i tillæg 6 til bilag XII (Offentlige indkøb).

ARTIKEL 184

Forhandlinger

1. Parterne kan fastsætte bestemmelser om, at ordregivere skal føre forhandlinger:
 - a) i forbindelse med indkøb, hvor ordregiveren har tilkendegivet hensigt herom i bekendtgørelsen om påtænkte indkøb, eller
 - b) hvis det ved vurderingen konstateres, at intet tilbud indlysende er mest fordelagtigt ud fra de specifikke vurderingskriterier, der er fastsat i bekendtgørelserne eller udbudsmaterialet.

2. Ordregivere skal:

- a) sikre, at enhver udelukkelse af leverandører, der deltager i forhandlinger, sker i overensstemmelse med de vurderingskriterier, der er fastsat i bekendtgørelserne eller i udbudsmaterialet, og
- b) når forhandlingerne er afsluttet, fastsætte en fælles frist for alle de resterende leverandører, inden for hvilken de kan afgive nye eller ændrede tilbud, hvis det er relevant.

ARTIKEL 185

Begrænset udbud

En ordregiver kan anvende begrænset udbud og vælge ikke at anvende artikel 177-180, artikel 182-184 og artikel 186 og 187 på følgende betingelser:

- a) hvis:
 - i) der ingen tilbud blev afgivet, eller ingen leverandører anmodede om at deltage
 - ii) der ikke blev afgivet tilbud, som er i overensstemmelse med udbudsmaterialets væsentlige krav

iii) ingen leverandører opfyldte betingelserne for at deltage, eller

iv) der har været fusk med de afgivne tilbud

forudsat at kravene i udbudsmaterialet ikke er blevet væsentligt ændret

- b) hvis kun en særlig leverandør kan levere varerne eller tjenesteydelserne, og der ikke findes alternative varer eller tjenesteydelser, som kan erstatte disse, fordi der er tale om et kunstværk, som følge af beskyttelse af patenter, ophavsrettigheder eller andre eksklusive rettigheder eller som følge af manglende konkurrence af tekniske årsager som f.eks. i forbindelse med indkøb af intuitu personae-tjenesteydelser
- c) med henblik på yderligere leverancer fra den oprindelige leverandør af varer eller tjenesteydelser, der ikke var omfattet af det oprindelige indkøb, hvis en ændring af leverandøren af sådanne supplerende varer eller tjenesteydelser:
- i) ikke er mulig af økonomiske eller tekniske årsager såsom krav om indbyrdes ombyttelighed eller interoperabilitet med eksisterende udstyr, programmel, tjenesteydelser eller installationer, der blev indkøbt i forbindelse med det oprindelige indkøb, og
 - ii) ville forårsage betydelige problemer eller en væsentlig forøgelse af ordregiverens omkostninger

- d) for så vidt det er strengt nødvendigt, når tvingende grunde som følge af begivenheder, som ordregiveren ikke har kunnet forudse, gør det umuligt at fremskaffe varerne eller tjenesteydelserne i tide ved offentligt eller selektivt udbud
- e) når der er tale om varer, der indkøbes på et råvaremarked
- f) når ordregiveren indkøber prototyper eller et nyt produkt eller en ny tjenesteydelse, der er blevet udviklet på ordregiverens foranledning som led i eller med henblik på en bestemt kontrakt om forskning, forsøg, undersøgelse eller nyudvikling
- g) når der er tale om indkøb på ekstraordinært gunstige vilkår, der kun opstår inden for en meget kort tidsramme i tilfælde af usædvanlige salg, f.eks. ved likvidation, tvangsadministration eller konkurs, og ikke om rutinemæssige indkøb fra sædvanlige leverandører
- h) hvis en kontrakt tildeles vinderen af en designkonkurrence, forudsat at konkurrencen blev organiseret på en måde, der er i overensstemmelse med principperne i dette afsnit, og deltagerne blev bedømt af en uafhængig jury med henblik på at tildele vinderen en designkontrakt.

ARTIKEL 186

Elektroniske auktioner

Hvis en ordregiver har til hensigt at gennemføre omfattende indkøb ved brug af en elektronisk auktion, giver ordregiveren, inden den elektroniske auktion starter, hver deltager:

- a) en automatisk evalueringsmetode, herunder den matematiske formel, der er baseret på de evalueringskriterier, som er fastsat i udbudsmaterialet, og som vil blive anvendt i den automatiske klassificering eller fornyede klassificering af tilbuddene
- b) resultaterne af en eventuel oprindelig evaluering af elementer i udbuddet, hvis kontrakten skal tildeles på grundlag af det mest fordelagtige tilbud, og
- c) alle andre relevante oplysninger vedrørende gennemførelsen af auktionen.

ARTIKEL 187

Behandling af tilbud og kontrakttildeling

1. En ordregiver modtager, åbner og behandler alle tilbud efter procedurer, der garanterer, at udbudsproceduren bliver fair og upartisk, og at tilbuddenes indhold holdes fortroligt. Ordregiver behandler også udbud fortroligt mindst indtil åbningen af tilbuddene.

2. For at komme i betragtning ved tildeling af en kontrakt skal tilbuddet være skriftligt og på tidspunktet for åbningen heraf opfylde de væsentlige krav, der er fastsat i bekendtgørelser og udbudsmateriale, og være fra en leverandør, der opfylder betingelserne for at deltage.
3. Medmindre ordregiveren beslutter, at det ikke er i offentlighedens interesse at tildele en kontrakt, giver ordregiveren kontrakten til den leverandør, som ordregiveren har fastslået er i stand til at opfylde kontraktens vilkår, og som udelukkende på grundlag af de evalueringskriterier, der er specificeret i bekendtgørelser og udbudsmateriale, har afgivet det mest fordelagtige tilbud, eller, hvis prisen er det eneste kriterium, den laveste pris.
4. Modtager ordregiveren et tilbud med en pris, der er unormalt lavere end priserne i de andre indkomne tilbud, kan ordregiveren kontrollere, at leverandøren opfylder betingelserne for at deltage og er i stand til at opfylde kontraktens vilkår.

ARTIKEL 188

Gennemsigtighed i forbindelse med oplysninger om indkøb

1. En ordregiver informerer straks og på anmodning herom skriftligt deltagende leverandører om sin beslutning, hvad angår tildelingen af kontrakten. En ordregiver forklarer på anmodning herom en leverandør, der ikke har fået kontrakten, årsagerne til, at ordregiveren ikke valgte den pågældendes tilbud, og de relative fordele ved tilbuddet fra den leverandør, der fik kontrakten, jf. dog artikel 189, stk. 2 og 3.

2. Senest 72 dage efter tildelingen af enhver kontrakt, som er omfattet af dette afsnit, offentliggør ordregiveren en bekendtgørelse, der mindst indeholder de oplysninger, som er fastsat i tillæg 7 til bilag XII (Offentlige indkøb), i de elektroniske medier eller papirmedier, der er anført i tillæg 2 til bilag XII (Offentlige indkøb). Anvendes der udelukkende et elektronisk medie, skal oplysningerne forblive lettilgængelige i en rimelig lang periode.
3. Ordregivere fører rapporter og fortegnelser over udbudsprocedurer vedrørende omfattede indkøb, herunder rapporter, der er omhandlet i tillæg 7 til bilag XII (Offentlige indkøb), og bevarer sådanne rapporter og fortegnelser i mindst tre år efter tildelingen af en kontrakt.

ARTIKEL 189

Videregivelse af oplysninger

1. En part fremlægger på en anden parts anmodning straks alle oplysninger, der er nødvendige for at afgøre, om en indkøbsprocedure er blevet gennemført på fair og upartisk vis og i overensstemmelse med dette afsnit, herunder oplysninger om de egenskaber og relative fordele, den udvalgte tilbudsgiver besidder. Hvis videregivelse af disse oplysninger er til skade for konkurrencen ved fremtidige udbud, må oplysningerne kun videregives af den part, der anmoder om dem, efter høring af og samtykke fra den part, der gav oplysningerne.

2. Uanset alle andre bestemmelser i dette afsnit videregiver en part, herunder dens ordregivere, ikke oplysninger til en leverandør, som kan skade en fair konkurrence mellem leverandører.

3. Ingen bestemmelser i dette afsnit må fortolkes således, at det af en part, herunder dens ordregivere, myndigheder og klageinstanser, kræves, at den videregiver fortrolige oplysninger, hvis dette hindrer retshåndhævelsen, kan skade en fair konkurrence mellem leverandører, skader særlige personers legitime handelsinteresser, herunder beskyttelse af intellektuel ejendomsret, eller på anden måde er i strid med offentlighedens interesser.

ARTIKEL 190

Nationale klageprocedurer

1. Parterne indfører eller opretholder rettidige, effektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende procedurer for administrativ eller retslig prøvelse, hvorigennem en leverandør, der har eller har haft interesse i et omfattende indkøb, kan påklage:

a) en overtrædelse af dette afsnit eller

- b) manglende overholdelse af en parts foranstaltninger til gennemførelse af dette afsnit, hvis leverandøren ikke har ret til direkte at klage over en overtrædelse af dette afsnit i henhold til partens nationale lovgivning

i forbindelse med omfattede indkøb.

2. De proceduremæssige regler for alle klager som omhandlet i stk. 1 skal være skriftlige og generelt tilgængelige.

3. Hvis en leverandør i forbindelse med omfattede indkøb, hvori leverandøren har eller har haft en interesse, klager over en overtrædelse eller manglende overholdelse, jf. stk. 1, opfordrer den berørte part sin ordregiver og leverandøren til at finde en løsning på klagen gennem konsultationer. Ordregiveren tager klagen op til upartisk og rettidig overvejelse og på en sådan måde, at dette ikke lægger hindringer i vejen for leverandørens deltagelse i igangværende eller fremtidige indkøb eller dennes ret til at søge om afhjælpende foranstaltninger inden for rammerne af proceduren for administrativ eller retslig prøvelse.

4. En leverandør skal have rimelig tid til at udarbejde og indgive en klage, hvilket under ingen omstændigheder kan være mindre end 10 dage regnet fra det tidspunkt, hvor leverandøren har eller med rimelighed må formodes at have kendskab til det forhold, der påklages.

5. Hver part opretter, angiver eller udnævner mindst én upartisk administrativ eller retslig myndighed, der er uafhængig af dens ordregivere, til at modtage og behandle klager fra leverandører i forbindelse med de omfattede indkøb.

6. Hvis et andet organ end den myndighed, der er omhandlet i stk. 5, i første omgang behandler en klage, sikrer den tilsvarende part, at leverandøren kan appellere den oprindelige afgørelse til en upartisk administrativ eller retslig myndighed, der er uafhængig af den ordregiver, hvis indkøb er genstanden for klagen. Undersøgelsesorganer, der ikke er domstole, skal være underlagt retslig kontrol eller have procedurer, der sikrer, at:

- a) ordregiveren besvarer klager skriftligt og forelægger klageinstansen alle relevante dokumenter
- b) deltagerne i sagen (i det følgende benævnt "deltagerne") har ret til blive hørt, før klageinstansen træffer en beslutning om klagen
- c) deltagerne har ret til at blive repræsenteret eller ledsaget
- d) deltagerne har adgang til alle møder
- e) deltagerne har ret til at anmode om, at retsmøderne er offentlige, og at der kan være vidner til stede, og
- f) beslutninger eller henstillinger vedrørende leverandørens klage meddeles skriftligt i tide med en redegørelse for, hvad der ligger til grund for den enkelte beslutning eller henstilling.

7. Hver part indfører eller opretholder procedurer, der sikrer:
- a) umiddelbare foreløbige foranstaltninger for at bevare leverandørens mulighed for at deltage i indkøbet. Sådanne foreløbige foranstaltninger kan indebære suspension af indkøbsprocessen. Der kan fastsættes procedurer om, at der kan tages hensyn til overvejende negative konsekvenser for de implicerede interesser, herunder offentlige interesser, ved afgørelsen af, om sådanne foranstaltninger skal bringes i anvendelse. Begrundelsen for ikke at handle gives skriftligt
 - b) korrigerende af overtrædelsen af dette afsnit eller erstatning for tab eller skadeserstatning, hvis en klageinstans har afgjort, at der er tale om overtrædelse eller manglende overholdelse, jf. stk. 1. Sådant korrigerende eller erstatning kan være begrænset til omkostningerne i forbindelse med udarbejdelse af tilbud eller omkostningerne i forbindelse med tvister eller begge.

ARTIKEL 191

Ændringer og berigtigelse af dækning

1. Hvis en part ændrer sin dækning af indkøb i henhold til dette afsnit:
- a) underretter parten de andre parter skriftligt og
 - b) stiller parten i meddelelsen forslag til de andre parter om passende kompenserende justeringer af dens dækning for at opretholde en dækningsgrad svarende til den, der bestod før ændringen.

2. Uanset stk. 1, litra b), skal en part ikke angive passende kompenserende justeringer, hvis:
 - a) den pågældende ændring er en mindre tilføjelse eller berigtigelse af rent formel karakter, eller
 - b) den foreslåede ændring dækker en enhed, som ikke længere er inden for partens reelle kontrol eller indflydelse.
3. Hvis en anden part ikke er enig i, at:
 - a) den foreslåede justering, jf. stk. 1, litra b), er tilstrækkelig til at opretholde en dækningsgrad svarende til den aftalte dækning
 - b) den foreslåede ændring er en mindre tilføjelse eller berigtigelse, jf. stk. 2, litra a), eller
 - c) den foreslåede ændring dækker en enhed, som ikke længere er inden for partens reelle kontrol eller indflydelse, jf. stk. 2, litra b),

skal en sådan part protestere inden for 30 dage efter modtagelse af meddelelsen, jf. stk. 1. Ellers anses den pågældende for at have accepteret justeringen eller den foreslåede ændring, herunder med hensyn til afsnit XII (Tvistbilæggelse).

4. Hvis parterne i Handelsudvalget når til enighed om en foreslået ændring, berigtigelse eller mindre tilføjelse, herunder hvor en part ikke har protesteret inden for 30 dage, jf. stk. 3, ændrer parterne straks det relevante bilag.

5. EU-parten kan til enhver tid føre bilaterale forhandlinger med et undertegnende Andesland med henblik på at udvide den markedsadgang, der gives gensidigt i henhold til dette afsnit.

ARTIKEL 192

Mikrovirksomheder og SMV'er

1. Parterne anerkender vigtigheden af, at mikrovirksomheder og SMV'er deltager i offentlige indkøb.

2. Parterne anerkender også vigtigheden af forretningsforbindelser mellem parternes leverandører og navnlig mikrovirksomheder og SMV'er, herunder fælles deltagelse i udbudsprocedurer.

3. Parterne er enige om at udveksle information og samarbejde med henblik på at lette adgangen for mikrovirksomheder og SMV'er til offentlige indkøbsprocedurer, metoder og kontraktkrav med fokus på deres særlige behov.

ARTIKEL 193

Samarbejde

1. Parterne anerkender vigtigheden af samarbejde med henblik på at skabe en bedre forståelse af deres respektive offentlige indkøbsprocedurer og bedre adgang til deres respektive markeder for navnlig mikrovirksomheder og SMV'er.
2. Parterne bestræber sig på at samarbejde om f.eks.:
 - a) udveksling af erfaringer og information som f.eks. lovgivningsmæssige rammer, bedste praksis og statistik
 - b) udvikling og brug af elektronisk kommunikation i forbindelse med offentlige indkøb
 - c) kapacitetsopbygning og teknisk bistand til leverandører, hvad angår adgang til det offentlige indkøbsmarked
 - d) institutionel styrkelse med henblik på gennemførelse af bestemmelserne i dette afsnit, herunder uddannelse af embedsmænd
 - e) kapacitetsopbygning med henblik på at sikre adgang til indkøbsmuligheder på flere sprog.

3. EU-parten yder efter anmodning bistand, det vurderer at være relevant, til potentielle tilbudsgivere fra de undertegnende Andeslande, når de afgiver tilbud og udvælger varer eller tjenesteydelser, der kan være af interesse for ordregivere i Den Europæiske Union eller dens medlemsstater. EU-parten hjælper dem ligeledes med at overholde tekniske bestemmelser og standarder vedrørende de varer eller tjenesteydelser, der er genstand for det påtænkte indkøb.

ARTIKEL 194

Underudvalget vedrørende Offentlige Indkøb

1. Parterne opretter hermed et underudvalg vedrørende offentlige indkøb bestående af repræsentanter for hver part.
2. Underudvalget:
 - a) evaluerer gennemførelsen af dette afsnit, herunder udnyttelsen af de muligheder, der opnås via øget adgang til offentlige indkøb, og anbefaler relevante aktiviteter til parterne
 - b) evaluerer og følger op på samarbejdsaktiviteter, som parterne forelægger
 - c) overvejer, uanset artikel 191, stk. 5, yderligere forhandlinger med henblik på at udvide anvendelsesområdet for dette afsnit.

3. Underudvalget vedrørende Offentlige Indkøb mødes på anmodning af en part på et sted og tidspunkt, der aftales, og der føres en skriftlig protokol over dets møder.

AFSNIT VII

INTELLEKTUEL EJENDOM

KAPITEL 1

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

ARTIKEL 195

Mål

Målene med dette afsnit er at:

- a) fremme innovation og kreativitet og lette produktionen og markedsføringen af innovative og kreative produkter mellem parterne og
- b) skabe et passende og effektivt niveau for beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, der bidrager til overførsel og formidling af teknologi til gavn for den sociale og økonomiske velfærd og balancen mellem rettighedshaverne og offentlighedens interesse.

ARTIKEL 196

Forpligtelsernes indhold og anvendelsesområde

1. Parterne bekræfter rettighederne og forpligtelserne i henhold til WTO-aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (i det følgende benævnt "TRIPS-aftalen") og enhver anden multilateral aftale vedrørende intellektuel ejendom og aftaler, der forvaltes inden for rammerne af Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret (i det følgende benævnt "WIPO"), som parterne er part i.
2. Bestemmelserne i dette afsnit supplerer og præciserer parternes indbyrdes rettigheder og forpligtelser i henhold til TRIPS-aftalen og enhver anden multilateral aftale vedrørende intellektuel ejendom, som parterne er part i, og ingen af bestemmelserne i dette afsnit er derfor i strid med eller anfægter bestemmelserne i sådanne multilaterale aftaler.
3. Parterne anerkender behovet for at opretholde en balance mellem rettighederne for indehavere af intellektuel ejendom og offentlighedens interesser, navnlig med hensyn til uddannelse, kultur, forskning, folkesundhed, fødevarer sikkerhed, miljø, adgang til information og teknologioverførsel.
4. Parterne anerkender og bekræfter rettighederne og forpligtelserne i henhold til konventionen om den biologiske diversitet (i det følgende benævnt "CBD"), som blev vedtaget den 5. juni 1992, og støtter og tilskynder indsatsen for at skabe et gensidigt understøttende forhold mellem TRIPS-aftalen og denne konvention.

5. I denne aftale omfatter intellektuelle ejendomsrettigheder:
- a) ophavsret, herunder ophavsret til edb-programmer og databaser og beslægtede rettigheder
 - b) ophavsretsbeslægtede rettigheder
 - c) patentrettigheder
 - d) varemærker
 - e) handelsnavne, for så vidt disse er beskyttet som eksklusive ejendomsrettigheder efter den pågældende nationale ret
 - f) design
 - g) layout-design (topografier) for integrerede kredsløb
 - h) geografiske betegnelser
 - i) plantesorter
 - j) beskyttelse af fortrolige oplysninger.

6. I denne aftale omfatter beskyttelse af intellektuel ejendomsret bl.a. beskyttelse mod illoyal konkurrence som omhandlet i artikel 10a i Pariserkonventionen om beskyttelse af industriel ejendomsret (som ændret ved Stockholmakten, 1967) (i det følgende benævnt "Pariserkonventionen").

ARTIKEL 197

Almindelige principper

1. Med hensyn til bestemmelserne i dette afsnit kan hver part ved udformningen eller ændringen af sine love og bestemmelser udnytte de undtagelser og den fleksibilitet, der tillades i henhold til de multilaterale aftaler om intellektuel ejendom, navnlig i forbindelse med vedtagelse af foranstaltninger, som er nødvendige for at beskytte folkesundhed og ernæring og garantere adgang til lægemidler.

2. Parterne anerkender vigtigheden af erklæringen fra den fjerde ministerkonference i Doha og navnlig Dohaerklæringen om TRIPS-aftalen og folkesundhed, der blev vedtaget den 14. november 2001 af ministerkonferencen under WTO, og efterfølgende ændringer. Ved fortolkningen og gennemførelsen af rettighederne og forpligtelserne i henhold til dette afsnit sikrer parterne i den forbindelse overensstemmelse med Dohaerklæringen.

3. Parterne bidrager til gennemførelsen og overholdelsen af WTO's Almindelige Råds afgørelse af 30. august 2003 om punkt 6 i Dohaerklæringen og protokollen om ændring af TRIPS-aftalen, udfærdiget i Genève den 6. december 2005.
4. Parterne anerkender også betydningen af at fremme gennemførelsen af WHA-resolution 61.21 "Global Strategy and Plan of Action on Public Health, Innovation and Intellectual Property", der blev vedtaget af Verdenssundhedsforsamlingen den 24. maj 2008.
5. I henhold til TRIPS-aftalen må ingen af bestemmelserne i dette afsnit fortolkes således, at parterne forhindres i at vedtage foranstaltninger til at forhindre misbrug af intellektuelle ejendomsrettigheder fra rettighedshavernes side eller anvendelse af fremgangsmåder, som begrænser samhandelen urimeligt eller påvirker den internationale teknologioverførsel i ugunstig retning.
6. Parterne anerkender, at teknologioverførsel medvirker til at styrke de nationale kapaciteter, så der skabes et sundt og levedygtigt teknologisk grundlag.
7. Parterne anerkender indvirkningen af informations- og kommunikationsteknologier på brugen af litterære og kunstneriske værker, kunstneriske fremførelser, fonogramproduktioner og udsendelser og dermed behovet for at sikre tilstrækkelig beskyttelse af ophavsret og beslægtede rettigheder i det digitale miljø.

ARTIKEL 198

National behandling

Parterne indrømmer statsborgere fra en anden part en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, de indrømmer deres egne statsborgere, hvad angår beskyttelse¹ af intellektuel ejendom, dog med forbehold af de undtagelser, der i forvejen er omhandlet i TRIPS-aftalens artikel 3 og 5.

ARTIKEL 199

Mestbegunstigelsesbehandling

Med hensyn til beskyttelse af intellektuel ejendom indrømmes alle fordele, begunstigelser, privilegier eller immunitetsrettigheder, som en part indrømmer statsborgere fra et andet land, umiddelbart og betingelsesløst til statsborgere fra de andre parter, dog med forbehold af de undtagelser, der i forvejen er omhandlet i TRIPS-aftalens artikel 4 og 5.

¹ I artikel 198 og 199 omfatter ordet "beskyttelse" forhold, der øver indflydelse på de intellektuelle ejendomsrettigheders disponibilitet, erhvervelse, dækningsområde, opretholdelse og håndhævelse, samt forhold, der øver indflydelse på brugen af de intellektuelle ejendomsrettigheder, som specifikt er omhandlet i dette afsnit.

ARTIKEL 200

Konsumtion

Parterne kan frit indføre deres egen ordning for konsumtion af intellektuelle ejendomsrettigheder, dog med forbehold af TRIPS-aftalens bestemmelser.

KAPITEL 2

BESKYTTELSE AF BIODIVERSITET OG TRADITIONEL VIDEN

ARTIKEL 201

1. Parterne anerkender betydningen og værdien af den biologiske diversitet og dens komponenter og af tilknyttet traditionel viden, innovationer og sædvaner hos oprindelige og lokale samfund¹. Parterne bekræfter endvidere deres suveræne rettigheder over deres naturressourcer og anerkender deres rettigheder og forpligtelser som fastlagt i CBD med hensyn til adgang til genetiske ressourcer og fair og rimelig fordeling af de fordele, der udspringer af udnyttelsen af disse genetiske ressourcer.

¹ Hvor det er relevant, omfatter "oprindelige og lokale samfund" afroamerikanske efterkommere.

2. Parterne anerkender det tidligere, nuværende og fremtidige bidrag fra oprindelige og lokale samfund til bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske diversitet og alle dens komponenter og generelt bidraget fra deres oprindelige og lokale samfunds traditionelle viden¹ til nationernes kultur samt økonomiske og sociale udvikling.
3. Med forbehold af deres nationale lovgivning respekterer, bevarer og opretholder parterne, jf. artikel 8, litra j), i CBD, viden, innovationer og sædvaner hos oprindelige og lokale samfund med traditionelle livsformer, som er relevante for bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske diversitet, fremmer en bredere anvendelse heraf med forudgående samtykke fra indehaverne af denne viden, disse innovationer og sædvaner samt tilskynder til en retfærdig fordeling af de fordele, der udspringer af udnyttelsen af denne viden, disse innovationer og sædvaner.
4. I henhold til artikel 15, stk. 7, i CBD bekræfter parterne deres forpligtelse til at iværksætte foranstaltninger med henblik på at dele de fordele, der udspringer af udnyttelsen af disse genetiske ressourcer, på en fair og rimelig måde. Parterne anerkender også, at vilkår, de aftaler i fællesskab, kan omfatte forpligtelser til fordeling af fordele vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder, der udspringer af udnyttelsen af genetiske ressourcer og tilknyttet traditionel viden.
5. Colombia og EU-parten samarbejder om yderligere afklaring af problemet og begrebet uretmæssig anvendelse af genetiske ressourcer og tilknyttet viden, innovationer og sædvaner med henblik på at udpege foranstaltninger, der kan løse dette problem på en relevant måde og i overensstemmelse med bestemmelserne i international og national lovgivning.

¹ Uden at det berører gennemførelsen af dette kapitel, anerkender parterne, at begrebet traditionel viden drøftes i relevante internationale fora.

6. Parterne samarbejder i overensstemmelse med national og international lovgivning for at sikre, at intellektuelle ejendomsrettigheder støtter og ikke er i strid med parternes rettigheder og forpligtelser under CBD, hvad angår genetiske ressourcer og den tilknyttede traditionelle viden hos oprindelige og lokale samfund på deres territorier. Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel 16, stk. 3, i CBD, hvad angår lande, der leverer genetiske ressourcer, til at iværksætte foranstaltninger, der kan sikre adgang til og overførsel af teknologi, som udnytter sådanne ressourcer i overensstemmelse med indbyrdes aftalte betingelser. Denne bestemmelse berører ikke rettighederne og forpligtelserne i henhold til artikel 31 i TRIPS-aftalen.

7. Parterne anerkender fordelene ved at kræve fremlæggelse af oprindelsen af eller kilden til genetiske ressourcer og tilknyttet traditionel viden i patentansøgninger, idet dette bidrager til gennemsigtigheden i forbindelse med anvendelsen af genetiske ressourcer og tilknyttet traditionel viden.

8. Parterne sikrer i overensstemmelse med deres nationale lovgivning relevant virkning af alle sådanne krav med henblik på at støtte overensstemmelse med bestemmelserne om regulering af adgangen til genetiske ressourcer og tilknyttet traditionel viden, innovationer og sædvaner.

9. Parterne bestræber sig på at lette udvekslingen af information om patentansøgninger og meddelte patenter, der vedrører genetiske ressourcer og tilknyttet traditionel viden, på en sådan måde, at sådanne oplysninger kan inddrages i den materielle undersøgelse og navnlig ved bestemmelsen af kendt teknik.

10. Med forbehold af bestemmelserne i kapitel 6 (Samarbejde) i dette afsnit samarbejder parterne på indbyrdes aftalte betingelser om uddannelsen af patentundersøgere i undersøgelse af patentansøgninger, der vedrører genetiske ressourcer og tilknyttet traditionel viden.
11. Parterne anerkender, at databaser eller digitale biblioteker, der indeholder relevant information, er nyttige redskaber ved undersøgelsen af patentmulighederne for opfindelser, der vedrører genetiske ressourcer og tilknyttet traditionel viden.
12. I henhold til gældende international og national lovgivning er parterne enige om at samarbejde om anvendelsen af nationale rammer for adgangen til genetiske ressourcer og tilknyttet traditionel viden, innovationer og sædvaner.
13. Parterne kan efter forudgående aftale revidere dette kapitel på grundlag af resultater og konklusioner af multilaterale drøftelser.

KAPITEL 3

BESTEMMELSER VEDRØRENDE INTELLEKTUELLE EJENDOMSRETTIGHEDER

AFDELING 1

VAREMÆRKER

ARTIKEL 202

Internationale aftaler

1. Parterne overholder rettighederne og forpligtelserne i henhold til Pariserkonventionen og TRIPS-aftalen.
2. Den Europæiske Union og Colombia efterkommer protokollen til Madridarrangementet om international registrering af varemærker vedtaget i Madrid den 27. juni 1989 (i det følgende benævnt "Madridprotokollen") senest 10 år fra underskrivelsen af denne aftale. Peru gør enhver rimelig indsats for at tilslutte sig Madridprotokollen.

3. Den Europæiske Union og Peru gør enhver rimelig indsats for at overholde traktaten om varemærkeret vedtaget i Genève den 27. oktober 1994 (i det følgende benævnt "traktaten om varemærkeret"). Colombia gør enhver rimelig indsats for at tilslutte sig traktaten om varemærkeret.

ARTIKEL 203

Registreringskrav

Ethvert mærke og enhver kombination af mærker, hvorved en virksomheds varer eller tjenesteydelser kan sondres fra andre virksomheders varer eller tjenesteydelser, kan udgøre et varemærke. Sådanne mærker kan navnlig udgøres af ord, herunder kombinationer af ord, personnavne, bogstaver, tal, figurative elementer, lyde og kombinationer af farver samt af enhver kombination af sådanne mærker. Dersom mærkerne ikke i sig selv kan sondre de pågældende varer eller tjenesteydelser fra andre varer eller tjenesteydelser, kan en part gøre berettigelsen til registrering afhængig af sondringer, der fremkommer ved brugen. Parterne kan gøre det til en betingelse for registrering, at mærkerne kan opfattes visuelt.

ARTIKEL 204

Registreringsprocedure

1. Parterne bruger klassificeringen i Nicearrangementet vedrørende international klassificering af varer og tjenesteydelser til brug ved registrering af varemærker vedtaget i Nice den 15. juni 1957 som ændret til at klassificere de varer og tjenesteydelser, varemærkerne anvendes for.
2. Parterne¹ påser, at der findes en ordning for registrering af varemærker, hvor alle endelige beslutninger, der træffes af den relevante varemærkemyndighed, er begrundede og foreligger på skrift. Begrundelsen for et afslag på registrering af et varemærke meddeles skriftligt til ansøgeren, der skal have mulighed for at anfægte et sådant afslag og for at påklage et endeligt afslag til domstolene. Parterne giver mulighed for at gøre indsigelse mod ansøgninger om varemærker. Sådanne indsigelsesprocedurer skal være baseret på princippet om kontradiktion. Parterne stiller en offentligt tilgængelig elektronisk database over varemærkeansøgninger og -registreringer til rådighed.

¹ For EU-partens vedkommende gælder forpligtelserne, jf. dette stykke, kun for Den Europæiske Union med hensyn til dens EF-varemærke.

ARTIKEL 205

Velkendte varemærker

Parterne samarbejder med henblik på at håndhæve beskyttelsen af velkendte varemærker, jf. artikel 6a i Pariserkonventionen og artikel 16, stk. 2 og 3, i TRIPS-aftalen.

ARTIKEL 206

Undtagelser fra de rettigheder, der er knyttet til et varemærke

1. Forudsat at der tages hensyn til varemærkeindehaverens og tredjemands legitime interesser, tillader hver part som en begrænset undtagelse¹ fra de rettigheder, der er knyttet til et varemærke, rimelig erhvervsmæssig brug af eget navn og adresse eller deskriptive udtryk vedrørende art, kvalitet, kvantitet, tiltænkt formål, værdi, geografisk oprindelse, tidspunkt for produktion af varerne eller levering af tjenesteydelserne eller andre karakteristika for varerne eller tjenesteydelserne.

¹ En begrænset undtagelse er en undtagelse, der tillader tredjemand at anvende deskriptive udtryk på markedet uden krav om at indhente rettighedshaverens samtykke, såfremt det sker i god tro og ikke udgør anvendelse som et varemærke.

2. Parterne tillader endvidere begrænsede undtagelser for en person til at anvende varemærket, hvor det er nødvendigt for at angive det tiltænkte formål med et produkt eller en tjenesteydelse, navnlig som tilbehør eller reservedele, for så vidt dette sker i overensstemmelse med redelig markedsføringsskik.

AFDELING 2

GEOGRAFISKE BETEGNELSER

ARTIKEL 207

Denne afdelings anvendelsesområde

Følgende gælder for anerkendelse og beskyttelse af geografiske betegnelser, der har oprindelse i en parts territorium:

- a) Geografiske betegnelser er i dette afsnit betegnelser, der består af navnet på et bestemt land, en bestemt region eller et bestemt lokalt sted, eller et navn, som uden at være navnet på et bestemt land, en bestemt region eller et bestemt lokalt henviser til et bestemt geografisk område, og som beskriver et produkt, hvis kvalitet, renommé eller andre kendetegn i alt væsentligt skyldes det geografiske område, som produktet har oprindelse i, med dets iboende naturlige og menneskelige faktorer.

- b) En parts geografiske betegnelser, der skal beskyttes af en anden part, er kun omfattet af dette afsnit, hvis de er anerkendt og udpeget som sådanne i oprindelseslandet.
- c) Parterne beskytter geografiske betegnelser for landbrugsprodukter, fødevarer, vine, spiritus og vine tilsat aromastoffer, som er anført i tillæg 1 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser) i overensstemmelse med de procedurer, der er omhandlet i artikel 208 med virkning fra denne aftales ikrafttræden.
- d) Geografiske betegnelser for landbrugsprodukter, fødevarer, vine, spiritus og vine tilsat aromastoffer, som er anført i tillæg 1 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser), kan være beskyttet i henhold til parternes gældende love og bestemmelser. Parterne anerkender, at geografiske betegnelser, der er anført i tillæg 2 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser), er beskyttet som geografiske betegnelser i oprindelseslandet.
- e) Anvendelsen¹ af geografiske betegnelser, der vedrører produkter med oprindelse i en parts territorium, er udelukkende forbeholdt fabrikanter, producenter eller håndværkere med produktions- eller fabrikationsfaciliteter på det lokale sted eller i regionen i den part, der udpeges eller beskrives af den pågældende betegnelse.
- f) Hvis en part indfører eller opretholder en ordning for godkendelse af anvendelsen af geografiske betegnelser, gælder en sådan ordning kun for geografiske betegnelser med oprindelse i partens territorium.

¹ I dette litra forstås ved "anvendelse" produktion og/eller behandling og/eller forarbejdning af det produkt, der beskrives af den geografiske betegnelse.

- g) Offentlige eller private organer, der repræsenterer parter, som beskyttes af geografiske betegnelser, eller organer, der er udpeget til dette formål, råder over ordninger, der muliggør effektiv kontrol med anvendelsen af beskyttede geografiske betegnelser.
- h) Geografiske betegnelser, der er beskyttet i henhold til dette afsnit, må ikke, så længe de er beskyttet i deres oprindelsesland, betragtes som en almen eller generisk betegnelse for det produkt, de identificerer.

ARTIKEL 208

Eksisterende geografiske betegnelser

1. Efter gennemførelsen af en indsigelsesprocedure og efter undersøgelse af de geografiske betegnelser, der er anført for Den Europæiske Union i tillæg 1 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser), som EU-parten har registreret, beskytter de undertegnende Andeslande sådanne geografiske betegnelser i overensstemmelse med det beskyttelsesniveau, der er omhandlet i denne afdeling.
2. Efter gennemførelsen af en indsigelsesprocedure og efter undersøgelse af de geografiske betegnelser, der er anført for et undertegnende Andesland i tillæg 1 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser), som det pågældende undertegnende Andesland har registreret, beskytter EU-parten sådanne geografiske betegnelser i overensstemmelse med det beskyttelsesniveau, der er omhandlet i denne afdeling.

ARTIKEL 209

Tilføjelse af nye geografiske betegnelser

1. Parterne er enige om muligheden for at føje nye geografiske betegnelser til tillæg 1 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser) efter gennemførelsen af en indsigelsesprocedure og efter undersøgelse af de geografiske betegnelser, der er omhandlet i artikel 208.
2. En part, der ønsker at føje en ny geografisk betegnelse til sin liste i tillæg 1 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser), indgiver en anmodning herom til en anden part inden for rammerne af Underudvalget vedrørende Intellectuel Ejendom.
3. Datoen for ansøgning om beskyttelse er datoen for overførslen af ansøgningen til en anden part. Denne udveksling af information sker inden for rammerne af Underudvalget vedrørende Intellectuel Ejendom.

ARTIKEL 210

Omfang af beskyttelse af geografiske betegnelser

1. De geografiske betegnelser for en part, der er anført i tillæg 1 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser), og geografiske betegnelser, der tilføjes i henhold til artikel 209, beskyttes af en anden part mod mindst:
 - a) kommerciel anvendelse af en sådan beskyttet geografisk betegnelse:
 - i) i forbindelse med identiske eller tilsvarende produkter, der ikke er i overensstemmelse med produktspecifikationen for den geografiske betegnelse, eller
 - ii) for så vidt en sådan anvendelse udnytter den geografiske betegnelses omdømme
 - b) enhver anden ikke-godkendt anvendelse¹ af andre geografiske betegnelser end betegnelser, der identificerer vine, vine tilsat aromastoffer eller spiritus, som skaber forvirring, herunder endda i tilfælde, hvor navnet er ledsaget af udtryk som f.eks. stil, type, efterligning eller lignende, der skaber forvirring hos forbrugeren; med forbehold af dette litra, hvis en part ændrer sin lovgivning med det formål at beskytte andre geografiske betegnelser end betegnelser, der identificerer vine, vine tilsat aromastoffer eller spiritus, på et højere niveau end den beskyttelse, der er omhandlet i denne aftale, udvider denne part en sådan beskyttelse til de geografiske betegnelser, der er anført i tillæg 1 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser)

¹ Udtrykket "ikke-godkendt anvendelse" kan omfatte enhver form for misbrug, efterligning eller levendegørelse.

- c) for så vidt angår geografiske betegnelser, der identificerer vine, vine tilsat aromastoffer eller spiritus, i det mindste for denne slags produkter, enhver form for misbrug, efterligning eller antydning, selv om produktets virkelige oprindelse er angivet, eller det beskyttede navn er oversat eller ledsaget af udtryk som f.eks. "stil", "type", "metode", "som produceret i", "efterligning", "smag", "lignende" osv.
- d) enhver anden form for falsk eller vildledende angivelse af produktets herkomst, oprindelse, art og vigtigste egenskaber på den indre eller ydre emballage, i reklamer, der vedrører det pågældende produkt, som kan give et fejlagtigt indtryk af produktets oprindelse
- e) enhver anden praksis, der kan vildlede forbrugerne med hensyn til produktets virkelige oprindelse.

2. Hvis en part i forbindelse med forhandlinger med et tredjeland påtænker at beskytte en geografisk betegnelse fra dette tredjeland, og den pågældende betegnelse er identisk med en geografisk betegnelse hos en anden part, skal sidstnævnte part underrettes herom og gives lejlighed til fremsætte bemærkninger, inden betegnelsen bliver beskyttet.

3. Parterne underretter hinanden, hvis en geografisk betegnelse ophører med at være beskyttet i oprindelseslandet.

ARTIKEL 211

Forhold til varemærker

1. Parterne giver afslag på eller giver mulighed for at ugyldiggøre et varemærke, der svarer til en af situationerne i artikel 210, stk. 1, i forbindelse med en beskyttet geografisk betegnelse for en identisk eller tilsvarende vare, hvis ansøgningen om registrering af varemærket er indsendt efter datoen for ansøgningen om beskyttelse af den geografiske betegnelse på det pågældende område.
2. Uden at det berører begrundelsen for afslaget på beskyttelse af geografiske betegnelser i overensstemmelse med parternes nationale lovgivning, er parterne ikke forpligtede til at beskytte en geografisk betegnelse, hvis beskyttelsen som følge af et varemærkes anseelse og omdømme vil kunne vildlede forbrugerne med hensyn til produktets virkelige oprindelse.

ARTIKEL 212

Almindelige regler

1. Parterne kan udveksle yderligere information om de tekniske specifikationer for de produkter, der er beskyttet af geografiske betegnelser i tillæg 1 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser) i Underudvalget vedrørende Intellectuel Ejendom. Parterne kan endvidere lette udvekslingen af information om kontrolorganerne inden for deres territorium.
2. Intet i denne afdeling forpligter en part til at beskytte en geografisk betegnelse, hvis betegnelsen ikke er eller ophører med at være beskyttet i oprindelseslandet. Den part, som er oprindelsesland for en geografisk betegnelse, underretter de andre parter, hvis en sådan geografisk betegnelse ophører med at være beskyttet i oprindelseslandet.
3. En produktspecifikation som omhandlet i denne afdeling, er den specifikation, som er godkendt, herunder alle ændringer, af myndighederne i den part, på hvis territorium produktet har oprindelse.

ARTIKEL 213

Samarbejde og gennemsigtighed

1. Inden for rammerne af Underudvalget vedrørende Intellectuel Ejendom kan en part anmode en anden part om oplysninger om overensstemmelse for produkter med geografiske betegnelser, der er beskyttet i henhold til denne afdeling, med produktspecifikationer og ændringer samt kontaktpunkter med henblik på at lette kontrollen, hvis det er nødvendigt.
2. Med hensyn til en anden parts geografiske betegnelser, der er beskyttet i henhold til denne afdeling, kan hver part offentliggøre de respektive produktspecifikationer eller et resumé heraf og kontaktpunkter med henblik på at lette kontrollen.

ARTIKEL 214

Denne afdeling berører ikke rettigheder, parterne allerede har anerkendt i frihandelsaftaler med tredjelande.

AFDELING 3

OPHAVSRET OG BESLÆGTEDE RETTIGHEDER

ARTIKEL 215

Beskyttelse

1. Parterne beskytter ophavsmænds rettigheder til deres litterære og kunstneriske værker så effektivt og ensartet som muligt. Parterne beskytter også rettighederne for udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer og radio- og fjernsynsselskaber, hvad angår deres fremførelser, fonogramproduktioner og udsendelser.
2. Parterne overholder de eksisterende rettigheder og forpligtelser i medfør af Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker af 9. september 1886 (i det følgende benævnt "Bernerkonventionen"), den internationale konvention om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender af 26. oktober 1961 (i det følgende benævnt "Romkonventionen"), WIPO's traktat om ophavsret (i det følgende benævnt "WCT") og WIPO's traktat om fremførelser og fonogrammer (i det følgende benævnt "WPPT"), som begge blev vedtaget den 20. december 1996.

ARTIKEL 216

Ideelle rettigheder

1. Uafhængigt af ophavsmandens økonomiske rettigheder og selv efter overdragelsen af sådanne rettigheder har en ophavsmand ret til mindst at kræve sig navngivet som ophavsmand og til at fremsætte indsigelse mod enhver form for omarbejdelse, forvanskning eller ændring i øvrigt af værket, som vil være krænkende for dennes anseelse.
2. En ophavsmands rettigheder i henhold til stk. 1 består stadig efter dennes død, i det mindste indtil de økonomiske rettigheders ophør, og kan udøves af de personer eller institutioner, der er bemyndigede hertil ifølge den lovgivning, som gælder for det land, hvor beskyttelsen påberåbes.
3. Uafhængigt af de udøvende kunstners økonomiske rettigheder og selv efter overdragelsen af sådanne rettigheder har en udøvende kunstner i forbindelse med sine hørbare live-fremførelser og fremførelser optaget på fonogram ret til at kræve sig navngivet som den udøvende kunstner, medmindre dette er udelukket som følge af den måde, hvorpå der gøres brug af fremførelsen, ligesom den pågældende kan fremsætte indsigelse mod enhver form for omarbejdelse, forvanskning eller ændring i øvrigt af sin fremførelse, som vil være krænkende for den pågældendes anseelse. Dette stykke gælder med forbehold af andre ideelle rettigheder, der anerkendes i den nationale lovgivning.

4. Retsmidlerne til håndhævelse af de ved denne artikel indrømmede rettigheder følger af den lovgivning, der gælder for den part, hvor beskyttelsen påberåbes.

5. Parterne kan sikre en højere grad af beskyttelse af ideelle rettigheder end den, der fastsættes ved denne artikel.

ARTIKEL 217

Kollektive forvaltningsselskaber

Parterne anerkender betydningen af kollektive forvaltningsselskaber for ophavsret og beslægtede rettigheder med henblik på at sikre effektiv forvaltning af de rettigheder, de varetager, og en rimelig fordeling af de indsamlede vederlag, som står i forhold til udnyttelsen af værker, fremførelser eller fonogrammer, inden for rammerne af gennemsigtighed og god forvaltningspraksis i overensstemmelse med parternes nationale lovgivning.

ARTIKEL 218

Varighed af ophavsretten

1. Rettighederne for ophavsmanden til et litterært eller kunstnerisk værk, jf. artikel 2 i Bernerkonventionen, består i ophavsmandens levetid og 70 år efter dennes død.
2. Tilkommer ophavsretten flere, som har samarbejdet ved værkets frembringelse, beregnes den i stk. 1 nævnte beskyttelsestid fra den længstlevende ophavsmands død.
3. For anonyme eller pseudonyme værker er beskyttelsestiden 70 år efter det tidspunkt, da værket lovligt blev gjort tilgængeligt for offentligheden. Når ophavsmandens pseudonym ikke efterlader tvivl om dennes identitet, fastsættes beskyttelsestiden i henhold til stk. 1. Hvis ophavsmanden til anonyme eller pseudonyme værker afslører sin identitet i ovennævnte periode, fastsættes beskyttelsestiden i henhold til stk. 1. Det kan ikke kræves, at parterne beskytter anonyme eller pseudonyme værker, hvor det er rimeligt at antage, at deres ophavsmand har været død i 70 år.

4. Når den tid, i hvilken et værk bortset fra et fotografisk værk eller brugskunst er beskyttet, beregnes på grundlag af andet end en fysisk persons levetid, må denne varighed ikke være på mindre end 70 år regnet fra udgangen af det kalenderår, i hvilket den autoriserede offentliggørelse fandt sted, eller, dersom der ikke har fundet nogen sådan autoriseret offentliggørelse sted inden 50 år efter værkets frembringelse, 70 år regnet fra udgangen af det kalenderår, i hvilket det blev frembragt.

5. Beskyttelsestiden for kinematografiske eller audiovisuelle værker er mindst 70 år efter det tidspunkt, da værket blev gjort tilgængeligt for offentligheden med ophavsmandens samtykke, eller, dersom der ikke har fundet nogen sådan autoriseret offentliggørelse sted, 50 år efter værkets frembringelse. Alternativt kan parterne fastsætte, at beskyttelsestiden for kinematografiske eller audiovisuelle værker udløber 70 år efter, at den sidste person, der er udpeget som ophavsmand i henhold til national lovgivning, er død.

ARTIKEL 219

Varighed af beslægtede rettigheder

1. Den beskyttelse, der skal indrømmes udøvende kunstnere i henhold til denne aftale, varer mindst indtil udgangen af en periode på 50 år regnet fra udgangen af det år, hvor fremførelsen blev optaget.

2. Den beskyttelse, der skal indrømmes fremstillere af fonogrammer i henhold til denne aftale, skal mindst vare til udgangen af en periode på 50 år regnet fra udgangen af det år, hvor fonogrammet blev udgivet, eller, hvis en sådan udgivelse ikke finder sted inden 50 år efter optagelsen af fonogrammet, mindst 50 år fra udgangen af det år, hvor optagelsen blev foretaget.
3. Den beskyttelsestid, der indrømmes radio- og fjernsynsselskaber, strækker sig over mindst 50 år regnet fra udgangen af det kalenderår, i hvilket radio- og fjernsynstransmissionen fandt sted.

ARTIKEL 220

Radio- og fjernsynsudsendelse og overføring til offentligheden

1. I denne artikel forstås ved:
 - "radio- og fjernsynsudsendelse": en for offentligheden bestemt udsendelse ved hjælp af radiobølger af lyd eller af billede og lyd eller af udtryk herfor i en anden form. En sådan udsendelse via satellit er også en "radio- eller fjernsynsudsendelse". Udsendelse af kodede signaler er også en "radio- eller fjernsynsudsendelse", hvis apparaturet til dekodning stilles til rådighed for offentligheden af radio- eller fjernsynsforetagendet eller med dettes samtykke

- "overføring til offentligheden" af en fremførelse eller et fonogram: offentlig udsendelse ved hjælp af ethvert andet medium end radio og fjernsyn af lyden fra en fremførelse eller af den lyd eller lyd udtrykt i en anden form, der er optaget på et fonogram. I forbindelse med stk. 3 forstås ved "overføring til offentligheden" også det forhold, at den lyd eller lyd udtrykt i en anden form, der er optaget på et fonogram, gøres hørbar for offentligheden.
2. Udøvende kunstnere har med hensyn til deres fremførelser eneret til at tillade:
- a) radio- eller fjernsynsudsendelse og anden overføring til offentligheden af deres ikke optagne fremførelser, undtagen hvis fremførelsen allerede i sig selv er en radio- eller fjernsynsudsendelse, og
 - b) optagelse af deres ikke optagne fremførelser.
3. Udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer har ret til et enkelt rimeligt vederlag for direkte eller indirekte brug af et i kommercielt øjemed udgivet fonogram til radio- eller fjernsynsudsendelse eller anden overføring til offentligheden. Parterne fastsætter i deres nationale lovgivning, at kravet om det enkelte rimelige vederlag fra brugeren skal fremsættes af den udøvende kunstner, af fremstilleren af fonogrammet eller af begge. Parterne kan fastsætte national lovgivning om, hvorledes den udøvende kunstner og fremstilleren af fonogrammet skal dele det enkelte rimelige vederlag, hvis der ikke mellem den udøvende kunstner og fremstilleren af fonogrammet er indgået aftale herom.

4. Parterne tillægger udøvende kunstnere eneret til i forbindelse med deres optagne fremførelser at tillade eller forbyde:

- a) direkte eller indirekte reproduktion
- b) distribution gennem salg eller anden form for overførsel af ejerskab
- c) leje til offentligheden af originalen eller genparter heraf
- d) trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse på en sådan måde, at medlemmer af offentligheden kan få adgang til dem fra et sted og på et tidspunkt, de vælger individuelt.

5. Hvis de udøvende kunstnere har overdraget retten til tilrådighedsstillelse eller retten til udlejning, kan parterne sikre, at de udøvende kunstnere bevarer en ret, der ikke kan gives afkald på, til et rimeligt vederlag, som kan opkræves af en forvaltningsorganisation, der er behørigt autoriseret i henhold til den nationale lovgivning.

6. Parterne kan indrømme udøvende kunstnere, der frembringer audiovisuelle værker, ret, der ikke kan gives afkald på, til et rimeligt vederlag for radio- og fjernsynsudsendelse eller overføring til offentligheden af deres optagne fremførelser, idet vederlaget kan opkræves af en forvaltningsorganisation, der er behørigt autoriseret i henhold til den nationale lovgivning.

7. Parterne kan i deres nationale lovgivning fastsætte begrænsninger af eller undtagelser fra de rettigheder, der indrømmes udøvende kunstnere, som frembringer audiovisuelle værker, i visse særlige tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af fremførelsen og ikke indebærer urimelig skade for de udøvende kunstners legitime interesser.

8. Parterne tillægger radio- og fjernsynsselskaber eneret til at tillade eller forbyde genudsendelse af deres udsendelser mindst ved hjælp af radiobølger.

ARTIKEL 221

Beskyttelse af tekniske foranstaltninger

Parterne overholder bestemmelserne i artikel 11 i WCT og artikel 18 i WPPT.

ARTIKEL 222

Beskyttelse af oplysninger om rettighedsforvaltning

Parterne overholder bestemmelserne i artikel 12 i WCT og artikel 19 i WPPT.

ARTIKEL 223

Kunstneres følgeret til kunstværker

1. Med forbehold af Bernerkonventionens artikel 14b, stk. 2, indfører parterne for ophavsmanden til et originalkunstværk en følgeret, som er en uoverdragelig og ufravigelig ret til et vederlag baseret på salgsprisen ved ethvert videresalg af det pågældende kunstværk efter ophavsmandens første afhændelse af det.
2. Den i stk. 1 nævnte ret finder anvendelse i overensstemmelse med den nationale lovgivning på alt videresalg, hvor der som sælgere, købere eller formidlere deltager professionelle på kunstmarkedet, herunder auktionshuse, kunstgallerier og alle kunsthandlere i øvrigt.

AFDELING 4

DESIGN

ARTIKEL 224

Internationale aftaler

Parterne gør enhver rimelig indsats for at efterkomme Genèveaftalen om Haagarrangementet vedrørende international registrering af industrielle design vedtaget i Genève den 2. juli 1999.

ARTIKEL 225

Krav vedrørende beskyttelse af design¹

1. Parterne træffer foranstaltninger til beskyttelse af uafhængigt frembragte design, der er nye. Hvis det kræves i henhold til en parts lovgivning, kræves også en individuel karakter for sådanne design. Beskyttelsen ydes ved registrering og giver indehaverne eneret i overensstemmelse med denne afdeling.

¹ For så vidt angår denne afdeling, indrømmer Den Europæiske Union også beskyttelse til ikke-registrerede design, når de opfylder kravene i Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design, senest ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1891/2006 af 18. december 2006.

2. Et design, der finder anvendelse på eller indgår i et produkt, som udgør en komponent af et sammensat produkt, kan kun beskyttes i henhold til stk. 1, hvis komponenten efter at være blevet inkorporeret i det sammensatte produkt¹ fortsat er synlig under normal brug² af dette produkt, og i det omfang de synlige elementer af komponenten i sig selv opfylder kravene for beskyttelse.

ARTIKEL 226

Rettigheder knyttet til registrering

1. Indehaveren af et registreret design har eneret til at forhindre, at tredjemand, som ikke har indehaverens samtykke, fremstiller, sælger eller importerer, eksporterer, lagerfører et sådant produkt eller bruger artikler, der bærer eller inkorporerer det beskyttede design, dersom en sådan handling har en kommerciel målsætning.
2. Indehaveren af et registreret design har også ret til at anlægge sag mod personer, der producerer eller markedsfører et produkt, hvis design kun udviser mindre forskelle i forhold til det beskyttede design, eller hvis udseende er det samme som sidstnævnte beskyttede design.

¹ I denne afdeling forstås ved "sammensat produkt": et produkt, der består af flere komponenter, som kan udskiftes, således at produktet kan skilles ad og samles igen.

² I denne afdeling forstås ved "normal brug": brug foretaget af slutbrugeren, ekskl. vedligeholdelse, servicering eller reparation.

ARTIKEL 227

Beskyttelsens varighed

Beskyttelsen af et industrielt design varer i mindst 10 år fra datoen for indgivelse af ansøgningen om registrering. Parterne kan gennemføre en længere beskyttelsestid i deres nationale lovgivning.

ARTIKEL 228

Undtagelser

1. Parterne kan fastsætte begrænsede undtagelser fra beskyttelsen af design, forudsat at sådanne undtagelser ikke i urimeligt omfang strider mod den normale udnyttelse af beskyttede design og ikke indebærer urimelig skade for de legitime interesser, som indehaveren af det beskyttede design har, under hensyn til tredjemands legitime interesser.
2. Designbeskyttelse gælder ikke for design, der i alt væsentligt er dikteret af tekniske eller funktionelle forhold.

3. Der kan ikke erhverves mønsteret til de elementer af et produkts udseende, der nødvendigvis må reproduceres i deres nøjagtige form og dimensioner, for at det produkt, som designet indgår i eller finder anvendelse på, rent mekanisk kan kobles til et andet produkt eller placeres i, på eller omkring et andet produkt eller bringes i kontakt med et andet produkt, således at begge produkter opfylder deres funktion.
4. Der kan ikke erhverves mønsteret til et design, som strider mod den offentlige orden eller sædeligheden.

ARTIKEL 229

Forholdet til ophavsret

Genstanden for beskyttelse af et design kan være ophavsretligt beskyttet, hvis betingelserne for en sådan beskyttelse opfyldes. Hver part fastsætter, i hvilket omfang og under hvilke betingelser der opnås en sådan beskyttelse, herunder kravet til originalitet.

AFDELING 5

PATENTER

ARTIKEL 230

1. Parterne overholder artikel 2-9 i Budapesttraktaten om international anerkendelse af deponering af mikroorganismer med henblik på patentprocedurer udfærdiget i Budapest den 28. april 1977 og ændret den 26. september 1980.
2. Den Europæiske Union gør enhver rimelig indsats for at overholde patentlovstraktaten vedtaget i Genève den 1. juni 2000 (i det følgende benævnt "PLT"). De undertegnende Andeslande gør enhver rimelig indsats for at efterkomme PLT.

3. Hvis markedsføringen af farmaceutiske produkter eller kemiske produkter til landbruget¹ i en part kræver godkendelse foretaget af partens kompetente myndigheder, bestræber denne part sig på at behandle ansøgningen herom hurtigt med henblik på at undgå unødige forsinkelser. Parterne samarbejder og yder gensidig bistand for at opfylde dette mål.

4. Med hensyn til farmaceutiske produkter, der er omfattet af et patent, kan hver part i overensstemmelse med sin nationale lovgivning fastlægge ordninger, der kan kompensere patentindehaveren for urimelig begrænsning af den effektive patientperiode som følge af den første markedsføringsgodkendelse af produktet i partens territorium. En sådan ordning omhandler alle enerettigheder til et patent med forbehold af samme begrænsninger og undtagelser som det oprindelige patent.

¹ I dette afsnit forstås ved "kemiske produkter til landbruget" for EU-partens vedkommende: aktive stoffer og præparater, som indeholder et eller flere aktive stoffer i den form, i hvilken de leveres til brugeren, og som er bestemt til at:

- a) beskytte planter eller planteprodukter mod alle skadegørere eller forebygge sådanne skadegøreres angreb, for så vidt sådanne stoffer eller præparater ikke er defineret i nedenstående bestemmelser
- b) øve indflydelse på planterets livsprocesser på anden måde end som ernæring (f.eks. vækstregulerende midler)
- c) bevare planteprodukter, for så vidt der ikke findes særlige bestemmelser fra Rådet eller Kommissionen om konserveringsmidler for sådanne stoffer eller præparater
- d) ødelægge uønskede planter eller
- e) ødelægge plantedele, bremse eller forebygge uønsket vækst af planter.

AFDELING 6

Beskyttelse af data om visse regulerede produkter

ARTIKEL 231

1. Parterne beskytter fortrolige forsøgsdata eller andre data vedrørende sikkerhed og effektivitet af farmaceutiske produkter¹ og kemiske produkter til landbruget i overensstemmelse med TRIPS-aftalens artikel 39 og partens nationale lovgivning.

2. I henhold til stk.1 og med forbehold af stk. 4 indrømmer en part, der som betingelse for at godkende markedsføringen af farmaceutiske produkter eller kemiske produkter til landbruget, som indeholder nye kemiske enheder, kræver indgivelse af fortrolige forsøgsdata eller andre data vedrørende sikkerhed og effektivitet, en eneretsperiode på normalt fem år fra datoen for markedsføringsgodkendelsen inden for partens territorium for farmaceutiske produkter og 10 år for kemiske produkter til landbruget, idet en tredjemand i denne periode ikke kan markedsføre et produkt baseret på sådanne data, medmindre den pågældende dokumenterer et udtrykkeligt samtykke fra indehaveren af de beskyttede data eller sine egne forsøgsdata.

¹ For Colombias og EU-partens vedkommende omfatter denne beskyttelse databeskyttelse af biologiske og bioteknologiske produkter. For Perus vedkommende beskyttes fortrolige oplysninger om sådanne produkter mod offentliggørelse og fremgangsmåder, der er i strid med redelig markedsføringsskik, jf. artikel 39, stk. 2, i TRIPS-aftalen, ved manglende specifik lovgivning i den henseende.

3. I denne artikel er en "ny kemisk enhed" en enhed, der ikke tidligere er blevet godkendt på partens territorium til brug i et farmaceutisk produkt eller et kemisk produkt til landbruget i henhold til partens nationale lovgivning. I overensstemmelse dermed behøver parterne ikke anvende denne artikel i forbindelse med farmaceutiske produkter, der indeholder en kemisk enhed, som tidligere er blevet godkendt på partens territorium.

4. Parterne kan regulere:

- a) undtagelser af hensyn til offentlighedens interesser, nationale nødsituationer eller tvingende grunde, som er nødvendige for at tillade tredjemand adgang til disse data, og
- b) forkortede procedurer for markedsføringsgodkendelser på deres territorium baseret på markedsføringsgodkendelser, der er givet af en anden part. I et sådant tilfælde begynder eneretsperioden for brug af de data, der er indgivet i forbindelse med ansøgningen om godkendelse, på datoen for den første markedsføringsgodkendelse, der anvendes som grundlag, når godkendelsen gives inden for seks måneder efter indgivelse af en udførlig ansøgning.

5. Hvad angår kemiske produkter til landbruget, kan parterne indføre procedurer, der gør det muligt at indgive eller henvise til fortrolige data om sikkerhed og effektivitet i forbindelse med forsøg og studier, som involverer hvirveldyr. I beskyttelsestiden kompenserer personer, der ønsker at anvende disse data, indehaveren af de beskyttede data. Omkostningerne til en sådan kompensation fastsættes på en fair, rimelig, gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde. Retten til sådan kompensation gælder, så længe beskyttelsen af de fortrolige data om sikkerhed og effektivitet varer.

6. I henhold til bestemmelserne i artikel 197, stk. 5, forhindrer den beskyttelse, der er omhandlet i denne artikel, ikke en part i at vedtage foranstaltninger til at forhindre misbrug af intellektuelle ejendomsrettigheder eller anvendelse af fremgangsmåder, som begrænser samhandelen urimeligt.

AFDELING 7

PLANTESORTER

ARTIKEL 232

Parterne samarbejder for at fremme og sikre beskyttelsen af plantesorter baseret på den internationale konvention om beskyttelse af plantenyheder (i det følgende benævnt "UPOV-konventionen") som ændret den 19. marts 1991, herunder valgfri undtagelse af den rettighed, der er knyttet til avlere, jf. artikel 15, stk. 2, i denne konvention.

AFDELING 8

ILLOYAL KONKURRENCE

ARTIKEL 233

1. Parterne indrømmer effektiv beskyttelse mod illoyal konkurrence i henhold til artikel 10a i Pariserkonventionen. Til det formål betragtes enhver handling, der udføres i forbindelse med industriel ejendom i handelssammenhæng, som er i strid med redelig markedsføringsskik, som illoyal i overensstemmelse med parternes nationale lovgivning.
2. I overensstemmelse med parternes nationale lovgivning kan denne artikel anvendes, uden at det berører den beskyttelse, der indrømmes i henhold til dette afsnit.

KAPITEL 4

HÅNDHÆVELSE AF INTELLEKTUELLE EJENDOMSRETTIGHEDER

AFDELING 1

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

ARTIKEL 234

1. Uden at det berører deres rettigheder og forpligtelser i henhold til TRIPS-aftalen, særlig del III, fastsætter parterne de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, jf. dette kapitel, som er nødvendige for at sikre håndhævelsen af de intellektuelle ejendomsrettigheder som defineret i artikel 196, stk. 5, litra a) til i).
2. Bestemmelserne i henhold til dette kapitel skal omfatte foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er hurtige og effektive, står i et rimeligt forhold til krænkelsen og har afskrækkende virkning, og de skal anvendes på en sådan måde, at der ikke opstår hindringer for lovlig samhandel, og at der ydes garanti mod misbrug af dem.

3. Procedurene for håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder skal være fair og rimelige, de må ikke være unødigt komplicerede eller udgiftskrævende, og de må ikke indebære urimelige frister eller medføre ugrundede forsinkelser.

4. Dette kapitel giver ikke parterne pligt til at indføre et retssystem til håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, som er adskilt fra systemet for lovhåndhævelse generelt, eller en pligt med hensyn til fordeling af ressourcer til håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og lovhåndhævelse generelt.

AFDELING 2

CIVILE OG ADMINISTRATIVE RETSMIDLER OG PROCEDURER

ARTIKEL 235

Artikel 237, 239 og 240 finder anvendelse på handlinger i kommerciel målestok, og parterne kan, hvis det er tilladt i henhold til deres nationale lovgivning, anvende de foranstaltninger, der er omhandlet i disse artikler, i forbindelse med andre handlinger.

ARTIKEL 236

Rekvirenter

Parterne anerkender som personer, der kan anmode om anvendelse af de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, som er omhandlet i denne afdeling og i del III af TRIPS-aftalen:

- a) indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse
- b) alle andre personer, der har tilladelse til at anvende disse rettigheder, navnlig indehavere af eksklusivlicenser og andre licenshavere, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse
- c) organisationer til kollektiv forvaltning af intellektuelle ejendomsrettigheder, der efter reglerne er officielt anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse
- d) faglige interesseorganisationer, der efter reglerne er anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse.

ARTIKEL 237

Bevismateriale

Parterne træffer i tilfælde af krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed i kommerciel målestok de nødvendige foranstaltninger til, at de kompetente retslige myndigheder, når det er hensigtsmæssigt, på begæring af en part kan kræve fremlæggelse af dokumenter med bankoplysninger samt finansielle og kommercielle oplysninger, som modparten har kontrol over, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes.

ARTIKEL 238

Foranstaltninger til sikring af bevismateriale

Parterne sikrer, allerede inden behandlingen af en sag vedrørende realiteten påbegyndes, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af en person, der har fremført et rimeligt tilgængeligt bevismateriale til støtte for sin påstand om, at hans intellektuelle ejendomsret er blevet krænket eller vil blive krænket, træffer afgørelse om, at der omgående skal iværksættes effektive og forholdsmæssige foreløbige foranstaltninger med henblik på at sikre det relevante bevismateriale i forbindelse med den påståede krænkelse, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes. Sådanne foranstaltninger kan bl.a. omfatte en udførlig beskrivelse af de omtvistede varer med eller uden udtagning af prøver eller, hvis det er tilladt i henhold til den nationale lovgivning, en beslaglæggelse af disse varer og, når det er hensigtsmæssigt, af de materialer og redskaber, der har været anvendt ved fremstillingen og/eller distributionen af disse varer, og af de hertil hørende dokumenter. Disse foranstaltninger træffes, om nødvendigt uden at modparten høres, især hvis en forsinkelse vil kunne påføre rettighedshaveren et uopretteligt tab, eller hvor der foreligger en påviselig risiko for tilintetgørelse af bevismateriale.

ARTIKEL 239

Ret til information

1. Parterne sikrer, at de kompetente retslige myndigheder i forbindelse med sager om krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed og som svar på en velbegrundet og forholdsmæssig afpasset begæring fra rekvirenten kan pålægge rettighedskrænkeren og/eller enhver anden person at give oplysninger om oprindelsen af og distributionskanalerne for de varer eller tjenesteydelser, der krænker en intellektuel ejendomsrettighed, såfremt den pågældende:

- a) er fundet i besiddelse af de omtvistede varer i kommerciel målestok
- b) er fundet i færd med at anvende de omtvistede tjenesteydelser i kommerciel målestok
- c) er fundet i færd med at yde tjenesteydelser, der anvendes i de omtvistede aktiviteter, i kommerciel målestok
- d) er blevet identificeret af den i litra a), b) eller c) omhandlede person som indblandet i produktion, fremstilling eller distribution af sådanne varer eller levering af sådanne tjenesteydelser.

2. De i stk. 1 nævnte oplysninger omfatter i givet fald:

- a) navn og adresse på producenter, fremstillere, distributører, leverandører og andre tidligere indehavere af varer eller tjenesteydelser samt på engros- og detailhandelsled

- b) oplysninger om producerede, fremstillede, leverede, modtagne eller bestilte mængder og om den pris, der er opnået for de pågældende varer eller tjenesteydelser.
3. Stk. 1 og 2 finder anvendelse med forbehold af andre lovbestemmelser, der:
- a) tillægger rettighedshaveren en mere vidtgående ret til information
 - b) regulerer brugen af oplysninger meddelt i henhold til denne artikel i civilretlige eller strafferetlige sager
 - c) omhandler erstatningsansvaret ved misbrug af retten til information
 - d) danner grundlag for at nægte at meddele oplysninger, som ville tvinge den i stk. 1 omhandlede person til at indrømme, at vedkommende selv eller en nær slægtning har deltaget i en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed
 - e) omhandler beskyttelsen af fortrolige kilder til information eller behandlingen af personoplysninger.

ARTIKEL 240

Foreløbige og retsbevarende foranstaltninger

1. I overensstemmelse med deres nationale lovgivning sikrer parterne, at de retslige myndigheder på begæring af rekvirenten kan udstede et foreløbigt påbud mod en part med henblik på at forhindre en nært forestående krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed eller midlertidigt og, hvis det er muligt i henhold til deres nationale lovgivning, under trussel om tvangsbøder forbyde en fortsættelse af den påståede krænkelse af den pågældende rettighed eller gøre denne fortsættelse betinget af, at der stilles sikkerhed for erstatning til rettighedshaveren.
2. Et foreløbigt påbud kan også udstedes for at kræve beslaglæggelse eller tilbagekaldelse af varer, der mistænkes for at krænke en intellektuel ejendomsrettighed, med henblik på at forhindre, at de indføres i handelen eller omsættes.

ARTIKEL 241

Korrigerende foranstaltninger

1. Parterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af rekvirenten, og uden at det berører den erstatning, der skal udredes til rettighedshaveren som følge af krænkelsen, og uden nogen form for godtgørelse til rettighedskrænkeren, kan kræve tilbagekaldelse, endelig fjernelse fra salgskanaler eller tilintetgørelse af varer, som i henhold til deres afgørelse krænker en intellektuel ejendomsrettighed. Hvis det er relevant, kan de kompetente retslige myndigheder desuden kræve tilintetgørelse af de materialer og redskaber, der primært har været anvendt til at skabe eller fremstille de pågældende varer.
2. De retslige myndigheder beordrer foranstaltninger som omhandlet i stk. 1 gennemført for rettighedskrænkerens regning, medmindre særlige grunde taler imod dette.

ARTIKEL 242

Forbud

Med forbehold af artikel 44, stk. 2, i TRIPS-aftalen sikrer parterne, at de retslige myndigheder, når der er truffet en retsafgørelse, som fastslår en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, kan udstede et påbud til rettighedskrænkeren med henblik på at forhindre fortsat krænkelse. Hvis det er muligt efter en parts nationale lovgivning, pålægges der ved manglende overholdelse af et påbud i givet fald en tvangsbøde for at sikre, at påbuddet overholdes¹.

ARTIKEL 243

Alternative foranstaltninger

Parterne kan i overensstemmelse med deres nationale lovgivning bestemme, at de kompetente retslige myndigheder, når det er hensigtsmæssigt og på begæring af den person, der kan pålægges de i artikel 241 og/eller artikel 242 nævnte foranstaltninger, kan beordre betaling til den forurettede af en kontant godtgørelse i stedet for anvendelse af foranstaltningerne i artikel 241 og/eller artikel 242, hvis personen har handlet uforsætligt og ikke har udvist uagtsomhed, hvis gennemførelsen af de pågældende foranstaltninger ville skade personen uforholdsmæssigt meget, og hvis en kontant godtgørelse til den forurettede forekommer rimeligt tilfredsstillende.

¹ Parterne sikrer, at de foranstaltninger, der er omhandlet i dette stykke, også kan anvendes mod parter, hvis tjenesteydelser er blevet brugt til at krænke intellektuelle ejendomsrettigheder, for så vidt de har været involveret i processen.

ARTIKEL 244

Skadeserstatning

1. Parterne sikrer, at de retslige myndigheder, når de fastsætter erstatningen:
 - a) tager hensyn til alle relevante aspekter såsom negative økonomiske konsekvenser, herunder tabt fortjeneste, som den forurettede har lidt, og rettighedskrænkerens uberettigede fortjeneste, og, når det er hensigtsmæssigt, andre elementer end de økonomiske, f.eks. den ikke-økonomiske skade, rettighedshaveren har lidt som følge af krænkelsen, eller
 - b) som et alternativ til litra a), når det er hensigtsmæssigt, kan fastsætte erstatningen til et fast beløb på grundlag af elementer, der som minimum svarer til størrelsen af de gebyrer eller afgifter, som rettighedskrænkeren skulle have betalt, hvis denne havde anmodet om tilladelse til at anvende den pågældende intellektuelle ejendomsrettighed.
2. I sager, hvor rettighedskrænkeren har krænket intellektuelle ejendomsrettigheder uden at vide det eller uden at have rimelig grund til at vide det, kan parterne fastsætte, at de retslige myndigheder kan træffe beslutning om tilbagebetaling af et overskud eller om betaling af en erstatning, der kan være fastsat på forhånd.

ARTIKEL 245

Sagsomkostninger

Parterne sikrer, at rimelige og forholdsmæssigt afpassede sagsomkostninger og andre procedureudgifter, herunder advokatsalærer, som den part, der har vundet sagen, har afholdt, som en generel regel bæres af den part, der har tabt sagen, medmindre billighedshensyn eller andre hensyn i overensstemmelse med den nationale lovgivning taler imod dette.

ARTIKEL 246

Offentliggørelse af retsafgørelser

Parterne træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de retslige myndigheder i søgsmål vedrørende krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder kan træffe afgørelse om, at der på begæring af rekvirenten og for rettighedskrænkerens regning træffes passende foranstaltninger til formidling af information om afgørelsen, og at retsafgørelsen opslås og offentliggøres i sin helhed eller i uddrag. Parterne kan give mulighed for yderligere offentliggørelsesforanstaltninger, der er afpasset efter de særlige forhold, herunder bekendtgørelse på en iøjnefaldende måde.

ARTIKEL 247

Formodning om ophavs- eller ejendomsret

Ved anvendelse af de i denne aftale omhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler vedrørende håndhævelse af ophavsret og beslægtede rettigheder:

- a) er det, for at ophavsmanden til et litterært eller kunstnerisk værk kan betragtes som ophavsmand og dermed være berettiget til at anlægge sag om krænkelse, indtil det modsatte er bevist, tilstrækkeligt, at den pågældendes navn er anført på værket på sædvanlig måde (dette litra gælder, selv om et navn er et pseudonym, hvis det pseudonym, der anvendes af ophavsmanden, ikke efterlader tvivl om den pågældendes identitet)
- b) finder litra a) tilsvarende anvendelse på indehavere af ophavsretsbeslægtede rettigheder, for så vidt angår det beskyttede materiale.

ARTIKEL 248

Administrative procedurer

I den udstrækning der kan træffes civilretlige foranstaltninger som følge af de administrative procedurer i forbindelse med en sag, skal sådanne procedurer følge principper, der indholdsmæssigt svarer til de principper, som er fastsat i de relevante bestemmelser i denne afdeling.

ARTIKEL 249

Foranstaltninger ved grænsen

1. Medmindre andet er fastsat i denne artikel, indfører parterne procedurer,¹ der gør det muligt for en rettighedshaver, som har gyldige grunde til at have mistanke om, at der finder import, eksport eller transit af varer, der krænker en ophavsret eller varemærkeret², sted, at indgive en skriftlig anmodning til de kompetente administrative myndigheder om, at toldmyndighederne suspenderer sådanne varers overgang til fri omsætning eller tager dem i bevaring. Parterne evaluerer anvendelsen af disse foranstaltninger for varer, der mistænkes for at krænke en geografisk betegnelse.

¹ Parterne er enige om, at der ikke er nogen pligt til at anvende sådanne procedurer på import af varer, der udbydes på et andet lands marked af rettighedshaveren eller med dennes samtykke.

² I denne bestemmelse forstås ved "varer, der krænker en ophavsret eller varemærkeret":

a) "varemærkeforfalskede varer", dvs.:

- i) varer, herunder deres emballage, hvorpå der uden tilladelse er anbragt et varemærke, som er identisk med – eller som ikke umiddelbart kan skelnes fra – et gyldigt registreret varemærke for varer af samme type, og som derved krænker den pågældende varemærkeindehavers rettigheder
- ii) ethvert bomærke (logo, etiket, selvklæbende mærke, brochure, brugervejledning, garantibevis), selv om det foreligger separat og befinder sig i samme situation som de i nr. i) omhandlede varer
- iii) emballage, på hvilken der er anbragt varemærker for varemærkeforfalskede varer, og som foreligger separat og befinder sig i samme situation som de i nr. i) omhandlede varer

b) "piratkopierede varer", dvs. varer, som er eller indeholder kopier, der er fremstillet uden samtykke fra indehaveren af ophavsretten eller de beslægtede rettigheder eller indehaveren af en rettighed til et design, uanset om det er registreret under national ret, eller uden at en af denne gyldigt bemyndiget person i fremstillingslandet har samtykket heri.

2. Parterne påser, at toldmyndighederne som led i deres arbejde, når de har en tilstrækkelig begrundet mistanke om, at bestemte varer krænker en ophavsret eller en varemærkeret, på eget initiativ kan suspendere frigivelsen af varerne eller tage dem i bevaring, så rettighedshaveren har mulighed for i henhold til parternes nationale lovgivning at træffe retlige eller administrative foranstaltninger i henhold til stk. 1.

3. Eventuelle rettigheder og forpligtelser, der fastsættes ved gennemførelsen af TRIPS-aftalens del III, afsnit 4, for importøren, finder også anvendelse på eksportøren eller varernes modtager.

AFDELING 3

MELLEMLIGGENDE TJENESTEYDERES ANSVAR

ARTIKEL 250

Brug af mellemliggende tjenesteydere

Parterne erkender, at mellemmands tjenesteydelser kan anvendes af tredjemand til krænkelser. For at sikre den frie bevægelighed for informationstjenester og samtidig håndhæve ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale område træffer parterne de foranstaltninger, der er omhandlet i denne afdeling, for mellemliggende tjenesteydere, når disse på ingen måde er involveret i de informationer, der transmitteres.

ARTIKEL 251

Mellemliggende tjenesteyderes ansvar: ren videreformidling ("mere conduit")

1. Ved levering af en tjenesteydelse i form af transmission på et kommunikationsnet af information, der leveres af en tjenestemodtager, eller levering af adgang til et kommunikationsnet sikrer parterne, at tjenesteyderen ikke er ansvarlig for den transmitterede information, forudsat at tjenesteyderen:

- a) ikke selv iværksætter transmissionen
- b) ikke udvælger modtageren af transmissionen og
- c) ikke udvælger og ikke ændrer den transmitterede information.

2. Den i stk. 1 omhandlede transmission og levering af adgang omfatter automatisk, mellemliggende og kortvarig oplagring af transmitteret information, forudsat at denne oplagring udelukkende tjener til udførelse af transmission på kommunikationsnettet, og dens varighed ikke overstiger den tid, der med rimelighed kan antages at være nødvendig til transmissionen.

3. Denne afdeling berører ikke en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med parternes retssystem at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den.

ARTIKEL 252

Mellemliggende tjenesteyderes ansvar: "caching"

1. Parterne sikrer, at tjenesteyderen i tilfælde af levering af en tjenesteydelse, der består i transmission på et kommunikationsnet af information, som leveres af en tjenestemodtager, ikke pådrager sig ansvar for automatisk, mellemliggende og midlertidig oplagring af denne information foretaget alene med det formål at gøre senere transmission af informationen til andre tjenestemodtagere efter disses anmodning mere effektiv, forudsat at tjenesteyderen:

- a) ikke ændrer transmissionen
- b) overholder betingelserne for adgang til informationen
- c) overholder reglerne om ajourføring af informationen, angivet på en måde, der er almindelig anerkendt og anvendt af industrien

- d) ikke foretager indgreb i den lovlige anvendelse af teknologi, som er almindelig anerkendt og anvendt af industrien, med det formål at skaffe sig data om anvendelsen af informationen
- e) straks tager skridt til at fjerne den information, denne har oplagret, eller til at hindre adgangen til den, når den pågældende får konkret kendskab til, at informationen er blevet fjernet fra nettet eller adgangen til den hindret, eller at en domstol eller en administrativ myndighed har krævet informationen fjernet eller adgangen til den hindret.

2. Denne afdeling berører ikke en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med parternes retssystem at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den.

ARTIKEL 253

Mellemliggende tjenesteyderes ansvar: oplagring ("hosting")

1. Parterne sikrer, at tjenesteyderen i tilfælde af levering af en tjenesteydelse, som består i oplagring af information leveret af en tjenestemodtager, ikke pådrager sig ansvar for information oplagret på anmodning af en tjenestemodtager, forudsat at tjenesteyderen:
 - a) ikke har konkret kendskab til den ulovlige aktivitet eller information og, for så vidt angår erstatningskrav, ikke har kendskab til forhold eller omstændigheder, hvoraf den ulovlige aktivitet eller information fremgår, eller

- b) fra det øjeblik, hvor denne får et sådant kendskab, straks tager skridt til at fjerne informationen eller hindre adgangen til den.
- 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, når tjenestemodtageren handler under tjenesteyderens myndighed eller kontrol.
- 3. Denne afdeling berører ikke en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med parternes retssystemer at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den, eller parternes muligheder for at fastlægge procedurer for at fjerne information eller hindre adgangen til den.

ARTIKEL 254

Ingen generel overvågningsforpligtelse

- 1. Med hensyn til levering af de i artikel 251, 252 og 253 omhandlede tjenesteydelser må parterne ikke pålægge tjenesteyderne en generel forpligtelse til at overvåge den information, de transmitterer eller oplagrer, eller en generel forpligtelse til aktivt at undersøge forhold eller omstændigheder, der tyder på ulovlig virksomhed.

2. Parterne kan kræve, at tjenesteydere straks underretter de kompetente offentlige myndigheder om påståede ulovlige aktiviteter, der udøves, eller information, der leveres af deres tjenestemodtagere, eller at de på anmodning giver de kompetente myndigheder oplysninger, som gør det muligt at identificere de tjenestemodtagere, de har oplagringsaftaler med.

KAPITEL 5

TEKNOLOGIOVERFØRSEL

ARTIKEL 255

1. Parterne er enige om at udveksle erfaringer og information om deres nationale og internationale praksis og politikker vedrørende teknologioverførsel¹. Sådan udveksling omfatter navnlig foranstaltninger med henblik på at lette informationsstrømme, forretningspartnerskaber, licensudstedelser og underleverancer på frivillig basis. Der skal lægges særlig vægt på forudsætningerne for at skabe et gunstigt miljø for fremme af varige forbindelser mellem parternes forskere, intensivering af aktiviteter til fremme af netværk, innovation og teknologioverførsel mellem parterne, hvilket også omfatter f.eks. udviklingen af menneskelige ressourcer og retlige rammer.

¹ Det præciseres, at teknologioverførsel omfatter adgang til og brug af teknologi samt processen for skabelse af teknologi.

2. Parterne letter og tilskynder til forskning, innovation, teknologiske udviklingsaktiviteter, overførsel og spredning af teknologi mellem dem bl.a. målrettet mod virksomheder, offentlige enheder, universiteter samt forsknings- og teknologicentre. Parterne fremmer så vidt muligt kapacitetsopbygning, udveksling og uddannelse af personale på dette område.

3. Parterne tilskynder til ordninger for deltagelse af enheder og eksperter i deres respektive ordninger for videnskab, teknologi og innovation, i projekter og fælles forsknings-, udviklings- og innovationsnet med henblik på at styrke deres kapacitet inden for videnskab, teknologi og innovation. Disse ordninger kan bl.a. omfatte:

- a) fælles aktiviteter vedrørende forskning, innovation og teknologisk udvikling samt uddannelsesprojekter
- b) besøg og udveksling af videnskabsfolk, forskere, studerende og tekniske eksperter
- c) fælles tilrettelæggelse af videnskabelige seminarer, konferencer, symposier og workshops og ekspertdeltagelse i disse aktiviteter
- d) fælles forsknings-, udviklings- og innovationsnet
- e) udveksling og fælles brug af udstyr og materialer

f) fremme af evalueringen af fælles projekter og formidling af resultater

g) andre aktiviteter, som parterne aftaler.

4. Parterne skal overveje at indføre ordninger for udveksling af information om forsknings-, udviklings- og innovationsprojekter finansieret af offentlige ressourcer.

5. EU-parten letter og fremmer anvendelsen af incitamenter for institutioner og virksomheder på dets territorium til at overføre teknologi til institutioner og virksomheder i de undertegnende Andeslande med henblik på at sætte dem i stand til at skabe et levedygtigt teknologisk grundlag.

6. Parterne gør deres bedste for at evaluere mulighederne for at lette indførsel i og udførsel fra deres territorium af data og udstyr, der vedrører eller bruges i forbindelse med forsknings-, udviklings- og innovationsprojekter af parterne i henhold til denne artikels bestemmelser i overensstemmelse med parternes lovgivning og administrative bestemmelser, herunder ordningerne vedrørende overvågningen af eksporten af produkter med dobbelt anvendelsesformål og tilhørende lovgivning.

KAPITEL 6

SAMARBEJDE

ARTIKEL 256

1. Parterne er enige om at samarbejde med henblik på at støtte gennemførelsen af de tilsagn og forpligtelser, der indgås i henhold til dette afsnit.
2. Med forbehold af bestemmelserne i afsnit XIII (Teknisk bistand og opbygning af handelskapacitet) omfatter samarbejdsområderne, men er ikke begrænset til, følgende aktiviteter:
 - a) udveksling af oplysninger om de retlige rammer for intellektuelle ejendomsrettigheder og relevante regler for beskyttelse og håndhævelse og udveksling af erfaringer mellem EU-parten og det enkelte undertegnende Andesland om lovgivningsprocessen
 - b) udveksling af erfaringer mellem EU-parten og det enkelte undertegnende Andesland om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder
 - c) kapacitetsopbygning, udveksling og uddannelse af personale
 - d) fremme og formidling af oplysninger om intellektuelle ejendomsrettigheder i bl.a. erhvervskredse og civilsamfundet samt bevidstgørelse af forbrugere og rettighedshavere

- e) forbedring af samarbejdet mellem institutionerne, f.eks. parternes organer til beskyttelse af intellektuel ejendom
- f) aktiv bevidstgørelse og uddannelse af offentligheden i politikker for beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

ARTIKEL 257

Underudvalget vedrørende intellektuel ejendom

1. Parterne opretter herved et underudvalg vedrørende intellektuel ejendom, som skal følge op på gennemførelsen af bestemmelserne i dette afsnit. Underudvalget mødes mindst én gang om året, medmindre andet aftales mellem parterne. Møderne afholdes i en hvilken som helst form, der aftales mellem parterne.
2. Underudvalget vedrørende Intellektuel Ejendom træffer sine beslutninger ved enstemmighed. Underudvalget vedtager selv sin forretningsorden. Underudvalget vedrørende Intellektuel Ejendom er ansvarligt for at vurdere de oplysninger, der er omhandlet i artikel 209, og foreslå ændringer af tillæg 1 til bilag XIII (Lister over geografiske betegnelser) vedrørende geografiske betegnelser til Handelsudvalget.

AFSNIT VIII

KONKURRENCE

ARTIKEL 258

Definitioner

1. I dette afsnit forstås ved:

– "konkurrencelovgivning":

a) for EU-partens vedkommende: artikel 101, 102 og 106 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og Rådets forordning (EF) nr. 139/2004 af 20. januar 2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser ("EF-fusionsforordningen") samt gennemførelsesbestemmelser og ændringer hertil

b) for Colombias og Perus vedkommende i givet fald:

i) national konkurrencelovgivning vedtaget eller opretholdt i overensstemmelse med artikel 260 samt gennemførelsesbestemmelser og ændringer hertil og/eller

ii) Det Andinske Fællesskabs lovgivning, som gælder for Colombia eller Peru, samt gennemførelsesbestemmelser og ændringer hertil

– "konkurrencemyndighed" eller "konkurrencemyndigheder":

a) for EU-partens vedkommende: Europa-Kommissionen

b) for Colombias og Perus vedkommende: deres respektive nationale konkurrencemyndigheder.

2. Denne artikel berører ikke de kompetencer, parterne har tildelt deres respektive regionale og nationale myndigheder med henblik på effektiv og sammenhængende gennemførelse af deres respektive konkurrencelovgivninger.

ARTIKEL 259

Mål og principper

1. Parterne anerkender vigtigheden af fri konkurrence, og at konkurrencebegrænsende praksis kan lægge hindringer i vejen for velfungerende markeder, påvirke den økonomiske og sociale udvikling, den økonomiske effektivitet og forbrugervelfærden og underminere de fordele, der udspringer af gennemførelsen af denne aftale, og gennemfører deres konkurrencepolitikker og -love på den baggrund.

2. Parterne er enige om, at følgende handlinger er uforenelige med denne aftale, for så vidt de kan påvirke handelen og investeringerne mellem parterne:

- a) enhver aftale, afgørelse, henstilling eller samordnet praksis med det formål at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen i overensstemmelse med deres respektive konkurrencelovgivninger
- b) misbrug af dominerende stilling i overensstemmelse med deres respektive konkurrencelovgivninger og
- c) fusioner og virksomhedsovertagelser, der i betydelig grad forhindrer effektiv konkurrence, specielt som følge af dannelse eller styrkelse af en dominerende stilling, i overensstemmelse med deres respektive konkurrencelovgivninger.

3. Parterne anerkender vigtigheden af samarbejde og koordinering mellem deres respektive konkurrencemyndigheder med henblik på at styrke håndhævelsen af konkurrencepolitik og -lovgivning, herunder meddelelser i henhold til artikel 262, konsultationer, udveksling af information, teknisk bistand og fremme af konkurrencen.

4. Parterne støtter og fremmer foranstaltninger, der har til formål at styrke konkurrencen inden for deres respektive områder i overensstemmelse med denne aftales mål.

ARTIKEL 260

Konkurrencelovgivning, -myndigheder og -politikker

1. Parterne opretholder konkurrencelovgivning, der omhandler de former for praksis, som er beskrevet i artikel 259, stk. 2, og vedtager passende foranstaltninger mod sådan praksis.
2. Parterne opretter eller opretholder konkurrencemyndigheder, der er ansvarlige for gennemførelsen af konkurrencelovgivningen og råder over de nødvendige redskaber hertil.
3. Parterne anerkender vigtigheden af at anvende deres respektive konkurrencelovgivninger på en gennemsigtig, rettidig og ikke-diskriminerende måde under overholdelse af principperne om en retfærdig rettergang og retten til forsvar.
4. Parterne bevarer deres mulighed for at fastlægge, udvikle og gennemføre deres egne konkurrencepolitikker.

ARTIKEL 261

Samarbejde og udveksling af information

1. Parterne gør deres bedste for at samarbejde via deres konkurrencemyndigheder i spørgsmål vedrørende gennemførelsen af konkurrencelovgivning.
2. En parts konkurrencemyndigheder kan anmode om samarbejde med en anden parts konkurrencemyndigheder i forbindelse med håndhævelsesaktiviteter. Dette samarbejde forhindrer ikke parterne i at træffe uafhængige afgørelser.
3. Konkurrencemyndighederne udveksler information med henblik på at lette den effektive anvendelse af deres respektive konkurrencelovgivninger.
4. Når konkurrencemyndigheder udveksler information i henhold til denne artikel, tager de hensyn til de begrænsninger, der pålægges af deres lovgivning.
5. Hvis en part finder, at en konkurrencebegrænsende praksis som defineret i artikel 259, stk. 2, der er gennemført på en anden parts territorium, har negative virkninger inden for begge parters territorium eller på handelsforbindelserne mellem disse parter, kan den pågældende part anmode denne anden part om at indlede de håndhævelsesaktiviteter, der er fastlagt i partens lovgivning.

6. Konkurrencemyndighederne kan yderligere styrke samarbejdet ved hjælp af passende midler eller instrumenter i overensstemmelse med deres interesser og kapacitet.

ARTIKEL 262

Meddelelse

1. Hver parts konkurrencemyndighed giver en anden parts konkurrencemyndighed meddelelse om håndhævelsesforanstaltninger, som efter den meddelende konkurrencemyndigheds opfattelse kan påvirke denne anden parts væsentlige interesser¹.
2. Meddelelsen i henhold til stk. 1 gives så hurtigt som muligt, såfremt dette ikke er i strid med konkurrencelovgivningen i den part, der afgiver meddelelsen, eller påvirker en igangværende undersøgelse.

ARTIKEL 263

Udpegede monopoler og statsforetagender

1. Intet i denne aftale forhindrer en part i at etablere eller opretholde offentlige eller private monopoler og statsforetagender i overensstemmelse med partens lovgivning².

¹ Navnlig når meddelelsen kan bidrage til at opfylde målene for den håndhævelse, der gennemføres af den underrettede part.

² Det præciseres, at parterne er enige om, at "monopolios rentísticos" oprettet i henhold til artikel 336 i Colombias politiske forfatning er omfattet af kategorien udpegede monopoler og statsforetagender.

2. Parterne sikrer, at statsforetagender og udpegede monopoler underlægges deres konkurrencelovgivning, hvis anvendelsen af disse love ikke juridisk eller faktisk hæmmer udøvelsen af de særlige offentlige opgaver, der er tillagt dem.

3. Hvad angår statsforetagender og udpegede monopoler, vedtager eller opretholder parterne ikke foranstaltninger, der er i strid med bestemmelserne i dette afsnit, og som fordrejer handelen og investeringerne mellem parterne.

ARTIKEL 264

Teknisk bistand

1. Med henblik på at opfylde de mål, der er fastsat ved dette afsnit, anerkender parterne betydningen af teknisk bistand og fremmer initiativer, der har til formål at udvikle en konkurrencekultur.

2. Initiativer som omhandlet i stk. 1 skal bl.a. fokusere på styrkelse af den tekniske og institutionelle kapacitet med hensyn til gennemførelsen af konkurrencepolitik og håndhævelse af konkurrencelovgivning, uddannelse af menneskelige ressourcer og udveksling af erfaring.

ARTIKEL 265

Konsultationer

1. Med henblik på at skabe forståelse mellem parterne eller løse specifikke spørgsmål, der opstår i forbindelse med dette afsnit, accepterer en part efter anmodning fra en anden part indledningen af konsultationer, uden at det berører foranstaltninger, der gennemføres i overensstemmelse med partens konkurrencelovgivning, og samtidig med at parten bevarer sin fulde autonomi med hensyn til den endelige afgørelse af spørgsmål, der er genstand for konsultationer.
2. Den part, der anmoder om konsultationer i henhold til stk. 1, angiver, hvordan problemet har indflydelse på, om markederne fungerer, og påvirker forbrugerne samt handelen og investeringerne mellem parterne. Den anmodede part tager i videst muligt omfang hensyn til den anmodende parts indvendinger.

ARTIKEL 266

Tvistbilæggelse

Parterne kan ikke gøre brug af den tvistbilæggelsesordning, der er omhandlet i afsnit XII (Tvistbilæggelse), med hensyn til spørgsmål, der måtte opstå i forbindelse med dette afsnit.

AFSNIT IX

HANDEL OG BÆREDYGTIG UDVIKLING

ARTIKEL 267

Baggrund og mål

1. Med henvisning til Rioerklæringen om miljø og udvikling og Agenda 21 vedtaget af De Forenede Nationers konference om miljø og udvikling den 14. juni 1992, millenniumudviklingsmålene vedtaget i september 2000, Johannesburgerklæringen om bæredygtig udvikling og dens gennemførelsesplan vedtaget den 4. september 2002 samt ministererklæringen om fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde vedtaget af FN's Økonomiske og Sociale Råd i september 2006 bekræfter parterne deres vilje til at sikre en bæredygtig udvikling af hensyn til nuværende og fremtidige generationers velfærd. I den henseende er parterne enige om at styrke den internationale handel på en måde, som bidrager til målet om bæredygtig udvikling, og arbejde for at integrere og afspejle dette mål i de gensidige handelsforbindelser. Parterne fremhæver navnlig fordelene ved at betragte handelsrelaterede arbejdsmarkeds-¹ og miljøspørgsmål som led i en global tilgang til handel og bæredygtig udvikling.

¹ Ved arbejdsmarkedsspørgsmål som omhandlet i dette kapitel forstås også de spørgsmål, der er relevante for Den Internationale Arbejdsorganisations strategiske mål.

2. I medfør af stk.1 er målene med dette afsnit bl.a. at:
- a) fremme dialog og samarbejde mellem parterne med henblik på at lette gennemførelsen af dette afsnits bestemmelser og styrke forbindelserne mellem handel og arbejdsmarked og mellem miljøpolitikker og -praksis
 - b) styrke overensstemmelse med parternes arbejdsmarkeds- og miljølovgivning og med de forpligtelser, der følger af de internationale konventioner og aftaler, jf. artikel 269 og 270, som et vigtigt led i indsatsen for at styrke handelens betydning for bæredygtig udvikling
 - c) styrke handelens og handelspolitikkenes rolle i indsatsen for at fremme bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske diversitet og naturressourcer og for at mindske forureningen i overensstemmelse med målet om bæredygtig udvikling
 - d) styrke viljen til at overholde arbejdsmarkedsprincipper og -rettigheder i overensstemmelse med bestemmelserne i dette afsnit som et vigtigt led i indsatsen for at styrke handelens betydning for bæredygtig udvikling
 - e) fremme den offentlige deltagelse i forhold, der er omhandlet i dette afsnit.

3. Parterne bekræfter deres absolutte vilje til at opfylde deres forpligtelser i henhold til dette afsnit ved hjælp af deres egne kapaciteter, navnlig tekniske og finansielle kapaciteter.
4. Parterne gentager deres vilje til at løse globale miljøproblemer i overensstemmelse med princippet om fælles, men differentieret ansvar.
5. Bestemmelserne i dette afsnit må ikke fortolkes eller anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parterne eller en skjult begrænsning af handelen eller investeringerne.

ARTIKEL 268

Ret til at regulere og beskyttelsesniveauer

Parterne, der anerkender, at de hver især har suveræn ret til at fastsætte deres egne nationale politikker og prioriteter for bæredygtig udvikling og deres egne niveauer for miljø- og arbejdstagerbeskyttelse i overensstemmelse med de internationalt anerkendte standarder og aftaler, der er anført i artikel 269 og 270, og til at udforme eller ændre deres relevante lovgivning og politik, tilstræber at sikre, at de pågældende love og politikker fastsætter og tilskynder til høje niveauer for miljø- og arbejdstagerbeskyttelse.

ARTIKEL 269

Multilaterale arbejdsmarkedsstandarder og -aftaler

1. Parterne anerkender international handel, produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde for alle som et nøgleelement i håndteringen af globaliseringsprocessen og bekræfter deres vilje til at fremme udviklingen af den internationale handel på en måde, som bidrager til produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde for alle.
2. Parterne indgår i dialog og samarbejder efter behov om handelsrelaterede arbejdsmarkedsspørgsmål af fælles interesse.
3. Parterne forpligter sig til at fremme og effektivt gennemføre internationalt anerkendte grundlæggende arbejdsmarkedsstandarder som defineret i Den Internationale Arbejdsorganisations konventioner (i det følgende benævnt "ILO") i deres lovgivning og praksis og på hele deres territorium:
 - a) foreningsfrihed og faktisk anerkendelse af retten til kollektive forhandlinger
 - b) afskaffelse af alle former for tvangsarbejde
 - c) faktisk afskaffelse af børnearbejde

d) afskaffelse af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv.

4. Parterne udveksler information om deres situation og fremskridt med hensyn til ratificering af de grundlæggende ILO-konventioner samt de øvrige konventioner, som af ILO er klassificeret som værende ajour.

5. Parterne fremhæver, at arbejdsmarkedsstandarder ikke må bruges i handelsprotektionistisk øjemed, og at der på ingen måde må sættes spørgsmålstejn ved deres komparative fordele.

ARTIKEL 270

Multilaterale miljøstandarder og -aftaler

1. Parterne anerkender værdien af international miljøforvaltning og internationale miljøaftaler som det internationale samfunds svar på globale eller regionale miljøproblemer og understreger behovet for at forbedre den gensidige støtte mellem handel og miljø. Parterne indgår i den sammenhæng i dialog og samarbejder efter behov om handelsrelaterede miljøspørgsmål af fælles interesse.

2. Parterne bekræfter deres vilje til i deres lovgivning og praksis effektivt at gennemføre følgende multilaterale miljøaftaler: Montrealprotokollen om stoffer, der nedbryder ozonlaget vedtaget den 16. september 1987, Baselkonventionen om kontrol med grænseoverskridende transport af farligt affald og bortskaffelse heraf vedtaget den 22. marts 1989, Stockholmkonventionen om persistente organiske miljøgifte vedtaget den 22. maj 2001, konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter undertegnet den 3. marts 1973 (i det følgende benævnt "CITES"), CBD, Cartagenaprotokollen om biosikkerhed, der er knyttet til CBD, vedtaget den 29. januar 2000, Kyotoprotokollen til De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer vedtaget den 11. december 1997 (i det følgende benævnt "Kyotoprotokollen") og Rotterdamkonventionen om proceduren for forudgående informeret samtykke for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel vedtaget den 10. september 1998¹.

3. Handelsudvalget kan anbefale, at anvendelsen af stk. 2 udvides til andre multilaterale miljøaftaler efter forslag fra Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling.

4. Intet i denne aftale begrænser en parts ret til at indføre eller opretholde foranstaltninger med henblik på at gennemføre de aftaler, der er anført i stk. 2. Sådanne foranstaltninger må ikke anvendes på en sådan måde, at de udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parterne eller en skjult begrænsning af handelen.

¹ I dette stykke omfatter de anførte multilaterale miljøaftaler de protokoller, ændringer, tillæg og justeringer, parterne har ratificeret.

ARTIKEL 271

Handel til fremme af bæredygtig udvikling

1. Parterne bekræfter, at handelen bør fremme alle former for bæredygtig udvikling. Parterne anerkender endvidere den gavnlige rolle, de grundlæggende arbejdsmarkedsstandarder og anstændigt arbejde kan spille for økonomisk effektivitet, innovation og produktivitet, og fremhæver værdien af større kohærens mellem handelspolitikker på den ene side og arbejdsmarkedspolitikker på den anden side.
2. Parterne tilstræber at lette og fremme handel med og udenlandske direkte investeringer i miljøvarer og -tjenesteydelser.
3. Parterne er enige om at fremme bedste praksis i forbindelse med virksomhedernes sociale ansvar.
4. Parterne erkender, at fleksible, frivillige og incitamentsbaserede ordninger kan bidrage til kohærens mellem handelspolitikker og målene om bæredygtig udvikling. I den henseende og i overensstemmelse med deres lovgivning og politikker tilskynder parterne til udviklingen og brugen af sådanne ordninger.

ARTIKEL 272

Biologisk diversitet

1. Parterne anerkender betydningen af bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske diversitet og alle dens komponenter som et nøgleelement i opnåelsen af bæredygtig udvikling. Parterne bekræfter deres vilje til at bevare og anvende den biologiske diversitet på en bæredygtig måde i overensstemmelse med CBD og andre relevante internationale aftaler, hvori de er part.
2. Parterne arbejder fortsat for at opfylde deres internationale mål om at indføre og opretholde et omfattende, effektivt forvaltet og økologisk repræsentativt nationalt og regionalt system af beskyttede land- og vandområder inden henholdsvis 2010 og 2012 som grundlæggende redskaber til bevaring og bæredygtig udnyttelse af den biologiske diversitet. Parterne anerkender endvidere betydningen af beskyttede områder for velfærden for indbyggere i disse områder og deres stødpudeområder.
3. Parterne bestræber sig på i fællesskab at fremme udviklingen af praksis og programmer, der har til formål at skabe passende økonomisk afkast af bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske diversitet.

4. Parterne anerkender deres forpligtelse i henhold til CBD til, med forbehold af deres nationale lovgivning, at respektere, bevare og opretholde viden, innovationer og sædvaner hos oprindelige og lokale samfund med traditionelle livsformer, som er relevante for bevaring og bæredygtig udnyttelse af den biologiske diversitet, og fremmer en bredere anvendelse heraf med forudgående samtykke fra indehaverne af denne viden, disse innovationer og sædvaner samt tilskynder til en retfærdig fordeling af de fordele, der udspringer af udnyttelsen af denne viden, disse innovationer og sædvaner.

5. Med henvisning til artikel 15 i CBD anerkender parterne landenes suveræne rettigheder over deres naturressourcer, og at beføjelsen til at afgøre adgangen til genetiske ressourcer ligger hos de nationale regeringer og er underlagt deres nationale lovgivning. Parterne anerkender endvidere, at de skal bestræbe sig på at skabe betingelser for at lette adgangen til genetiske ressourcer til miljømæssigt sunde formål og ikke må indføre begrænsninger, der er i strid med målene i CBD, og at adgang til genetiske ressourcer kræver forudgående informeret samtykke fra enhver part, der leverer sådanne ressourcer, medmindre denne part angiver andet. Parterne iværksætter relevante foranstaltninger i overensstemmelse med CBD med henblik på at dele resultaterne af forskning og udvikling og de fordele, der udspringer af den kommercielle og øvrige udnyttelse af genetiske ressourcer, med den part, der leverer sådanne ressourcer, på en fair og rimelig måde og på indbyrdes aftalte betingelser.

6. Parterne bestræber sig på at styrke og udvide kapaciteten hos de nationale institutioner, der er ansvarlige for bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske diversitet, ved hjælp af instrumenter som f.eks. kapacitetsopbygning og teknisk bistand.

ARTIKEL 273

Handel med skovprodukter

For at fremme den bæredygtige forvaltning af skovressourcer anerkender parterne betydningen af foranstaltninger, der i overensstemmelse med national lovgivning og nationale procedurer forbedrer håndhævelsen og forvaltningen af lovgivning på skovområdet og fremmer handelen med lovlige og bæredygtige skovprodukter, hvilket kan omfatte følgende foranstaltninger:

- a) effektiv gennemførelse og brug af CITES, hvad angår træsorter, der kan udpeges som truede i henhold til kriterierne i og inden for rammerne af denne konvention
- b) udvikling af systemer og ordninger, der muliggør verifikation af den lovlige oprindelse af træprodukter gennem hele markedsføringskæden

- c) fremme af frivillige ordninger for skovcertificering, der anerkendes på de internationale markeder
- d) gennemsigtighed og fremme af offentlig deltagelse i forvaltningen af skovressourcer til produktion af tømmer og
- e) styrkelse af kontrolordninger for produktion af tømmer, herunder gennem uafhængige tilsynsinstitutioner, i overensstemmelse med parternes lovgivning.

ARTIKEL 274

Handel med fiskevarer

1. Parterne anerkender behovet for at bevare og forvalte fiskeressourcer på en rationel og ansvarlig måde med henblik på at sikre deres bæredygtighed.
2. Parterne anerkender behovet for at samarbejde inden for rammerne af regionale fiskeriforvaltningsorganisationer (i det følgende benævnt "RFFO"), hvori de er part, med henblik på at:
 - a) revidere og justere fiskerikapaciteten for fiskeressourcer, herunder de ressourcer, der er genstand for overfiskeri, med henblik på at sikre, at fiskeriet står i rimeligt forhold til de tilgængelige fiskerimuligheder

- b) indføre effektive redskaber til overvågning og kontrol som f.eks. observatørordninger, fartøjsovervågningsordninger, omladningskontrol og havnestatskontrol med henblik på at sikre fuld overensstemmelse med gældende bevarelsesforanstaltninger
- c) vedtage foranstaltninger til bekæmpelse af ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri; parterne er i den forbindelse enige om at sikre, at fartøjer, der fører deres flag, gennemfører fiskeriaktiviteter i overensstemmelse med de regler, der er vedtaget inden for RFFO, og at indføre sanktioner mod fartøjer i henhold til deres nationale lovgivning, hvis de overtræder disse regler.

ARTIKEL 275

Klimaændringer

1. På baggrund af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer (i det følgende benævnt "klimakonventionen") og Kyotoprotokollen anerkender parterne, at klimaændringer er et fælles og globalt problem, der kræver det bredest mulige samarbejde mellem alle lande og deres deltagelse i et effektivt og passende internationalt svar af hensyn til menneskehedens nuværende og fremtidige generationer.

2. Parterne er besluttet på at øge deres indsats over for klimaændringer, med de udviklede lande i spidsen, herunder gennem fremme af indenlandske politikker og passende internationale initiativer, der har til formål at afbøde og tilpasse til klimaændringer på grundlag af rimelighed og i overensstemmelse med deres fælles, men differentierede, ansvar og respektive kapacitet samt deres sociale og økonomiske betingelser under særlig hensyntagen til de behov, de omstændigheder og den særlige sårbarhed over for klimaændringernes skadevirkninger, der findes hos de parter, som er udviklingslande.

3. Parterne anerkender også, at virkningerne af klimaændringer kan påvirke deres nuværende og fremtidige udvikling, og fremhæver derfor betydningen af at øge og støtte tilpasningsindsatsen, navnlig hos de parter, der er udviklingslande.

4. På baggrund af det globale mål om en hurtig overgang til lavemissionsøkonomier fremmer parterne bæredygtig udnyttelse af naturressourcer og fremmer handels- og investeringsforanstaltninger, der fremmer og letter adgang, formidling og anvendelse af de bedst mulige teknologier vedrørende ren energiproduktion og -anvendelse og vedrørende afbødning af og tilpasning til klimaændringer.

5. Parterne er enige om at overveje foranstaltninger, der kan bidrage til at opfylde målene om afbødning af og tilpasning til klimaændringer gennem deres handels- og investeringspolitikker ved bl.a. at:

- a) lette afskaffelsen af handels- og investeringshindringer for adgang til samt innovation, udvikling og indførelse af varer, tjenesteydelser og teknologier, der kan bidrage til afbødning og tilpasning under hensyntagen til udviklingslandenes situation

- b) fremme foranstaltninger vedrørende energieffektivitet og vedvarende energi, som opfylder miljømæssige og økonomiske behov og minimerer tekniske handelshindringer.

ARTIKEL 276

Vandrende arbejdstagere

Parterne anerkender betydningen af at fremme ligebehandling med hensyn til arbejdsbetingelser med henblik på at bekæmpe forskelsbehandling i den henseende af arbejdstagere, herunder vandrende arbejdstagere med lovlig beskæftigelse på deres territorium.

ARTIKEL 277

Opretholdelse af beskyttelsesniveauer

1. Parterne må ikke fremme handel eller investeringer ved at reducere de beskyttelsesniveauer, der er fastsat i deres miljø- og arbejdsmarkedslovgivning. Parterne må derfor ikke give afkald på eller på anden måde afvige fra deres miljø- og arbejdsmarkedslovgivning på en måde, som reducerer den beskyttelse, der sikres ved denne lovgivning, med henblik på at fremme handel eller investeringer.

2. Parterne må ikke undlade at håndhæve deres miljø- og arbejdsmarkedslovgivning effektivt ved vedholdende eller gentagne gange at handle eller forsømme at handle på en måde, der påvirker handelen eller investeringerne mellem parterne.
3. Parterne anerkender hver parts ret til at udøve et rimeligt skøn med hensyn til beslutninger om ressourcefordeling i forbindelse med undersøgelse, kontrol og håndhævelse af miljø- og arbejdsmarkedsbestemmelser og -standards, idet opfyldelsen af deres forpligtelser i henhold til dette afsnit dog ikke berøres.
4. Intet i dette afsnit må fortolkes således, at det giver en part beføjelse til at håndhæve miljø- og arbejdsmarkedslovgivning på en anden parts territorium.

ARTIKEL 278

Videnskabelige oplysninger

Parterne anerkender vigtigheden af at tage hensyn til videnskabelige og tekniske oplysninger samt relevante internationale standarder, retningslinjer og henstillinger, når de udarbejder og gennemfører foranstaltninger til beskyttelse af miljøet og sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, som påvirker handelen mellem parterne, idet de anerkender, at mangel på fuld videnskabelig sikkerhed ikke bør bruges som begrundelse for at udskyde beskyttelsesforanstaltninger, hvis der er tale om trusler om alvorlig eller varig skade¹.

¹ Peru fortolker denne artikel på baggrund af princip 15 i Rioerklæringen om miljø og udvikling.

ARTIKEL 279

Undersøgelse af virkningerne for bæredygtigheden

Parterne forpligter sig til at undersøge, overvåge og vurdere virkningerne af gennemførelsen af denne aftale for arbejdsmarkedet og miljøet efter behov gennem deres respektive nationale og partipatoriske processer.

ARTIKEL 280

Institutionel ordning og tilsynsordning

1. Hver part udpeger et kontor inden for sin forvaltning, der fungerer som kontaktpunkt for de andre parter med henblik på at gennemføre de handelsrelaterede aspekter af bæredygtig udvikling og formidle alle forhold og meddelelser i forbindelse med dette afsnit.
2. Parterne nedsætter herved et underudvalg vedrørende handel og bæredygtig udvikling. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling sammensættes af højtstående repræsentanter fra parternes forvaltninger med ansvar for arbejdsmarkeds-, miljø- og handelsspørgsmål.

3. Uanset stk. 2 mødes kun EU-parten og et af de undertegnende Andeslande i Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling, når det drejer sig om forhold, der alene vedrører de bilaterale forbindelser mellem EU-parten og det pågældende undertegnende Andesland, herunder forhold, der er genstand for konsultationer på statsplan, som er omhandlet i artikel 283, og i ekspertgruppen, der nedsættes i henhold til artikel 284.
4. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling træder sammen inden for det første år efter denne aftales ikrafttræden og derefter efter behov for at overvåge gennemførelsen af dette afsnit, herunder samarbejdsaktiviteterne i henhold til artikel 286, og drøfte forhold af fælles interesse i forbindelse med dette afsnit. Underudvalget vedtager selv sin forretningsorden og træffer sine beslutninger ved enstemmighed.
5. Arbejdet i Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling baseres på dialog, effektivt samarbejde, fremme af forpligtelser og initiativer i henhold til dette afsnit og udpegning af gensidigt tilfredsstillende løsninger på problemer, der måtte opstå.
6. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling har til opgave at:
 - a) følge op på dette afsnit og udpege handlinger til opnåelse af målene om bæredygtig udvikling

- b) fremlægge henstillinger vedrørende passende gennemførelse og den bedst mulige anvendelse af dette afsnit for Handelsudvalget efter behov
- c) udpege samarbejdsområder og verificere den effektive gennemførelse af samarbejde, jf. dog artikel 326
- d) vurdere virkningerne af gennemførelsen af denne aftale for arbejdsmarkedet og miljøet efter behov og
- e) afklare andre spørgsmål inden for rammerne af dette afsnit, uden at det berører de ordninger, der er omhandlet i artikel 283, 284 og 285.

7. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling fremmer gennemsigtighed og offentlig deltagelse i sit arbejde. I overensstemmelse dermed offentliggøres alle underudvalgets afgørelser og alle rapporter vedrørende forhold i forbindelse med gennemførelsen af dette afsnit, det udarbejder, medmindre underudvalget beslutter andet. Underudvalget er endvidere indstillet på at modtage og overveje bidrag, bemærkninger eller synspunkter fra offentligheden vedrørende forhold, der er omhandlet i dette afsnit.

ARTIKEL 281

Indenlandske ordninger

Parterne hører indenlandske udvalg eller grupper på arbejdsmarkeds- og miljøområdet samt inden for bæredygtig udvikling eller opretter sådanne udvalg eller grupper, hvis de ikke findes. Sådanne udvalg eller grupper kan indgive udtalelser og fremsætte henstillinger vedrørende gennemførelsen af dette afsnit, herunder på eget initiativ, gennem parternes interne kanaler. Procedurene for sammensætning og høring af sådanne udvalg eller grupper, som skal have en afbalanceret repræsentation af repræsentative organisationer inden for de ovennævnte områder, skal være i overensstemmelse med den nationale lovgivning.

ARTIKEL 282

Dialog med civilsamfundet

1. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling mødes én gang om året, medmindre parterne aftaler andet, med civilsamfundsorganisationer og offentligheden generelt med henblik på at gennemføre en dialog om forhold i forbindelse med gennemførelsen af dette afsnit, jf. dog artikel 280, stk. 3. Parterne aftaler proceduren for sådanne møder med civilsamfundet senest ét år efter denne aftales ikrafttræden.

2. For at fremme en afbalanceret repræsentation af relevante interesser giver parterne alle berørte parter inden for de områder, der er anført i artikel 281, mulighed for at deltage i møderne. Sammendrag af disse møder offentliggøres.

ARTIKEL 283

Konsultationer på statsplan¹

1. En part kan ved skriftlig henvendelse til kontaktpunktet i en anden part anmode om konsultationer vedrørende ethvert spørgsmål af fælles interesse i forbindelse med dette afsnit. Den anmodede part besvarer anmodningen hurtigt.
2. De konsulterende parter bestræber sig på at finde en gensidigt tilfredsstillende løsning på spørgsmålet gennem dialog og konsultationer. Hvis begge de konsulterende parter accepterer det, indhenter de efter behov information eller synspunkter fra andre personer, organisationer eller organer, der kan bidrage til undersøgelsen af det pågældende spørgsmål, herunder de internationale organisationer eller organer for de aftaler, der er omhandlet i artikel 269 og 270.

¹ De parter, der deltager i konsultationer på statsplan, jf. dette afsnit, (i det følgende benævnt en "konsulterende part" eller "konsulterende parter"), er på den ene side Den Europæiske Union og på den anden side et undertegnende Andesland. Et undertegnende Andesland kan ikke anmode om konsultationer med et andet undertegnende Andesland.

3. Hvis en konsulerende part finder, at et spørgsmål bør drøftes yderligere, kan den ved skriftlig henvendelse til kontaktpunktet i den anden konsulerende part anmode om, at Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling indkaldes med henblik på at drøfte spørgsmålet. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling træder straks sammen og bestræber sig på at finde en løsning på spørgsmålet. Medmindre underudvalget beslutter andet, offentliggøres dets konklusioner.
4. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling offentliggør regelmæssigt rapporter, der beskriver resultatet af gennemførte konsultationer, og rapporterer efter behov om igangværende konsultationer.

ARTIKEL 284

Ekspertgruppe

1. Medmindre parterne aftaler andet, kan en part, 90 dage efter indgivelse af en anmodning om konsultationer, anmode om, at der indkaldes en ekspertgruppe med henblik på at undersøge et spørgsmål, som ikke er blevet løst tilfredsstillende gennem konsultationer på statsplan i henhold til artikel 283.

2. Ekspertgruppen, der er udvalgt i henhold til procedurerne i stk. 3 og 4, afgør, om en part har opfyldt sine forpligtelser i henhold til dette afsnit.
3. Ved denne aftales ikrafttræden indgiver parterne til Handelsudvalget en liste over mindst 15 personer med ekspertviden om de emner, der er omfattet af dette afsnit, hvoraf mindst fem ikke er statsborgere i nogen af parterne, og som skal varetage formandskabet for ekspertgruppen. Denne liste godkendes på det første møde i Handelsudvalget. Ekspertene er uafhængige af og må ikke modtage instruktioner fra nogen af parterne.
4. Hver part i en procedure¹ udvælger en ekspert fra listen senest 30 dage efter modtagelsen af anmodningen om nedsættelse af en ekspertgruppe. Parterne i proceduren kan aftale at udpege eksperter, der ikke er anført på listen, til ekspertgruppen, hvis de finder det nødvendigt. Hvis en part i proceduren ikke udvælger en ekspert inden for denne frist, udvælger den anden part i proceduren en statsborger i den part, der ikke har udvalgt nogen ekspert, fra listen. De to udvalgte eksperter vælger formanden, der ikke må være statsborger i nogen af parterne i proceduren. I tilfælde af uenighed udvælges formanden ved udtrækning. Ekspertgruppen nedsættes senest 40 dage efter datoen for modtagelse af anmodningen om dens nedsættelse.

¹ "En part i en procedure" er en konsulerende part, der deltager i en procedure for en ekspertgruppe.

5. Parterne i proceduren har mulighed for at indgive indlæg til ekspertgruppen. Ekspertgruppen kan anmode om og modtage indlæg eller andre oplysninger fra organisationer, institutioner og personer med relevant information eller specialiseret viden, herunder skriftlige indlæg eller information fra relevante internationale organisationer og organer, om forhold vedrørende de internationale konventioner og aftaler, der er omhandlet i artikel 269 og 270.
6. Ved denne aftales ikrafttræden indgiver parterne til Handelsudvalget forretningsordenen for ekspertgruppen til vedtagelse på udvalgets første møde.

ARTIKEL 285

Ekspertgruppens rapport¹

1. Ekspertgruppen forelægger senest 60 dage efter udvælgelsen af den sidste ekspert en indledende rapport med gruppens foreløbige konklusioner i sagen for parterne i proceduren. Parterne i proceduren kan indgive skriftlige bemærkninger til ekspertgruppen vedrørende den indledende rapport senest 15 dage efter dens fremlæggelse. Efter undersøgelse af de skriftlige bemærkninger overvejer ekspertgruppen den indledende rapport. Ekspertgruppens endelige rapport omhandler alle argumenter, der er fremlagt af parterne i proceduren i deres skriftlige bemærkninger.

¹ I sine henstillinger tager ekspertgruppen hensyn til den multilaterale kontekst for forpligtelser i henhold til aftaler og konventioner, der er omhandlet i artikel 269 og 270.

2. Ekspertgruppen forelægger sin endelige rapport, herunder sine henstillinger, senest 45 dage efter datoen for fremlæggelsen af den indledende rapport, jf. stk. 1, for parterne i proceduren. Parterne i proceduren offentliggør en ikke-fortrolig version af den endelige rapport senest 15 dage efter dens udstedelse.
3. Parterne i proceduren kan indgå aftale om at ændre de i stk. 1 og 2 anførte frister.
4. Parten i proceduren informerer Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling om sine hensigter med hensyn til ekspertgruppens henstillinger, herunder fremlæggelse af en handlingsplan for gennemførelsen af henstillingerne. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling overvåger gennemførelsen af de foranstaltninger, parten har udpeget.
5. Dette afsnit er ikke omfattet af afsnit XII (Tvistbilæggelse).

ARTIKEL 286

Samarbejde om handel og bæredygtig udvikling

Under hensyntagen til den samarbejdsbaserede tilgang i dette afsnit og bestemmelserne i afsnit XIII (Teknisk bistand og opbygning af handelskapacitet) anerkender parterne vigtigheden af samarbejdsaktiviteter, der bidrager til gennemførelse og bedre udnyttelse af dette afsnit og navnlig til forbedring af politikker og praksis vedrørende arbejdstager- og miljøbeskyttelse i overensstemmelse med dets bestemmelser. Sådanne samarbejdsaktiviteter bør omfatte aktiviteter inden for områder af fælles interesse som f.eks.:

- a) aktiviteter vedrørende evaluering af virkningerne af denne aftale for miljøet og arbejdsmarkedet, herunder aktiviteter, der har til formål at forbedre metoder og indikatorer for en sådan evaluering
- b) aktiviteter vedrørende undersøgelse, overvågning og effektiv gennemførelse af grundlæggende ILO-konventioner og multilaterale miljøaftaler, herunder handelsrelaterede aspekter
- c) undersøgelser vedrørende niveauer af og standarder for arbejdstager- og miljøbeskyttelse og ordninger for overvågning af disse niveauer
- d) aktiviteter vedrørende tilpasning til og afbødning af klimaændringer, herunder aktiviteter vedrørende reduktion af emissioner fra skovrydning og skovforringelse i udviklingslande ("REDD")

- e) aktiviteter vedrørende aspekter af den internationale klimaændringsordning med relevans for handel, herunder handels- og investeringsaktiviteter, der kan bidrage til opfyldelsen af klimakonventionens mål
- f) aktiviteter vedrørende bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske diversitet, jf. dette afsnit
- g) aktiviteter vedrørende fastlæggelsen af den lovlige oprindelse af skovprodukter, frivillige skovcertificeringsordninger og sporbarhed af forskellige skovprodukter
- h) aktiviteter til fremme af bedste praksis for bæredygtig skovforvaltning
- i) aktiviteter vedrørende handel med fiskevarer som omhandlet i dette afsnit
- j) udveksling af information og erfaringer vedrørende fremme og gennemførelse af god praksis i forbindelse med virksomhedernes sociale ansvar og
- k) aktiviteter vedrørende handelsrelaterede aspekter af ILO's dagsorden for anstændigt arbejde, herunder sammenhængen mellem handel og produktiv beskæftigelse, grundlæggende arbejdsmarkedsstandarder, social beskyttelse og social dialog.

AFSNIT X

GENNEMSIGTIGHED OG ADMINISTRATIVE SAGER

ARTIKEL 287

Samarbejde for at fremme gennemsigtighed

Parterne samarbejder i relevante bilaterale og multilaterale fora med henblik på at øge gennemsigtigheden i handelsanliggender.

ARTIKEL 288

Offentliggørelse

1. Hver part sikrer, at partens alment gældende foranstaltninger, herunder love, forskrifter, retsafgørelser, procedurer og administrative afgørelser vedrørende handelsspørgsmål, der er omfattet af denne aftale, straks offentliggøres eller på anden måde stilles umiddelbart til rådighed for interesserede personer, så de kan få kendskab til dem.

2. Hver part giver så vidt muligt interesserede personer mulighed for at fremsætte bemærkninger til foreslåede love, forskrifter, procedurer eller alment gældende administrative afgørelser vedrørende ethvert forhold, der er omhandlet i denne aftale, og tager hensyn til sådanne bemærkninger, såfremt de er relevante.

3. De i denne artikels stk. 1 omhandlede oplysninger anses for at være udleveret af en part, når oplysningerne er stillet til rådighed ved passende anmeldelse til WTO, eller når oplysningerne er stillet til rådighed på den berørte parts officielle offentlige og gratis tilgængelige websted.

ARTIKEL 289

Fortrolige oplysninger

Intet i denne aftale kræver, at en part giver fortrolige oplysninger, hvis videregivelse vil vanskeliggøre håndhævelse af love eller på anden måde være i strid med offentlighedens interesse, eller som vil skade individuelle offentlige eller private virksomheders legitime kommercielle interesser.

ARTIKEL 290

Udveksling af information

1. Efter anmodning fra en part udleverer en anden part, inden for lovens rammer, gennem sin aftalekoordinator oplysninger og besvarer straks ethvert spørgsmål om forhold, der kan have væsentlig betydning for denne aftale.
2. Når en part i henhold til denne aftale leverer oplysninger til en anden part, som denne har udpeget som fortrolige, behandler denne anden part de pågældende oplysninger som fortrolige.
3. Efter anmodning fra en part oplyser aftalekoordinatoren for en anden part, hvilken myndighed eller hvilken embedsmand der er ansvarlig i spørgsmål vedrørende gennemførelsen af denne aftale, og yder den fornødne støtte med henblik på at lette kommunikationen med den anmodende part.

ARTIKEL 291

Administrative sager

Hver part forvalter på en ensartet, upartisk og rimelig måde alle alment gældende foranstaltninger, der er omhandlet i artikel 288, stk. 1. Til det formål og ved anvendelsen af sådanne foranstaltninger på bestemte personer, varer, tjenesteydelser eller etableringer fra en anden part i specifikke tilfælde sørger hver part for:

- a) om muligt og i overensstemmelse med partens nationale lovgivning at give de personer, der direkte berøres af en sag, rettidig underretning om indledningen af en sag, herunder en beskrivelse af sagens art, en angivelse af den juridiske hjemmel for sagens indledning og en generel gennemgang af de spørgsmål, den omhandler
- b) at give sådanne personer rimelig mulighed for at fremlægge oplysninger og argumenter til støtte for deres synspunkter forud for enhver endelig administrativ handling, hvis det er muligt under hensyn til tidshorisont, sagens art og offentlighedens interesse, og
- c) at sikre, at deres procedurer er baseret på og i overensstemmelse med den nationale lovgivning.

ARTIKEL 292

Prøvelse og klage

1. Hver part opretter eller opretholder domstole, kvasiretslige instanser eller forvaltningsdomstole eller tilsvarende procedurer med henblik på en omgående prøvelse og, hvis det er berettiget, en afhjælpning af endelige administrative handlinger vedrørende handelsanliggender, der er omfattet af denne aftale. Sådanne domstole eller procedurer skal være uafhængige af det kontor eller den myndighed, der står for den administrative håndhævelse, og de ansvarlige for disse skal være upartiske og må ikke have en væsentlig interesse i sagens resultat.
2. Parterne sikrer, at sagens parter ved sådanne domstole eller i sådanne procedurer har ret til:
 - a) en rimelig mulighed for at underbygge eller forsvare deres respektive synspunkter
 - b) en afgørelse baseret på bevismateriale og forelagte aktstykker eller, hvis det er et nationalt lovkrav, de af den administrative myndighed indsamlede aktstykker.
3. Hver part sikrer med forbehold af klage eller yderligere prøvelse i henhold til den nationale lovgivning, at en sådan afgørelse gennemføres af det kontor eller den myndighed, der håndhæver den pågældende administrative handling, og er bestemmende for dettes/dennes praksis med hensyn hertil.

ARTIKEL 293

Gennemsigtighed for subsidier

1. I denne aftale er subsidier vedrørende handel med varer en foranstaltning, der hører ind under definitionen i artikel 1.1 i SCM-aftalen og er specifik som defineret i samme aftales artikel 2.
2. Hver part sikrer gennemsigtighed med hensyn til subsidier vedrørende handel med varer. Når der er gået to år efter denne aftales ikrafttræden, indgiver hver part en rapport hvert andet år til de andre parter vedrørende retsgrundlaget for, formen af, beløbet for eller budgettet for og om muligt modtageren af subsidier, der ydes af regeringen eller et offentligt organ. En sådan rapport anses for at være aflagt, hvis de relevante oplysninger er stillet til rådighed af den berørte part eller på dennes vegne på et offentligt tilgængeligt websted. Når parterne udveksler oplysninger, tager de hensyn til kravene om tavshedspligt og forretningshemmelighed.
3. Handelsudvalget evaluerer regelmæssigt hver parts fremskridt i gennemførelsen af denne artikel.
4. Bestemmelserne i denne artikel indskrænker ikke parternes ret til at anvende afbødende foranstaltninger på handelsområdet eller indlede tvistbilæggelsessager eller på anden måde gribe ind over for subsidier ydet af en anden part, efter de relevante bestemmelser i WTO-overenskomsten.

5. Parterne er enige om at udveksle information efter anmodning fra en part vedrørende subsidier i forbindelse med handel med tjenesteydelser og foretage den første udveksling af synspunkter om disse spørgsmål senest et år efter denne aftales ikrafttræden.
6. Denne artikel er ikke omfattet af afsnit XII (Tvistbilæggelse).

ARTIKEL 294

Særlige regler

Bestemmelserne i dette afsnit finder anvendelse med forbehold af specifikke regler, der er fastsat i andre afsnit i denne aftale.

AFSNIT XI

ALMINDELIGE UNDTAGELSER

ARTIKEL 295

Undtagelser af sikkerhedshensyn

1. Intet i denne aftale må fortolkes således, at:
 - a) det af en part kræves, at den fremlægger eller giver adgang til oplysninger, hvis videregivelse den betragter som stridende mod sine vitale sikkerhedsinteresser
 - b) en part forhindres i at iværksætte en foranstaltning, som den anser for nødvendig til beskyttelse af sine vitale sikkerhedsinteresser, når sådanne handlinger:
 - i) vedrører offentlige indkøb, der er nødvendige for den nationale sikkerhed eller nationale forsvarsformål
 - ii) vedrører fissions- og fusionsmaterialer eller materialer, af hvilke disse udvindes

- iii) har tilknytning til produktion af, offentligt indkøb af eller handel med våben, ammunition eller krigsmateriel og vedrører handel med andre varer og tjenesteydelser samt levering af tjenesteydelser og anlæg, der gennemføres direkte eller indirekte med henblik på at forsyne et militært anlæg
 - iv) foretages i krigstid eller anden krisetilstand i internationale forbindelser
- c) en part afskæres fra at træffe nødvendige foranstaltninger som følge af de forpligtelser, denne har accepteret med henblik på at opretholde eller genskabe international fred og sikkerhed.
2. Handelsudvalget underrettes i videst muligt omfang om enhver foranstaltning, en part træffer i medfør af stk. 1, litra b) og c), og om, hvornår den bringes til ophør.

ARTIKEL 296

Skatter og afgifter

1. Denne aftale finder kun anvendelse på skattemæssige foranstaltninger, hvis en sådan anvendelse er nødvendig for, at bestemmelserne i denne aftale kan få virkning.

2. Intet i denne aftale berører parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til skatteaftaler¹ mellem en medlemsstat i Den Europæiske Union og et undertegnende Andesland. Skulle nærværende aftale på et givet område være uforenelig med en sådan aftale, har sidstnævnte aftale forrang. Hvis der foreligger skatteaftaler mellem en medlemsstat i Den Europæiske Union og et undertegnende Andesland, er de kompetente myndigheder i henhold til den pågældende skatteaftale alene ansvarlige for at afgøre, om skatteaftalen er forenelig med nærværende aftale.

3. Intet i denne aftale må fortolkes således, at det forhindrer en part i at vedtage eller opretholde en foranstaltning, der:

- a) har til sigte at sikre en retfærdig eller effektiv pålæggelse eller opkrævning af direkte skatter
- b) ved anvendelsen af de relevante bestemmelser i den nationale skattelovgivning, herunder bestemmelser, der har til sigte at sikre pålæggelse eller opkrævning af afgifter, sonderer mellem skatteydere i forskellige situationer, f.eks. på grundlag af bopæl eller på grundlag af, hvor de har investeret deres kapital
- c) har til formål at forebygge skatteundgåelse eller -unddragelse efter skattebestemmelser i dobbeltbeskatningsaftalen og andre skatteordninger eller den indenlandske skattelovgivning

¹ I denne artikel forstås ved "skatteaftale" en aftale, der har til formål at forhindre dobbeltbeskatning, eller en anden international skatteaftale eller -ordning.

d) er uforenelig med en MFN-forpligtelse i henhold til denne aftale, forudsat at forskellen i behandling er resultat af en skatteaftale.

4. Skattemæssige udtryk eller begreber, der ikke er defineret i denne aftale, fortolkes i henhold til skattemæssige definitioner og begreber eller identiske eller lignende definitioner og begreber i den nationale lovgivning i den part, der træffer foranstaltningen.

ARTIKEL 297

Betalingsbalance

1. Har en part alvorlige udefra kommende finansielle vanskeligheder eller betalingsbalanceproblemer eller risikerer at få det, kan den indføre eller opretholde restriktive foranstaltninger med hensyn til handel med varer og tjenesteydelser og etablering, herunder med hensyn til betalinger eller overførsler i forbindelse med sådanne transaktioner.

2. Restriktive foranstaltninger, der indføres eller opretholdes i medfør af stk. 1, må ikke give anledning til forskelsbehandling, skal være tidsbegrænsede, må ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at rette op på betalingsbalanceproblemerne, og skal være i overensstemmelse med betingelserne i WTO-overenskomsten og forenelige med overenskomsten om Den Internationale Valutafond, alt efter tilfældet¹.

¹ Betingelserne i WTO-overenskomsten som omhandlet i denne artikel betragtes som gældende med de fornødne ændringer for betalingsbalanceforanstaltninger vedrørende etablering i andre sektorer end tjenesteydelsessektorer.

3. Parterne bestræber sig på at undgå at anvende restriktive foranstaltninger som omhandlet i stk. 1. Hvis en part indfører eller tilpasser sådanne foranstaltninger, meddeler denne straks disse til de andre parter og forelægger en tidsplan for deres afskaffelse så hurtigt som muligt.

4. Konsultationer gennemføres straks med Handelsudvalget. Ved disse konsultationer vurderes betalingsbalancesituationen for den part, der indfører eller opretholder restriktive foranstaltninger i henhold til denne artikel, og selve foranstaltningerne under hensyntagen til bl.a.:

- a) betalingsbalanceproblemerne og de udefra kommende finansielle vanskeligheders art og omfang
- b) det eksterne økonomiske og handelsmæssige miljø og
- c) alternative afhjælpende foranstaltninger, der kan tages i anvendelse.

Ved konsultationerne undersøges de restriktive foranstaltningers forenelighed med stk. 3 og 4. Alle oplysninger af statistisk eller anden art, der forelægges af Den Internationale Valutafond vedrørende udenlandsk valuta, monetære reserver og betalingsbalancen, accepteres, og konklusionerne baseres på fondens vurdering af betalingsbalancesituationen og den eksterne finansielle situation for den part, der indfører foranstaltningerne.

AFSNIT XII

TVISTBILÆGGELSE

KAPITEL 1

MÅL, ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

ARTIKEL 298

Mål

Målet med dette afsnit er at undgå og bilægge tvister mellem parterne om fortolkningen og anvendelsen af denne aftale og at nå frem til en gensidigt tilfredsstillende løsning af alle spørgsmål, som kunne påvirke dens virkemåde, når det er muligt. Hvis der ikke er opnået en gensidigt aftalt løsning, er det primære mål med dette afsnit at sikre, at de pågældende foranstaltninger indstilles, hvis de findes at være uforenelige med bestemmelserne i denne aftale.

ARTIKEL 299

Anvendelsesområde

1. Medmindre andet er fastsat i denne aftale, gælder bestemmelserne i dette afsnit for enhver tvist om fortolkningen og anvendelsen af denne aftale, navnlig når en af parterne finder, at en foranstaltning iværksat af en anden part er eller kan være i strid med dennes forpligtelser i henhold til denne aftale.
2. Dette afsnit gælder ikke for tvister mellem undertegnende Andeslande.

ARTIKEL 300

Definitioner

I dette afsnit forstås ved "part i tvisten" eller "part i en tvist" og "parter i tvisten" eller "parter i en tvist" en part eller parter i denne aftale, som er part eller parter i en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til dette afsnit.

KAPITEL 2

KONSULTATIONER

ARTIKEL 301

Konsultationer

1. Parterne bestræber sig på at løse eventuelle tvister om ethvert forhold fastsat i henhold til artikel 299 ved i god tro at indlede konsultationer med det formål at nå til enighed om en gensidigt acceptabel løsning.
2. Konsultationer indledes ved, at en part fremsender en skriftlig anmodning til en anden part med genpart til Handelsudvalget med angivelse af den pågældende foranstaltning og retsgrundlaget for klagen.
3. Den anmodede part besvarer anmodningen om konsultationer med genpart til Handelsudvalget senest 10 dage efter modtagelsen af en sådan anmodning. I hastende tilfælde er denne periode fem dage.
4. Parterne i tvisten kan aftale ikke at indlede konsultationer i henhold til denne artikel og gå direkte videre til proceduren for voldgiftspanel i henhold til artikel 302. En sådan beslutning meddeles skriftligt Handelsudvalget senest fem dage inden anmodningen om oprettelsen af et voldgiftspanel.

5. Medmindre de konsulterende parter aftaler andet, afholdes konsultationer og anses for at være afholdt senest 30 dage efter den anmodede parts modtagelse af anmodningen og finder sted på den anmodede parts territorium. Efter aftale mellem parterne i tvisten kan konsultationer afholdes via tilgængelige teknologiske midler. Konsultationerne og alle oplysninger, der afgives under konsultationerne, behandles fortroligt.
6. I hastende spørgsmål, herunder om letfordærlige varer eller varer eller tjenesteydelser, der hurtigt mister deres handelsværdi, som f.eks. sæsonvarer eller -tjenesteydelser, indledes konsultationerne senest 15 dage efter den anmodede parts modtagelse af anmodningen og anses for afsluttet inden for disse 15 dage.
7. Under konsultationerne leverer hver konsulterende part tilstrækkelige faktuelle oplysninger, så der kan gennemføres en komplet undersøgelse af den måde, hvorpå den gennemførte eller foreslåede foranstaltning eller et andet problem kan påvirke gennemførelsen og anvendelsen af denne aftale.
8. Under konsultationer i henhold til denne artikel sørger hver konsulterende part for, at personale fra deres kompetente offentlige myndigheder med relevant viden om det spørgsmål, der er genstand for konsultationerne, deltager.

9. Medmindre de konsulterende parter aftaler andet, når en tvist har været genstand for konsultationer i et underudvalg oprettet ved denne aftale, erstatter sådanne konsultationer konsultationerne i henhold til denne artikel, såfremt den omtvistede foranstaltning og retsgrundlaget for klagen er blevet behørigt beskrevet under sådanne konsultationer. Medmindre de konsulterende parter aftaler andet, anses konsultationer i et underudvalg for afsluttet senest 30 dage efter den anmodede parts modtagelse af anmodning om konsultationer.

10. Inden for fem dage efter datoen for modtagelsen af anmodningen om konsultationer kan en part, der ikke er en konsulterende part, og som har en interesse i genstanden for konsultationer, skriftligt med genpart til Handelsudvalget anmode de konsulterende parter om tilladelse til at deltage i konsultationerne. Såfremt ingen af de konsulterende parter afviser en sådan anmodning, kan en sådan part deltage som tredjemand i overensstemmelse med forretningsordenen fastsat i henhold til artikel 315 (i det følgende benævnt "forretningsordenen").

KAPITEL 3

TVISTBILÆGGELSESPROCEDURER

ARTIKEL 302

Indledning af voldgiftssager

1. Den klagende part kan anmode om, at der nedsættes et voldgiftspanel, hvis:
 - a) den indklagede part ikke besvarer anmodningen om konsultationer i overensstemmelse med artikel 301, stk. 3
 - b) konsultationer ikke afholdes inden for de frister, der er fastsat i artikel 301, stk. 5 eller 6, afhængigt af omstændighederne
 - c) de konsulterende parter ikke har afgjort tviste via konsultationer, eller
 - d) parterne i tvisten er blevet enige om ikke at indlede konsultationer i henhold til artikel 301, stk. 4.

2. Anmodningen om nedsættelse af et voldgiftspanel fremsættes skriftligt over for den indklagede part og Handelsudvalget. Den klagende part specificerer i sin anmodning den særlige foranstaltning, sagen handler om, og forklarer, hvordan denne foranstaltning udgør en overtrædelse af bestemmelserne i denne aftale på en måde, der er tilstrækkelig til at udgøre retsgrundlaget for klagen.
3. En part kan ikke anmode om, at der nedsættes et voldgiftspanel med henblik på at vurdere en foreslået foranstaltning.
4. Inden for 10 dage efter datoen for modtagelsen af anmodningen om nedsættelse af et voldgiftspanel, kan en part, der ikke er part i tvisten, og som har en væsentlig interesse i den, skriftligt med genpart til Handelsudvalget anmode parterne i tvisten om tilladelse til at deltage i voldgiftsproceduren. En sådan part kan deltage som tredjemand i overensstemmelse med forretningsordenen.

ARTIKEL 303

Nedsættelse af voldgiftspanelet

1. Voldgiftspanelet skal bestå af tre voldgiftsmænd.

2. Inden for 12 dage efter datoen for den indklagede parts modtagelse af anmodningen om nedsættelse af et voldgiftspanel kan hver part i tvisten udpege en voldgiftsmand ud fra de kandidater, parterne foreslår ud fra den liste, der er oprettet i henhold til artikel 304. Hvis en af parterne ikke udpeger en voldgiftsmand efter anmodning fra den anden part i tvisten, vælges voldgiftsmanden ved lodtrækning foretaget af formanden for Handelsudvalget eller dennes stedfortræder blandt de kandidater, den pågældende part i tvisten har foreslået til listen over voldgiftsmænd.

3. Medmindre parterne i tvisten når til enighed om formanden for voldgiftspanelet inden for den tidsperiode, der er fastsat i stk. 2, og efter anmodning fra en af parterne i tvisten, vælger formanden for Handelsudvalget eller dennes stedfortræder formanden for voldgiftspanelet ved udtrækning blandt de kandidater, der er anført hertil på listen over voldgiftsmænd.

4. Formanden for Handelsudvalget eller dennes stedfortræder vælger voldgiftsmænd ved lodtrækning fra listen i henhold til artikel 304 senest fem dage efter modtagelsen af en anmodning indgivet i henhold til stk. 2 eller 3, afhængigt af omstændighederne.

5. Uanset stk. 2-4 kan parterne i tvisten som voldgiftsmænd ved gensidigt samtykke og senest 10 dage efter den indklagede parts modtagelse af anmodningen vælge personer, der ikke er anført på listen over voldgiftsmænd, men som opfylder kravene i henhold til artikel 304, stk. 3.
6. Voldgiftspanelet anses for nedsat på den dato, på hvilken alle de udpegede voldgiftsmænd har bekræftet deres accept i henhold til forretningsordenen.

ARTIKEL 304

Liste over voldgiftsmænd

1. Handelsudvalget udfærdiger på sit første møde en liste over 25 personer, der er villige til og i stand til at fungere som voldgiftsmænd. Hver af parterne foreslår fem personer til at fungere som voldgiftsmænd. Parterne vælger også ved gensidig aftale 10 personer, som ikke er statsborgere¹ i nogen af parterne, og som skal varetage formandshvervet i voldgiftspanelet.
2. Handelsudvalget sikrer, at listen udformet i henhold til stk. 1 altid er komplet. Listen kan under alle omstændigheder bruges i henhold til artikel 303, selv om den ikke er komplet.

¹ I dette afsnit forstås ved "statsborger" en fysisk person, der er statsborger i en medlemsstat i Den Europæiske Union eller et undertegnende Andesland eller er permanent indbygger i en medlemsstat i Den Europæiske Union eller et undertegnende Andesland.

3. Voldgiftsmændene skal have specialviden eller erfaring med jura, international handel eller bilæggelse af tvister i forbindelse med internationale handelsaftaler. De skal være uafhængige, må ikke have direkte eller indirekte forbindelser til nogen af parterne og må ikke modtage instruktioner fra nogen part eller organisation. Voldgiftsmændene skal overholde den adfærdskodeks, der udformes i henhold til dette afsnit (i det følgende benævnt "adfærdskodeksen").

4. Handelsudvalget fastsætter endvidere supplerende lister med 12 personer, som har ekspertise om bestemte spørgsmål inden for sektorer, der er omfattet af denne aftale. Til dette formål udpeger hver af parterne tre personer til at fungere som voldgiftsmænd. Parterne vælger ved gensidig aftale tre kandidater, der ikke er statsborgere i nogen af parterne, som formand for voldgiftspanelet. Hver part i tvisten kan vælge at udpege sin voldgiftsmand blandt de voldgiftsmænd, en af parterne har foreslået til en sektorbestemt liste. Ved anvendelse af udvælgelsesproceduren, jf. artikel 303, stk. 3, kan formanden for Handelsudvalget eller dennes stedfortræder bruge en sektorbestemt liste efter aftale mellem parterne i tvisten.

ARTIKEL 305

Indsigelse, fjernelse og erstatning

1. En part i tvisten kan gøre indsigelse mod en voldgiftsmand, hvis der er begrundet tvivl med hensyn til den pågældendes overensstemmelse med adfærdskodeksen. Beslutningen om indsigelse mod eller fjernelse af en voldgiftsmand træffes i henhold til forretningsordenen.
2. Hvis en voldgiftsmand ikke kan deltage i proceduren, trækker sig tilbage eller skal udskiftes, vælges en afløser i overensstemmelse med artikel 303.

ARTIKEL 306

Konsolidering af voldgiftssager

Hvis mere end én part anmoder om nedsættelse af et voldgiftspanel vedrørende den samme foranstaltning og baseret på samme retsgrundlag, nedsættes der ét voldgiftspanel med henblik på at undersøge sådanne anmodninger, når det er muligt.

ARTIKEL 307

Voldgiftspanelets kendelse

1. Voldgiftspanelet meddeler parterne i tvisten og Handelsudvalget sin kendelse senest 120 dage efter datoen for sin nedsættelse. Finder voldgiftspanelet, at denne frist ikke kan overholdes, skal formanden for voldgiftspanelet meddele parterne i tvisten og Handelsudvalget dette skriftligt med angivelse af årsagerne til forsinkelsen og datoen for, hvornår panelet vil afsige sin kendelse. Kendelsen bør under ingen omstændigheder meddeles senere end 150 dage efter nedsættelsen af voldgiftspanelet.
2. I hastende spørgsmål, herunder om letfordærlige varer eller varer eller tjenesteydelser, der hurtigt mister deres handelsværdi, som f.eks. sæsonvarer eller -tjenesteydelser, afsiger voldgiftspanelet en kendelse om, hvorvidt det anser spørgsmålet for hastende, senest 10 dage efter dets nedsættelse. Voldgiftspanelet meddeler sin kendelse senest 60 dage efter datoen for sin nedsættelse og under alle omstændigheder senest 75 dage efter denne dato.

ARTIKEL 308

Gennemførelse af voldgiftskendelsen

1. Den indklagede part træffer uden ophold alle nødvendige foranstaltninger for at overholde voldgiftspanelets kendelse.

2. Inden for en periode på 30 dage efter datoen for modtagelsen af kendelsen meddeler den indklagede part den klagende part:

- a) de specifikke foranstaltninger, denne finder nødvendige for at overholde kendelsen
- b) den rimelige frist til at gøre det og
- c) et konkret tilbud om midlertidig compensation indtil fuld gennemførelse af de specifikke foranstaltninger, denne finder nødvendige for at overholde kendelsen.

3. I tilfælde af uenighed mellem parterne i tvisten om indholdet af en sådan meddelelse kan den klagende part anmode det voldgiftspanel, der har afsagt kendelsen, om at fastsætte, hvorvidt de foranstaltninger, der foreslås i henhold til stk. 2, litra a), er i overensstemmelse med denne aftale, om fristen for overholdelse af kendelsen er rimelig, og/eller om tilbuddet om compensation er uforholdsmæssigt. Kendelsen afsiges senest 45 dage efter indgivelse af anmodningen.

4. Hvis det oprindelige voldgiftspanel eller nogle af dets medlemmer ikke kan træde sammen, finder de i artikel 303 fastlagte procedurer anvendelse. Fristen for meddelelse af kendelsen er 45 dage fra den dato, hvor det nye voldgiftspanel blev nedsat.

5. Den i stk. 2, litra b), omhandlede rimelige frist kan forlænges efter aftale mellem parterne i tvisten.

ARTIKEL 309

Prøvelse af foranstaltninger, der er truffet for at efterleve voldgiftskendelsen

1. Den indklagede part meddeler den klagende part og Handelsudvalget alle foranstaltninger, der træffes for at bringe den manglende efterlevelse af partens forpligtelser i henhold til denne aftale til ophør inden udløbet af den rimelige frist, jf. artikel 308, stk. 2, litra b), og stk. 3 eller 5.
2. Hvis de foranstaltninger, som den indklagede part meddeler i henhold til stk. 1, ikke svarer til de foranstaltninger, den pågældende part tidligere har meddelt i henhold til artikel 308, stk. 2, litra a), eller hvis den klagende part har gjort brug af voldgift i henhold til artikel 308, stk. 3, og sådanne foranstaltninger, der er meddelt i henhold til stk. 1, ikke svarer til de foranstaltninger, som i henhold til voldgiftspanelet var i overensstemmelse med denne aftale, og i tilfælde af uenighed mellem parterne i tvisten med hensyn til eksistensen af meddelte foranstaltninger eller deres forenelighed med aftalen, kan den klagende part skriftligt anmode det oprindelige voldgiftspanel om at afgøre sagen. Det skal af anmodningen fremgå, hvilke foranstaltninger sagen drejer sig om, og hvordan disse foranstaltninger er i strid med denne aftale. Voldgiftspanelet meddeler sin kendelse inden 30 dage efter datoen for anmodningen.
3. Hvis det oprindelige voldgiftspanel eller nogle af dets medlemmer ikke kan træde sammen, finder de i artikel 303 fastlagte procedurer anvendelse. Kendelsen meddeles senest 30 dage efter datoen for nedsættelsen af det nye voldgiftspanel.

ARTIKEL 310

Midlertidige afbødende foranstaltninger i tilfælde af manglende efterlevelse

1. Hvis den indklagede part ikke meddeler, hvilke foranstaltninger der er truffet for at overholde voldgiftpanelets kendelse, inden udløbet af den rimelige frist, eller hvis voldgiftspanelet finder, at den foranstaltning, der er meddelt i henhold til artikel 309, stk. 2, ikke er i overensstemmelse med denne aftale, kan den klagende part:
 - a) anmode den indklagede part om en compensation for manglende efterlevelse i form af fortsættelse af den midlertidige compensation eller en anden compensation eller
 - b) meddele den indklagede part og Handelsudvalget sin hensigt om at suspendere sine indrømmelser i medfør af bestemmelser omhandlet i artikel 299 i et omfang svarende til den ophævelse eller forringelse af fordele, som den manglende efterlevelse har forårsaget.
2. Hvis parterne i tvisten efter en periode på 20 dage efter udløbet af den rimelige frist eller efter voldgiftspanelets kendelse om, at den foranstaltning, der er meddelt i henhold til artikel 311, stk. 2, er uforenelig med denne aftale, ikke når til enighed om compensation i henhold til stk. 1, litra a), kan den klagende part meddele den indklagede part og Handelsudvalget sin hensigt om at suspendere fordele i medfør af bestemmelser omhandlet i artikel 299 i et omfang svarende til den ophævelse eller forringelse af fordele, som den manglende efterlevelse har forårsaget.

3. Hvis den indklagede part ikke gennemfører den midlertidige kompensation fastsat i henhold til artikel 308 inden for en rimelig frist¹, kan den klagende part meddele den indklagede part og Handelsudvalget sin hensigt om at suspendere fordele i medfør af bestemmelser omhandlet i artikel 299 i et omfang svarende til den midlertidige kompensation indtil den indklagedes gennemførelse af den midlertidige kompensation eller vedtagelse af en efterlevende foranstaltning, alt efter hvilken af disse to, der sker først.
4. Når den klagende part meddeler sin hensigt om at suspendere fordele i henhold til stk. 2 eller 3, kan denne part gennemføre suspensionen af fordele 10 dage efter meddelelsen, medmindre den indklagede part anmoder om voldgift i henhold til stk. 5.
5. Hvis den indklagede part finder, at omfanget af den meddelte suspension ikke svarer til den ophævelse eller forringelse af fordele, som den manglende efterlevelse har forårsaget, kan den skriftligt anmode det oprindelige voldgiftspanel om at afgøre spørgsmålet. En sådan anmodning meddeles den klagende part og Handelsudvalget inden udløbet af den i stk. 4 omhandlede frist på 10 dage. Det oprindelige voldgiftspanel meddeler sin kendelse om omfanget af suspensionen af fordele til parterne og Handelsudvalget senest 30 dage efter datoen for voldgiftspanelets modtagelse af anmodningen. Fordele må først suspenderes, når det oprindelige voldgiftspanel har meddelt sin kendelse til parterne i tvisten, og enhver suspension skal være i overensstemmelse med voldgiftspanelets kendelse.

¹ Det kan kun gøres gældende, at den indklagede part ikke har gennemført den midlertidige kompensation inden for en rimelig frist, hvis den indklagede part ikke indleder sine interne procedurer for gennemførelsen af kompensationen inden for en rimelig frist, eller når sådanne interne procedurer resulterer i en afgørelse, der er i strid med gennemførelsen af den midlertidige kompensation.

6. Hvis det oprindelige voldgiftspanel eller nogle af dets medlemmer ikke kan træde sammen, finder de i artikel 303 fastlagte procedurer anvendelse. Kendelsen meddeles senest 45 dage efter datoen for nedsættelsen af det nye voldgiftspanel.

7. Kompensationen eller suspensionen af fordele i henhold til denne artikel er midlertidig og ophæver ikke den indklagede parts forpligtelse til at efterleve kendelsen. Sådanne retsmidler gælder kun, indtil en foranstaltning, der er erklæret uforenelig med denne aftale, er trukket tilbage eller ændret, så den overholder bestemmelserne i denne aftale, eller indtil parterne i tvisten nået til enighed om en gensidigt acceptabel løsning.

ARTIKEL 311

Prøvelse af foranstaltninger, der er truffet efter suspension af fordele eller kompensation for manglende efterlevelse

1. Den indklagede part kan til enhver tid meddele den klagende part og Handelsudvalget enhver foranstaltning, denne har gennemført med henblik på at efterleve voldgiftspanelets kendelse, og sin anmodning til den klagende om at bringe suspensionen af fordele til ophør og/eller sin hensigt om at bringe anvendelsen af kompensation for manglende efterlevelse til ophør. Med undtagelse af det tilfælde, der er omhandlet i stk. 2, ophører suspensionen af fordele 30 dage efter en sådan meddelelse.

2. Hvis parterne i tvisten ikke når til enighed om den meddelte foranstaltnings forenelighed med bestemmelserne i denne aftale senest 30 dage efter indgivelse af meddelelsen som omhandlet i stk. 1 kan en af parterne skriftligt anmode det oprindelige voldgiftspanel om at afgøre spørgsmålet. Denne anmodning meddeles den indklagede part og Handelsudvalget samtidig. Voldgiftskendelsen meddeles parterne i tvisten og Handelsudvalget senest 45 dage efter datoen for en sådan anmodning. Hvis voldgiftspanelet når frem til, at den pågældende foranstaltning er i overensstemmelse med bestemmelserne i denne aftale, bringes suspensionen af fordele til ophør.

3. Hvis det oprindelige voldgiftspanel eller nogle af dets medlemmer ikke kan træde sammen, finder de i artikel 303 fastlagte procedurer anvendelse. Kendelsen meddeles senest 45 dage efter datoen for nedsættelsen af det nye voldgiftspanel.

4. Hvis ingen af parterne i tvisten efter den i stk. 2 omhandlede frist på 30 dage har anmodet det oprindelige voldgiftspanel om at afgøre overensstemmelsen af den foranstaltning, der er meddelt i henhold til stk. 1, og den klagende part ikke har efterlevet sin forpligtelse til at bringe suspensionen af fordele til ophør, kan den indklagede part suspendere fordele i et omfang svarende til det, der anvendes af den klagende part, når denne fortsat suspenderer fordele.

ARTIKEL 312

Anmodning om præcisering af kendelse

1. Inden for 10 dage efter meddelelsen af en kendelse kan en part i tvisten skriftligt med genpart til Handelsudvalget anmode voldgiftspanelet om at præcisere visse specifikke aspekter af en afgørelse eller henstilling i kendelsen, som denne part finder tvetydig, herunder aspekter vedrørende efterlevelse. Den anden part i tvisten kan med genpart til den part, der har indgivet anmodningen, indgive bemærkninger til en sådan anmodning til voldgiftspanelet. Voldgiftspanelet besvarer en sådan anmodning senest 10 dage efter modtagelsen heraf.
2. Indgivelse af en anmodning i henhold til stk. 1 berører ikke de frister, der er omhandlet i artikel 308.

ARTIKEL 313

Indstilling og afslutning af voldgiftssager

1. Parterne i tvisten kan til enhver tid indgå aftale om at indstille voldgiftspanelets arbejde i en periode på højst 12 måneder fra datoen for en sådan aftale. Parterne i tvisten meddeler skriftligt med genpart til Handelsudvalget en sådan aftale til formanden for voldgiftspanelet. Hvis arbejdet indstilles, forlænges de tidsfrister, der er fastlagt i artikel 307, med den periode, hvor arbejdet var indstillet.

2. Hvis voldgiftspanelets arbejde har været indstillet i mere end 12 måneder, bortfalder voldgiftspanelets bemyndigelse under alle omstændigheder, medmindre andet aftales af parterne i tvisten. Hvis voldgiftspanelets bemyndigelse bortfalder, forhindrer denne artikel ikke en part i at indlede en anden voldgiftssag om det samme spørgsmål.

3. Parterne i tvisten kan til enhver tid indgå aftale om at afslutte en voldgiftssag ved fælles skriftlig meddelelse til formanden for voldgiftspanelet med genpart til Handelsudvalget.

KAPITEL 4

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

ARTIKEL 314

Gensidigt acceptabel løsning

Parterne i tvisten kan til enhver tid finde en gensidigt acceptabel løsning på tvister, som falder ind under dette afsnit. Parterne i tvisten meddeler Handelsudvalget en sådan løsning. Når den gensidigt acceptable løsning er meddelt, afsluttes proceduren.

ARTIKEL 315

Forretningsorden og adfærdskodeks

1. Tvistbilæggelsesprocedurerne i dette afsnit er omfattet af den forretningsorden, Handelsudvalget fastlægger på sit første møde efter denne aftales ikrafttræden. Handelsudvalget vedtager også adfærdskodeksen for voldgiftsmænd på dette møde.
2. Voldgiftspanelets møder er offentlige i overensstemmelse med forretningsordenen, medmindre parterne i tvisten fastsætter andet.

ARTIKEL 316

Information og teknisk rådgivning

1. Voldgiftspanelet kan på anmodning fra en part i tvisten eller på eget initiativ søge information fra enhver kilde, som det skønner egnet, herunder parterne i tvisten. Voldgiftspanelet har også ret til at søge relevant ekspertrådgivning efter behov. Alle oplysninger, der er indhentet på denne måde, skal være tilgængelige for parterne i tvisten, og de skal kunne fremsætte bemærkninger hertil.

2. Voldgiftspanelet kan også lade interesserede ikke-statslige personer, som er etableret på området for en part i tvisten, indgive amicus curiae-indlæg i overensstemmelse med forretningsordenen.

ARTIKEL 317

Fortolkningsregler

Voldgiftspanelet fortolker de i artikel 299 omhandlede bestemmelser efter sædvanereglerne for fortolkning af folkeretten, herunder Wienerkonventionen om traktatretten vedtaget i Wien den 23. maj 1969. Voldgiftspanelets kendelser kan ikke udvide eller begrænse de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i de i artikel 299 omhandlede bestemmelser.

ARTIKEL 318

Voldgiftspanelets afgørelser og kendelser

1. Voldgiftspanelet bestræber sig på at træffe afgørelse ved enstemmighed. Hvis det imidlertid ikke er muligt at nå frem til en enstemmig afgørelse, afgøres sagen ved flertalsafstemning. Dissenser offentliggøres ikke.

2. Voldgiftspanelets kendelse er bindende for parterne i tvisten og skaber ikke rettigheder eller forpligtelser for fysiske eller juridiske personer. Kendelsen omhandler faktuelle afgørelser, anvendeligheden af de relevante bestemmelser i denne aftale, afgørelser vedrørende den berørte parts efterlevelse eller manglende efterlevelse af forpligtelser i henhold til aftalen og begrundelsen for de anførte afgørelser og konklusioner.
3. Voldgiftspanelet kan efter anmodning fra en part i tvisten fremsætte henstillinger om, hvordan kendelsen skal gennemføres.
4. Voldgiftspanelets kendelser offentliggøres, medmindre parterne i tvisten fastsætter andet.

ARTIKEL 319

Forhold til WTO-rettigheder og værneting

1. Bestemmelserne i dette afsnit indskrænker ikke parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til WTO-overenskomsten, herunder voldgiftsprocedurer.

2. Tvister vedrørende samme foranstaltning, der opstår i forbindelse med denne aftale og i medfør af WTO-overenskomsten, kan bilægges i henhold til dette afsnit eller i henhold til DSU efter den klagende parts valg. Når en part har anmodet om nedsættelse af et panel i henhold til artikel 6 i DSU eller et voldgiftspanel i henhold til artikel 303, kan den pågældende part ikke indlede en anden sag om samme sag i det andet forum, medmindre det valgte forum af proceduremæssige eller kompetencemæssige grunde ikke når frem til en afgørelse vedrørende sagens realitet.

3. Parterne er enige om, at to eller flere tvister vedrører den samme genstand, når de involverer de samme parter i tvisten, omhandler samme foranstaltning og vedrører samme manglende efterlevelse.

4. Intet i dette afsnit er til hinder for, at en part gennemfører suspension af fordele, der er godkendt af WTO's tvistbilægelsesorgan. WTO-overenskomsten kan ikke påberåbes for at forhindre en part i at suspendere fordele i henhold til dette afsnit.

ARTIKEL 320

Frister

1. Alle frister, der er fastsat i dette afsnit, herunder voldgiftspanelernes frist til at meddele deres kendelser, regnes fra den første dag efter den handling eller den kendsgerning, som de vedrører.

2. Alle frister, der er omhandlet i dette afsnit, kan forlænges efter aftale mellem parterne i tvisten.

ARTIKEL 321

Ændring af forretningsorden og adfærdskodeks

Handelsudvalget kan ændre forretningsordenen og adfærdskodeksen.

ARTIKEL 322

Mæglingsordning

I henhold til bilag XIV (Mæglingsordning for ikke-toldmæssige foranstaltninger) kan en part anmode en anden part om at deltage i en mæglingsprocedure vedrørende enhver af den anmodede parts ikke-toldmæssige foranstaltninger med hensyn til forhold, der hører ind under afsnit III (Handel med varer), som efter den anmodende parts opfattelse skader handelen.

ARTIKEL 323

Mellemkomst, forlig og mægling

1. Uanset artikel 322 kan parterne til enhver tid indgå aftale om mellemkomst, forlig og mægling som en alternativ tvistbilæggelsesmetode.
2. De i stk. 1 omhandlede alternative tvistbilæggelsesmetoder gennemføres i henhold til procedurer, der aftales mellem de involverede parter.
3. Sager, der fastlægges ved denne artikel, kan indledes til enhver tid og kan til enhver tid indstilles eller afsluttes af de involverede parter.
4. Sager under denne artikel er fortrolige og indskrænker ikke de involverede parterers rettigheder i andre sager.

AFSNIT XIII

TEKNISK BISTAND OG OPBYGNING AF HANDELSKAPACITET

ARTIKEL 324

Mål

1. Parterne er enige om at styrke samarbejde, der bidrager til gennemførelsen og den bedst mulige anvendelse af denne aftale, med det formål at optimere dens resultater og udvide muligheder og sikre de største fordele for parterne. Dette samarbejde udvikles inden for de retlige og institutionelle rammer, der regulerer forbindelserne mellem parterne, idet et af hovedmålene er at fremme bæredygtig økonomisk udvikling med henblik på at opnå øget social samhørighed og navnlig bekæmpe fattigdom.
2. For at opfylde de i stk. 1 omhandlede mål er parterne enige om at lægge særlig vægt på samarbejdsinitiativer, der har til formål at:
 - a) forbedre og skabe nye handels- og investeringsmuligheder, skabe konkurrenceevne og innovation, modernisere produktionen, lette handelen og overføre teknologi

- b) fremme udviklingen af mikrovirksomheder og SMV'er ved brug af handel som et redskab til bekæmpelse af fattigdom
- c) fremme fair og rimelig handel og lette adgangen til denne aftales fordele for alle produktionssektorer, herunder navnlig de svageste
- d) styrke de kommercielle og institutionelle kapaciteter på området med henblik på at gennemføre og anvende denne aftale bedst muligt og
- e) imødekomme behov for samarbejde, der konstateres i de øvrige dele af aftalen.

ARTIKEL 325

Anvendelsesområde og midler

1. Samarbejdet gennemføres ved hjælp af instrumenter, ressourcer og ordninger, der er tilgængelige for parterne til dette formål, i overensstemmelse med de gældende regler og procedurer og via hver parts organer, som har beføjelse til at varetage samarbejde, herunder organer med beføjelser inden for handelsrelateret samarbejde.

2. I henhold til stk. 1 kan parterne anvende instrumenter som f.eks. udveksling af information, erfaring og bedste praksis, teknisk og finansiel bistand samt fælles identifikation, udvikling og gennemførelse af projekter.

ARTIKEL 326

Handelsudvalgets funktioner vedrørende samarbejde i henhold til dette afsnit

1. Parterne lægger særlig vægt på at følge op på de samarbejdsforanstaltninger, der er truffet for at bidrage til den optimale gennemførelse og udnyttelse af fordelene ved denne aftale.
2. Handelsudvalget følger op på og giver efter behov incitament og vejledning vedrørende de væsentligste aspekter af samarbejde inden for rammerne af de mål, der er omhandlet i artikel 324, stk. 1 og 2.
3. Handelsudvalget kan fremsætte henstillinger til hver parts kompetente organer med ansvar for programmering og udøvelse af samarbejde.

AFSNIT XIV

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

ARTIKEL 327

Bilag, tillæg, erklæringer og fodnoter

Bilagene, tillæggene, erklæringerne og fodnoterne til denne aftale udgør en integrerende del af denne.

ARTIKEL 328

Tiltrædelse af nye medlemsstater i Den Europæiske Union

1. EU-parten underretter de undertegnende Andeslande om et tredjelands anmodning om tiltrædelse af Den Europæiske Union.
2. Under forhandlingerne mellem Den Europæiske Union og kandidatlandet, der søger tiltrædelse af Den Europæiske Union:
 - a) fremlægger EU-parten efter anmodning fra et undertegnende Andesland og så vidt muligt oplysninger om ethvert forhold, der er omhandlet af denne aftale

- b) overvejer EU-parten ethvert anliggende, der tilkendes gives af de undertegnende Andeslande.
3. EU-parten underretter de undertegnende Andeslande om ikrafttrædelsen af en tiltrædelse af Den Europæiske Union.
4. Inden for rammerne af Handelsudvalget og i tilstrækkelig tid inden datoen for et tredjelands tiltrædelse af Den Europæiske Union undersøger EU-parten og de undertegnende Andeslande alle virkninger af en sådan tiltrædelse for denne aftale. Handelsudvalget træffer afgørelse om nødvendige justeringer eller overgangsforanstaltninger.

ARTIKEL 329

Andre medlemslande i Det Andinske Fællesskabs tiltrædelse af denne aftale

1. Ethvert af Det Andinske Fællesskabs medlemslande, som ikke er part i denne aftale på datoen for dens ikrafttræden mellem EU-parten og mindst ét af de undertegnende Andeslande (i det følgende benævnt "ansøgende Andesland"), kan tiltræde denne aftale i henhold til betingelser og procedurer, der fastsættes ved denne artikel.

2. EU-parten forhandler med det ansøgende Andesland om betingelserne for dets tiltrædelse af denne aftale. I forbindelse med disse forhandlinger søger EU-parten at bevare aftalens integritet, idet eventuel fleksibilitet begrænses til forhandlingen af lister med gensidige indrømmelser, jf. bilag I (Toldafviklingsplaner), bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering) og bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser), samt ethvert aspekt, hvor en sådan fleksibilitet måtte være nødvendig for det ansøgende Andeslands tiltrædelse. EU-parten meddeler Handelsudvalget afslutningen af disse forhandlinger med henblik på konsultationer, jf. stk. 3.

3. EU-parten konsulterer i Handelsudvalget de undertegnende Andeslande om resultatet af tiltrædelsesforhandlingerne med et ansøgende Andesland, der kan påvirke de undertegnende Andeslandes rettigheder og forpligtelser. Efter anmodning fra en part undersøger Handelsudvalget virkningerne af det ansøgende Andeslands tiltrædelse af denne aftale og træffer afgørelse og yderligere foranstaltninger, der kan være nødvendige.

4. Et ansøgende Andeslands tiltrædelse træder i kraft ved indgåelse af en tiltrædelsesprotokol, der på forhånd er godkendt af Handelsudvalget¹. Parterne gennemfører de interne procedurer, der er nødvendige for protokollens ikrafttræden.

¹ Uanset dette stykke er parterne enige om, at listerne over indrømmelser, jf. bilag I (Toldafviklingsplaner), bilag VII (Liste over forpligtelser vedrørende etablering) og bilag VIII (Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser), der fastsættes som resultat af forhandlingerne mellem EU-parten og det ansøgende Andesland, indgår i tiltrædelsesprotokollen uden krav om Handelsudvalgets godkendelse.

5. Denne aftale træder i kraft mellem et ansøgende Andesland og hver part på den første dag i måneden efter depositarens modtagelse af den sidste meddelelse fra det ansøgende Andesland og den tilsvarende part om afslutningen af deres interne procedurer, der er nødvendige for tiltrædelsesprotokollens ikrafttræden. Denne aftale kan anvendes foreløbigt, hvis det er i overensstemmelse med tiltrædelsesprotokollen.

6. Hvis et medlemsland af Det Andinske Fællesskab, som har deltaget i vedtagelsen af denne aftales tekst, ikke har undertegnet den på datoen for denne aftales ikrafttræden mellem EU-parten og mindst ét undertegnende Andesland, har dette land ret til at undertegne den og betragtes ikke som et ansøgende Andesland i henhold til stk. 1.

ARTIKEL 330

Ikrafttræden

1. Parterne giver skriftligt de andre parter og den i artikel 332 omhandlede depositar meddelelse om afslutningen af deres interne procedurer, der er nødvendige for aftalens ikrafttræden.

2. Denne aftale træder i kraft mellem EU-parten og hvert undertegnende Andesland på den første dag i måneden efter datoen for depositarens modtagelse af den sidste meddelelse som omhandlet i stk. 1 for EU-parten og det pågældende undertegnende Andesland, medmindre de berørte parter har indgået aftale om en anden dato.

3. Uanset stk. 2 kan parterne helt eller delvist anvende denne aftale foreløbigt. Parterne giver depositaren og de andre parter meddelelse om afslutningen af deres interne procedurer, der er nødvendige for aftalens foreløbige anvendelse. Den foreløbige anvendelse af denne aftale mellem EU-parten og et undertegnende Andesland begynder på den første dag i måneden efter datoen for depositarens modtagelse af den sidste meddelelse for EU-parten og det pågældende undertegnende Andesland.

4. Når en bestemmelse i denne aftale i medfør af stk. 3 anvendes af parterne i afventning af dens ikrafttræden, forstås enhver henvisning i en sådan bestemmelse til datoen for denne aftales ikrafttræden som værende en henvisning til den dato, fra hvilken parterne er enige om at anvende den pågældende bestemmelse i medfør af stk. 3.

ARTIKEL 331

Varighed og udtræden

1. Denne aftale er gyldig på ubestemt tid.

2. En part kan udtræde af denne aftale ved skriftlig meddelelse til alle de andre parter og depositaren. En sådan udtræden træder i kraft seks måneder efter depositarens modtagelse af en sådan meddelelse.

3. Når et undertegnende Andesland udtræder af denne aftale, forbliver aftalen, uanset stk. 2, i kraft mellem EU-parten og de øvrige undertegnende Andeslande. Denne aftale ophører, hvis EU-parten udtræder.

ARTIKEL 332

Depositatar

Generalsekretæren for Rådet for Den Europæiske Union er depositar for denne aftale.

ARTIKEL 333

Ændring af WTO-overenskomsten

Parterne er enige om, at bestemmelser i WTO-overenskomsten, som er indarbejdet i denne aftale, indarbejdes med ændringer, der er trådt i kraft på det tidspunkt, hvor en sådan bestemmelse finder anvendelse.

ARTIKEL 334

Ændringer

1. Parterne kan skriftligt blive enige om at ændre denne aftale.
2. En ændring træder i kraft og udgør en integrerende del af denne aftale i henhold til betingelserne i artikel 330 med de fornødne ændringer.
3. Parterne kan videreudvikle de forpligtelser, der er omfattet af denne aftale, eller udvide dens anvendelsesområde ved at indgå aftale om ændringer af denne aftale eller ved at indgå aftaler vedrørende specifikke sektorer eller aktiviteter under hensyntagen til de erfaringer, der er opnået under aftalens gennemførelse.

ARTIKEL 335

Forbehold

Denne aftale tillader ikke forbehold i den betydning, der er fastlagt i Wienerkonventionen om traktatretten.

ARTIKEL 336

Rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen

Denne aftale må ikke fortolkes således, at den skaber rettigheder eller forpligtelser for personer ud over dem, der fastlægges mellem parterne i henhold til folkeretten.

ARTIKEL 337

Autentiske tekster

Denne aftale er udfærdiget i tre eksemplarer på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne aftale.

UDFÆRDIGET i tre eksemplarer i [...], den [...] [...] 2012